

ព្រះ
ប្រាសាទប្រាសាទប្រាសាទ
និង
សេចក្តីប្រែប្រួលនានា
អភិបាលប្រាសាទ
កម្ពុជា តតិយភាគ

៨៦

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត ភ្នំពេញ

ព.ស ២៥០៩

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកស្កាននេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកជប៉ុន ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកនេះ ចាប់ពីភាគ៥១ ដល់ ភាគ១១០
ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយ គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ ឬជា
ចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

ផ្តល់សៀវភៅគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកសម្រាប់ការងារ
ដោយ ឧបាសិកា កាំង ហ៊ុចទីណា ។

គ្រប់គ្រងឯកសារ (ទូទៅ និងផ្នែកបច្ចេកទេស)
ដោយ ឧបាសក ស្រុង-ចាន់ណា ។

ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ
ដោយ ចន-ស្រីស្រស់ ។

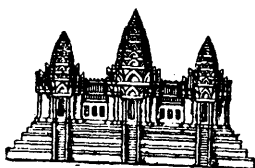
ថតស្កានដោយ
ប្អូនប្រុស ម៉ាន់ សារ៉េត

ក្រោមការឧបត្ថម្ភយ៉ាងច្រើនលើកលែង

- ឧបាសិកា កាំង ហ្គីប៊ែរ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ជុត លីស្រុង និង ឧបាសិកា លី សុខា ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក សរ ចន និង ឧបាសិកា អ៊ូប សារ៉ា ព្រមទាំងបុត្រ (បាត់ដំបង)
- ឧបាសក ជា ស៊ីវត្តានា និង ឧបាសិកា យុន សុនីម៉ា ព្រមទាំងបុត្រ ជា សុមេធាធីតា (ស.វ.អ)
- លោក ជីម-ជា និង លោកស្រី រតន៍ ស្រីមុំ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ទីផង យ៉ឺន (កូរ៉េ)
- លោក ស៊ុក ចាន់សេន (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា យ៉ា វ៉ានី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ប្អូនស្រី យ៉ា សុភ័ក្ត្រ (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា កោ សេង (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ប៊ាន សុគន្ធានី និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ស្រុង ចាន់ណា និង ឧបាសិកា ចន ស្រីស្រស់ ព្រមទាំងបុត្រ ចាន់ណា សុធានីរាជ, ចាន់ណា សុធានីរាជ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ស្រុង ចាន់រស្មី និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- កញ្ញា ស្រុង ចាន់រតនា (ភ្នំពេញ)
- លោក ស្រុង យូរហង់ (ភ្នំពេញ)
- លោក នង សុផល (កូរ៉េ)
- ប្អូនស្រី សុខ អេង (កំពង់ចាម)
- កញ្ញា ចន កក្កដា (បាត់ដំបង)
- លោកស្រី ចន សត្យា និង លោក ខួន សេនីស័ក ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោក ចន រចនា (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា សេ សុផានី (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា យ៉ឺម សុផានី (បាត់ដំបង)
- លោក ម៉ៅ គន្ធា និង លោកស្រី ធួរៀង សេដ្ឋា (បាត់ដំបង)
- លោក សៅ សារ៉ុម (បាត់ដំបង)
- ព្រះចៅ ព្រះគុណ ជុំ សារៈ (ព្រះចៅអធិការវត្ត សម សាន្ត ខេត្តបាត់ដំបង)
- ឧបាសិកា វ៉ាន់ លុយ និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ហួ ច័ន្ទសុខ័ណ្ឌ និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ស.វ.អ)

១២៖
 ថ្ងៃត្របិដកច្បាប់
 និង
 សេចក្តីថ្លែងការណ៍ខ្មែរ
 អភិបាលប្រតិបត្តិ
 កងវត្ត កតិយភាគ

៨៦

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព. ស. ២៥០៧

ឧទ្ទិសកថា

យើងខ្ញុំ សូមផ្ដល់ស្មារតីសូត្រព្រះធម៌ឧទ្ទិសជូនជនជាតិខ្មែរ ។

ឥឡូវ យើងខ្ញុំអាចជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ទៅអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិខ្មែរបានហើយ ។

ព្រះធម៌នៃព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់នេះ ត្រូវបានសូត្រចេញពីជម្រៅដួងចិត្តនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិជប៉ុន ។

このカンボジア版南伝大蔵経を
カンボジアの佛教徒へ
贈ることができることに感謝します。
これが日本の佛教徒の心です。

It is with a deep sense of gratitude that I present the translation of the complete TRIPITAKA to Cambodian Buddhists on behalf of the Japanese Buddhist community.

អារម្ភកថា

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរ ជាមិត្តរួមរស់ !

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរដែលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាមិត្តរួមរស់ !

គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកខ្មែរនេះ ត្រូវបាន " ក្រុមជំនុំព្រះត្រៃបិដក " នៃពុទ្ធសាសនាបណ្ឌិត្យ
នៅភ្នំពេញ ចក្រព្រឹត្តិភាសាបាលីមកជាភាសាខ្មែរ តាំងពីឆ្នាំ ១៩៣០ ទៅឆ្នាំ ១៩៦៨ គឺត្រូវចំណាយ
ពេល ៣៩ ឆ្នាំ ទើបបានសម្រេចហើយសព្វគ្រប់ ។ នេះពិតជាកំណប់ព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធសាសនា
ខ្មែរ ហើយក៏ជាកំណប់វប្បធម៌ខាងផ្នែកបោះពុម្ពរបស់ជនជាតិខ្មែរផងដែរ ។ យើងខ្ញុំ ពុទ្ធសាសនិក
ជាតិដប៉ុន មានសន្តានចិត្តរីករាយនឹងបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ ដោយសង្ឃឹមថា ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ
ក៏នឹងរុងរឿងឡើងវិញដែរ ។

នេះគឺជាអំណោយពីដទៃម្ខាងទៀត ជូនទៅដល់ជនជាតិខ្មែរទាំងអស់ ព្រមទាំង
មនុស្សជាតិទូទៅ នៅក្នុងពិភពលោកនេះ ដែលមានចិត្តស្រឡាញ់សន្តិភាព ។

ខ្មែរបានរងសោកនាដកម្មដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ។ ម្យ៉ាងទៀត ព្រះពុទ្ធសាសនា
ខ្មែរ ក៏ត្រូវអន្តរាយយ៉ាងខ្លាំង ក៏ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ យើងទាំងអស់គ្នា បានឈានជើងកន្លងផុតពីសេចក្តី
ទុក្ខសោកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនេះ ចាកផុតពីអំពើឃោរឃៅ ចាប់ពីគំនុំគុំគួន ដើរតាមពុទ្ធជីវិតប្រកបដោយ
មិត្តមិត្តរួមរស់ធ្វើឱ្យមានសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។

ការណ៍ដែលយើងខ្ញុំជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកពេលនេះ គឺជានិមិត្តរូបនៃការប្តេជ្ញាចិត្ត
របស់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិដប៉ុនថា យើងខ្ញុំធ្វើសហប្រតិបត្តិការដើម្បីសន្តិភាព
ក្នុងពិភពលោក ដើម្បីទុកជាភស្តុតាងនៃចំណងមេត្រីភាព និងចិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិដប៉ុន និង
ប្រជាជាតិខ្មែរ ។

ថ្ងៃនក្ខត្តបុក្យ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

អ្នកតំណាងចាត់ការ The Rev. Seikyo Muchaku

ប្រធានការិយាល័យ The Rev. Eiitsu Shinohara

អ្នកចាត់ការ

The Rev. Zendo Matsunaga The Rev. Jitsujo Arima The Rev. Yoshimichi Ito
The Rev. Keiichi Watai The Rev. Gijun Sugitani The Rev. Shincho Shigeta
The Rev. Risho Maeda The Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

『トリピタカ』復刻進呈にあたって

親愛なるカンボジアの皆さん！

敬愛するカンボジアの仏教徒の皆さん！

カンボジア版『トリピタカ』は、プノンペンの仏教研究所が、仏教界の英知を集め、1930年から1968年まで、39年の歳月をかけて翻訳し、分類し、集大成して完成されました。まさにカンボジア仏教の法宝であると共に、カンボジア出版文化の至宝です。日本仏教徒の有志は、カンボジア仏教の復興再生を願いつつ、これを復刻刊行し、贈らせていただきます。

これはカンボジア仏教徒のみならず、カンボジア全人民、否、平和を愛する地球上のすべての人々への、心からの贈り物です。

カンボジアは、古今未曾有の悲劇を体験しました。カンボジア仏教もこの受難の時代に壊滅的な打撃を受けました。しかし、今はその悲しみを乗り越え、顧りを離れ、怨みを恕し、ブッダの教えに従い、世界平和の実現に努力するときです。

この本の贈呈は、日本の仏教徒も共に、世界平和のために努力することを誓うしるしであり、相互の連帯と友情の証なのです。

合掌

1994年7月吉日

カンボジア版トリピタカ（南伝大藏經）復刻救援委員会

世話人代表 無着 成恭
事務局長 篠原 鋭一

世話人 松永 然道 有馬 実成
伊藤 佳通 渡井 奎一
杉谷 義純 茂田 真澄
前田 利勝 中島 教之
永 六輔

Acknowledgment

Dear Cambodian friends and respected members of the Cambodian Buddhist community,

It is a matter of great joy that the translation into Cambodian of the Pali Tripitaka has been completed and published. The Tripitaka Commission of the Buddhist Institute, Phnom Penh, launched the translation project in 1930 and completed the translation, after 39 years of effort, in 1968.

The Cambodian translation of this great work will not only become a cherished treasure of the Cambodian Buddhist community but will also be an important milestone in the history of publication in Cambodia.

The revival and prosperity of Buddhism in Cambodia are the ardent wish of the Japanese Buddhist community, it is in this spirit that we have completed this important project and now present the entire work to the Cambodian Buddhist community, it is a gift not only to the Buddhist community in Cambodia but also to all Cambodian people and all peace-loving people in the world.

Cambodia experienced great tragedies in modern times, and the Cambodian Buddhist community also underwent severe trials and suffered crushing blows during this period. But now a time has come to surmount grief and anger, to forgive, and to start working again for world peace.

This great work is a symbol of the Japanese Buddhist community's resolve to work with our Cambodian brothers and sisters toward world peace and is a testimony to the friendship between our people.

With hands joined in reverence.
July 1994

TRIPITAKA PUBLISHING SUPPORT COMMITTEE

Project Manager: The Rev. Seikyo Muchaku

Secretary General: The Rev. Eiitsu Shinohara

Management Team:

The Rev. Zendo Matsunaga The Rev. Jitsujo Arima The Rev. Yoshimichi Ito

The Rev. Keiichi Watai The Rev. Gijun Sugitani The Rev. Shincho Shigeta

The Rev. Risho Maeda The Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

អភិជម្ពប័ដក

កថាវត្ថុ តតិយភាគ

៨៦

ព. ស. ២៥០៧

អភិធម្មបិដកេ

កថាវត្ថុស្ស តតិយោ ភាគោ

តិស្សោបិ អនុសយកថា

---

(១) អនុសយា អព្យាកតាតិ ។ អាមន្តា ។ វិចា-
កាព្យាកតា តិវិយាព្យាកតា រូបំ និព្វានំ ធម្មាយ-
តនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វាយតនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២) កាមរកាទុសយោ អព្យាកតាតិ ។ អាមន្តា ។
កាមរកោ កាមរកបរិយុដ្ឋានំ កាមរកសញ្ញោជនំ
កាមោយោ កាមយោកោ កាមច្ឆន្ទនីវរណំ អព្យា-
កតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាមរកោ
កាមរកបរិយុដ្ឋានំ ។ បេ ។ កាមច្ឆន្ទនីវរណំ អកុ-
សលន្តិ ។ អាមន្តា ។ កាមរកាទុសយោ អកុ-
សលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣) បដិយាទុសយោ អព្យាកតាតិ ។ អាមន្តា ។
បដិយំ បដិយបរិយុដ្ឋានំ បដិយសញ្ញោជនំ អព្យា-
កតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បដិយំ បដិយ-
បរិយុដ្ឋានំ បដិយសញ្ញោជនំ អកុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។
បដិយាទុសយោ អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក

កថាវិចិត្រ តតិយភាគ

តិស្សេនបិ អនុស្សយកថា

---

(១) សកៈ អនុស្សយ ជាអព្យាក្រឹត ឬ ។ អើ ។ វិបាកនិង
អព្យាក្រឹត កិរិយានិងអព្យាក្រឹត រូប និព្វាន ចក្ខុយាននៈ ។ បេ ។ ដោដ្ឋ-
ញាយាននៈ (ជាអព្យាក្រឹត) ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២) កាមរតនុស្សយ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ កាមរតនៈ
កាមរតបរិយុដ្ឋានៈ កាមរតសញ្ញាជនៈ កាមោយៈ កាមយោគៈ កាម-
ច្ឆន្ទនីវរណៈ ជាអព្យាក្រឹតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
កាមរតនៈ កាមរតបរិយុដ្ឋានៈ ។ បេ ។ កាមច្ឆន្ទនីវរណៈ ជាអកុសល
ឬ ។ អើ ។ កាមរតនុស្សយ ជាអកុសលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣) បដិយានុស្សយ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ បដិយៈ បដិយប-
រិយុដ្ឋានៈ បដិយសញ្ញាជនៈ ជាអព្យាក្រឹតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បដិយៈ បដិយបរិយុដ្ឋានៈ បដិយសញ្ញាជនៈ
ជាអកុសលដែរឬ ។ អើ ។ បដិយានុស្សយ ជាអកុសលដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(៤) មានានុសយោ អព្យាកតោតិ ។ អាមន្តា ។
 មានោ មានបរិយុដ្ឋានំ មានសញ្ញាជនំ អព្យាកតន្តំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ មានោ មានបរិយុដ្ឋានំ មាន-
 សញ្ញាជនំ អកុសលន្តំ ។ អាមន្តា ។ មានានុ-
 សយោ អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៥) ទិដ្ឋានុសយោ អព្យាកតោតិ ។ អាមន្តា ។
 ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋាយោ ទិដ្ឋិយោកោ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ ទិដ្ឋិ-
 សញ្ញាជនំ អព្យាកតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋាយោ ទិដ្ឋិយោកោ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ ទិដ្ឋិ-
 សញ្ញាជនំ អកុសលន្តំ ។ អាមន្តា ។ ទិដ្ឋានុ-
 សយោ អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៦) វិចីក្ខ័ន្ធានុសយោ អព្យាកតោតិ ។ អាមន្តា ។
 វិចីក្ខ័ន្ធា វិចីក្ខ័ន្ធាបរិយុដ្ឋានំ វិចីក្ខ័ន្ធាសញ្ញាជនំ វិចី-
 ក្ខ័ន្ធានីវរណំ អព្យាកតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 វិចីក្ខ័ន្ធា វិចីក្ខ័ន្ធាបរិយុដ្ឋានំ វិចីក្ខ័ន្ធាសញ្ញាជនំ វិចី-
 ក្ខ័ន្ធានីវរណំ អកុសលន្តំ ។ អាមន្តា ។ វិចីក្ខ័ន្ធា-
 នុសយោ អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៤] មាឌានុស័យ ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អើ ។ មានៈ មាន-
 បរិយុដ្ឋានៈ មានសញ្ញាជនៈ ជាអព្យាក្រឹត្យដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មានៈ មានបរិយុដ្ឋានៈ មានសញ្ញា-
 ជនៈ ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ មាឌានុស័យ ជាអកុសលដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥] ទិដ្ឋានុស័យ ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អើ ។ ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋាយៈ
 ទិដ្ឋិយោគៈ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ ទិដ្ឋិសញ្ញាជនៈ ជាអព្យាក្រឹត្យដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋាយៈ ទិដ្ឋិយោគៈ
 ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ ទិដ្ឋិសញ្ញាជនៈ ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ ទិដ្ឋានុ-
 ស័យ ជាអកុសលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦] វិចិត្តានុស័យ ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អើ ។ វិចិត្តិតា វិចិត្តិតា-
 បរិយុដ្ឋានៈ វិចិត្តិតាសញ្ញាជនៈ វិចិត្តិតានីវរណៈ ជាអព្យាក្រឹត្យដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិចិត្តិតា វិចិត្តិតាបរិយុដ្ឋានៈ
 វិចិត្តិតាសញ្ញាជនៈ វិចិត្តិតានីវរណៈ ជាអកុសលឬ ។ អេ ។ វិចិត្តិតា-
 នុស័យ ជាអកុសលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

តំល្លេងបី អនុសយកថា

(៧) កវរភតានុសយោ អព្យាកតោតិ ។ អាមន្តា ។
 កវរភតោ កវរភតបរិយុដ្ឋានំ កវរភសញ្ញោជនំ អព្យា-
 កតតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កវរភតោ
 កវរភតបរិយុដ្ឋានំ កវរភសញ្ញោជនំ អកុសលនិ ។
 អាមន្តា ។ កវរភតានុសយោ អកុសលោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៨) អវិជ្ជានុសយោ អព្យាកតោតិ ។ អាមន្តា ។
 អវិជ្ជា អវិជ្ជោយោ អវិជ្ជោយោតោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ
 អវិជ្ជាសញ្ញោជនំ អវិជ្ជាជីវរណំ អព្យាកតតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជោយោ អវិជ្ជា-
 យោតោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាសញ្ញោជនំ អវិជ្ជា-
 ជីវរណំ អកុសលនិ ។ អាមន្តា ។ អវិជ្ជានុសយោ
 អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៩) ន វត្ថុព្វំ អនុសយោ អព្យាកតោតិ ។
 អាមន្តា ។ បុត្តជ្ឈនោ កុសលាព្យាកតោ ចិត្ត
 វត្ថុមារេ សានុសយោតិ វត្ថុព្វោតិ ។ អាមន្តា ។

តិស្សេបិ អនុសយកថា

(៧) ភវពតានុស័យ ជាអព្យក្រឹតប្ត ។ អើ ។ ភវពតៈ ភវពត-
បរិយុដ្ឋានៈ ភវពតសញ្ញាជនៈ ជាអព្យក្រឹតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ភវពតៈ ភវពតបរិយុដ្ឋានៈ ភវពតសញ្ញាជនៈ
ជាអកុសលប្ត ។ អើ ។ ភវពតានុស័យ ជាអកុសលដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨) អវិជ្ជានុស័យ ជាអព្យក្រឹតប្ត ។ អើ ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជោយៈ
អវិជ្ជាយោគៈ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានៈ អវិជ្ជាសញ្ញាជនៈ អវិជ្ជានិវរណៈ
ជាអព្យក្រឹតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា
អវិជ្ជោយៈ អវិជ្ជាយោគៈ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានៈ អវិជ្ជាសញ្ញាជនៈ អវិជ្ជា
និវរណៈ ជាអកុសលប្ត ។ អើ ។ អវិជ្ជានុស័យ ជាអកុសលដែរ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៩) បុគ្គលមិនគួរពោលថា អនុស័យ ជាអព្យក្រឹតទេ ឬ ។
អើ ។ បុថុជ្ជន កាលបើចិត្ត ជាកុសលនឹងអព្យក្រឹត កំពុង
ប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គលគួរពោលថា ប្រកបដោយអនុស័យឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

កុសលាកុសលា ធម្មា សម្មាសម្ពុទ្ធិភារំ អាគច្ឆន្តិតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ អនុសយា អព្យា-
 កតាតិ ។ បុត្តជ្ឈនោ កុសលាព្យាកតេ ចិត្តេ វត្ថុ-
 មារេ សរាគោតិ វត្ថុព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលា-
 កុសលា ធម្មា សម្មាសម្ពុទ្ធិភារំ អាគច្ឆន្តិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ រាគោ អព្យាកតោតិ ។

[១០] អនុសយា អហេតុកាតិ ។ អាមន្តា ។
 រូបំ និព្វានំ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វាយតនន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាមរាគានុសយោ
 អហេតុកាតិ ។ អាមន្តា ។ កាមរាគោ កាមរាគ-
 បរិយុដ្ឋានំ កាមរាគសញ្ញាជនំ ។ បេ ។ កាមច្ចន្ត-
 នីវរណំ អហេតុកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 កាមរាគោ កាមរាគបរិយុដ្ឋានំ ។ បេ ។ កាមច្ចន្ត-
 នីវរណំ សហេតុកន្តិ ។ អាមន្តា ។ កាមរាគានុ-
 សយោ សហេតុកាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 មដិយានុសយោ ។ បេ ។ មាណុសយោ និដ្ឋានុ-
 សយោ វិចិត្តិក្ខានុសយោ ករាគានុសយោ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

កុសលធម៌ នឹងអកុសលធម៌ មកកាន់ភាពចំពោះមុខ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អនុស័យ ជាអព្យា-
ក្រឹត ។ បុប្ផជន កាលបើចិត្ត ជាអកុសលនឹងអព្យាក្រឹត កំពុងប្រព្រឹត្ត
ទៅ បុគ្គល គួរពោលថា ប្រកបដោយរាគៈដែរឬ ។ អើ ។ កុសល-
ធម៌នឹងអកុសលធម៌ មកកាន់ភាពចំពោះមុខ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ រាគៈ ជាអព្យាក្រឹត ។

(១០) អនុស័យ មិនមានហេតុទេឬ ។ អើ ។ រូប និព្វាន
ចក្ខុយតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋក្ខយតនៈ (មិនមានហេតុ) ឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តាមរាគានុស័យ មិនមានហេតុ
ឬ ។ អើ ។ តាមរាគៈ តាមរាគបរិយុដ្ឋានៈ តាមរាគសញ្ញាជនៈ ។
។ បេ ។ តាមច្ឆន្ទនីវរណៈ មិនមានហេតុដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ តាមរាគៈ តាមរាគបរិយុដ្ឋានៈ ។ បេ ។ តាមច្ឆន្ទនីវរណៈ
ប្រកបដោយហេតុឬ ។ អើ ។ តាមរាគានុស័យ ប្រកបដោយហេតុ
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បដិឃានុស័យ ។ បេ ។
ធានានុស័យ ទិដ្ឋានុស័យ វិចិត្តានុស័យ កវរានុស័យ ។ បេ ។

តិស្សេបិ អនុសយកថា

អវិជ្ជានុសយោ អហេតុកាតិ ។ អាមន្តា ។ អវិជ្ជា
 អវិជ្ជាយោ អវិជ្ជាយោកោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជា-
 សញ្ញាជំ អវិជ្ជាជីវេវំ អហេតុកន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វ ។ បេ ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជាយោ ។ បេ ។ អវិជ្ជាជី-
 វេវំ សហេតុកន្តិ ។ អាមន្តា ។ អវិជ្ជានុសយោ
 សហេតុកាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

(១១) ន វត្ថុព្វំ អនុសយា អហេតុកាតិ ។ អាមន្តា ។
 បុដ្ឋជ្ជនោ កុសលាព្យាកតេ ចិត្តេ វត្ថុមិនេ សាទុ-
 សយោតិ វត្ថុញ្ញាតិ ។ អាមន្តា ។ អនុសយា តេន
 ហេតុនា សហេតុកាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
 តេន ហិ អនុសយា អហេតុកាតិ ។ បុដ្ឋជ្ជនោ
 កុសលាព្យាកតេ ចិត្តេ វត្ថុមិនេ សហេតុតិ
 វត្ថុញ្ញាតិ ។ អាមន្តា ។ រាគោ តេន ហេតុនា
 សហេតុកាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
 តេន ហិ រាគោ អហេតុកាតិ ។

(១២) អនុសយា ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។ អាមន្តា ។
 រូបំ និព្វានំ ចក្កាយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញ្ចាយតនន្តិ ។

តិស្សបិ អនុសយកថា

អវិជ្ជានុស័យ មិនមានហេតុឬ ។ អើ ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជាយៈ អវិជ្ជាយោគៈ
 អវិជ្ជាបរិយដ្ឋានៈ អវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ អវិជ្ជានីវរណៈ មិនមានហេតុដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជាយៈ ។ បេ ។ អវិជ្ជា-
 នីវរណៈ ប្រកបដោយហេតុឬ ។ អើ ។ អវិជ្ជានុស័យ ប្រកបដោយ
 ហេតុដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១១) បុគ្គលមិនគួរពោលថា អនុស័យមិនមានហេតុទេឬ ។ អើ ។
 បុថុជ្ជន កាលបើចិត្ត ជាភូសលនិងអព្យាក្រឹត កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គល
 គួរពោលថា ប្រកបដោយអនុស័យដែរឬ ។ អើ ។ អនុស័យប្រកប
 ដោយហេតុ ដោយហេតុនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អនុស័យ មិនមានហេតុ ។ បុថុជ្ជន កាល
 បើចិត្ត ជាភូសល និងអព្យាក្រឹត កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គល គួរពោលថា
 ប្រកបដោយរាគៈដែរឬ ។ អើ ។ រាគៈ ប្រកបដោយហេតុ ដោយហេតុ
 នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 រាគៈ មិនមានហេតុទេ ។

(១២) អនុស័យ ប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អើ ។ រូប និព្វាន ចក្ខុ-
 យតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋញ្ញយតនៈ (ប្រាសចាកចិត្ត) ដែរឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាមរាតានុសយោ ចិត្ត-
 វិប្បយុត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ កាមរាតោ កាមរាគ-
 បរិយុដ្ឋានំ កាមរាគសញ្ញោជនំ កាមោយោ កាម-
 យោតោ កាមច្ចន្ធនីវរណំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាមរាតោ កាមរាគបរិយុដ្ឋានំ
 ។ បេ ។ កាមច្ចន្ធនីវរណំ ចិត្តសម្បយុត្តន្តិ ។
 អាមន្តា ។ កាមរាតានុសយោ ចិត្តសម្បយុត្តោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(១៣) កាមរាតានុសយោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។
 អាមន្តា ។ កតមក្ខន្ធបរិយាបន្នោតិ ។ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នោតិ ។ សង្ខារក្ខន្ធចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ វេទនាទន្ធសញ្ញាទន្ធចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(១៤) កាមរាតានុសយោ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នោតិ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ កាមរាតោ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នោតិ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាមរតនុស័យ ប្រាសចាកចិត្ត
 ដែរឬ ។ អើ ។ កាមរតៈ កាមរតបរិយុដ្ឋានៈ កាមរតសញ្ញាជនៈ
 កាមោយៈ កាមយោគៈ កាមច្ចន្ធនីវរណៈ ប្រាសចាកចិត្តដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាមរតៈ កាមរតបរិយុដ្ឋានៈ
 ។ បេ ។ កាមច្ចន្ធនីវរណៈ ប្រកបដោយចិត្តឬ ។ អើ ។ កាមរតា-
 នុស័យ ប្រកបដោយចិត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៣) កាមរតនុស័យ ប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អើ ។ កាមរតា-
 នុស័យ រាប់បញ្ចូលកងខន្ធណា ។ រាប់បញ្ចូលកងសង្ខារកុន ។ សង្ខារ-
 កុន ប្រាសចាកចិត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សង្ខារកុន ប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អើ ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ ប្រាស
 ចាកចិត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៤) កាមរតនុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលកងសង្ខារកុន ប្រាស
 ចាកចិត្តឬ ។ អើ ។ កាមរតៈ ដែលរាប់បញ្ចូលកងសង្ខារកុន
 ប្រាសចាកចិត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

តិស្សេបិ អនុសយកថា

កាមរកោ សម្ព័រក្ខន្ធហិយាបន្នោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។
អាមន្តា ។ កាមរកាទុសយោ សម្ព័រក្ខន្ធហិយាបន្នោ
ចិត្តសម្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

(១៥) កាមរកាទុសយោ សម្ព័រក្ខន្ធហិយាបន្នោ
ចិត្តវិប្បយុត្តោ កាមរកោ សម្ព័រក្ខន្ធហិយាបន្នោ
ចិត្តសម្បយុត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ សម្ព័រក្ខន្ធលោ ឯកទេ-
សោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ឯកទេសោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ សម្ព័រក្ខន្ធលោ ឯកទេសោ
ចិត្តសម្បយុត្តោ ឯកទេសោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។
អាមន្តា ។ វេទនាខន្ធលោ សញ្ញាខន្ធលោ ឯកទេសោ
ចិត្តសម្បយុត្តោ ឯកទេសោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

(១៦) បដិយាទុសយោ មាណាទុសយោ ទិដ្ឋាទុ-
សយោ វិចីក្ខន្ធាទុសយោ ភវរកាទុសយោ អវិជ្ជា-
ទុសយោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ អវិជ្ជា
អវិជ្ជាយោ អវិជ្ជាយោកោ ។ បេ ។ អវិជ្ជានិវរណំ
ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

តិស្សបិ អនុសយកថា

កាមរាគៈ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រាសចាកចិត្តវដ្ត ។

អើ ។ កាមរាគានុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយ

ចិត្តប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥] កាមរាគានុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រាស

ចាកចិត្ត កាមរាគៈ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយចិត្តប្តូរ ។

អើ ។ សង្ខារក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយចិត្ត ខ្លះប្រាសចាកចិត្តប្តូរ ។ អ្នកមិន

គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយចិត្ត ខ្លះ

ប្រាសចាកចិត្តប្តូរ ។ អើ ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ ខ្លះប្រកបដោយ

ចិត្ត ខ្លះប្រាសចាកចិត្តប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦] បដិឃានុស័យ មានានុស័យ ទិដ្ឋានុស័យ វិចិត្តិកា-

នុស័យ ភវិកានុស័យ អវិជ្ជានុស័យ ប្រាសចាកចិត្តប្តូរ ។ អើ ។

អវិជ្ជា អវិជ្ជាយៈ អវិជ្ជាយោគៈ ។ បេ ។ អវិជ្ជានីវរណៈ

ប្រាសចាកចិត្តប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អវិជ្ជា អវិជ្ជាយោ អវិជ្ជាយោតោ ។ បេ ។ អវិជ្ជានិ-
 វរណំ ចិត្តវិប្បយុត្តតិ ។ អាមន្តា ។ អវិជ្ជានុសយោ
 ចិត្តសម្បយុត្តតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។
 អវិជ្ជានុសយោ ចិត្តវិប្បយុត្តតិ ។ អាមន្តា ។
 កតមក្ខន្ធហិយាបដ្ឋាតិ ។ សម្មារក្ខន្ធហិយាបដ្ឋាតិ ។
 សម្មារក្ខន្ធហោ ចិត្តវិប្បយុត្តតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ
 ។ បេ ។ សម្មារក្ខន្ធហោ ចិត្តវិប្បយុត្តតិ ។ អាមន្តា ។
 វេទនាខន្ធហោ សញ្ញាខន្ធហោ ចិត្តវិប្បយុត្តតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ អវិជ្ជានុសយោ សម្មារក្ខន្ធហិ-
 យាបដ្ឋា ចិត្តវិប្បយុត្តតិ ។ អាមន្តា ។ អវិជ្ជា
 សម្មារក្ខន្ធហិយាបដ្ឋា ចិត្តវិប្បយុត្តតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថព្វេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា សម្មារក្ខន្ធហិយាបដ្ឋា ចិត្ត-
 សម្បយុត្តតិ ។ អាមន្តា ។ អវិជ្ជានុសយោ សម្មារ-
 ក្ខន្ធហិយាបដ្ឋា ចិត្តសម្បយុត្តតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ
 ។ បេ ។ អវិជ្ជានុសយោ សម្មារក្ខន្ធហិយាបដ្ឋា ចិត្ត-
 វិប្បយុត្តោ អវិជ្ជា សម្មារក្ខន្ធហិយាបដ្ឋា ចិត្តសម្ប-
 យុត្តតិ ។ អាមន្តា ។ សម្មារក្ខន្ធហោ ឯកទេសោ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អវិជ្ជា អវិជ្ជោយៈ អវិជ្ជាយោគៈ ។ បេ ។ អវិជ្ជានីវរណៈ ប្រាសចាក
 ចិត្តប្ប ។ អើ ។ អវិជ្ជានុស័យ ប្រកបដោយចិត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជានុស័យ ប្រាសចាកចិត្តប្ប ។ អើ ។ អវិជ្ជា-
 នុស័យ រាប់បញ្ចូលកងខន្ធណា ។ រាប់បញ្ចូលកងសង្ខារក្ខន្ធ ។ សង្ខា-
 រក្ខន្ធ ប្រាសចាកចិត្តវដ្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សង្ខារក្ខន្ធ ប្រាសចាកចិត្តប្ប ។ អើ ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ ប្រាស
 ចាកចិត្តវដ្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជានុស័យ
 ដែលរាប់បញ្ចូលកងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រាសចាកចិត្តប្ប ។ អើ ។ អវិជ្ជា ដែល
 រាប់បញ្ចូលកងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រាសចាកចិត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា ដែលរាប់បញ្ចូលកងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយចិត្តវដ្ត
 ប្ប ។ អើ ។ អវិជ្ជានុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលកងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយ
 ចិត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជានុស័យ ដែលរាប់
 បញ្ចូលកងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រាសចាកចិត្តប្ប ចុះអវិជ្ជា ដែលរាប់បញ្ចូលកង
 សង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយចិត្តប្ប ។ អើ ។ សង្ខារក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយចិត្ត

តិស្សប្បិ អនុសយកថា

ចិត្តសម្បយុត្តោ ឯកទេសោ ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្ពាវក្ខន្ធា ឯកទេសោ
 ចិត្តសម្បយុត្តោ ឯកទេសោ ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។
 អាមន្តា ។ វេទនាខន្ធា សញ្ញាខន្ធា ឯកទេសោ
 ចិត្តសម្បយុត្តោ ឯកទេសោ ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(១៧) ន វត្ថុព្វំ អនុសយា ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។
 អាមន្តា ។ បុប្ផជ្ឈនោ កុសលាព្យាកតេ ចិត្តេ វត្ថុ-
 មារេ សាទុសយោតិ វត្ថុព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ អនុ-
 សយា តេន ចិត្តេន សម្បយុត្តាតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ តេន ហិ អនុសយា ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។
 បុប្ផជ្ឈនោ កុសលាព្យាកតេ ចិត្តេ វត្ថុមារេ សរ-
 កោតិ វត្ថុព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ រកោ តេន ចិត្តេន
 សម្បយុត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ តេន ហិ
 រកោ ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។

តិស្សប្បិ អនុសយកថា ។

តិស្សេបិ អនុសយកថា

ខ្លះប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សន្និ-

រក្ខខ្លះ ប្រកបដោយចិត្ត ខ្លះប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អើ ។ វេទនាខ្លះ

សញ្ញាខ្លះ ប្រកបដោយចិត្ត ខ្លះប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល

យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៧) បុគ្គលមិនគួរពោលថា អនុស័យ ប្រាសចាកចិត្តទេឬ ។

អើ ។ បុថុជ្ជន កាលបើចិត្ត ជាតុសលនិងអព្យក្រឹត កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ

បុគ្គលគួរនិយាយថា ប្រកបដោយអនុស័យដែរឬ ។ អើ ។ អនុស័យ

ប្រកបដោយចិត្តនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ព្រោះហេតុនោះ អនុស័យ ប្រាសចាកចិត្ត ។ បុថុជ្ជន កាលបើចិត្ត

ជាតុសលនិងអព្យក្រឹត កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គលគួរនិយាយថា ប្រកប

ដោយរាគៈដែរឬ ។ អើ ។ រាគៈ ប្រកបដោយចិត្តនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរ

ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ព្រោះហេតុនោះ រាគៈ ប្រាសចាកចិត្ត ។

ចប់ តិស្សេបិ អនុសយកថា ។

ញាណកថា

[១៨] អញ្ញាណោ វិគតេ ញាណវិប្បយុត្តេ ចិត្តេ
វត្តមានេ ន វត្តពុំ ញាណីតិ ។ អាមន្តា ។ រកេ
វិគតេ ន វត្តពុំ វីតរកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
អញ្ញាណោ វិគតេ ញាណវិប្បយុត្តេ ចិត្តេ វត្តមានេ
ន វត្តពុំ ញាណីតិ ។ អាមន្តា ។ ឆោសេ វិគតេ ។ បេ ។
មោហេ វិគតេ ។ បេ ។ តិលេសេ វិគតេ ន វត្តពុំ
និក្ខិលេសោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៩] រកេ វិគតេ វត្តពុំ វីតរកោតិ ។ អាមន្តា ។
អញ្ញាណោ វិគតេ ញាណវិប្បយុត្តេ ចិត្តេ វត្តមានេ
វត្តពុំ ញាណីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឆោសេ
វិគតេ ។ បេ ។ មោហេ វិគតេ ។ បេ ។ តិលេសេ
វិគតេ វត្តពុំ និក្ខិលេសោតិ ។ អាមន្តា ។

ញាណកថា

(១៨) កាលបើសេចក្តីមិនដឹង ប្រាសចេញហើយ មានតែចិត្ត ដែលប្រាសចាកញាណ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គល មិនគួរនិយាយថា មានញាណទេ ។ អើ ។ កាលបើភគៈ ប្រាសចេញហើយ បុគ្គល មិនគួរនិយាយថា មានភគៈទៅប្រាសហើយទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាលបើសេចក្តីមិនដឹង ប្រាសចេញហើយ មានតែចិត្តដែលប្រាសចាកញាណ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា មានញាណទេ ។ អើ ។ កាលបើទោសៈ ប្រាសចេញហើយ ។ បេ ។ កាលបើមោហៈ ប្រាសចេញហើយ ។ បេ ។ កាលបើកិលេស ប្រាសចេញហើយ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា មិនមានកិលេសទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៩) កាលបើភគៈ ប្រាសចេញហើយ បុគ្គលគួរនិយាយថា មានភគៈទៅប្រាសហើយ ។ អើ ។ កាលបើសេចក្តីមិនដឹង ប្រាសចេញហើយ មានតែចិត្តដែលប្រាសចាកញាណ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គលគួរនិយាយថា មានញាណដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាលបើទោសៈ ប្រាសចេញហើយ ។ បេ ។ កាលបើមោហៈ ប្រាសចេញហើយ ។ បេ ។ កាលបើកិលេស ប្រាសចេញហើយ បុគ្គលគួរនិយាយថា មិនមានកិលេសទេ ។ អើ ។

ញាណំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា

អញ្ញាណោ វិគតេ ញាណាវិប្បយុត្តន្តោ ចិត្តោ វត្តហានេ
 វត្តតំ ញាណីតិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។
 អញ្ញាណោ វិគតេ ញាណាវិប្បយុត្តន្តោ ចិត្តោ វត្តហានេ
 វត្តតំ ញាណីតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតេន ញាណេន
 ញាណំ និរុទ្ធនេ វិគតេន បដិប្បស្សន្ធនេ ញាណេន
 ញាណីតិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។

ញាណកថា ។

ញាណំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា

[២០] ញាណំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តំ ។ អាមន្តា ។
 រូបំ និព្វានំ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វាយត-
 នន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។ ញាណំ ចិត្ត-
 វិប្បយុត្តន្តំ ។ អាមន្តា ។ បញ្ញា បញ្ញាទ្រិយំ
 បញ្ញាពលំ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្មោជ្ឈន្តោ ចិត្ត-
 វិប្បយុត្តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។
 បញ្ញា បញ្ញាទ្រិយំ បញ្ញាពលំ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិច-
 យសម្មោជ្ឈន្តោ ចិត្តសម្បយុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។
 ញាណំ ចិត្តសម្បយុត្តន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។

ញាណចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា

កាលបើសេចក្តីមិនដឹង ប្រាសចេញហើយ មានតែចិត្តដែលប្រាសចាក
ញាណ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គលគួរនិយាយថា មានញាណដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាលបើសេចក្តីមិនដឹង ប្រាស
ចេញហើយ មានតែចិត្តដែលប្រាសចាកញាណ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គល
គួរនិយាយថា មានញាណដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមានញាណ ដោយ
ញាណ ជាអតីត មានញាណដោយញាណ ដែលរលត់ហើយ ប្រាស
ចេញហើយ សូម្បែងហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ញាណកថា ។

ញាណ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា

(២០) ញាណ ប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អើ ។ រូប និព្វាន ចក្ខុ-
យតនៈ ។ បេ ។ ដោយដ្ឋានយតនៈ (ប្រាសចាកចិត្ត) ដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញាណ ប្រាសចាកចិត្តដែរឬ ។
អើ ។ បញ្ញា បញ្ញាទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោ-
ជ្ឈន្តៈ ប្រាសចាកចិត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បញ្ញា បញ្ញាទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈន្តៈ ប្រកប
ដោយចិត្តឬ ។ អើ ។ ញាណប្រកបដោយចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

(២០) ញាណំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។
 កតមក្ខន្ធជ្ជបរិយាបន្នន្តិ ។ សង្ខារក្ខន្ធជ្ជបរិយាបន្នន្តិ ។
 សង្ខារក្ខន្ធនោ ចិត្តវិប្បយុត្តានតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ
 ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធនោ ចិត្តវិប្បយុត្តានតិ ។ អាមន្តា ។
 វេទនាខន្ធនោ សញ្ញាខន្ធនោ ចិត្តវិប្បយុត្តានតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ ញាណំ សង្ខារក្ខន្ធជ្ជបរិយាបន្ន
 ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ញា សង្ខារក្ខន្ធជ្ជ-
 បរិយាបន្នា ចិត្តវិប្បយុត្តានតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ
 ។ បេ ។ បញ្ញា សង្ខារក្ខន្ធជ្ជបរិយាបន្នា ចិត្តសម្ប-
 យុត្តានតិ ។ អាមន្តា ។ ញាណំ សង្ខារក្ខន្ធជ្ជបរិយា-
 បន្នំ ចិត្តសម្បយុត្តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។
 ញាណំ សង្ខារក្ខន្ធជ្ជបរិយាបន្នំ ចិត្តវិប្បយុត្តំ បញ្ញា
 សង្ខារក្ខន្ធជ្ជបរិយាបន្នា ចិត្តសម្បយុត្តានតិ ។ អាមន្តា ។
 សង្ខារក្ខន្ធនោ ឯកទេសោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ឯកទេ-
 សោ ចិត្តវិប្បយុត្តានតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។
 សង្ខារក្ខន្ធនោ ឯកទេសោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ឯកទេ-
 សោ ចិត្តវិប្បយុត្តានតិ ។ អាមន្តា ។ វេទនាខន្ធនោ
 សញ្ញាខន្ធនោ ឯកទេសោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ឯកទេ-
 សោ ចិត្តវិប្បយុត្តានតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(២១) ញាណ ប្រាសចាកចិត្តប្ត ។ អើ ។ ញាណ រាប់បញ្ចូល
 ក្នុងខន្ធណា ។ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ។ សង្ខារក្ខន្ធ ប្រាសចាក
 ចិត្តប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធ ប្រាស
 ចាកចិត្តប្ត ។ អើ ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ ប្រាសចាកចិត្តដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញាណដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខា-
 រក្ខន្ធ ប្រាសចាកចិត្តដែរឬ ។ អើ ។ បញ្ញាដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ
 ប្រាសចាកចិត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បញ្ញា
 ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយចិត្តដែរឬ ។ អើ ។ ញាណ
 ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយចិត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញាណដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រាសចាក
 ចិត្តហើយ ចុះបញ្ញាដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយចិត្តប្ត ។
 អើ ។ សង្ខារក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយចិត្ត ខ្លះប្រាសចាកចិត្តប្ត ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយចិត្ត ខ្លះ
 ប្រាសចាកចិត្តប្ត ។ អើ ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយចិត្ត
 ខ្លះប្រាសចាកចិត្តប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ឥទ្ធិ ទុក្ខនិកាយ

(២២) ន វត្ថុពុំ ញាណំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។
 អាមន្តា ។ អរហ ចក្កវិញ្ញាណសមដ្ឋី ញាណីតិ
 វត្ថុព្យោតិ ។ អាមន្តា ។ ញាណំ តេន ចិត្តេន
 សម្បយុត្តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ តេន ហិ ញា-
 ណំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។ អរហ ចក្កវិញ្ញាណសមដ្ឋី
 បញ្ញាវាតិ វត្ថុព្យោតិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ញា តេន
 ចិត្តេន សម្បយុត្តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ តេន ហិ
 បញ្ញា ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។

ញាណំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកាយ ។

ឥទ្ធិ ទុក្ខនិកាយ

(២៣) ឥទ្ធិ ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាសតោ ឥទ្ធិ
 ទុក្ខន្តិ ញាណំ បវត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ អយំ
 សមុទយោតិ វាចំ ភាសតោ អយំ សមុទយោតិ ញា-
 ណំ បវត្ថតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។ ឥទ្ធិ ទុក្ខន្តិ
 វាចំ ភាសតោ ឥទ្ធិ ទុក្ខន្តិ ញាណំ បវត្ថតិ ។
 អាមន្តា ។ អយំ និរោធនិ វាចំ ភាសតោ អយំ
 និរោធនិ ញាណំ បវត្ថតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។

ឥទ្ធិ ទុក្ខនិកាយា

(២២) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញាណ ប្រាសចាកចិត្តទេឬ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណ បុគ្គលគួរនិយាយថា
 មានញាណដែរឬ ។ អើ ។ ញាណ ប្រកបដោយចិត្តនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ញាណ ប្រាសចាកចិត្ត ។
 ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណ បុគ្គលគួរនិយាយថា មានបញ្ញា
 ដែរឬ ។ អើ ។ បញ្ញា ប្រកបដោយចិត្តនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ បញ្ញា ប្រាសចាកចិត្ត ។

ចប់ ញាណចិត្តវិប្បយុត្តនិកាយា ។

ឥទ្ធិ ទុក្ខនិកាយា

(២៣) បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាទុក្ខ ញាណប្រព្រឹត្ត
 ទៅថា នេះជាទុក្ខដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជា
 ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលកាលនិយាយ
 វាចាថា នេះជាទុក្ខ ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាទុក្ខដែរឬ ។ អើ ។
 បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាទីរំលត់ទុក្ខ ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា
 នេះជាទីរំលត់ទុក្ខដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ឥទំ ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាសតោ ឥទំ ទុក្ខន្តំ ញាណំ
 បវត្តតីតិ ។ អាមន្តា ។ អយំ មក្កោតិ វាចំ ភាសតោ
 អយំ មក្កោតិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២៤) អយំ សមុទយោតិ វាចំ ភាសតោ ន
 ច អយំ សមុទយោតិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ អាមន្តា ។
 ឥទំ ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាសតោ ន ច ឥទំ ទុក្ខន្តំ
 ញាណំ បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 អយំ និរោធាតិ ។ បេ ។ អយំ មក្កោតិ វាចំ
 ភាសតោ ន ច អយំ មក្កោតិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ឥទំ ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាសតោ ន ច ឥទំ
 ទុក្ខន្តំ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២៥) ឥទំ ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាសតោ ឥទំ ទុក្ខន្តំ
 ញាណំ បវត្តតីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ អនិច្ចន្តំ វាចំ
 ភាសតោ រូបំ អនិច្ចន្តំ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឥទំ ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាសតោ ឥទំ
 ទុក្ខន្តំ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាទុក្ខ ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជា
ទុក្ខដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាមគ្គ ញាណ
ប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាមគ្គដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៤) បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ
តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខឬ ។ អើ ។
បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាទុក្ខ តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅថា
នេះជាទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលកាល
និយាយវាចាថា នេះជាទីរលត់ទុក្ខ ។ បេ ។ នេះជាមគ្គ តែញាណ
មិនប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាមគ្គឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា
នេះជាទុក្ខ តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាទុក្ខឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៥) បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាទុក្ខ ញាណ ប្រព្រឹត្ត
ទៅថា នេះជាទុក្ខដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា រូប
មិនទៀង ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា រូបមិនទៀងដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា
នេះជាទុក្ខ ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាទុក្ខដែរឬ ។ អើ ។

ឥទ្ធិ ទុក្ខន្ទិកថា

វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា សម្មាស ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ
 អនិច្ចន្ទិ វាចំ ភាសតោ វិញ្ញាណំ អនិច្ចន្ទិ ញាណំ
 បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២២) ឥទ្ធិ ទុក្ខន្ទិ វាចំ ភាសតោ ឥទ្ធិ ទុក្ខន្ទិ
 ញាណំ បវត្តតីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ អនត្តាតិ វាចំ
 ភាសតោ រូបំ អនត្តាតិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឥទ្ធិ ទុក្ខន្ទិ វាចំ ភាសតោ ឥទ្ធិ
 ទុក្ខន្ទិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ អាមន្តា ។ វេទនា
 ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សម្មាស ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ
 អនត្តាតិ វាចំ ភាសតោ វិញ្ញាណំ អនត្តាតិ ញាណំ
 បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២៣) រូបំ អនិច្ចន្ទិ វាចំ ភាសតោ ន ច រូបំ
 អនិច្ចន្ទិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ អាមន្តា ។ ឥទ្ធិ
 ទុក្ខន្ទិ វាចំ ភាសតោ ន ច ឥទ្ធិ ទុក្ខន្ទិ ញាណំ
 បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។
 សញ្ញា ។ បេ ។ សម្មាស ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ អនិច្ចន្ទិ

ឥទ្ធិ ទុក្ខតិកថា

បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា សង្ខារ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណ មិនទៀង ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា វិញ្ញាណ មិនទៀងដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៦) បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាទុក្ខ ញាណ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅថា នេះជាទុក្ខដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា រូបមិន
 មែនជារបស់ខ្លួន ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា រូបមិនមែនជារបស់ខ្លួនដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះ
 ជាទុក្ខ ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាទុក្ខដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាល
 និយាយវាចាថា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណ មិនមែនជារបស់ខ្លួន ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា វិញ្ញាណ មិន
 មែនជារបស់ខ្លួនដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៧) បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា រូបមិនទៀង តែញាណ មិន
 ប្រព្រឹត្តទៅថា រូបមិនទៀងទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា
 នេះជាទុក្ខ តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាទុក្ខឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា វេទនា
 ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ មិនទៀង

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

វាចំ ភាសតោ ន ច វិញ្ញាណំ អនិច្ចន្តិ ញ្ញាណំ
 បវត្តតីតិ ។ អាមន្តា ។ ឥទំ ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាសតោ
 ន ច ឥទំ ទុក្ខន្តិ ញ្ញាណំ បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបំ អនត្តាតិ វាចំ ភាសតោ ន
 ច រូបំ អនត្តាតិ ញ្ញាណំ បវត្តតីតិ ។ អាមន្តា ។
 ឥទំ ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាសតោ ន ច ឥទំ ទុក្ខន្តិ
 ញ្ញាណំ បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណំ អនត្តាតិ វាចំ ភាសតោ ន ច វិញ្ញាណំ
 អនត្តាតិ ញ្ញាណំ បវត្តតីតិ ។ អាមន្តា ។ ឥទំ
 ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាសតោ ន ច ឥទំ ទុក្ខន្តិ ញ្ញាណំ
 បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២៨) ឥទំ ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាសតោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ
 ញ្ញាណំ បវត្តតីតិ ។ អាមន្តា ។ ត្បិតិ ច ទន្តិ ច
 ទ្វិតិ ច ខន្តិ ច ញ្ញាណំ បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅថា វិញ្ញាណមិនទៀងទេ ។ អើ ។ បុគ្គល
កាលនិយាយវាចាថា នេះជាទុក្ខ តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជា
ទុក្ខទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលកាលនិយាយ
វាចាថា រូបមិនមែនជាវស្សន៍ តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅថា រូបមិនមែន
ជាវស្សន៍ទេ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាទុក្ខ
តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាទុក្ខទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា វេទនា ។ បេ ។
សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ មិនមែនជាវស្សន៍
តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅថា វិញ្ញាណមិនមែនជាវស្សន៍ទេ ។ អើ ។
បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាទុក្ខ តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅថា
នេះជាទុក្ខទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៨) បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា ឥទ្ធំ ទុក្ខំ (នេះជាទុក្ខ)
ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា ឥទ្ធំ ទុក្ខំ (នេះជាទុក្ខ) ដែរឬ ។ អើ ។
ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា ឥ ផល ថា ទំ ផល ថា ទុ ផល ថា ខំ ផលឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ឥទ្ធំ ទុក្ខនិកាយ ។

ឥទ្ធិពលកថា

(២៩) ឥទ្ធិពលន សមម្នាក់តោ កប្បំ តិដ្ឋ-
យ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ឥទ្ធិមយិកោ សោ អាយុ
ឥទ្ធិមយិកា សា កតិ ឥទ្ធិមយិកោ សោ អត្តកា-
វប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ ឥទ្ធិ-
ពលន សមម្នាក់តោ កប្បំ តិដ្ឋយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។
អតីតំ កប្បំ តិដ្ឋយ្យ អនាគតំ កប្បំ តិដ្ឋយ្យាតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ ឥទ្ធិពលន សមម្នាក់តោ
កប្បំ តិដ្ឋយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ កប្ប្យ
តិដ្ឋយ្យ តយោ កប្ប្យ តិដ្ឋយ្យ ចត្តារោ កប្ប្យ
តិដ្ឋយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ ឥទ្ធិពលន
សមម្នាក់តោ កប្បំ តិដ្ឋយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ សតិ
ជីវិតេ ជីវិតាវសេសេ តិដ្ឋយ្យ អសតិ ជីវិតេ ជីវិតា-
វសេសេ តិដ្ឋយ្យាតិ ។ សតិ ជីវិតេ ជីវិតាវសេសេ
តិដ្ឋយ្យាតិ ។ ហញ្ចំ សតិ ជីវិតេ ជីវិតាវសេសេ
តិដ្ឋយ្យ ឆោ វត រេ វត្ថុព្វ ឥទ្ធិពលន សមម្នាក់តោ
កប្បំ តិដ្ឋយ្យាតិ ។ បេ ។ អសតិ ជីវិតេ ជីវិតាវ-
សេសេ តិដ្ឋយ្យាតិ ។ មតោ តិដ្ឋយ្យ កាលកតោ
តិដ្ឋយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

ឥទ្ធិពលកថា

(២៩) បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងឫទ្ធិ គប្បីបិតនៅអស់កប្ប
(មហាកប្ប) ឬ ។ អើ ។ កាយដែលសម្រេចដោយឫទ្ធិនោះ គតិដែល
សម្រេចដោយឫទ្ធិនោះ ការបាននូវអត្តភាពដែលសម្រេចដោយឫទ្ធិនោះ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ប្រកបដោយ
កម្លាំងឫទ្ធិ គប្បីបិតនៅអស់កប្បឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គប្បីបិតនៅអស់
កប្បជាអតីត គប្បីបិតនៅអស់កប្បជាអនាគតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងឫទ្ធិ គប្បីបិតនៅអស់កប្ប
ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គប្បីបិតនៅអស់ ២ កប្ប គប្បីបិតនៅអស់ ៣ កប្ប
គប្បីបិតនៅអស់ ៤ កប្បដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងឫទ្ធិ គប្បីបិតនៅអស់កប្បឬ ។ អើ ។
បុគ្គល កាលបើជីវិតមាននៅ គប្បីបិតនៅអស់ជីវិតដ៏សេសសល់ កាល
បើជីវិតមិនមានទេ គប្បីបិតនៅអស់ជីវិតដ៏សេសសល់ ។ បុគ្គលកាល
បើជីវិតមាន គប្បីបិតនៅអស់ជីវិតដ៏សេសសល់ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល
កាលបើជីវិតមាននៅ គប្បីបិតនៅអស់ជីវិតដ៏សេសសល់ ម្ចាស់អ្នកដ៏
ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងឫទ្ធិ គប្បីបិត
នៅអស់កប្បទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលបើជីវិតមិនមានទេ គប្បីបិតនៅ
អស់ជីវិតដ៏សេសសល់ ។ មានតែបុគ្គលស្លាប់ហើយ គប្បីបិតនៅ
បុគ្គល មានមរណកាលធ្វើហើយ គប្បីបិតនៅដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

(៣០) ឥន្ទ្រិលេន សមន្មាគតោ កកប្បំ តិដ្ឋ-
យ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ឧប្បន្នោ ជស្សោ មា និរុដ្ឋីតិ
លញ្ញា ឥន្ទ្រិយា បក្កហេតុន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
ឧប្បន្នោ វេទនា ។ បេ ។ ឧប្បន្នោ សញ្ញា ។ បេ ។
ឧប្បន្នោ ចេតនា ។ បេ ។ ឧប្បន្នំ ចិត្តំ ឧប្បន្នោ
សទ្ធា ឧប្បន្នំ វិរិយំ ឧប្បន្នោ សតិ ឧប្បន្នោ សមាធិ
។ បេ ។ ឧប្បន្នោ បញ្ញា មា និរុដ្ឋីតិ លញ្ញា ឥន្ទ្រិយា
បក្កហេតុន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣១) ឥន្ទ្រិលេន សមន្មាគតោ កកប្បំ តិដ្ឋ-
យ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ និច្ចំ ហោត្វតិ លញ្ញា
ឥន្ទ្រិយា បក្កហេតុន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សទ្ធា ។ បេ ។
វិញ្ញាណំ និច្ចំ ហោត្វតិ លញ្ញា ឥន្ទ្រិយា បក្កហេតុន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣២) ឥន្ទ្រិលេន សមន្មាគតោ កកប្បំ តិដ្ឋយ្យាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៣០) បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងប្បទ្ធិ គប្បីបិតនៅអស់កប្បវែរ
 ឬ ។ អើ ។ ផស្សៈកើតឡើងហើយ បុគ្គល គប្បីបាន ដើម្បីផ្គងឡើង
 ដោយប្បទ្ធិថា កុំរលត់ទៅវិញវែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ វេទនាកើតឡើងហើយ ។ បេ ។ សញ្ញាកើតឡើងហើយ ។ បេ ។
 ចេតនាកើតឡើងហើយ ។ បេ ។ ចិត្តកើតឡើងហើយ សង្ខាកើតឡើង
 ហើយ វិវិយៈកើតឡើងហើយ សតិកើតឡើងហើយ សមាធិកើត
 ឡើងហើយ ។ បេ ។ បញ្ញាកើតឡើងហើយ បុគ្គល គប្បីបាន ដើម្បី
 ផ្គងឡើង ដោយប្បទ្ធិថា កុំរលត់ទៅវិញឡើយវែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣១) បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងប្បទ្ធិ គប្បីបិតនៅអស់កប្បវែរ ។
 អើ ។ រូប បុគ្គលគប្បីបាន ដើម្បីផ្គងឡើង ដោយប្បទ្ធិថា ចូរទៀងចុះ
 វែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។
 សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ បុគ្គលគប្បីបាន ដើម្បីផ្គង
 ឡើង ដោយប្បទ្ធិថា ចូរទៀងចុះវែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

(៣២) បុគ្គលប្រកបដោយកម្លាំងប្បទ្ធិ គប្បីបិតនៅអស់កប្បវែរ ។

ឥទ្ធិពលកថា

អាមន្តា ។ ជាតិធម្មា សត្តា មា យ៉ៃស្វតិ លត្តា
 ឥទ្ធិយា បក្កហេតុន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 ជរាធម្មា សត្តា មា ជីវីស្វតិ ។ បេ ។ ព្យាដិធម្មា
 សត្តា មា ព្យាដិយ៉ៃស្វតិ ។ បេ ។ មរណធម្មា សត្តា
 មា មិយ្យីស្វតិ លត្តា ឥទ្ធិយា បក្កហេតុន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៣) ន វត្ថុព្វំ ឥទ្ធិពលេន សមន្តាគតោ
 កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្ថុំ ភកវតា
 យស្ស កស្សចិ អាណន្ត បត្តារោ ឥទ្ធិហានា ភាវិតា
 ពហុលីកតា យានីកតា វត្ថុកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិតា
 សុសមារម្មា សោ អាកត្ថមាណោ កប្បំ វា តិដ្ឋេយ្យ
 កប្បាវសេសំ វាតិ អន្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
 តេន ហិ ឥទ្ធិពលេន សមន្តាគតោ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។

(៣៤) ឥទ្ធិពលេន សមន្តាគតោ កប្បំ តិដ្ឋេ-
 យ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្ថុំ ភកវតា បត្តន្តំ
 ភិក្ខុវេ ធម្មានំ នត្ថិ កោចិ ហាដិកោកោ
 សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ទេវេ វា មារោ វា

ឥទ្ធិពលកថា

អើ ។ ពួកសត្វមានកិរិយាកើតជាធម្មតា បុគ្គលគប្បីបាន ដើម្បីផ្គង
 ឡើង ដោយឫទ្ធិថា កុំកើតឡើយដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វមានសេចក្តីគ្រាំគ្រាជាធម្មតាថា កុំគ្រាំគ្រាទៅឡើយ
 ។ បេ ។ ពួកសត្វមានសេចក្តីឈឺថ្លាជាធម្មតាថា កុំឈឺថ្លាឡើយ ។ បេ ។
 ពួកសត្វមានសេចក្តីស្លាប់ជាធម្មតា បុគ្គលគប្បីបាន ដើម្បីផ្គងឡើងដោយ
 ឫទ្ធិថា កុំស្លាប់ឡើយដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៣) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងឫទ្ធិ
 គប្បីបិតនៅអស់កប្បទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា
 ម្នាលអានន្ទ ឥទ្ធិបាទទាំង៤ បុគ្គលណាមួយ បានចម្រើន បានធ្វើឲ្យ
 ច្រើន បានឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ បានធ្វើឲ្យជាទីតាំង បានផ្គងឡើង បានសន្សំ
 បានប្រារព្ធដោយល្អហើយ បុគ្គលនោះ កាលប្រាថ្នា គប្បីបិតនៅអស់
 ១កប្ប ឬ អស់កប្បដ៏សេសសល់បាន ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ
 ឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល ដែលប្រកបដោយកម្លាំងឫទ្ធិ
 គប្បីបិតនៅអស់កប្បបាន ។

(៣៤) បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងឫទ្ធិ គប្បីបិតនៅអស់កប្បឬ ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មិនមាន
 បុគ្គលនីមួយ ទោះជាសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី មារក្តី

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ព្រហ្ម វា កោចិ វា លោកស្មី ។ កតមេសំ
 ចតុន្នំ ។ ជរាធម្មោ មា ជីវិតំ នត្ថំ កោចិ វាជិ-
 ភោគោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ទេវោ វា
 មារោ វា ព្រហ្ម វា កោចិ វា លោកស្មី ព្យាជិ-
 ធម្មោ មា ព្យាជិយីតិ ។ មេ ។ មរណធម្មោ មា
 មិយ្យតិ ។ មេ ។ យានិ ខោ បន តានិ បុព្វ
 កតានិ មាបកានិ កម្មានិ សន្តិលេសិកានិ មោ-
 លោត្តរិកានិ ទុក្ខប្រយានិ ទុក្ខវិមាគានិ អាយតិ
 ជាតិជរាមរណីយានិ តេសំ វិមាគោ មា ជំពូត្តតិ
 នត្ថំ កោចិ វាជិភោគោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា
 ទេវោ វា មារោ វា ព្រហ្ម វា កោចិ វា លោកស្មី
 ឥមេសំ ខោ ភិក្ខុវេ ចតុន្នំ ធម្មានំ នត្ថំ កោចិ
 វាជិភោគោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ទេវោ វា
 មារោ វា ព្រហ្ម វា កោចិ វា លោកស្មីន្តំ អត្ថេវ
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុពុំ
 ឥន្ទ្រលេន សមន្តាគតោ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ព្រហ្មក្ខី ឬក្ខី បុគ្គលឯណាមួយ ក្នុងលោក ជាអ្នកធានា ដល់ធម៌ទាំង
 ៤ បានឡើយ ។ ធម៌ទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។ មិនមានបុគ្គលណានីមួយ
 ទោះជាសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី ឬក្តី បុគ្គលឯ
 ណាមួយក្នុងលោក ជាអ្នកធានាថា សភាវៈមានសេចក្តីគ្រាំគ្រាជាធម្មតា
 កុំគ្រាំគ្រាឡើយ សភាវៈមានសេចក្តីឈឺថ្លាត់ជាធម្មតា កុំឈឺថ្លាត់ឡើយ
 ។ បេ ។ សភាវៈមានសេចក្តីស្លាប់ជាធម្មតា កុំស្លាប់ឡើយ ។ បេ ។
 កម្មដ៏លាមកទាំងឡាយឯណា ដែលបុគ្គលធ្វើហើយក្នុងកាលមុន ជាកម្ម
 ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង អាចធ្វើឲ្យទៅកើតភពថ្មីទៀត មានទុក្ខជា
 កម្រៃ មានវិបាកជាទុក្ខ មានជាតិជរានិងមរណៈតទៅ មិនមាន បុគ្គល
 ណានីមួយ ទោះជាសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្ម
 ក្តី ឬក្តី បុគ្គលឯណាមួយ ក្នុងលោក ជាអ្នកធានាថា វិបាករបស់បាប
 កម្មទាំងនោះ កុំកើតបានឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មិនមានបុគ្គលណា
 នីមួយ ទោះជាសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី ឬក្តី
 បុគ្គលឯណាមួយ ក្នុងលោក ជាអ្នកធានា ដល់ធម៌ទាំង៤នេះឡើយ
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងឫទ្ធិ គប្បីបិតនៅអស់កប្បឡើយ ។

សមាជិកហ៊ុំ

(៣៥) ចិត្តសន្តតិ សមាធិតិ ។ អាមន្តា ។
អតីតា ចិត្តសន្តតិ សមាធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
ចិត្តសន្តតិ សមាធិតិ ។ អាមន្តា ។ អនាកតា ចិត្ត-
សន្តតិ សមាធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ចិត្ត-
សន្តតិ សមាធិតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អតីតំ និរុទ្ធិ
អនាកតំ អនាតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អតីតំ និរុទ្ធិ
អនាកតំ អនាតំ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ ចិត្តសន្តតិ
សមាធិតិ ។

(៣៦) ឯកចិត្តក្ខណ៍កោ សមាធិតិ ។ អា-
មន្តា ។ ចក្កវិញ្ញាណសមដ្ឋី សមាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សោតវិញ្ញាណសមដ្ឋី ។ បេ ។ យាន-
វិញ្ញាណសមដ្ឋី ។ បេ ។ ជីវ្ហវិញ្ញាណសមដ្ឋី ។ បេ ។
កាយវិញ្ញាណសមដ្ឋី ។ បេ ។ អក្កសលចិត្តសមដ្ឋី
។ បេ ។ វាកសហកតចិត្តសមដ្ឋី ។ បេ ។ ខោស-
សហកតចិត្តសមដ្ឋី ។ បេ ។ មោហសហកតចិត្ត-
សមដ្ឋី ។ បេ ។ អនោត្តប្បសហកតចិត្តសមដ្ឋី សមា-
បន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

សមាជិកហ៊ុំ

(៣៥) តំណនៃចិត្ត ជាសមាជិក ។ អើ ។ តំណនៃចិត្ត ជា
អតីត ជាសមាជិក ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តំណ
នៃចិត្ត ជាសមាជិក ។ អើ ។ តំណនៃចិត្ត ជាអនាគត ជាសមាជិ
ក ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តំណនៃចិត្ត ជាសមាជ
ិក ។ អើ ។ ក្រែងអតីតរលត់ហើយ អនាគតមិនទាន់កើតទេឬ ។
អើ ។ ប្រសិនបើ អតីតរលត់ហើយ អនាគតមិនទាន់កើតទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏
ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា តំណនៃចិត្ត ជាសមាជិកទេ ។

(៣៦) សមាជិ ប្រកបដោយខណៈនៃចិត្តមួយឬ ។ អើ ។
បុគ្គល ប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណ ចូលកាន់សមាបត្តិឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ប្រកបដោយសោតវិញ្ញាណ ។ បេ ។
ប្រកបដោយយានវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ប្រកបដោយជីវ្ហវិញ្ញាណ ។ បេ ។
ប្រកបដោយកាយវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ប្រកបដោយអកុសលចិត្ត ។ បេ ។
ប្រកបដោយវគ្គសហគតចិត្ត ។ បេ ។ ប្រកបដោយទោសសហគត-
ចិត្ត ។ បេ ។ ប្រកបដោយមោហសហគតចិត្ត ។ បេ ។ ប្រកបដោយ
អនោត្តប្បសហគតចិត្ត ចូលកាន់សមាបត្តិឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៣៧] ចិត្តសន្តតិ សមាធិតិ ។ អាមន្តា ។ អគ្យ-
សលចិត្តសន្តតិ សមាធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
វាគសហគតា ។ បេ ។ ទោសសហគតា ។ បេ ។
មោហសហគតា ។ បេ ។ អនោត្តប្បសហគតា ចិត្ត-
សន្តតិ សមាធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៨] ន វត្ថុព្វំ ចិត្តសន្តតិ សមាធិតិ ។ អា-
មន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ ភកវតា អហំ ខោ អារុសោ និ-
កណ្ណា បហោមិ អនិព្វាយោ តាយេន អភាស-
មាណោ វាចំ សត្តវត្ថុនិវាចំ ឯកន្តសុខប្បជីសំវេទី
វិហរិត្តនិ អត្ថេវ សុត្តនោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន
ហិ ចិត្តសន្តតិ សមាធិតិ ។

សមាធិកថា ។

ធម្មជីវិតតាកថា

[៣៩] ធម្មជីវិតតា បរិនិប្បន្នាតិ ។ អាមន្តា ។
តាយ វិតតា បរិនិប្បន្នាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។ តាយ វិតតា បរិនិប្បន្នាតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៣៧) តំណនៃចិត្ត ជាសមាធិប្ប ។ អើ ។ តំណនៃអកុសល-
ចិត្ត ជាសមាធិប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តំណ
នៃចិត្ត ដែលប្រកបដោយរាគៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយទោសៈ ។ បេ ។
ប្រកបដោយមោហៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយអនោត្តប្បៈ ជាសមាធិប្ប ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៨) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា តំណនៃចិត្ត ជាសមាធិទេប្ប ។
អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលអារុសានិគ្រន្ធាំនឡាយ
តថាគត មិនញាប់ញ័រដោយកាយ មិនពោលវាចា អាចដើម្បីនៅជាអ្នក
ទទួលសេចក្តីសុខតែម្យ៉ាង អស់យប់និងថ្ងៃទាំងឡាយ៧ ពាក្យដូច្នេះ
មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ តំណនៃចិត្ត ជាសមាធិ ។
ចប់ សមាធិកថា ។

ធម្មជីតតាកថា

(៣៩) ធម្មជីតតា (ការតាំងនៅនៃធម៌ គឺបដិច្ចសមុប្បាទ) សម្រេច
ប្ប ។ អើ ។ ការតាំងនៅនៃធម្មជីតតានោះ សម្រេចប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការតាំងនៅនៃធម្មជីតតានោះ សម្រេចប្ប ។ អើ ។

ធម្មដ្ឋិតតាកថា

តាយ តាយេវ នត្ថំ ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយា នត្ថំ វដ្ឋ-
បច្ឆេនោ នត្ថំ អនុបាទាបរិទិព្វានន្តំ ។ ន ហេវំ
វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[២០] រូបស្ស វិភត្តា បរិទិប្បន្នាតិ ។ អាមន្តា ។
តាយ វិភត្តា បរិទិប្បន្នាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ
។ បេ ។ តាយ វិភត្តា បរិទិប្បន្នាតិ ។ អាមន្តា ។
តាយ តាយេវ នត្ថំ ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយា នត្ថំ វដ្ឋ-
បច្ឆេនោ នត្ថំ អនុបាទាបរិទិព្វានន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ
។ បេ ។ វេទនាយ វិភត្តា ។ បេ ។ សញ្ញាយ
វិភត្តា ។ បេ ។ សង្ខារំ វិភត្តា ។ បេ ។ វិញ្ញា-
ណស្ស វិភត្តា បរិទិប្បន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ តាយ វិភ-
តា បរិទិប្បន្នាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ តាយ
វិភត្តា បរិទិប្បន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ តាយ តាយេវ
នត្ថំ ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយា នត្ថំ វដ្ឋបច្ឆេនោ នត្ថំ
អនុបាទាបរិទិព្វានន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

ធម្មដ្ឋិតតាកថា

ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ មិនមាន ការផ្តល់ផ្តាច់នូវវដ្តៈ មិនមាន អនុបា-
 ទាបរិនិព្វាន មិនមាន ដល់ធម្មដ្ឋិតតានោះឡើយ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤០) ការតាំងនៅនៃរូប សម្រេចឬ ។ អើ ។ ការតាំងនៅនៃ
 ធម្មដ្ឋិតតានោះ សម្រេចដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ការតាំងនៅនៃធម្មដ្ឋិតតានោះ សម្រេចឬ ។ អើ ។ ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃ
 ទុក្ខ មិនមាន ការផ្តល់ផ្តាច់នូវវដ្តៈ មិនមាន អនុបាទាបរិនិព្វាន មិនមាន
 ដល់ការតាំងនៅនៃរូបនោះឡើយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ការតាំងនៅនៃវេទនា ។ បេ ។ ការតាំងនៅនៃសញ្ញា ។ បេ ។
 ការតាំងនៅនៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណ សម្រេចឬ ។
 អើ ។ ការតាំងនៅនៃធម្មដ្ឋិតតានោះ សម្រេចដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការតាំងនៅនៃធម្មដ្ឋិតតានោះ សម្រេចឬ ។
 អើ ។ ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ មិនមាន ការផ្តល់ផ្តាច់នូវវដ្តៈ មិនមាន
 អនុបាទាបរិនិព្វាន មិនមាន ដល់ការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណនោះឡើយ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ធម្មដ្ឋិតតាកថា ។

អនិច្ចតាកថា

[៤០] អនិច្ចតា បរិនិច្ឆន្នាតិ ។ អាមន្តា ។
តាយ អនិច្ចតាយ អនិច្ចតា បរិនិច្ឆន្នាតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តាយ អនិច្ចតាយ អនិច្ចតា
បរិនិច្ឆន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ តាយ តាយេវ នត្ថិ
ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយា នត្ថិ វដ្ឋបច្ឆេទោ នត្ថិ អនុ-
មាទាបរិនិព្វានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤២] ជរា បរិនិច្ឆន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ តាយ
ជរាយ ជរា បរិនិច្ឆន្នាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
តាយ ជរាយ ជរា បរិនិច្ឆន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ តាយ
តាយេវ នត្ថិ ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយា នត្ថិ វដ្ឋបច្ឆេទោ
នត្ថិ អនុមាទាបរិនិព្វានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៣] មរណំ បរិនិច្ឆន្នន្តិ ។ អាមន្តា ។ តស្ស
មរណស្ស មរណំ បរិនិច្ឆន្នន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។ តស្ស មរណស្ស មរណំ បរិនិច្ឆន្នន្តិ ។
អាមន្តា ។ តស្ស តស្សេវ នត្ថិ ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយា
នត្ថិ វដ្ឋបច្ឆេទោ នត្ថិ អនុមាទាបរិនិព្វានន្តិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អធិប្បតាកហំ

[៤១] សេចក្តីមិនទៀង សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ សេចក្តីមិនទៀង នៃសេចក្តីមិនទៀងនោះ សម្រេចហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ ទេ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនទៀង នៃសេចក្តីមិនទៀងនោះ សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ មិនមាន ការផ្តល់ផ្តាច់នូវវដ្តៈ មិនមាន អនុបាទាបរិនិព្វាន មិនមាន ដល់សេចក្តីមិនទៀងនោះឡើយ ។ អ្នកមិន គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤២] ជក សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ ជក នៃជកនោះ សម្រេច ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជក នៃជកនោះ សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ មិនមាន ការផ្តល់ ផ្តាច់នូវវដ្តៈ មិនមាន អនុបាទាបរិនិព្វាន មិនមាន ដល់ជកនោះឡើយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៣] មរណៈ សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ មរណៈ នៃ មរណៈនោះ សម្រេចហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មរណៈ នៃមរណៈនោះ សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃ ទុក្ខ មិនមាន ការផ្តល់ផ្តាច់នូវវដ្តៈ មិនមាន អនុបាទាបរិនិព្វាន មិនមាន ដល់មរណៈនោះឡើយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អនិច្ចតាភិ

[២២] រូបំ បរិណិច្ឆន្នំ រូបស្ស អនិច្ចតា អត្ថតិ ។

អាមន្តា ។ អនិច្ចតា បរិណិច្ឆន្នា អនិច្ចតាយ អនិច្ចតា

អត្ថតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូបំ បរិណិច្ឆន្នំ

រូបស្ស ជរា អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ ជរា បរិណិច្ឆន្នា

ជរាយ ជរា អត្ថតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូបំ

បរិណិច្ឆន្នំ រូបស្ស ភេនោ អត្ថំ អន្តរធានំ អត្ថតិ ។

អាមន្តា ។ មរណំ បរិណិច្ឆន្នំ មរណស្ស ភេនោ អត្ថំ

អន្តរធានំ អត្ថតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ វេទនា

។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារា ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ

បរិណិច្ឆន្នំ វិញ្ញាណស្ស អនិច្ចតា អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។

អនិច្ចតា បរិណិច្ឆន្នា អនិច្ចតាយ អនិច្ចតា អត្ថតិ ។ ន

ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ បរិណិច្ឆន្នំ វិញ្ញាណស្ស

ជរា អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ ជរា បរិណិច្ឆន្នា ជរាយ ជរា

អត្ថតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ បរិណិច្ឆន្នំ វិញ្ញា-

ណស្ស ភេនោ អត្ថំ អន្តរធានំ អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។

អធិប្បត្តិការ

(២២) រូប សម្រេចហើយ ចុះសេចក្តីមិនទៀង នៃរូប មានដែរ
 ឬ ។ អើ ។ សេចក្តីមិនទៀង សម្រេចហើយ ចុះសេចក្តីមិនទៀង នៃ
 សេចក្តីមិនទៀង មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 រូប សម្រេចហើយ ចុះជក នៃរូប មានដែរឬ ។ អើ ។ ជក សម្រេច
 ហើយ ចុះជក នៃជក មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ រូប សម្រេចហើយ ចុះការបែកឆ្ងាយ និងសេចក្តីអន្តរធាន
 នៃរូប មានដែរឬ ។ អើ ។ មរណៈ សម្រេចហើយ ចុះការបែក
 ឆ្ងាយ និងសេចក្តីអន្តរធាន នៃមរណៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ពួក
 សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ សម្រេចហើយ ចុះសេចក្តីមិនទៀង នៃ
 វិញ្ញាណ មានដែរឬ ។ អើ ។ សេចក្តីមិនទៀង សម្រេចហើយ ចុះ
 សេចក្តីមិនទៀង នៃសេចក្តីមិនទៀង មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ សម្រេចហើយ ចុះជក នៃវិញ្ញាណ
 មានដែរឬ ។ អើ ។ ជក សម្រេចហើយ ចុះជក នៃជក មានដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ សម្រេចហើយ ចុះ
 ការបែកឆ្ងាយ និងសេចក្តីអន្តរធាន នៃវិញ្ញាណ មានដែរឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

មរណំ បរិនិប្បន្នំ មរណសង្ឃ គេនោ អត្ថំ អន្តរនាមំ

អត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អនិច្ចតាកថា ។

ឯកាទសមេ វត្តោ ។

វិស្សំ ឧទ្ធានំ

អនុសយា អព្យាកតា អហេតុកា ចិត្តវិប្បយុត្តា

អញ្ញាលោ វិគតេ ញ្ញាណំ ញ្ញាណំ ចិត្តវិប្បយុត្តំ

យត្ថ សន្នេ ញ្ញាណំ បវត្ថតិ ឥន្ទ្រិលេន សមដ្ឋា-

កតោ កប្បំ តិដ្ឋយ្យ ចិត្តសន្តតិ សមាធិ ធម្មដ្ឋិ-

តតា អនិច្ចតាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវិភក្តិ

មរណៈ សម្រេចហើយ ចុះការបែកឆ្ងាយ និងសេចក្តីអន្តរធាន នៃ

មរណៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អនិច្ចតាកថា ។

ចប់ ឯកាទសមវគ្គ ។

ឧទ្ទាននៃឯកាទសមវគ្គនោះ គឺ

អនុស័យ ជាអព្យាក្រឹត ជាអហេតុកៈ ប្រាសចាកចិត្ត ១ កាលបើសេចក្តី
មិនជឿ ប្រាសចេញហើយ បុគ្គលមានញាណ ១ ញាណ ប្រាសចាក
ចិត្ត ១ ញាណ ប្រប្រព្រឹត្តទៅក្នុងស័ព្ទណា ១ បុគ្គល ប្រកបដោយ
កម្លាំងនៃប្លង់ គប្បីចិត្តនៅអស់កប្ប ១ តំណនៃចិត្ត ជាសមាធិ ១
ធម្មជិត្តតា ១ និងអនិច្ចតា ១ ។

សំវិញ កម្មនិកហ៍

(២៥) សំវិញ កម្មនិក ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុន្ទ្រិយសំវិញ ចក្ខុកម្មនិក ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ មេ ។ សោតិទ្ធរិយសំវិញ ។ មេ ។ ឃានិទ្ធរិយសំវិញ ។ មេ ។ ជីវិទ្ធរិយសំវិញ ។ មេ ។ កាយិទ្ធរិយសំវិញ កាយកម្មនិក ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ មេ ។ កាយិទ្ធរិយសំវិញ កាយកម្មនិក ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុន្ទ្រិយសំវិញ ចក្ខុកម្មនិក ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ មេ ។ កាយិទ្ធរិយសំវិញ កាយកម្មនិក ។ អាមន្តា ។ សោតិទ្ធរិយសំវិញ ។ មេ ។ ឃានិទ្ធរិយសំវិញ ។ មេ ។ ជីវិទ្ធរិយសំវិញ ជីវកម្មនិក ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ មេ ។ មនិទ្ធរិយសំវិញ មនោកម្មនិក ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ មេ ។ មនិទ្ធរិយសំវិញ មនោកម្មនិក ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុន្ទ្រិយសំវិញ ចក្ខុកម្មនិក ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ មេ ។ មនិទ្ធរិយសំវិញ មនោកម្មនិក ។ អាមន្តា ។ សោតិទ្ធរិយសំវិញ ។ មេ ។ ឃានិទ្ធរិយសំវិញ ។ មេ ។ ជីវិទ្ធរិយសំវិញ ។ មេ ។ កាយិទ្ធរិយសំវិញ កាយកម្មនិក ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ មេ ។

សំរឹកមន្តិកបា

(៤៥) ការសង្គ្រម ជាកម្ម ។ អើ ។ ការសង្គ្រមចក្ខុន្ត្រិយ
ជាចក្ខុកម្ម ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសង្គ្រមសោ-
ត្រិយ ។ បេ ។ ការសង្គ្រមឃានិទ្ធិ ។ បេ ។ ការសង្គ្រមជីវិទ្ធិ
។ បេ ។ ការសង្គ្រមកាយិទ្ធិ ជាកាយកម្ម ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ការសង្គ្រមកាយិទ្ធិ ជាកាយកម្ម ។ អើ ។ ការ
សង្គ្រមចក្ខុន្ត្រិយ ជាចក្ខុកម្ម ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ការសង្គ្រមកាយិទ្ធិ ជាកាយកម្ម ។ អើ ។ ការសង្គ្រមសោត្រិយ
។ បេ ។ ការសង្គ្រមឃានិទ្ធិ ។ បេ ។ ការសង្គ្រមជីវិទ្ធិ ជាជីវៈ-
កម្ម ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសង្គ្រមមនិទ្ធិ
ជាមនោកម្ម ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសង្គ្រមម-
និទ្ធិ ជាមនោកម្ម ។ អើ ។ ការសង្គ្រមចក្ខុន្ត្រិយ ជាចក្ខុកម្ម ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសង្គ្រមមនិទ្ធិ ជាមនោកម្ម
។ អើ ។ ការសង្គ្រមសោត្រិយ ។ បេ ។ ការសង្គ្រមឃានិទ្ធិ
។ បេ ។ ការសង្គ្រមជីវិទ្ធិ ។ បេ ។ ការសង្គ្រមកាយិទ្ធិ ជាកាយ-
កម្ម ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

(២៦) អសំវារោ កម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កុន្តិ
 យអសំវារោ ចក្កុកម្មន្តិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 សោតិទ្ធិយអសំវារោ ។ បេ ។ យានិទ្ធិយអសំវារោ
 ។ បេ ។ ជីវិទ្ធិយអសំវារោ ។ បេ ។ កាយិទ្ធិយអ-
 សំវារោ កាយកម្មន្តិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កា-
 យិទ្ធិយអសំវារោ កាយកម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កុ-
 ន្តិយអសំវារោ ចក្កុកម្មន្តិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 កាយិទ្ធិយអសំវារោ កាយកម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។
 សោតិទ្ធិយអសំវារោ ។ បេ ។ យានិទ្ធិយអសំវារោ
 ។ បេ ។ ជីវិទ្ធិយអសំវារោ ជីវិកម្មន្តិ ។ ន ហោវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ មនិទ្ធិយអសំវារោ មនោកម្មន្តិ ។ ន
 ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ មនិទ្ធិយអសំវារោ មនោកម្មន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ចក្កុន្តិយអសំវារោ ចក្កុកម្មន្តិ ។ ន ហោវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ មនិទ្ធិយអសំវារោ មនោកម្មន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ សោតិទ្ធិយអសំវារោ ។ បេ ។ យានិទ្ធិយ-
 អសំវារោ ។ បេ ។ ជីវិទ្ធិយអសំវារោ ។ បេ ។ កាយិទ្ធិ-
 យអសំវារោ កាយកម្មន្តិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៤៦) ការមិនសង្រួម ជាកម្មវដ្ឋរឺ ។ អើ ។ ការមិនសង្រួម
 ចក្ខុន្ត្រីយ ជាចក្ខុកម្មវដ្ឋរឺ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការ
 មិនសង្រួមសោតិ្តន្ត្រីយ ។ បេ ។ ការមិនសង្រួមឃានិ្តន្ត្រីយ ។ បេ ។ ការ
 មិនសង្រួមជីវិ្តន្ត្រីយ ។ បេ ។ ការមិនសង្រួមកាយិ្តន្ត្រីយ ជាកាយកម្មវដ្ឋរឺ
 ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការមិនសង្រួមកាយិ្តន្ត្រីយ
 ជាកាយកម្មវដ្ឋរឺ ។ អើ ។ ការមិនសង្រួមចក្ខុន្ត្រីយ ជាចក្ខុកម្មវដ្ឋរឺ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការមិនសង្រួមកាយិ្តន្ត្រីយ ជា
 កាយកម្មវដ្ឋរឺ ។ អើ ។ ការមិនសង្រួមសោតិ្តន្ត្រីយ ។ បេ ។ ការមិន
 សង្រួមឃានិ្តន្ត្រីយ ។ បេ ។ ការមិនសង្រួមជីវិ្តន្ត្រីយ ជាជីវិ្តកម្មវដ្ឋរឺ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការមិនសង្រួមមនិ្តន្ត្រីយ ជាម-
 នោកម្មវដ្ឋរឺ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការមិនសង្រួម
 មនិ្តន្ត្រីយ ជាមនោកម្មវដ្ឋរឺ ។ អើ ។ ការមិនសង្រួមចក្ខុន្ត្រីយ ជា
 ចក្ខុកម្មវដ្ឋរឺ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការមិនសង្រួម
 មនិ្តន្ត្រីយ ជាមនោកម្មវដ្ឋរឺ ។ អើ ។ ការមិនសង្រួមសោតិ្តន្ត្រីយ ។ បេ ។
 ការមិនសង្រួមឃានិ្តន្ត្រីយ ។ បេ ។ ការមិនសង្រួមជីវិ្តន្ត្រីយ ។ បេ ។
 ការមិនសង្រួមកាយិ្តន្ត្រីយ ជាកាយកម្មវដ្ឋរឺ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

កម្មកថា

(២៧) ន វត្ថុពុំ សំរំរោមិ អសំរំរោមិ កម្មន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ វត្ថុ កកវត្ថា ឥន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 ចក្ខុនា វ្យំ ទិស្វា និមិត្តតាហិ ហោតិ ។ បេ ។ ន
 និមិត្តតាហិ ហោតិ សោតេន សន្និ សុត្វា ។ បេ ។
 មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ និមិត្តតាហិ ហោតិ ។ បេ ។
 ន និមិត្តតាហិ ហោតិតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ តេន ហិ សំរំរោមិ អសំរំរោមិ កម្មន្តិ ។

សំរំរោ កម្មន្តិកថា ។

កម្មកថា

(២៨) សព្វំ កម្មំ សវិទាកន្តិ ។ អាមន្តា ។ សព្វា
 ចេតនា សវិទាកាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 សព្វា ចេតនា សវិទាកាតិ ។ អាមន្តា ។ សវិទាកា-
 ព្យាកតា ចេតនា សវិទាកាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 សព្វា ចេតនា សវិទាកាតិ ។ អាមន្តា ។ កិរិយាព្យា-
 កតា ចេតនា សវិទាកាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ សព្វា ចេតនា សវិទាកាតិ ។ អាមន្តា ។
 កាមាវចរា វិទាកាព្យាកតា ចេតនា សវិទាកាតិ ។

កម្មកថា

(៤៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការសង្រួមក្តី ការមិនសង្រួមក្តី ជាកម្មទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ឃើញនូវរូប ដោយចក្ខុ ហើយកាន់យកនូវនិមិត្ត ។ បេ ។ មិនកាន់យកនូវនិមិត្ត ពុំនូវសំឡេង ដោយត្រចៀក ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់នូវធម៌ ដោយចិត្ត កាន់យកនូវនិមិត្ត ។ បេ ។ មិនកាន់យកនូវនិមិត្ត ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ការសង្រួមក្តី ការមិនសង្រួមក្តី ក៏ជាកម្មដែរ ។

ចប់ សំរិកម្មន្តិកថា ។

កម្មកថា

(៤៨) កម្មទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកដែរឬ ។ អើ ។ ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកដែរឬ ។ អើ ។ ចេតនា ប្រកបដោយវិបាកនឹងអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយវិបាកដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកដែរឬ ។ អើ ។ ចេតនា ជាភិរិយានឹងអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយវិបាកដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកដែរឬ ។ អើ ។ ចេតនា ជាភាមាវចរៈ ជាវិបាកនឹងអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយវិបាកដែរឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សព្វា ចេតនា សវិទា-
 កាតិ ។ អាមន្តា ។ រូទាវចរា អរូទាវចរា អបរិយា-
 បដ្ឋា វិទាកាព្យាកតា ចេតនា សវិទាកាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សព្វា ចេតនា សវិទាកាតិ ។
 អាមន្តា ។ កាមាវចរា កិរិយាព្យាកតា ចេតនា
 សវិទាកាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សព្វា
 ចេតនា សវិទាកាតិ ។ អាមន្តា ។ រូទាវចរា អរូទា-
 វចរា កិរិយាព្យាកតា ចេតនា សវិទាកាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៤៩) វិទាកាព្យាកតា ចេតនា អវិទាកាតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចិ វិទាកាព្យាកតា ចេតនា អវិទា-
 កា នោ វត វេ វត្ថុព្វេ សព្វា ចេតនា សវិទាកាតិ ។

(៥០) កិរិយាព្យាកតា ចេតនា អវិទាកាតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចិ កិរិយាព្យាកតា ចេតនា អវិទាកា
 នោ វត វេ វត្ថុព្វេ សព្វា ចេតនា សវិទាកាតិ ។

(៥១) កាមាវចរា រូទាវចរា អរូទាវចរា អបរិយាបដ្ឋា
 វិទាកាព្យាកតា ចេតនា អវិទាកាតិ ។ អាមន្តា ។
 ហញ្ចិ អបរិយាបដ្ឋា វិទាកាព្យាកតា ចេតនា អវិទា-
 កា នោ វត វេ វត្ថុព្វេ សព្វា ចេតនា សវិទាកាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយ
 វិបាកដែរឬ ។ អើ ។ ចេតនា ជាប្បាវចរៈ អប្បាវចរៈ អបរិយាបន្នៈ
 ជាវិបាកនិងអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយវិបាកដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកឬ ។ អើ ។ ចេតនា
 ជាតាមាវចរៈ ជាកិរិយានិងអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយវិបាកដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាក
 ដែរឬ ។ អើ ។ ចេតនា ជាប្បាវចរៈ អប្បាវចរៈ ជាកិរិយានិងអព្យាក្រឹត
 ប្រកបដោយវិបាកដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៩) ចេតនា ជាវិបាកនិងអព្យាក្រឹត មិនមានវិបាកទេឬ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ ចេតនា ជាវិបាកនិងអព្យាក្រឹត មិនមានវិបាកទេ ម្នាលអ្នកដ៏
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកទេ ។

(៥០) ចេតនា ជាកិរិយានិងអព្យាក្រឹត មិនមានវិបាកទេឬ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ ចេតនា ជាកិរិយានិងអព្យាក្រឹត មិនមានវិបាកទេ ម្នាលអ្នក
 ដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកទេ ។

(៥១) ចេតនា ជាតាមាវចរៈ ប្បាវចរៈ អប្បាវចរៈ អបរិយាបន្នៈ
 ជាវិបាកនិងអព្យាក្រឹត មិនមានវិបាកទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចេតនា
 ជាអបរិយាបន្នៈ ជាវិបាកនិងអព្យាក្រឹត មិនមានវិបាកទេ ម្នាលអ្នកដ៏
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកទេ ។

សព្វោ វិបាកោតិកថា

[៥២] កាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ កិរិយា-
 ព្យាកតា ចេតនា អវិបាកាតិ ។ អាមន្តា ។
 ហព្វំ អរូបាវចរ កិរិយាព្យាកតា ចេតនា អវិបា-
 កា នោ វត វេ វត្ថុព្វេ សព្វា ចេតនា សវិបាកាតិ ។

[៥៣] ន វត្ថុព្វំ សព្វំ កម្មំ សវិបាកន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ វត្ថុំ ភកវតា នាហំ ភិក្ខុវេ សព្វោត-
 ជីកានំ កម្មានំ កតានំ ឧបចិតានំ អប្បដិសំវិទិត្វា
 ព្យជ្ជិតាវំ វនាមិ តព្វា ខោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ឧបបដ្ឋេ
 វា អបរេ វា បរិយាយេតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។
 អាមន្តា ។ តេន ហិ សព្វំ កម្មំ សវិបាកន្តិ ។

កម្មកថា ។

សព្វោ វិបាកោតិកថា

[៥៤] សព្វោ វិបាកោតិ ។ អាមន្តា ។ សុខ-
 វេទនិយោ ទុក្ខវេទនិយោ អទុក្ខមសុខវេទនិយោ
 សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ទុក្ខាយ វេទនាយ
 សម្បយុត្តោ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
 វស្សេន សម្បយុត្តោ វេទនាយ សម្បយុត្តោ សញ្ញាយ

សទ្ធវិបាកោតិកថា

(៥២) ចេតនា ជាតាមាវចរៈ រូបាវចរៈ អរូបាវចរៈ ជាកិរិយានិង
អព្យាក្រឹត មិនមានវិបាកទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចេតនា ជាអរូ-
បាវចរៈ ជាកិរិយានិងអព្យាក្រឹត មិនមានវិបាកទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកទេ ។

(៥៣) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា កម្មទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាក
ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគត មិនពោលថា កម្មទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយចេតនា ដែល
សត្វធ្វើហើយ សន្សំហើយ អស់ទៅ ព្រោះមិនបានទទួលឡើយ កម្ម
នោះឯង គប្បីកើតឡើង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឬក្នុងបរិយាយដទៃ ពាក្យដូច្នេះ
មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ កម្មទាំងអស់ ប្រកប
ដោយវិបាក ។

ចប់ កម្ពុតថា ។

សទ្ធវិបាកោតិកថា

(៥៤) សម្លេង ជាវិបាកឬ ។ អើ ។ សម្លេង គួរដល់ការ
ទទួលស្គាល់ គួរដល់ការទទួលទឹក គួរដល់ការទទួលអទុកមស្គាល់ ប្រកប
ដោយសុខវេទនា ប្រកបដោយទុកវេទនា ប្រកបដោយអទុកមស្គាល់-
វេទនា ប្រកបដោយផស្សៈ ប្រកបដោយវេទនា ប្រកបដោយសញ្ញា

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

សម្បយុត្តោ ចេតនាយ សម្បយុត្តោ ចិត្តេន សម្ប-
យុត្តោ សារម្មណោ អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា អាភោតោ ស-
មម្ហាហារោ មនសីកាហោ ចេតនា បត្តនា បណីដីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ ន សុខវេទនិយោ
ន ទុក្ខវេទនិយោ ។ បេ ។ អនាម្បណោ នត្ថំ តស្ស
អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ
ន សុខវេទនិយោ ។ បេ ។ អនាម្បណោ នត្ថំ
តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដី ឆោ វត វេ វត្ថុព្វេ
សន្តោ វិចារោតិ ។

[៥៥] ឯស្សោ វិចារោតោ ឯស្សោ សុខវេទនិ-
យោ ។ បេ ។ សារម្មណោ អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា
។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ សន្តោ វិចារោតោ
សន្តោ សុខវេទនិយោ ។ បេ ។ សារម្មណោ អត្ថំ
តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៦] សន្តោ វិចារោតោ សន្តោ ន សុខវេទនិ-
យោ ។ បេ ។ អនាម្បណោ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា
។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ ឯស្សោ វិចារោតោ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ប្រកបដោយចេតនា ប្រកបដោយចិត្ត ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង
 ការអើពើ ការពិហារណា ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំង
 ចិត្តទុក មានដល់សម្លេងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ក្រែងសម្លេង មិនគួរដល់ការទទួលសុខ មិនគួរដល់ការទទួល
 ទុក្ខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិន
 មានដល់សម្លេងនោះទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សម្លេង មិនគួរដល់
 ការទទួលសុខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ទេ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការ
 តាំងចិត្តទុក មិនមានដល់សម្លេងនោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា សម្លេង ជាវិបាកទេ ។

[៥៥] ផស្សៈ ជាវិបាក ចុះផស្សៈ គួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។
 ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មានដល់ផស្សៈ
 នោះដែរឬ ។ អើ ។ សម្លេង ជាវិបាក ចុះសម្លេង គួរដល់ការទទួល
 សុខ ។ បេ ។ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
 មានដល់សម្លេងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៦] សម្លេង ជាវិបាក ចុះសម្លេង មិនគួរដល់ការទទួល
 សុខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្ត
 ទុក មិនមានដល់សម្លេងនោះទេឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ ជាវិបាក

សឡាយតនកថា

ដស្សោ ន សុខវេទនិយោ ន ទុក្ខវេទនិយោ ។ បេ ។
 អនាម្បណា នត្ថំ វិសុទ្ធិ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណ្ឌិ-
 ដិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៥៧) ន វត្ថុព្វំ សន្និទ្ធិ វិចារកោតិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ វត្ថុ កកវតា សោ វិសុទ្ធិ កម្មស្ស កតត្តា
 ឧបចិតត្តា ឧស្សន្តត្តា វិបុលត្តា ព្រហ្មសរោ ហោតិ
 ករវិកកាណ្ឌិតិ អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
 តេន ហិ សន្និទ្ធិ វិចារកោតិ ។

សឡាយ វិចារកោតិកថា ។

សឡាយតនកថា

(៥៨) ចក្ខាយតនំ វិចារកោតិ ។ អាមន្តា ។
 សុខវេទនិយំ ទុក្ខវេទនិយំ ។ បេ ។ សារម្បណំ
 អត្ថំ វិសុទ្ធិ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណ្ឌិដិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នន្ទ ន សុខវេទនិយំ ។ បេ ។
 អនាម្បណំ នត្ថំ វិសុទ្ធិ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណ្ឌិ-
 ដិតិ ។ អាមន្តា ។ ហេវំ ន សុខវេទនិយំ ។ បេ ។

សឡាយតនកថា

ចុះផស្សៈ មិនគួរដល់ការទទួលសុខ មិនគួរដល់ការទទួលទុក្ខ ។ បេ ។
មិនមានការម្នា ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមានដល់
ផស្សៈនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សម្លេង ជាវិបាកទេ ។ អើ ។
ក្រែងព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ថា សម្លេងនោះ ជាសម្លេងដ៏ប្រសើរ ដូចជា
សម្លេងនៃសត្វករិក ព្រោះការនៃកម្មនោះ ជាអំពើដែលបុគ្គលធ្វើហើយ
សន្សំហើយ ឲ្យដុះដាលឡើងហើយ ឲ្យបរិបូណ៌ហើយ ពាក្យដូច្នេះ មាន
ក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សម្លេង ជាវិបាក ។

ចប់ សឡាយតនកថា ។

សឡាយតនកថា

(៥៨) ចក្ខុយតនៈ ជាវិបាកដែរឬ ។ អើ ។ ចក្ខុយតនៈ
គួរដល់ការទទួលសុខ គួរដល់ការទទួលទុក្ខ ។ បេ ។ ប្រកបដោយ
ការម្នា ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មានដល់ចក្ខុយតនៈ
នោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងចក្ខុ-
យតនៈ មិនគួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ មិនមានការម្នា ការ
រំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមានដល់ចក្ខុយតនៈនោះទេ ។
អើ ។ ប្រសិនបើ ចក្ខុយតនៈ មិនគួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អនាម្បណំ នត្ថំ តស្ស អាវុដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីដិ
 នោ វត វេ វត្ថព្វេ ចក្ខាយតនំ វិចារោតិ ។ បេ ។
 ដស្សោ វិចារោ ដស្សោ សុខវេទនិយោ ។ បេ ។
 សារម្មណោ អត្ថំ តស្ស អាវុដ្ឋនា ។ បេ ។ បណី-
 ដិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខាយតនំ វិចារោ ចក្ខា-
 យតនំ សុខវេទនិយំ ។ បេ ។ សារម្បណំ អត្ថំ តស្ស
 អាវុដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីដិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ
 ។ បេ ។ ចក្ខាយតនំ វិចារោ ចក្ខាយតនំ ន
 សុខវេទនិយំ ។ បេ ។ អនាម្បណំ នត្ថំ តស្ស អា-
 វុដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីដិ ។ អាមន្តា ។ ដស្សោ
 វិចារោ ដស្សោ ន សុខវេទនិយោ ។ បេ ។ អនា-
 ម្បណោ នត្ថំ តស្ស អាវុដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីដិ ។
 ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ សោតាយតនំ ។ បេ ។
 យាយតនំ ។ បេ ។ ជីវ្ហាយតនំ ។ បេ ។

(៥៩) កាយាយតនំ វិចារោតិ ។ អា-

មន្តា ។ សុខវេទនិយំ ។ បេ ។ សារម្បណំ អត្ថំ
 តស្ស អាវុដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីដិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

មិនមានការម្នួល ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមានដល់
 ចក្ខុយាននោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចក្ខុយាននេះ
 ជាវិបាកទេ ។ បេ ។ ផស្សៈ ជាវិបាក ចុះផស្សៈ គួរដល់ការទទួល
 សុខ ។ បេ ។ ប្រកបដោយការម្នួល ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
 មានដល់ផស្សៈនោះដែរឬ ។ អើ ។ ចក្ខុយាននេះ ជាវិបាក ចុះចក្ខុយា-
 ននេះ គួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ ប្រកបដោយការម្នួល ការរំពឹង
 ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មានដល់ចក្ខុយាននោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្ខុយាននេះ ជាវិបាក ចុះចក្ខុយាននេះ មិន
 គួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ មិនមានការម្នួល ការរំពឹង ។ បេ ។ ការ
 តាំងចិត្តទុក មិនមានដល់ចក្ខុយាននោះទេឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ ជា
 វិបាក ចុះផស្សៈ មិនគួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ មិនមានការម្នួល
 ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមានដល់ផស្សៈនោះទេឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាយាននេះ ។ បេ ។ យានា-
 យាននេះ ។ បេ ។ ដ៏ក្លាយនេះ ។ បេ ។

[៥៩] កាយាយាននេះ ជាវិបាកឬ ។ អើ ។ កាយាយា-
 ននេះ គួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ ប្រកបដោយការម្នួល ការ
 រំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មានដល់កាយាយាននោះដែរឬ ។

សឡាយតនាថា

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ ន សុខវេទ-
 និយំ ។ បេ ។ អនាម្បណំ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា
 ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចី ន សុខ-
 វេទនិយំ ។ បេ ។ អនាម្បណំ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា
 ។ បេ ។ បណីដី នោ វត វេ វត្ថុព្វេ កាយាយតនំ
 វិចារកោតិ ។ បេ ។ ដស្សោ វិចារកោ ដស្សោ សុខ-
 វេទនិយោ ។ បេ ។ សារម្មណោ អត្ថិ តស្ស អា-
 វជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ កាយា-
 យតនំ វិចារកោ កាយាយតនំ សុខវេទនិយំ ។ បេ ។
 សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាយាយតនំ វិចារកោ
 កាយាយតនំ ន សុខវេទនិយំ ។ បេ ។ អនាម្បណំ
 នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។
 ដស្សោ វិចារកោ ដស្សោ ន សុខវេទនិយោ ។ បេ ។
 អនាម្បណោ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដី-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

សឡាយតនកថា

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងកាយាយតនៈ មិនគួរដល់
 ការទទួលសុខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការ
 តាំងចិត្តទុក មិនមានដល់កាយាយតនៈនោះទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 កាយាយតនៈ មិនគួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍
 ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមានដល់កាយាយតនៈនោះទេ
 ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កាយាយតនៈ ជាវិបាកទេ ។ បេ ។
 ផស្សៈ ជាវិបាក ចុះផស្សៈ គួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ ប្រកបដោយ
 អារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មានដល់ផស្សៈនោះដែរ
 ឬ ។ អើ ។ កាយាយតនៈ ជាវិបាក ចុះកាយាយតនៈ គួរដល់ការទទួល
 សុខ ។ បេ ។ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្ត
 ទុក មានដល់កាយាយតនៈនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ កាយាយតនៈ ជាវិបាក ចុះកាយាយតនៈ មិនគួរដល់ការ
 ទទួលសុខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំង
 ចិត្តទុក មិនមានដល់កាយាយតនៈនោះទេឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ ជាវិបាក
 ចុះផស្សៈ មិនគួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការ
 រំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមានដល់ផស្សៈនោះទេឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

(២០) ន វត្ថុព្វំ សឡាយតនំ វិចារកោតិ ។ អា-
មន្តា ។ ននុ សឡាយតនំ កម្មស្ស កតត្តា ឧប្បន្នំ ។
អាមន្តា ។ ហត្ថំ សឡាយតនំ កម្មស្ស កតត្តា
ឧប្បន្នំ តេន វត វេ វត្ថុព្វេ សឡាយតនំ វិចារកោតិ ។

សឡាយតនកថា ។

សត្តក្ខត្តំបរមកថា

(២១) សត្តក្ខត្តំបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្ខត្តំបរម-
តានិយតោតិ ។ អាមន្តា ។ មាតា ជីវិតា វេរោចិ-
តា បិតា ជីវិតា វេរោចិតោ អរហា ជីវិតា វេរោ-
ចិតោ ធុដ្ឋន ចិត្តេន តថាគតស្ស លោហិតំ ឧប្ប-
ទិតំ សង្ឃោ ភិណ្ឌោតិ ។ ន ហោរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២២) សត្តក្ខត្តំបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្ខត្តំបរម-
តានិយតោតិ ។ អាមន្តា ។ អកព្វោ អន្តរា ធម្មំ
អភិសមេត្តនិ ។ ន ហោរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អកព្វោ
អន្តរា ធម្មំ អភិសមេត្តនិ ។ អាមន្តា ។ មាតា
ជីវិតា វេរោចិតា បិតា ជីវិតា វេរោចិតោ អរហា
ជីវិតា វេរោចិតោ ធុដ្ឋន ចិត្តេន តថាគតស្ស
លោហិតំ ឧប្បទិតំ សង្ឃោ ភិណ្ឌោតិ ។ ន ហោរំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៦០) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សឡាយតនៈ ជាវិបាកទេ ។ អើ ។
 ក្រែងសឡាយតនៈ កើតឡើង ព្រោះកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយឬ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ សឡាយតនៈ កើតឡើងព្រោះកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ ម្នាល
 អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សឡាយតនៈ ជាវិបាក ។
 ចប់ សឡាយតនកថា ។

សត្តកតំបរមកថា
១១

(៦១) សត្តកតំបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាង
 ច្រើនឬ ។ អើ ។ សត្តកតំបរមបុគ្គល បានផ្តាច់បង់ចាកជីវិតមាតា ផ្តាច់
 បង់ចាកជីវិតបិតា ផ្តាច់បង់ចាកជីវិតព្រះអរហន្ត មានចិត្តប្រឡូត ញ៉ាំង
 ព្រះលោហិត របស់ព្រះតថាគត ឲ្យពុះពោរឡើង និងបំបែកសង្ឃវែរ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៦២) សត្តកតំបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀត
 យ៉ាងច្រើនឬ ។ អើ ។ សត្តកតំបរមបុគ្គល មិនគួរដើម្បីរម្ងាប់នូវធម៌
 (គឺអនន្តរិយកម្ម) ជាចន្លោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សត្តកតំបរមបុគ្គល មិនគួរដើម្បីរម្ងាប់នូវធម៌ (គឺអនន្តរិយកម្ម) ជា
 ចន្លោះទេ ។ អើ ។ សត្តកតំបរមបុគ្គល ផ្តាច់បង់ចាកជីវិតមាតា ផ្តាច់
 បង់ចាកជីវិតបិតា ផ្តាច់បង់ចាកជីវិតព្រះអរហន្ត មានចិត្តប្រឡូត ញ៉ាំង
 ព្រះលោហិត របស់ព្រះតថាគត ឲ្យពុះពោរឡើង និងបំបែកសង្ឃវែរ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សត្វក្ខត្តបរមោ

(៦៣) សត្វក្ខត្តបរមោ បុគ្គលោ សត្វក្ខត្តបរម-
តានិយតោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ សោ និយមោ យេន
និយមេន សត្វក្ខត្តបរមោ បុគ្គលោ សត្វក្ខត្តបរម-
តានិយតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ
តេ សតិប្បដ្ឋានា សម្មប្បធានា ឥទ្ធិនា ឥន្ទ្រិយា
តលា ពោជ្ឈង្គា យេហិ ពោជ្ឈង្គេហិ សត្វក្ខត្តបរ-
មោ បុគ្គលោ សត្វក្ខត្តបរមតានិយតោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៦៤) នត្ថំ សោ និយមោ យេន និយមេន
សត្វក្ខត្តបរមោ បុគ្គលោ សត្វក្ខត្តបរមតានិយតោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ នត្ថំ សោ និយមោ យេន
និយមេន សត្វក្ខត្តបរមោ បុគ្គលោ សត្វក្ខត្តបរ-
មតានិយតោ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ សត្វក្ខត្តបរមោ
បុគ្គលោ សត្វក្ខត្តបរមតានិយតោតិ ។

(៦៥) នត្ថំ តេ សតិប្បដ្ឋានា ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា
យេហិ ពោជ្ឈង្គេហិ សត្វក្ខត្តបរមោ បុគ្គលោ សត្វ-
ក្ខត្តបរមតានិយតោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ នត្ថំ
តេ ពោជ្ឈង្គា យេហិ ពោជ្ឈង្គេហិ សត្វក្ខត្តបរមោ
បុគ្គលោ សត្វក្ខត្តបរមតានិយតោ នោ វត វេ

សត្វកត្តបរមបុគ្គល

(៦៣) សត្វកត្តបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀត
យ៉ាងច្រើនឬ ។ អើ ។ សត្វកត្តបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដង
ទៀតយ៉ាងច្រើន ដោយនិយមៈ (ការកំណត់) ណា និយមៈនោះ មាន
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សត្វកត្តបរមបុគ្គល
ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើន ដោយពោជ្ឈង្គៈទាំងឡាយ
ណា សតិប្បដ្ឋាន សម្មប្បធាន ឥទ្ធិបាទ ឥន្ទ្រិយ ពលៈ និងពោជ្ឈង្គៈ
ទាំងនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៦៤) សត្វកត្តបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាង
ច្រើន ដោយនិយមៈណា និយមៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រ-
សិនបើ សត្វកត្តបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើន
ដោយនិយមៈណា និយមៈនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏បម្រើន អ្នក
មិនគួរពោលថា សត្វកត្តបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀត
យ៉ាងច្រើនទេ ។

(៦៥) សត្វកត្តបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាង
ច្រើន ដោយពោជ្ឈង្គៈទាំងឡាយណា សតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ និង
ពោជ្ឈង្គៈទាំងនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សត្វកត្តបរម-
បុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើន ដោយពោជ្ឈង្គៈ
ទាំងឡាយណា ពោជ្ឈង្គៈទាំងនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏បម្រើន

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

វត្ថុព្យាសន្តក្ខត្តំបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្ខត្តំបរមតា-
និយតោតិ ។

[៦៦] សត្តក្ខត្តំបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្ខត្តំបរមតា-
និយតោតិ ។ អាមន្តា ។ សកោតាមិនិយមេនាតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្យាសន្ត ។ បេ ។ អនាតាមិនិយមេនាតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្យាសន្ត ។ បេ ។ អរហត្តនិយមេនាតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្យាសន្ត ។ បេ ។ កតមេន និយមេនាតិ ។
សោតាបត្តិនិយមេនាតិ ។

[៦៧] សត្តក្ខត្តំបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្ខត្តំបរម-
តានិយតោតិ ។ អាមន្តា ។ យេ កេចិ សោតា-
បត្តិនិយាមំ ឌីក្កមន្តិ សព្វេ តេ សត្តក្ខត្តំបរមតា-
និយតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យាសន្ត ។ បេ ។

[៦៨] ន វត្ថុព្យាសន្ត សត្តក្ខត្តំបរមោ បុគ្គលោ
សត្តក្ខត្តំបរមតានិយតោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ សោ
សត្តក្ខត្តំបរមោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញិ សោ
សត្តក្ខត្តំបរមោ តេន វត វេ វត្ថុព្យាសន្ត សត្តក្ខត្តំបរមោ
បុគ្គលោ សត្តក្ខត្តំបរមតានិយតោតិ ។

សត្តក្ខត្តំបរមកថា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អ្នកមិនគួរពោលថា សត្វកត្តំបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀត
យ៉ាងច្រើនទេ ។

(៦៦) សត្វកត្តំបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាង
ច្រើនឬ ។ អើ ។ (សត្វកត្តំបរមបុគ្គល ទៀង) ដោយសកទាតាមិ-
និយមៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយអនាតាមិ-
និយមៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយអវហត្ថនិយមៈ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចុះដោយនិយមៈដូច
ម្តេច ។ ដោយសោតាបត្តិនិយមៈ ។

(៦៧) សត្វកត្តំបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាង
ច្រើនឬ ។ អើ ។ បុគ្គលណាមួយ ឈានចុះកាន់សោតាបត្តិនិយមៈ
បុគ្គល ទាំងអស់នោះ ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើនឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៦៨) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សត្វកត្តំបរមបុគ្គល ទៀងដោយការ
កើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើនទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលនោះ ជាសត្វកត្តំ-
បរមៈ (កើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើន) ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលនោះ
ជាសត្វកត្តំបរមៈមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល
ថា សត្វកត្តំបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើនមែន ។

ចប់ សត្វកត្តំបរមកថា ។

កោលំកោលឯកវីជីកថា

[៦៩] ន វត្ថុញ្ចំ កោលំកោលោ បុគ្គលោ កោ-
លំកោលតានិយតោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ សោ
កោលំកោលាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ សោ កោលំ-
កោលោ តេន វត វេ វត្ថុញ្ចំ កោលំកោលោ
បុគ្គលោ កោលំកោលតានិយតោតិ ។

[៧០] ន វត្ថុញ្ចំ ឯកវីជី បុគ្គលោ ឯកវីជិតា
និយតោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ សោ ឯកវីជិតិ ។
អាមន្តា ។ ហញ្ចំ សោ ឯកវីជី តេន វត វេ វត្ថុញ្ចំ
ឯកវីជី បុគ្គលោ ឯកវីជិតានិយតោតិ ។

កោលំកោលឯកវីជីកថា ។

ជីវិតាវេរោបនកថា

[៧១] ទិដ្ឋិសម្បជ្ជោ បុគ្គលោ សញ្ញិច្ច ចាលំ
ជីវិតា វេរោបេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ទិដ្ឋិសម្បជ្ជោ
បុគ្គលោ សញ្ញិច្ច មាតរំ ជីវិតា វេរោបេយ្យ ។ បេ ។
មិតរំ ជីវិតា វេរោបេយ្យ ។ បេ ។ អវហន្តំ ជីវិតា
វេរោបេយ្យ ។ បេ ។ ធុដ្ឋេន ចិត្តេន តថាគតស្ស
លោហិតំ ឧច្ចានេយ្យ ។ បេ ។ សង្ឃំ ភិទ្ទេយ្យាតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។

កោលំកោលឯកវីជីកបា

(៦៩) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា កោលំកោលបុគ្គល ទៀងដោយ
ការកើត ៦ ជាតិទៀតឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលនោះ ជាកោលំកោលៈ
(កើត ៦ ជាតិទៀត) ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលនោះ ជាកោលំ-
កោលៈមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
កោលំកោលបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៦ ជាតិទៀតពិត ។

(៧០) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ឯកវីជីបុគ្គល ទៀងដោយពូជ
(បដិសន្ធិ) ១ ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលនោះ ជាឯកវីជី (មានពូជ
តែ ១) ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលនោះ ជាឯកវីជីមែន ម្នាលអ្នកដ៏
ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ឯកវីជីបុគ្គល ទៀងដោយ
ពូជ ១ ទៀតពិត ។

ចប់ កោលំកោលឯកវីជីកបា ។

ជីវិតាណិរោបនកបា

(៧១) បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ (សម្មាទិដ្ឋិ) គប្បីក្លែងផ្តាច់បង់
ជីវិតសត្វដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីក្លែងផ្តាច់បង់
ជីវិតមាតា ។ បេ ។ ផ្តាច់បង់ជីវិតបិតា ។ បេ ។ ផ្តាច់បង់ជីវិតព្រះអរហន្ត
។ បេ ។ មានចិត្តប្រមូស្ត ញ៉ាំងព្រះលោហិត របស់ព្រះតថាគត ឲ្យពុះ
ពោរឡើង ។ បេ ។ នឹងបំបែកសន្ស័យដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

(៧២) ទិដ្ឋិសម្បជ្ជោ បុគ្គលោ សត្វំច្ច ចាលំ
ដីវិតា វេរោមេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ទិដ្ឋិសម្បជ្ជោ
បុគ្គលោ សត្វិ អការវេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វ
។ បេ ។ ធម្មេ ។ បេ ។ សង្ឃេ ។ បេ ។ សិក្ខាយ
អការវេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វ ។ បេ ។

(៧៣) ននុ ទិដ្ឋិសម្បជ្ជោ បុគ្គលោ សត្វិ ស-
ការវេតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ ទិដ្ឋិសម្បជ្ជោ បុគ្គលោ
សត្វិ សការវេ នោ វត វេ វត្ថព្វ ទិដ្ឋិសម្បជ្ជោ
បុគ្គលោ សត្វំច្ច ចាលំ ដីវិតា វេរោមេយ្យាតិ ។
ននុ ទិដ្ឋិសម្បជ្ជោ បុគ្គលោ ធម្មេ ។ បេ ។ សង្ឃេ
។ បេ ។ សិក្ខាយ សការវេតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ
ទិដ្ឋិសម្បជ្ជោ បុគ្គលោ សិក្ខាយ សការវេ នោ វត
វេ វត្ថព្វ ទិដ្ឋិសម្បជ្ជោ បុគ្គលោ សត្វំច្ច ចាលំ
ដីវិតា វេរោមេយ្យាតិ ។

(៧៤) ទិដ្ឋិសម្បជ្ជោ បុគ្គលោ សត្វិ អការវេតិ ។
អាមន្តា ។ ទិដ្ឋិសម្បជ្ជោ បុគ្គលោ ពុទ្ធច្បេ ឱហនេយ្យ
ឱមុត្តេយ្យ ទិដ្ឋិកេយ្យ ពុទ្ធច្បេ អបព្យាមតោ ក-
រេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៧២) បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីក្លែងផ្តាច់បង្គំជីវិតសត្វដែរ
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ មិនគោរពក្នុងព្រះសាស្តាទេ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ
 មិនគោរព ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ ក្នុងសិក្ខាទេ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៣) ក្រែងបុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ ប្រកបដោយសេចក្តីគោរព
 ក្នុងព្រះសាស្តាដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ ប្រ-
 កបដោយសេចក្តីគោរព ក្នុងព្រះសាស្តាដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិន
 គួរពោលថា បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីក្លែងផ្តាច់បង្គំជីវិតសត្វទេ ។
 ក្រែងបុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ ប្រកបដោយសេចក្តីគោរព ក្នុងព្រះធម៌
 ។ បេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ ក្នុងសិក្ខាដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ ប្រកបដោយសេចក្តីគោរព ក្នុងសិក្ខាដែរ ម្នាល
 អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីក្លែង
 ផ្តាច់បង្គំជីវិតសត្វទេ ។

(៧៤) បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ មិនមានសេចក្តីគោរព ក្នុងព្រះ
 សាស្តាទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីដុះដាក់ នោម
 ដាក់ ស្តោះដាក់ ក្នុងព្រះសូបនៃព្រះពុទ្ធ គប្បីពេបជ្រាយ ក្នុងព្រះសូប
 នៃព្រះពុទ្ធដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ទុក្ខតិកថា

[៧៥] ទិដ្ឋិសម្បជ្ជោ បុគ្គលោ សញ្ញាច្ច ចាលាំ
 ជីវិតា ពេរោបេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វុត្ថំ ភក-
 វតា សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ មហាសម្មាសោ បិទដម្មោ
 វេលន្នាតិវុត្ថតិ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ យំ មយា សាវកានំ
 សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ តំ មម សាវកា ជីវិតហេតុមិ
 នាតិក្កមន្តតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន
 ហិ ន វុត្ថព្វំ ទិដ្ឋិសម្បជ្ជោ បុគ្គលោ សញ្ញាច្ច ចាលាំ
 ជីវិតា ពេរោបេយ្យាតិ ។

ដំរីភាពិលេបនកថា ។

ទុក្ខតិកថា

[៧៦] ទិដ្ឋិសម្បជ្ជន្ទស្ស បុគ្គលស្ស បហីនា
 ទុក្ខតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទិដ្ឋិសម្បជ្ជោ បុគ្គលោ
 អាចាយិកេ រូបេ រដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ
 ទិដ្ឋិសម្បជ្ជោ បុគ្គលោ អាចាយិកេ រូបេ រដ្ឋេយ្យ
 នោ វត វេ វុត្ថេ ទិដ្ឋិសម្បជ្ជន្ទស្ស បុគ្គលស្ស
 បហីនា ទុក្ខតីតិ ។

ទុត្តតិកថា

[៧៥] បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតសត្វឬ ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មហា-
 សមុទ្រ មានទឹកតាំងនៅនឹងជាធម្មតា មិនដែលឡើង ឬ ដោះហួសច្រាំង
 ទៅបាន យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សិក្ខាបទណា ដែល
 តថាគត បានបញ្ចេញ ដល់សាវ័កទាំងឡាយហើយ ពួកសាវ័ក របស់
 តថាគត សូម្បីមានហេតុដល់ជីវិត ក៏មិនហ៊ានប្រព្រឹត្តកន្លងសិក្ខានោះ
 ឡើយ ក៏យ៉ាងនោះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បី
 ក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតសត្វទេ ។

ចប់ ជីវិតាវាហេបនកថា ។

ទុត្តតិកថា

[៧៦] បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ លះបង់ទុគ្គតិវដ្តឬ ។ អើ ។
 បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីត្រេកអរ ក្នុងរូបប្រកបដោយសេចក្តីវិនាស
 វដ្តឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីត្រេកអរ ក្នុង
 រូបប្រកបដោយសេចក្តីវិនាសវដ្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ លះបង់ទុគ្គតិទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៧៧] ទិដ្ឋិសម្បទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស បហីនា ទុក្ខ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ ទិដ្ឋិសម្បទ្ធនោ បុគ្គលោ អាទា-
 យិកេ សន្តោ ។ បេ ។ កន្ធូ ។ បេ ។ រសេ ។ បេ ។
 ដោដ្ឋព្វេ ។ បេ ។ អមនុស្សត្ថិយា តិវច្ឆានកត្ថិយា
 នាកកញ្ញាយ មេដ្ឋនំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ អដេឡកំ
 បដិក្កល្ហោយ្យ កុក្កជស្វករំ បដិក្កល្ហោយ្យ ហត្ថិ-
 កវស្សវឡំ បដិក្កល្ហោយ្យ ។ បេ ។ តិវច្ឆវដ្ឋកមោរ-
 កបិញ្ចលំ បដិក្កល្ហោយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
 ទិដ្ឋិសម្បទ្ធនោ បុគ្គលោ តិវច្ឆវដ្ឋកមោរកបិញ្ចលំ
 បដិក្កល្ហោយ្យ នោ វត រេ វត្ថព្វេ ទិដ្ឋិសម្បទ្ធស្ស
 បុគ្គលស្ស បហីនា ទុក្ខតីតិ ។

[៧៨] ទិដ្ឋិសម្បទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស បហីនា ទុក្ខតិ
 ទិដ្ឋិសម្បទ្ធនោ បុគ្គលោ អាទាយិកេ រូបេ រដ្ឋេយ្យាតិ ។
 អាមន្តា ។ អរហតោ បហីនា ទុក្ខតិ អរហា អាទា-
 យិកេ រូបេ រដ្ឋេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។
 ទិដ្ឋិសម្បទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស បហីនា ទុក្ខតិ ទិដ្ឋិសម្បទ្ធនោ
 បុគ្គលោ អាទាយិកេ សន្តោ ។ បេ ។ កន្ធូ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៧៧) បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ លះបង់ទុគ្គតិវដ្តវប្ប ។ អើ ។

បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីត្រេកអរ ក្នុងសម្លេងប្រកបដោយសេចក្តីវិ-
នាស ។ បេ ។ ក្នុងភ្លឺន ។ បេ ។ ក្នុងរស ។ បេ ។ ក្នុងផោដ្ឋព្វៈ ។ បេ ។
គប្បីសេពនូវមេប៉ុនធម្ម ដោយស្រីអមនុស្ស តិរច្ឆានញី ដោយនាគកញ្ញា
គប្បីទទួលពៅពន្លឺងចៀម ទទួលមាន់និងជ្រូក ទទួលដំរី គោ សេះ
ឈ្មោលនិងសេះញី ។ បេ ។ ទទួលទេព ចាប ក្បែក ចចាតវដ្តវប្ប ។
អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីទទួលទេព ចាប
ក្បែក ចចាតវដ្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលបរិបូណ៌
ដោយទិដ្ឋិ លះបង់ទុគ្គតិទេ ។

(៧៨) បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ លះបង់ទុគ្គតិ ចុះបុគ្គលបរិបូណ៌
ដោយទិដ្ឋិ គប្បីត្រេកអរ ក្នុងរូបប្រកបដោយសេចក្តីវិនាសវដ្តវប្ប ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត លះបង់ទុគ្គតិ ចុះព្រះអរហន្ត គប្បីត្រេកអរ ក្នុងរូបប្រកប
ដោយសេចក្តីវិនាសវដ្តវប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល
បរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ លះបង់ទុគ្គតិ ចុះបុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បី
ត្រេកអរ ក្នុងសម្លេងប្រកបដោយសេចក្តីវិនាស ។ បេ ។ ក្នុងភ្លឺន ។ បេ ។

ឧត្តរិកថា

រសេ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វេ ។ បេ ។ តិវ្រ័ត្តវដ្ឋកមោរក-
 បិញ្ញលំ បដិគ្គណ្ឌោយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ អរហតោ
 បហីនា ទុក្ខតិ អរហា តិវ្រ័ត្តវដ្ឋកមោរកបិញ្ញលំ ប-
 ដិគ្គណ្ឌោយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៧៩) អរហតោ បហីនា ទុក្ខតិ ន ច អរហា
 អាទាយិកេ រូបេ រដ្ឋោយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ទិដ្ឋិសម្ម-
 ទ្គស្ស បុគ្គលស្ស បហីនា ទុក្ខតិ ន ច ទិដ្ឋិសម្មន្នោ
 បុគ្គលោ អាទាយិកេ រូបេ រដ្ឋោយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ អរហតោ បហីនា ទុក្ខតិ ន ច អរហា
 អាទាយិកេ សន្តេ ។ បេ ។ កន្ធូ ។ បេ ។ រសេ ។ បេ ។
 ដោដ្ឋព្វេ ។ បេ ។ អមនុស្សត្ថិយា តិវ្រ័ត្តវដ្ឋកមោរក-
 បិញ្ញលំ បដិគ្គណ្ឌោយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ទិដ្ឋិសម្ម-
 ទ្គស្ស បុគ្គលស្ស បហីនា ទុក្ខតិ ន ច ទិដ្ឋិសម្មន្នោ
 បុគ្គលោ តិវ្រ័ត្តវដ្ឋកមោរកបិញ្ញលំ បដិគ្គណ្ឌោយ្យាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ឧត្តតិកថា

ក្នុងរស ។ បេ ។ ក្នុងផោដ្ឋព្វៈ ។ បេ ។ គប្បីទទួលទោ ចាប ភ្លោក
 ចាត ដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត លះបង់ទុគ្គតិ ចុះព្រះអរហន្ត
 គប្បីទទួលទោ ចាប ភ្លោក ចាត ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៩) ព្រះអរហន្ត លះបង់ទុគ្គតិ តែព្រះអរហន្ត មិនគប្បីត្រេកអរ
 ក្នុងរូបប្រកបដោយសេចក្តីវិនាសទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយ
 ទិដ្ឋិ លះបង់ទុគ្គតិ តែបុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ មិនគប្បីត្រេកអរ ក្នុងរូប
 ប្រកបដោយសេចក្តីវិនាសទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ព្រះអរហន្ត លះបង់ទុគ្គតិ តែព្រះអរហន្ត មិនគប្បីត្រេកអរ ក្នុងសម្លេង
 ប្រកបដោយសេចក្តីវិនាស ។ បេ ។ ក្នុងក្លិន ។ បេ ។ ក្នុងរស ។ បេ ។
 ក្នុងផោដ្ឋព្វៈ ។ បេ ។ គប្បីសេពមេប៉ុនធម្ម ដោយស្រីអមនុស្ស តិរចាន
 ញី នាគកញ្ញា គប្បីទទួលពពែនិងចៀម ទទួលមាន់និងជ្រូក ទទួលដំរី
 គោ សេះឈ្មោល និងសេះញី ។ បេ ។ ទទួលទោ ចាប ភ្លោក និង
 ចាតដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ លះបង់ទុគ្គតិ តែបុគ្គល
 បរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ មិនគប្បីទទួលទោ ចាប ភ្លោក ចាត ទេឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

(៨០) ន វត្ថុតំ ទិដ្ឋិសម្បទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស
 បហីនា ទុក្ខតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទិដ្ឋិសម្បទ្ធនោ បុគ្គ-
 លោ និរយំ ឧបបន្នេយ្យ ។ បេ ។ តិរច្ឆានយោនី
 ឧបបន្នេយ្យ ។ បេ ។ មិត្តិវិសយំ ឧបបន្នេយ្យាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ ទិដ្ឋិសម្បទ្ធស្ស
 បុគ្គលស្ស បហីនា ទុក្ខតីតិ ។

ឡត្តិកថា ។

សត្តមភវីកកថា

(៨១) ន វត្ថុតំ សត្តមភវីកស្ស បុគ្គលស្ស
 បហីនា ទុក្ខតីតិ ។ អាមន្តា ។ សត្តមភវីកោ
 បុគ្គលោ និរយំ ឧបបន្នេយ្យ តិរច្ឆានយោនី ឧប-
 បន្នេយ្យ មិត្តិវិសយំ ឧបបន្នេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ សត្តមភវីកស្ស បុគ្គ-
 លស្ស បហីនា ទុក្ខតីតិ ។

សត្តមភវីកកថា ។

ទ្វាសមោ វិញ្ញោ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៨០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ លះ
 បង់ទុគ្គតិទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីកើតកង្វានរក
 ។ បេ ។ កើតកង្វានកំណើតតិរច្ឆាន ។ បេ ។ កើតកង្វានបិសិស្សវិស័យដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលបរិបូណ៌
 ដោយទិដ្ឋិ លះបង់ទុគ្គតិ ។

ចប់ ទុត្តតិកថា ។

សត្តមរិកកថា

[៨១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ដែលកើតកង្វានជា
 គម្រប់ៗ លះបង់ទុគ្គតិទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ដែលកើតកង្វានជា
 គម្រប់ៗ គប្បីកើតកង្វានរក កើតកង្វានកំណើតតិរច្ឆាន កើតកង្វានបិសិស្សវិស័យ
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល
 ដែលកើតកង្វានជាគម្រប់ៗ លះបង់ទុគ្គតិ ។

ចប់ សត្តមរិកកថា ។

ចប់ ទ្វាសមវគ្គ ។

តិស្ស ឧទ្ទាណ៍

សំវារេ កម្មំ តថេវ អសំវារេ សព្វំ កម្មំ
 សវីនាកំ សន្តោ វិបាកោ សន្នាយតនំ វិបា-
 កោ សត្តក្ខត្តំបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្ខត្តំបរម-
 តានិយតោ កោលំកោលោ បុគ្គលោ កោលំ-
 កោលតានិយតោ ឯកវីដី បុគ្គលោ ឯកវីដីតា-
 និយតោ ធិដ្ឋិសម្បជ្ជោ បុគ្គលោ សព្វំគូ
 ទាណំ ដីវិតា វេរោបេយ្យ ធិដ្ឋិសម្បជ្ជស្ស
 បុគ្គលស្ស បហំនា ទុក្ខតិ តថេវ សត្តមភវិ-
 កស្សាតិ ។

ឧទាសនៃទ្វាទសមវគ្គនោះ គឺ

និយាយ អំពីសេចក្តីសង្រួម ជាកម្ម ១ សេចក្តីមិនសង្រួម ជាកម្ម
 ដូចគ្នា ១ កម្មទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាក ១ សម្លេង ជាវិបាក ១ សឡា-
 យតនៈ ជាវិបាក ១ សត្វកត់បរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត៧ដងទៀត
 យ៉ាងច្រើន ១ កាលកាលបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៦ ដងទៀត ១
 ឯកវដ្តបុគ្គល ទៀងដោយពូជមួយទៀត ១ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ
 ក្នុងផ្តាច់បង្គំវិភិតសត្វ ១ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ លះបង់ទុគ្គតិ ១
 បុគ្គលដែលកើតកងកតជាគម្រប់ ៧ លះបង់ទុគ្គតិដូចគ្នាដែរ ១ ។

កប្បជ្ជកថា

(៨២) កប្បជ្ជោ កប្បំ តិដ្ឋយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។
កប្បោ ច សណ្ឋាតិ ពុទ្ធា ច លោកេ ឧប្បជ្ជតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កប្បជ្ជោ កប្បំ តិដ្ឋយ្យា-
តិ ។ អាមន្តា ។ កប្បោ ច សណ្ឋាតិ សង្ឃោ ច
ភិជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កប្បជ្ជោ
កប្បំ តិដ្ឋយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ កប្បោ ច
សណ្ឋាតិ កប្បជ្ជោ ច កប្បជ្ជិយំ កម្មំ ករោតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កប្បជ្ជោ កប្បំ តិដ្ឋ-
យ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ កប្បោ ច សណ្ឋាតិ កប្ប-
ជ្ជោ ច បុគ្គលោ កាលំ ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។ កប្បជ្ជោ កប្បំ តិដ្ឋយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។
អតីតំ កប្បំ តិដ្ឋយ្យ អនាគតំ កប្បំ តិដ្ឋយ្យាតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កប្បជ្ជោ កប្បំ តិដ្ឋ-
យ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ កប្បេ តិដ្ឋយ្យ តយោ
កប្បេ តិដ្ឋយ្យ ចត្តារោ កប្បេ តិដ្ឋយ្យាតិ ។

កប្បជ្ជកថា

(៨២) បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប^(១) គប្បីបិតនៅអស់កប្ប^(២) ឬ ។
អើ ។ កប្ប តាំងនៅផង ព្រះពុទ្ធ កើតឡើងក្នុងលោកផងឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប គប្បីបិតនៅអស់
កប្បឬ ។ អើ ។ កប្បតាំងនៅផង សង្ឃ បែកគ្នាផងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប គប្បីបិតនៅអស់កប្បឬ ។
អើ ។ កប្ប តាំងនៅផង បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប ធ្វើកម្មដែលគួរដល់
ការតាំងនៅក្នុងកប្បផងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប គប្បីបិតនៅអស់កប្បឬ ។ អើ ។ កប្ប តាំងនៅ
ផង បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប ធ្វើខ្សែមរណកាលផងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប គប្បីបិតនៅអស់កប្បឬ ។
អើ ។ បុគ្គល គប្បីបិតនៅអស់កប្បជាអតីត បិតនៅអស់កប្បជាអនាគត
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប
គប្បីបិតនៅអស់កប្បឬ ។ អើ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប គប្បីបិតនៅ
អស់កប្ប ២ គប្បីបិតនៅអស់កប្ប ៣ គប្បីបិតនៅអស់កប្ប ៤ ឬ ។

---

១ បានដល់បុគ្គលអ្នកបែកសង្ឃ ធ្លាក់ទៅនរក បិតនៅអស់ ១ កប្ប ។ ២ សំដៅសេចក្តី
ថា អស់កប្បទាំងអស់ឬ ។

កប្បជ្ឈកថា

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កប្បជ្ឈោ កប្បំ តិដ្ឋេ-
 យ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ កប្បជ្ឈោ កប្បេ ឧប្បន្នេ
 កត្តំ កច្ចតីតិ ។ អញ្ញំ លោកធាតុំ កច្ចតីតិ ។
 មតោ កច្ចតិ វេហាសំ កច្ចតីតិ ។ មតោ កច្ចតីតិ ។
 កប្បដ្ឋិយំ កច្ចំ អបរាបរិយវេបក្កន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ វេហាសំ កច្ចតីតិ ។ អាមន្តា ។ កប្ប-
 ជ្ឈោ ឥទ្ធិមាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កប្ប-
 ជ្ឈោ ឥទ្ធិមាតិ ។ អាមន្តា ។ កប្បជ្ឈេន នន្តិទ្ធិមា-
 នោ ភាវិតោ វិរិយិទ្ធិមាណោ ភាវិតោ ចិត្តិទ្ធិមាណោ
 ភាវិតោ វិមសិទ្ធិមាណោ ភាវិតោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៨៣) ន វត្ថុព្វំ កប្បជ្ឈោ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។
 អាមន្តា ។ នន្តិ វត្ថុំ ភកវតោ

អាចាយិកោ នេរយិកោ កប្បជ្ឈោ សង្ឃកេនតោ
 វត្តរតោ អធិប្បជ្ឈោ យោកក្ខេមា បដិសតិ
 សង្ឃំ សមក្កំ កេត្វាន កប្បំ និរយម្ហិ បច្ចតីតិ

កប្បជ្ជកថា

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប គប្បី
 បិតនៅអស់កប្បឬ ។ អើ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប កាលបើកប្ប
 គឺក្លែងកំពុងឆេះ តើទៅក្នុងទីណា ។ ទៅកាន់លោកធាតុដទៃ ។
 បុគ្គលស្លាប់ហើយ ទៅកាន់អាកាសធាតុបានឬ ។ បុគ្គលស្លាប់ហើយ
 វេមិនទៅបាន ។ កម្ម ដែលគួរដល់ការតាំងនៅក្នុងកប្ប ឲ្យផលក្នុង
 ភពតទៅខាងមុខជាលំដាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប ទៅកាន់អាកាសបានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
 តាំងនៅក្នុងកប្ប មានបូជិឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប មានបូជិឬ ។ អើ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប
 ចម្រើនឆន្ទិទ្ធិបាទ ចម្រើនវិរិយទ្ធិបាទ ចម្រើនចិត្តិទ្ធិបាទ ចម្រើនវិម-
 សិទ្ធិបាទឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៣) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប គប្បីបិត
 នៅអស់កប្បទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា
 បុគ្គលអ្នកបំបែកសង្ឃ ទៅកាន់អបាយ ទៅកាន់នរក តាំងនៅ
 អស់កប្ប ត្រេកអរក្នុងពួក មិនតាំងនៅក្នុងធម៌ វេមិនឃ្លាត ចាក
 ធម៌ជាគ្រឿងក្រមចាកយោគៈ លុះបំបែកសង្ឃ ដែលព្រមព្រៀង
 គ្នាហើយ វេមិនឆេះនៅ ក្នុងនរក អស់កប្ប (ទាំងអស់)

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ កប្ប-
ដ្ឋោ កប្បំ តិដ្ឋយ្យាតិ ។

កប្បដ្ឋកថា ។

កុសលបិច្ចប្បដិលាភកថា

(៨៤) កប្បដ្ឋោ កុសលំ ចិត្តំ ន បដិល-
កេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ កប្បដ្ឋោ ទានំ ទទេយ្យាតិ ។
អាមន្តា ។ ហត្ថំ កប្បដ្ឋោ ទានំ ទទេយ្យ លោ-
វត វេ វត្តេ កប្បដ្ឋោ កុសលំ ចិត្តំ ន បដិល-
កេយ្យាតិ ។

(៨៥) កប្បដ្ឋោ កុសលំ ចិត្តំ ន បដិល-
កេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ កប្បដ្ឋោ ចីវរំ ទទេយ្យ
។ បេ ។ បិណ្ឌទាតំ ទទេយ្យ ។ បេ ។ សេនាសនំ
ទទេយ្យ ។ បេ ។ តិលានប្បត្តយកេសជ្ឈបរិក្ខារំ
ទទេយ្យ ទាទនីយំ ទទេយ្យ ភោជនីយំ ទទេយ្យ
ទានីយំ ទទេយ្យ ចេតិយំ វិន្ទេយ្យ ចេតិយេ
មាលំ អាភេមេយ្យ កន្ធ�ំ អាភេមេយ្យ វិលេបនំ
អាភេមេយ្យ ។ បេ ។ ចេតិយំ អភិទក្ខិណំ
ករេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ កប្បដ្ឋោ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ពាក្យដូច្នេះ មានកងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 បុគ្គលតាំងនៅកងកប្ប គប្បីរឹតនៅអស់កប្ប ។
 ចប់ កប្បដ្ឋកថា ។

កុសលបិត្តប្បដ្ឋិលោភកថា

(៨៤) បុគ្គលតាំងនៅអស់កប្ប មិនគប្បីបានចំពោះ នូវកុសល-
 បិត្តទេវ ។ អើ ។ បុគ្គលតាំងនៅអស់កប្ប គប្បីឲ្យនូវទានដែរឬ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលតាំងនៅអស់កប្ប គប្បីឲ្យនូវទានដែរ ម្នាល
 អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលតាំងនៅអស់កប្ប មិនគប្បីបាន
 ចំពោះ នូវកុសលបិត្តទេ ។

(៨៥) បុគ្គលតាំងនៅអស់កប្ប មិនគប្បីបានចំពោះ នូវកុសល-
 បិត្តទេវ ។ អើ ។ បុគ្គលតាំងនៅអស់កប្ប គប្បីឲ្យបីវារឬ ។ បេ ។
 ឲ្យបិណ្ឌបាត ។ បេ ។ ឲ្យសេនាសនៈ ។ បេ ។ ឲ្យគិលានប្បច្ចយកេ-
 សជ្ជបរិការ ឲ្យវត្តគួរទំពោសី ឲ្យវត្តគួរបរិភោគ ឲ្យទឹកគួរផឹក ថ្វាយបង្គំ
 ចេតិយ លើកឡើងនូវផ្កាកម្រង លើកឡើងនូវគ្រឿងក្រអូប លើក
 ឡើងនូវគ្រឿងលាប កងចេតិយ ។ បេ ។ ធ្វើនូវចេតិយ ឲ្យជា
 អភិទក្សិណដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល តាំងនៅអស់កប្ប

អនន្តរាបយុត្តកថា

មេតិយំ អភិទត្តិណំ កេយ្យោ នោ វត វេ វត្ថោ
កប្បជ្ជោ កុសលំ ចិត្តំ ន បដិលកេយ្យាតិ ។ បេ ។

(៨៦) កប្បជ្ជោ កុសលំ ចិត្តំ បដិលកេយ្យា-
តិ ។ អាមន្តា ។ តតោ វុជ្ជានំ កុសលំ ចិត្តំ បដិ-
លកេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ វូចាវេរំ ។ បេ ។ អវូចា-
វេរំ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ កុសលំ ចិត្តំ បដិល-
កេយ្យាតិ ។ ន ហេរំ វត្ថោ ។ បេ ។

កុសលចិត្តប្បដិលកថា ។

អនន្តរាបយុត្តកថា

(៨៧) អនន្តរាបយុត្តោ បុគ្គលោ សម្មត្ថនិយាមំ
ឡិក្កមេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ មិច្ឆត្ថនិយាមញ្ច សម្មត្ថនិ-
យាមញ្ច ឧកោ ឡិក្កមេយ្យាតិ ។ ន ហេរំ វត្ថោ ។ បេ ។
អនន្តរាបយុត្តោ បុគ្គលោ សម្មត្ថនិយាមំ ឡិក្កមេយ្យា-
តិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ តំ កម្មំ បយត្ថំ កុក្កុច្ចំ

អនុន្តរាយត្ថកថា

គប្បីធ្វើនូវបេតិយ ឲ្យជាអភិទក្សិណ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា បុគ្គលតាំងនៅអស់កប្ប មិនគប្បីបានចំពោះ នូវកុសលចិត្ត
ទេ ។ បេ ។

(៨៦) បុគ្គលតាំងនៅអស់កប្ប គប្បីបានចំពោះ នូវកុសលចិត្ត
ដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គប្បីបានចំពោះ នូវកុសលចិត្ត ដែលចេញ
ចាកកប្បនោះដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គប្បីបានចំពោះ នូវកុសលចិត្ត
ជាអូប្បាចរៈ ។ បេ ។ អូប្បាចរៈ ។ បេ ។ លោកុត្តរៈដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ កុសលចិត្តប្បដិសារកថា ។

អនុន្តរាយត្ថកថា

(៨៧) បុគ្គល ប្រកបក្នុងកម្មដែលឲ្យផលជាលំដាប់ (គឺអនុន្ត-
រិយកម្ម) ហើយគប្បីឈានចុះកាន់សម្មត្ថនិយាមដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
គប្បីឈានចុះកាន់សភាវៈទាំងពីរ គឺមិច្ឆត្ថនិយាម(១)១ សម្មត្ថនិយាម(២)
១ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ប្រកប
ក្នុងកម្មដែលឲ្យផលជាលំដាប់ គប្បីឈានចុះកាន់សម្មត្ថនិយាមដែរឬ ។
អើ ។ ក្រែងកម្មនោះ បុគ្គលនោះ ប្រកបហើយ សេចក្តីក្តៅក្រហាយ

---

១ ការកំណត់ខុស បានដល់អនុន្តរិយកម្ម ។ ២ ការកំណត់ត្រូវ បានដល់ព្រះអរិយ-
មគ្គ ។ អដ្ឋកថា ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ឧបទហិតំ វិប្បដិសារិយំ ជនិតន្តិ ។ អាមន្តា ។
 មាត្យំ តំ កក្កដំ បយុត្តំ កក្កដំ ឧបទហិតំ វិប្ប
 ដិសារិយំ ជនិតំ នោ វត វេ វត្ថព្វេ អនន្តរាបយុត្តោ
 បុគ្គលោ សម្មត្ថនិយាមំ ឌីក្កមេយ្យាតិ ។

[៨៨] អនន្តរាបយុត្តោ បុគ្គលោ អកញ្ចោ សម្មត្ថ-
 និយាមំ ឌីក្កមិត្ថន្តិ ។ អាមន្តា ។ មាតា ដីវិតា
 វេរេមិតា បិតា ដីវិតា វេរេមិតោ អរហា ដីវិតា
 វេរេមិតោ ឧដ្ឋេន ចិត្តេន តថាគតស្ស លោហិ-
 តំ ឧប្បាទិតំ សង្ឃោ ភិណ្ឌាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ
 ។ បេ ។ អនន្តរាបយុត្តោ បុគ្គលោ តំ កក្កដំ បដិសំ-
 ហរិត្យា កក្កដំ បដិវិនោទេត្វា វិប្បដិសារិយំ បដិវិ-
 នេត្វា អកញ្ចោ សម្មត្ថនិយាមំ ឌីក្កមិត្ថន្តិ ។ អាមន្តា ។
 មាតា ដីវិតា វេរេមិតា បិតា ដីវិតា វេរេមិតោ
 ។ បេ ។ សង្ឃោ ភិណ្ឌាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។
 អនន្តរាបយុត្តោ បុគ្គលោ តំ កក្កដំ បដិសំហរិត្យា
 កក្កដំ បដិវិនោទេត្វា វិប្បដិសារិយំ បដិវិនេត្វា អកញ្ចោ
 សម្មត្ថនិយាមំ ឌីក្កមិត្ថន្តិ ។ អាមន្តា ។ ន តំ កក្កដំ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បុគ្គលនោះ ចូលទៅជិតតំកល់ទឹកហើយ សេចក្តីស្តាយក្រោយ បុគ្គល
នោះ ឲ្យកើតហើយឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើកម្មនោះ បុគ្គលនោះ ប្រកប
ហើយ សេចក្តីក្តៅក្រហាយ បុគ្គលនោះ តំកល់ទឹកហើយ សេចក្តី
ស្តាយក្រោយ បុគ្គលនោះ ឲ្យកើតហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិន
គួរពោលថា បុគ្គល ប្រកបក្នុងកម្មដែលឲ្យផលជាលំដាប់ គប្បីឈាន
ចុះកាន់សម្មតនិយាមទេ ។

(៨៨) បុគ្គល ប្រកបក្នុងកម្មដែលឲ្យផលជាលំដាប់ មិនគួរឈាន
ចុះកាន់សម្មតនិយាមទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលនោះ ផ្តាច់បង់ជីវិតមាតា
ផ្តាច់បង់ជីវិតបិតា ផ្តាច់បង់ជីវិតព្រះអរហន្ត មានចិត្តប្រទូស្ត ញ៉ាំងលោ-
ហិតព្រះតថាគត ឲ្យព្រះពោរឡើង នឹងបំបែកសង្ឃវ័រ្ម័ន ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ប្រកបក្នុងកម្មដែលឲ្យផលជាលំ-
ដាប់ ហើយប្រមូលមក នូវកម្មនោះ បន្ទោបង់ នូវសេចក្តីក្តៅក្រហាយ
កំចាត់បង់ នូវសេចក្តីស្តាយក្រោយ មិនគួរឈានចុះកាន់សម្មតនិយាម
ទេឬ ។ អើ ។ (បុគ្គលនោះ) ផ្តាច់បង់ជីវិតមាតា ផ្តាច់បង់ជីវិតបិតា
។ បេ ។ នឹងបំបែកសង្ឃវ័រ្ម័ន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បុគ្គល ប្រកបក្នុងកម្មដែលឲ្យផលជាលំដាប់ ហើយប្រមូលមក នូវកម្ម
នោះ បន្ទោបង់ នូវសេចក្តីក្តៅក្រហាយ កំចាត់បង់ នូវសេចក្តីស្តាយ
ក្រោយ មិនគួរឈានចុះកាន់សម្មតនិយាមទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងកម្មនោះ

និយតស្ស និយាមកថា

បដិសំហដំ កុក្កុច្ចំ បដិវិលោទិតំ វិប្បដិសារិយំ បដិ-
 វិនិត្តិន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចី តំ កម្មំ បដិសំហដំ
 កុក្កុច្ចំ បដិវិលោទិតំ វិប្បដិសារិយំ បដិវិនិតំ លោ វត
 រេ វត្ថុព្វេ អនន្តរាបយុត្តោ បុគ្គលោ តំ កម្មំ បដិសំ-
 ហរិត្វា កុក្កុច្ចំ បដិវិលោទេត្វា វិប្បដិសារិយំ បដិវិ-
 លោត្វា អកញ្ចោ សម្មត្តនិយាមំ ឌីក្កមិត្តិន្តិ ។

(៨៩) អនន្តរាបយុត្តោ បុគ្គលោ សម្មត្តនិយាមំ
 ឌីក្កមេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ តំ កម្មំ បយុត្តោ
 អាសីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចី តំ កម្មំ បយុត្តោ
 អាសិ លោ វត រេ វត្ថុព្វេ អនន្តរាបយុត្តោ បុគ្គលោ
 សម្មត្តនិយាមំ ឌីក្កមេយ្យាតិ ។

អនន្តរាបយុត្តកថា ។

និយតស្ស និយាមកថា

(៩០) និយតោ និយាមំ ឌីក្កមិត្តិ ។ អាមន្តា ។

និយតនិយាមកថា

បុគ្គលនោះ ប្រមូលទុកហើយ សេចក្តីក្តៅក្រហាយ បុគ្គលនោះ បន្ទោបង់
 ហើយ សេចក្តីស្អាយក្រោយ បុគ្គលនោះ កំចាត់បង់ហើយឬ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើកម្មនោះ បុគ្គលនោះ ប្រមូលទុកហើយ សេចក្តីក្តៅក្រហាយ
 បុគ្គលនោះ បន្ទោបង់ហើយ សេចក្តីស្អាយក្រោយ បុគ្គលនោះ កំចាត់
 បង់ហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល ប្រកប
 ក្នុងកម្មដែលឲ្យផលជាលំដាប់ ប្រមូលមក នូវកម្មនោះ បន្ទោបង់ នូវ
 សេចក្តីក្តៅក្រហាយ កំចាត់បង់ នូវសេចក្តីស្អាយក្រោយ មិនគួរឈាន
 ចុះកាន់សម្មត្ថនិយាមទេ ។

(៨៩) បុគ្គល ប្រកបក្នុងកម្មដែលឲ្យផលជាលំដាប់ គប្បីឈាន
 ចុះកាន់សម្មត្ថនិយាមដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ប្រកបនូវកម្មនោះ
 មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលប្រកបនូវកម្មនោះ មានដែរ ម្នាល
 អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល ប្រកបក្នុងកម្មដែលឲ្យផល
 ជាលំដាប់ គប្បីឈានចុះកាន់សម្មត្ថនិយាមទេ ។

ចប់ អនន្តរាបយុត្តកថា ។

និយតនិយាមកថា

(៩០) និយតបុគ្គល^(១) រមែងឈានចុះកាន់និយាមឬ ។ អើ ។

---

១ បុគ្គលដែលកំណត់ ឬទៀង បានដល់ព្រះពោធិសត្វដែលកើតក្នុងមិច្ឆត្តភព ព្រោះលោក
 ខ្វល់ខ្វាយដោយបុណ្យ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

មិច្ឆត្តនិយតោ សម្មត្តនិយាមំ ឡិក្កមតីតិ សម្មត្តនិយ-
តោ មិច្ឆត្តនិយាមំ ឡិក្កមតីតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។ និយតោ និយាមំ ឡិក្កមតីតិ ។ អាមន្តា ។
បុព្វេ មក្កំ ភាវេត្វា បច្ឆា និយាមំ ឡិក្កមតីតិ ។ ន
ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បុព្វេ សោតាបត្តិមក្កំ ភាវេត្វា
បច្ឆា សោតាបត្តិនិយាមំ ឡិក្កមតីតិ ។ ន ហោវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បុព្វេ សកទាតាមិមក្កំ ។ បេ ។ អនា-
តាមិមក្កំ ។ បេ ។ អរហត្តមក្កំ ភាវេត្វា បច្ឆា អរហត្ត-
និយាមំ ឡិក្កមតីតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បុព្វេ
សតិប្បដ្ឋានំ ។ បេ ។ សម្មប្បដ្ឋានំ ។ បេ ។ ឥទ្ធិបាទំ
។ បេ ។ ឥន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ តលំ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ ភា-
វេត្វា បច្ឆា និយាមំ ឡិក្កមតីតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៧០) ន វត្ថុព្វំ និយតោ និយាមំ ឡិក្កមតីតិ ។
អាមន្តា ។ កថោ ពោធិសត្តោ តាយ ជាតិយា ធម្មំ
បារិសមេតុន្តិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ
និយតោ និយាមំ ឡិក្កមតីតិ ។

និយតស្ស និយាមកថា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

មិច្ឆតនិយតបុគ្គល (បុគ្គលដែលកំណត់ខុស) ឈានចុះកាន់សម្មតនិយាម
 សម្មតនិយតបុគ្គល (បុគ្គលដែលកំណត់ត្រូវ) ឈានចុះកាន់មិច្ឆតនិយាម
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និយតបុគ្គល ឈាន
 ចុះកាន់និយាមៈឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ចម្រើនមគ្គ មុន ទើបឈានចុះ
 កាន់និយាមៈ ជាខាងក្រោយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គល ចម្រើនសោតាបត្តិមគ្គ មុន ទើបឈានចុះកាន់សោតាបត្តិនិយាម
 ជាខាងក្រោយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចម្រើន
 សកទាតាមិមគ្គ ។ បេ ។ អនាតាមិមគ្គ ។ បេ ។ អវហត្ថមគ្គ មុន ទើប
 ឈានចុះកាន់អវហត្តនិយាម ជាខាងក្រោយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ សម្មប្បធាន ។ បេ ។
 ឥទ្ធិបាទ ។ បេ ។ ឥន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ពលៈ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ មុន ទើប
 ឈានចុះកាន់និយាមៈ ជាខាងក្រោយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

(៩១) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា និយតបុគ្គល ឈានចុះកាន់និយាមៈ
 ទេឬ ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ មិនគួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវធម៌ ដោយ
 ជាតិទោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 និយតបុគ្គល ឈានចុះកាន់និយាមៈដែរ ។

ចប់ និយតនិយាមកថា ។

នីវតកហំ

(៧២) នីវតោ នីវណំ ជហតីតិ ។ អាមន្តា ។

រត្តោ រតំ ជហតិ ធុដ្ឋោ នោសំ ជហតិ ម្ភន្នោ

មោហំ ជហតិ កិលិដ្ឋោ កិលេសេ ជហតីតិ ។ ន

ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រកេន រតំ ជហតិ នោសេន

នោសំ ជហតិ មោហេន មោហំ ជហតិ កិលេ-

សេហិ កិលេសេ ជហតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

រកោ ចិត្តសម្បយុត្តោ មត្តោ ចិត្តសម្បយុត្តាតិ ។

អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ ជស្សនំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ

សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

រកោ អកុសលោ មត្តោ កុសលោតិ ។ អាមន្តា ។

កុសលាកុសលា សាវដ្ឋានវដ្ឋា ហីនប្បណីតា

កល្យាណកុសល្យដិភាតា ធម្មា សម្មាសម្ពុទ្ធិការំ អាគច្ឆន្តិ-

តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កុសលាកុសលា

សាវដ្ឋានវដ្ឋា ហីនប្បណីតា កល្យាណកុសល្យដិភាតា

នីវត្តកថា

(៩២) នីវត្តបុគ្គល (បុគ្គលដែលត្រូវនីវរណៈរូបវត្ថុហើយ) លះ
បង្ខំនីវរណៈឬ ។ អើ ។ បុគ្គលរីករាយ លះបង្ខំរាគៈ បុគ្គលប្រទូស្ត
លះបង្ខំទោសៈ បុគ្គលវង្វេង លះបង្ខំមោហៈ បុគ្គលសៅហ្មង លះ
បង្ខំកិលេសឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល លះ
បង្ខំរាគៈ ដោយរាគៈ លះបង្ខំទោសៈ ដោយទោសៈ លះបង្ខំមោហៈ
ដោយមោហៈ លះបង្ខំកិលេស ដោយកិលេសឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ រាគៈ ប្រកបដោយចិត្តហើយ មគ្គ ប្រកបដោយចិត្តដែរ
ឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំនៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងពីរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រាគៈ ជាអកុសល មគ្គ ជាអកុសល
ឬ ។ អើ ។ ពួកធម៌ ជាអកុសលនិងអកុសល មានទោសនិងមិនមានទោស
ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិងស មកកាន់ទីចំពោះមុខឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកធម៌ ជាអកុសលនិងអកុសល
មានទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិងស

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ន ឬ សម្មាសម្ពុទ្ធារាមំ អាគច្ឆន្ទិតំ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វុត្ថំ
 ភកវតា ចត្តារិមាណំ ភិក្ខុវេ សុវិន្ទរិទ្ធិរាណំ ។ កត្ត-
 មាណំ ចត្តារិ ។ នកញ្ច ភិក្ខុវេ បឋវី ច ឥន្ទំ ប-
 ឋមំ សុវិន្ទរិទ្ធិរំ ។ បេ ។ តស្មា សតំ ធម្មោ អសតិ
 អារកាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន
 ហិ ន វុត្ថំ កុសលាកុសលា ។ បេ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធារាមំ
 អាគច្ឆន្ទិតំ ។

(៧៣) នីវុតោ នីវរណំ ជហតីតិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ វុត្ថំ ភកវតា សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិ-
 សុទ្ធេ បរិយោនាតេ អនន្តរណោ វិភត្តបក្កិលេសេ
 មុទ្ធកតេ កម្មនិយេ បិតេ អានេញ្ចប្បត្តេ អាសវានំ
 ខយញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិនិជ្ជាមេតីតិ អត្ថេវ សុត្ត-
 ន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វុត្ថំ នីវុតោ
 នីវរណំ ជហតីតិ ។

(៧៤) ន វុត្ថំ នីវុតោ នីវរណំ ជហតីតិ ។
 អាមន្តា ។ នន្ទ វុត្ថំ ភកវតា តស្ម ឯវំ ជានតោ
 ឯវំ បស្សតោ កោមាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

មកកាន់ទីចំពោះមុខ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រែកលែងឆ្ងាយនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។
 ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រែកលែងឆ្ងាយ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ មេឃនិងប្រថពី នេះជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រែកលែងឆ្ងាយទី ១ ។ បេ ។
 ព្រោះហេតុនោះ ធម៌ របស់សប្បុរសទាំងឡាយ ឆ្ងាយអំពីអសប្បុរស
 ទាំងឡាយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុ
 នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកកុសលនិងអកុសល ។ បេ ។ មកកាន់
 ទីចំពោះមុខទេ ។

(៧៣) និវត្តបុគ្គល លះបង់នីវរណៈដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ
 មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គលនោះ កាលបើចិត្ត តំកល់នៅមាំ
 បរិសុទ្ធ ផ្លូវផង មិនមានទីទួលគឺកិលេស ប្រាសចាកទុបកិលេស ជា
 ចិត្តទន់ គួរដល់ការនាកម្ម តាំងនៅនឹង ជាធម្មជាតិមិនញាប់ញ័រ យ៉ាង
 នេះហើយ រមែងបង្កើនចិត្តទៅ ដើម្បីអាសវកុយញ្ញាណ ពាក្យដូច្នេះ
 មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា
 និវត្តបុគ្គល លះបង់នីវរណៈទេ ។

(៧៤) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា និវត្តបុគ្គល លះបង់នីវរណៈទេ
 ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គលនោះ កាល
 ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ចិត្ត រមែងរួចចាកកាមាសវៈផង ។ បេ ។

សម្មាសម្ពុទ្ធិភូតកថា

អរិយោសភាបិ ចិត្តំ វិបុល្លាសិតំ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។
អាមន្តា ។ តេន ហំ និវត្តោ និវរណំ ជហតីតិ ។

នីតិកថា ។

សម្មាសម្ពុទ្ធិភូតកថា

(៧៥) សម្មាសម្ពុទ្ធិភូតោ សញ្ញាជនំ ជហតីតិ ។
អាមន្តា ។ វត្តោ វតំ ជហតិ ឧដ្ឋោ ទោសំ
ជហតិ មុដ្ឋោ មោហំ ជហតិ កិលេដ្ឋោ កិលេសេ
ជហតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វគេន
វតំ ជហតិ ទោសេន ទោសំ ជហតិ មោហេន
មោហំ ជហតិ កិលេសេហិ កិលេសេ ជហតីតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វគោ ចិត្តសម្មយុត្តោ
មត្តោ ចិត្តសម្មត្ថោតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្ទំ ផស្សនំ
។ បេ ។ ទ្ធិន្ទំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វគោ អកុសលោ មត្តោ
កុសលោតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលាកុសលា សា-
វដ្ឋានវដ្ឋា ហំនប្បណីតា កល្យាណសុត្តសម្មដិកាតា
ធម្មា សម្មាសម្ពុទ្ធិភារំ អាភវន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

សម្មាសម្ពុទ្ធកថា

ចិត្ត វេមន្តចចាកអវិជ្ជាសវៈផល ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។
ព្រោះហេតុនោះ នវត្ថុបុគ្គល តែងលះបង់នវវណៈដែរ ។

ចប់ នវត្ថុកថា ។

សម្មាសម្ពុទ្ធកថា

(៩៥) បុគ្គល ដែលមានសញ្ញាជនៈក្នុងទីចំពោះមុខ លះបង់
សញ្ញាជនៈដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលរីករាយ លះបង់រាគៈ បុគ្គលប្រ-
ឡូស្ត លះបង់ទោសៈ បុគ្គលវង្វេង លះបង់មោហៈ បុគ្គលសៅហ្មង
លះបង់កិលេសប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល
លះបង់រាគៈ ដោយរាគៈ លះបង់ទោសៈ ដោយទោសៈ លះបង់មោ-
ហៈ ដោយមោហៈ លះបង់កិលេស ដោយកិលេសប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រាគៈ ប្រកបដោយចិត្តហើយ មគ្គ ប្រកប
ដោយចិត្តដែរឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំនៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្ត
ទាំងពីរ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រាគៈ ជាអកុសល
ហើយ ចុះមគ្គ ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ ពួកធម៌ ជាអកុសលនិងអកុសល
មានទោសនិងមិនមានទោស ហេតុទាបនិងឡើង មានចំណែកឡើងនិងស
មកកាន់ការចំពោះមុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

កុសលា កុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហំ នប្បណីតា តេ ឈ្លា-
 សុត្តសប្បដិកាតា ធម្មា សម្មាសម្ពុទ្ធិភារំ អាគច្ឆន្ទិតំ ។
 អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភក្កវតា ចត្តារិមាជិ ភិក្ខុវេ
 សុវិន្ទវិន្ទរាជិ ។ កតមាជិ ចត្តារិ ។ នកញ្ច ភិក្ខុវេ
 បឋវី ច ឥទំ បឋមំ សុវិន្ទវិន្ទរំ ។ បេ ។ តស្មា សតំ
 ធម្មោ អសត្ថំ អារកាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។
 អាមន្តា ។ តេន ហំ ន វុត្តតំ កុសលា កុសលា
 ។ បេ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធិភារំ អាគច្ឆន្ទិតំ ។

(៧៦) សម្មាសម្ពុទ្ធិភារោ សញ្ញោជនំ ជហតីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភក្កវតា សោ ឯវំ សមាហិតេ
 ចិត្តេ ។ បេ ។ អាសវានំ ខយញ្ញាលាយ ចិត្តំ អភិ-
 និជ្ជាមេតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន
 ហំ ន វុត្តតំ សម្មាសម្ពុទ្ធិភារោ សញ្ញោជនំ ជហតីតិ ។

(៧៧) ន វុត្តតំ សម្មាសម្ពុទ្ធិភារោ សញ្ញោជនំ
 ជហតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភក្កវតា

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ពួកធម៌ ជាតុសលនិងអតុសល មានទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាប
 និងខ្ពស់ មានចំណែកខ្មៅនិងស មកកាន់ការចំពោះមុខ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតិឆ្ងាយ
 ក្រែងលែងឆ្ងាយនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ធម្មជាតិឆ្ងាយ ក្រែងលែងឆ្ងាយ ៤
 យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃនិងប្រថពី នេះជាធម្ម-
 ជាតិឆ្ងាយក្រែងលែងឆ្ងាយទី ១ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌របស់សប្បុ-
 រសទាំងឡាយ ឆ្ងាយ អំពីអសប្បុរសទាំងឡាយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុង
 ព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកធម៌
 ជាតុសលនិងអតុសល ។ បេ ។ មកកាន់ការចំពោះមុខទេ ។

[៩៦] បុគ្គល ដែលមានសញ្ញាជនៈ ក្នុងទីចំពោះមុខ លះបង់
 សញ្ញាជនៈដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 បុគ្គលនោះ កាលបើចិត្ត តំកល់នៅមាំ ។ បេ ។ យ៉ាងនេះ រមែង
 បង្កាន់ចិត្តទៅ ដើម្បីអោយវត្ថុញ្ញាណ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ
 ឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលមានសញ្ញា-
 ជនៈ ក្នុងទីចំពោះមុខ លះបង់សញ្ញាជនៈទេ ។

[៩៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលមានសញ្ញាជនៈក្នុងទីចំពោះ
 មុខ លះបង់សញ្ញាជនៈទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា

សមាបន្តោ អស្សុទេតិកថា

តស្ស ឯវំ យានតោ ឯវំ បស្សតោ កាមាសវាបិ ចិត្តំ
 វិមុច្ចតិ ។ បេ ។ អវិជ្ជាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតតិ អត្តោ
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ សម្មាសម្ពុត្តោ
 សញ្ញោជនំ ជហិតតិ ។

សម្មាសម្ពុត្តោ ។

សមាបន្តោ អស្សុទេតិកថា

(៧៨) សមាបន្តោ អស្សុទេតិ យាននិក្ខន្ធិ
 យានាម្ពុណាតិ ។ អាមន្តា ។ តំ យានំ តស្ស
 យានស្ស អារម្មណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 តំ យានំ តស្ស យានស្ស អារម្មណន្តិ ។ អាមន្តា ។
 តេន ជស្សេន តំ ជស្សំ ធុសតិ តាយ វេទនាយ
 តំ វេទនំ វេទនតិ តាយ សញ្ញាយ តំ សញ្ញា
 សញ្ញានាតិ តាយ បេតនាយ តំ បេតនំ បេតតិ
 តេន ចិត្តេន តំ ចិត្តំ ចិត្តេតិ តេន វិតក្កេន តំ
 វិតក្កំ វិតក្កតិ តេន វិចារេន តំ វិចារំ វិចារតិ
 តាយ បិតិយា តំ បិតី បិយាយតិ តាយ សតិយា
 តំ សតី សតិ តាយ បញ្ញាយ តំ បញ្ញា បដាណា-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ យាននិក្ខន្ធិ
 ចិត្តសម្បយុត្តា យានំ ចិត្តសម្បយុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។

សមាបន្តអស្សុទេតិកថា

បុគ្គលនោះ កាលបើដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ចិត្ត រមែងរួចចាក
 កាមាសវៈផង ។ បេ ។ ចិត្ត រមែងរួចចាកអវិជ្ជាសវៈផង ពាក្យដូច្នេះ
 មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលមានសញ្ញាជនៈ
 ក្នុងទីចំពោះមុខ លះបង់សញ្ញាជនៈដែរ ។
 ចប់ សម្មាសម្ពុទ្ធតកថា ។

សមាបន្តអស្សុទេតិកថា

(៩៨) បុគ្គលចូលឈាន រមែងរីករាយ ការត្រេកអរក្នុងឈាន
 មានឈានជាអារម្មណ៍ប្ត ។ អើ ។ ឈាននោះ ជាអារម្មណ៍ របស់
 ឈាននោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ឈាននោះ ជា
 អារម្មណ៍ របស់ឈាននោះប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ពាល់ត្រូវផស្សៈនោះ ដោយ
 ផស្សៈនោះ ទទួលវេទនានោះ ដោយវេទនានោះ សំគាល់នូវសញ្ញានោះ
 ដោយសញ្ញានោះ នឹកនូវចេតនានោះ ដោយចេតនានោះ គិតនូវចិត្ត
 នោះ ដោយចិត្តនោះ ត្រិះរិះនូវវិតក្កៈនោះ ដោយវិតក្កៈនោះ ពិចារណា
 នូវវិចារៈនោះ ដោយវិចារៈនោះ ពេញចិត្តនូវបីតិនោះ ដោយបីតិនោះ
 រត្យកនូវសតិនោះ ដោយសតិនោះ ដឹងច្បាស់នូវបញ្ញានោះ ដោយបញ្ញា
 នោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការត្រេកអរក្នុង
 ឈាន ប្រកបដោយចិត្តហើយ ចុះឈានប្រកបដោយចិត្តដែរឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ទ្វិន្នំ ឧស្សាទំ ។ បេ ។ ទ្វិន្នំ ចិត្តានំ សហោនានំ
 ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ឈាននិក្ខន្តិ
 អកុសលា ឈានំ កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ កុ-
 សលាកុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កណ្ណា-
 សុក្កសប្បដិភាតា ធម្មា សម្មជីវាវំ អាគច្ឆន្តិតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កុសលាកុសលា
 សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កណ្ណាសុក្កសប្បដិភាតា
 ធម្មា សម្មជីវាវំ អាគច្ឆន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
 វត្ថំ ភកវតា ចត្តារិមាណិ ភិក្ខុវេ សុវិន្ទវិន្ទរាណិ ។
 កតមាណិ ចត្តារិ ។ នកញ្ច ភិក្ខុវេ បឋវី ច ឥន្ទ
 បឋមំ សុវិន្ទវិន្ទរំ ។ បេ ។ តស្មា សតំ ធម្មោ
 អសតិ អារកាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
 តេន ហី ន វត្ថុព្វំ កុសលាកុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា
 ហីនប្បណីតា កណ្ណាសុក្កសប្បដិភាតា ធម្មា សម្ម-
 ជីវាវំ អាគច្ឆន្តិតិ ។

(៧៧) ន វត្ថុព្វំ សមាបន្នោ អស្សាទេតិ
 ឈាននិក្ខន្តិ ឈានាវច្ឆណាតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ការប្រជុំ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងពីរបួ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការត្រួតអារក្សន៍ឈាន ជាអកុសល ចុះ
 ឈាន ជាអកុសល ។ អើ ។ ពួកធម៌ ជាអកុសលនិងអកុសល មាន
 ទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិងស មក
 កាន់កាប់ចំពោះមុខ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកធម៌
 ជាអកុសលនិងអកុសល មានទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិង
 ឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិងស មកកាន់កាប់ចំពោះមុខ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃ
 លែងឆ្ងាយនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ ៤ យ៉ាង
 តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃនិងប្រថពី នេះជាធម្មជាតិ
 ឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយទី ១ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌របស់សប្បុរស
 ទាំងឡាយ ឆ្ងាយ អំពីអសប្បុរសទាំងឡាយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុង
 ព្រះសូត្របួ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកធម៌ ជា
 អកុសលនិងអកុសល មានទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម
 មានចំណែកខ្មៅនិងស មកកាន់កាប់ចំពោះមុខទេ ។

(៧៧) បុគ្គល មិនគួរនិយាយថា បុគ្គលចូលឈាន រមែងរីក
 រាយ ការត្រួតអារក្សន៍ឈាន មានឈានជាអារម្មណ៍ទេ ។ អើ ។

អសាធារណកថា

នន្ទ វត្ថុ កកវតា ឥន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវិច្ឆេវ តាមេហិ
 ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ សោ ត-
 ទស្សនេតិ តំ និកាមេតិ តេន ប វត្ថុ អាបជ្ជតិ វត្តក្ក-
 វិចារានំ វ្យាសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។
 តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ
 វិហារតិ សោ តទស្សនេតិ តំ និកាមេតិ តេន ប
 វត្ថុ អាបជ្ជតិ អត្ថេវ សុត្តន្តេតិ ។ អាមន្តា ។ តេន
 ហិ សមាបន្នោ អស្សនេតិ ឈាននិក្ខន្ធិ ឈានា-
 រម្មណាតិ ។

សមាបន្នោ អស្សនេតិ ។

អសាធារណកថា

[១០០] អត្ថំ អសាធារណេតិ ។ អាមន្តា ។
 ទុក្ខានិទន្និនោ សត្តា អត្ថំ កេចិ ទុក្ខំ បត្តេន្តិ បិ-
 ហេន្តិ ឯសន្តិ កវេសន្តិ បរិយេសន្តិ ទុក្ខំ អដ្ឋោ-
 សាយ តិដ្ឋន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 នន្ទ សុខានិទន្និនោ សត្តា អត្ថំ កេចិ សុខំ
 បត្តេន្តិ បិហេន្តិ ឯសន្តិ កវេសន្តិ បរិយេសន្តិ
 សុខំ អដ្ឋោសាយ តិដ្ឋន្តិ ។ អាមន្តា ។

អសាធភពកថា

ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ ចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ភិក្ខុនោះ រីករាយចំពោះឈាននោះ ប្រាថ្នានូវឈាននោះ ដល់នូវសេចក្តីត្រេកអរដោយឈាននោះ ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈ បានចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ភិក្ខុនោះ រីករាយចំពោះឈាននោះ ប្រាថ្នានូវឈាននោះ ដល់នូវសេចក្តីត្រេកអរដោយឈាននោះ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ចិត្តលចូលឈាន រមែងរីករាយ ការត្រេកអរក្នុងឈាន មានឈានជាអារម្មណ៍ពិត ។

ចប់ សមាបន្តអស្សុទេតិកថា ។

អសាធភពកថា

(១០០) ការត្រេកអរក្នុងរបស់ដែលមិនជាទីត្រេកអរ មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ ត្រេកអរ ក្នុងសេចក្តីទឹក សត្វពួកខ្លះ ប្រាថ្នាស្រឡាញ់ ស្វែង ស្វែងស្វែង ស្វែងរកនូវសេចក្តីទឹក បីតនៅ ចុះចិត្តស៊ប់ ចំពោះសេចក្តីទឹក មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងពួកសត្វ ត្រេកអរក្នុងសេចក្តីសុខ សត្វពួកខ្លះ ប្រាថ្នា ស្រឡាញ់ ស្វែង ស្វែងស្វែង ស្វែងរក នូវសេចក្តីសុខ បីតនៅ ចុះចិត្តស៊ប់ ចំពោះសេចក្តីសុខ មានដែរឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ហញ្ចី សុខាភិទន្តិនោ សត្តា អត្ថំ កេចិ សុខំ បត្តន្តិ បិ-
 ហេន្តិ ឯសន្តិ កវេសន្តិ បរិយេសន្តិ សុខំ អន្លោសាយ
 តិដ្ឋន្តិ នោ វត វេ វត្ថព្វេ អត្ថំ អសាតវកោតិ ។

[១០១] អត្ថំ អសាតវកោតិ ។ អាមន្តា ។

ទុក្ខាយ វេទនាយ វកានុសយោ អនុសេតិ សុខាយ
 វេទនាយ បដិឃានុសយោ អនុសេតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថព្វេ ។ បេ ។ ននុ សុខាយ វេទនាយ វកានុសយោ
 អនុសេតិ ទុក្ខាយ វេទនាយ បដិឃានុសយោ អ-
 នុសេតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចី សុខាយ វេទនាយ
 វកានុសយោ អនុសេតិ ទុក្ខាយ វេទនាយ បដិឃា-
 នុសយោ អនុសេតិ នោ វត វេ វត្ថព្វេ អត្ថំ អសាត-
 វកោតិ ។

[១០២] ន វត្ថព្វំ អត្ថំ អសាតវកោតិ ។

អាមន្តា ។ ននុ វត្ថំ កកវតា សោ ឯវំ
 អនុរោធិវរោធំ សមាបន្នោ យំ តិញ្ចំ វេទនំ
 វេទយតិ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អនុក្ខមសុខំ វា

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ប្រសិនបើពួកសត្វ ត្រេកអរក្នុងសេចក្តីស្ងៀម សត្វពួកខ្លះ ប្រាថ្នា ស្រឡាញ់ ស្វែង ស្វែងស្វែង ស្វែងរក នូវសេចក្តីស្ងៀម បិតនៅ ចុះចិត្តស៊ប់ ចំពោះសេចក្តីស្ងៀម មានដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការត្រេកអរក្នុងរបស់ដែលមិនជាទីត្រេកអរ មានទេ ។

[១០១] ការត្រេកអរក្នុងរបស់ដែលមិនជាទីត្រេកអរ មានដែរឬ ។ អើ ។ រាតានុស័យ ដេកសម្លឹងក្នុងទុក្ខវេទនា បដិឃានុស័យ ដេកសម្លឹងក្នុងស្ងៀមវេទនាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងរាតានុស័យ ដេកសម្លឹងក្នុងស្ងៀមវេទនា បដិឃានុស័យ ដេកសម្លឹងក្នុងទុក្ខវេទនាឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ រាតានុស័យ ដេកសម្លឹងក្នុងស្ងៀមវេទនា បដិឃានុស័យ ដេកសម្លឹងក្នុងទុក្ខវេទនា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការត្រេកអរក្នុងរបស់ដែលមិនជាទីត្រេកអរ មានទេ ។

[១០២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការត្រេកអរក្នុងរបស់ដែលមិនជាទីត្រេកអរ មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គលនោះ បានដល់នូវសេចក្តីត្រេកអរនឹងសេចក្តីខឹង យ៉ាងនេះហើយ រមែងទទួល នូវវេទនាណាមួយ ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី ជាអទុក្ខមសុខក្តី

ធម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិកថា

សោ តំ វេទនំ អភិវដ្តតិ អភិវដ្តតិ អដ្ឋោសាយ
តិដ្ឋតិ អត្ថេវ សុត្ថន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ
អត្ថំ អសាវរាគោតិ ។

អសាវរាគកថា ។

ធម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិកថា

[១០៣] ធម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិ ។ អាមន្តា ។
វិចារកាព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា រូបំ និព្វានំ ចត្វា-
យតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វាយតនន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១០៤] ធម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិ ។ អាមន្តា ។
រូបតណ្ហា អព្យាកតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
ធម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិ ។ អាមន្តា ។ សទ្ធិតណ្ហា
។ បេ ។ គន្ធិតណ្ហា រសតណ្ហា ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វ-
តណ្ហា អព្យាកតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១០៥] រូបតណ្ហា អកុសលាតិ ។ អាមន្តា ។
ធម្មតណ្ហា អកុសលាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
សទ្ធិតណ្ហា ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វតណ្ហា អកុសលាតិ ។
អាមន្តា ។ ធម្មតណ្ហា អកុសលាតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ធម្មតណ្ហាអព្យាកតាតិកថា

បុគ្គលនោះ រមែងត្រេកអរ រាប់រក បិតនៅ ចុះបិតស្រី ចំពោះវេទ-
នានោះ ពាក្យដូច្នេះ មានកងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
ការត្រេកអរកងរបស់ដែលមិនជាទីត្រេកអរ មាន ។

ចប់ អសាតរាតកថា ។

ធម្មតណ្ហាអព្យាកតាតិកថា

(១០៣) ធម្មតណ្ហា ជាអព្យាក្រឹតប្ត ។ អើ ។ វិបាកនិងអព្យា-
ក្រឹត កិរិយានិងអព្យាក្រឹត រូប និព្វាន ចក្ខុយតនៈ ។ បេ ។ ដោយដ្ឋា-
យតនៈ (ជាអព្យាក្រឹត) ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១០៤) ធម្មតណ្ហា ជាអព្យាក្រឹតប្ត ។ អើ ។ រូបតណ្ហា ជា
អព្យាក្រឹតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម្មតណ្ហា
ជាអព្យាក្រឹតប្ត ។ អើ ។ សទ្ទតណ្ហា ។ បេ ។ តន្តតណ្ហា រសតណ្ហា
។ បេ ។ ដោយដ្ឋតណ្ហា ជាអព្យាក្រឹតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

(១០៥) រូបតណ្ហា ជាអកុសលប្ត ។ អើ ។ ធម្មតណ្ហា ជា
អកុសលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ទតណ្ហា
។ បេ ។ ដោយដ្ឋតណ្ហា ជាអកុសលប្ត ។ អើ ។ ធម្មតណ្ហា ជាអកុ-
សលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

(១០៦) ធម្មតណ្ហា អព្យាកតោតិ ។ អាមន្តា ។
នន្ទ តណ្ហា អកុសលោ វុត្តោ ភកវតោតិ ។ អា-
មន្តា ។ ហព្វំ តណ្ហា អកុសលោ វុត្តោ ភកវតា
នោ វត វេ វុត្តេ ធម្មតណ្ហា អព្យាកតោតិ ។

(១០៧) ធម្មតណ្ហា អព្យាកតោតិ ។ អាមន្តា ។
នន្ទ លោភោ អកុសលោ វុត្តោ ភកវតា ធម្មតណ្ហា
លោភោតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ លោភោ អកុស-
លោ វុត្តោ ភកវតា ធម្មតណ្ហា លោភោ នោ វត វេ
វុត្តេ ធម្មតណ្ហា អព្យាកតោតិ ។

(១០៨) ធម្មតណ្ហា លោភោ អព្យាកតោតិ ។
អាមន្តា ។ រូបតណ្ហា លោភោ អព្យាកតោតិ ។ ន
ហេវំ វុត្តេ ។ បេ ។ ធម្មតណ្ហា លោភោ អព្យាក-
តោតិ ។ អាមន្តា ។ សន្ទតណ្ហា ។ បេ ។ ដោដ្ឋ-
ព្វតណ្ហា លោភោ អព្យាកតោតិ ។ ន ហេវំ
វុត្តេ ។ បេ ។

(១០៩) រូបតណ្ហា លោភោ អកុសលោតិ ។
អាមន្តា ។ ធម្មតណ្ហា លោភោ អកុសលោតិ ។
ន ហេវំ វុត្តេ ។ បេ ។ សន្ទតណ្ហា ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(១០៦) ធម្មតណ្ហា ជាអព្យាក្រឹតប្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះ
ភាគទ្រង់ត្រាស់ថា តណ្ហា ជាអកុសលប្ត ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះ
មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា តណ្ហា ជាអកុសល ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
មិនគួរពោលថា ធម្មតណ្ហា ជាអព្យាក្រឹតទេ ។

(១០៧) ធម្មតណ្ហា ជាអព្យាក្រឹតប្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា លោកៈ ជាអកុសល ធម្មតណ្ហា ជាលោកៈប្ត ។
អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា លោកៈ ជាអកុសល
ធម្មតណ្ហា ជាលោកៈដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ធម្ម-
តណ្ហា ជាអព្យាក្រឹតទេ ។

(១០៨) ធម្មតណ្ហា ហៅថាលោកៈ ជាអព្យាក្រឹតប្ត ។ អើ ។
រូបតណ្ហា ហៅថាលោកៈ ជាអព្យាក្រឹតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ធម្មតណ្ហា ហៅថាលោកៈ ជាអព្យាក្រឹតដែរឬ ។
អើ ។ សទ្ទតណ្ហា ។ បេ ។ ផោដ្ឋតណ្ហា ហៅថាលោកៈ ជា
អព្យាក្រឹតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១០៩) រូបតណ្ហា ហៅថាលោកៈ ជាអកុសលប្ត ។
អើ ។ ធម្មតណ្ហា ហៅថាលោកៈ ជាអកុសលដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ទតណ្ហា ។ បេ ។

ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិកថា

ដោដ្ឋតណ្ហា លោកោ អកុសលោតិ ។ អាមន្តា ។
ធម្មតណ្ហា លោកោ អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១១០] ធម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិ ។ អាមន្តា ។
នន្ទ វត្ថំ ភកវតា យាយំ តណ្ហា ចោនោត្តវិកា នន្ទិ-
រាគសហគតា តត្រតត្រាភិនន្ទិនី សេយ្យដីនំ កា-
មតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហាតិ អត្ថេវ សុតន្តោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុព្វំ ធម្មតណ្ហា
អព្យាកតាតិ ។

[១១១] ន វត្ថុព្វំ ធម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិ ។
អាមន្តា ។ នន្ទ សា ធម្មតណ្ហាតិ ។ អាមន្តា ។
ហត្ថំ សា ធម្មតណ្ហា តេន វត វេ វត្ថុព្វេ ធម្មតណ្ហា
អព្យាកតាតិ ។

ធម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិកថា ។

ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិកថា

[១១២] ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។ អា-
មន្តា ។ រូបតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។

ធម្មតណ្ហានុកូលមុខយោគិកថា

ដោយឆ្លុតណ្ហា ហៅថាលោកៈ ជាអកុសលប្ត ។ អើ ។ ធម្មតណ្ហា ហៅ
ថាលោកៈ ជាអកុសលដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១១០) ធម្មតណ្ហា ជាអព្យាក្រឹតប្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា តណ្ហាណា ជាធម្មជាតិពាក់តែងភពថ្មី ប្រកប
ដោយតម្រេកខ្លាំង ត្រេកត្រអាលក្នុងអារម្មណ៍នោះ។ តណ្ហានោះ គឺតាម-
តណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។
ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ធម្មតណ្ហា ជាអព្យាក្រឹតទេ ។

(១១១) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ធម្មតណ្ហា ជាអព្យាក្រឹតទេ ។
អើ ។ ក្រែង ធម្មតណ្ហានោះហើយប្ត ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ធម្មតណ្ហា
នោះហើយ ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា តណ្ហា
ជាអព្យាក្រឹតដែរ ។

ចប់ ធម្មតណ្ហាអព្យាកតាតិកថា ។

ធម្មតណ្ហានុកូលមុខយោគិកថា

(១១២) ធម្មតណ្ហា មិនមែនជាហេតុនាំឱ្យកើតទុក្ខទេ ។ អើ ។
រូបតណ្ហា មិនមែនជាហេតុនាំឱ្យកើតទុក្ខទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ធម្មតណ្ហា មិនមែនជាហេតុនាំឱ្យកើតទុក្ខទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អាមន្តា ។ សុទ្ធតណ្ណា ។ បេ ។ កន្ធតណ្ណា រស-
តណ្ណា ។ បេ ។ ដោជ្ជតណ្ណា ន ធុត្តសមុទយោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១១៣] រូបតណ្ណា ធុត្តសមុទយោតិ ។ អា-
មន្តា ។ ធម្មតណ្ណា ធុត្តសមុទយោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សុទ្ធតណ្ណា ។ បេ ។ កន្ធតណ្ណា
។ បេ ។ រសតណ្ណា ។ បេ ។ ដោជ្ជតណ្ណា ធុត្តសមុ-
ទយោតិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មតណ្ណា ធុត្តសមុទយោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ធម្មតណ្ណា ន ធុត្តសមុទ-
យោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ តណ្ណា ធុត្តសមុទយោ
វុត្តោ ភកវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ តណ្ណា ធុត្ត-
សមុទយោ វុត្តោ ភកវតា នោ វត វេ វត្ថុព្វេ ធម្ម-
តណ្ណា ន ធុត្តសមុទយោតិ ។

[១១៤] ធម្មតណ្ណា ន ធុត្តសមុទយោតិ ។ អា-
មន្តា ។ នន្ទ លោកោ ធុត្តសមុទយោ វុត្តោ ភក-
វតា ធម្មតណ្ណា លោកោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ
លោកោ ធុត្តសមុទយោ វុត្តោ ភកវតា ធម្មតណ្ណា
លោកោ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ ធម្មតណ្ណា ន ធុត្ត-
សមុទយោតិ ។

អភិធម្មចំណីក កថាវត្ថុ

អើ ។ សទ្ទតណ្ហា ។ បេ ។ គន្ធតណ្ហា វសតណ្ហា ។ បេ ។
ដោដ្ឋតណ្ហា មិនមែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១១៣] រូបតណ្ហា ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ។ អើ ។ ធម្ម-
តណ្ហា ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ សទ្ទតណ្ហា ។ បេ ។ គន្ធតណ្ហា ។ បេ ។ វសតណ្ហា
។ បេ ។ ដោដ្ឋតណ្ហា ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ។ អើ ។ ធម្មតណ្ហា
ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ធម្មតណ្ហា មិនមែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា តណ្ហា ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ។ អើ ។ ប្រ-
សិនបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា តណ្ហា ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ
ដែរ ម្នាលអ្នកដ៏បម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ធម្មតណ្ហា មិនមែនជា
ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេ ។

[១១៤] ធម្មតណ្ហា មិនមែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេ ។ អើ ។
ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា លោកៈ ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ
ធម្មតណ្ហា ក៏ជាលោកៈដែរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ថា លោកៈ ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ធម្មតណ្ហា ក៏ជាលោកៈ
ដែរ ម្នាលអ្នកដ៏បម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ធម្មតណ្ហា មិនមែនជា
ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេ ។

ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិកថា

[១១៥] ធម្មតណ្ហា លោភោ ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។ អាមន្តា ។ រូបតណ្ហា លោភោ ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ធម្មតណ្ហា លោភោ ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។ អាមន្តា ។ សន្តតណ្ហា ។ បេ ។ កន្ធិតណ្ហា ។ បេ ។ វសតណ្ហា ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វតណ្ហា លោភោ ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១១៦] រូបតណ្ហា លោភោ ទុក្ខសមុទយោតិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មតណ្ហា លោភោ ទុក្ខសមុទយោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សន្តតណ្ហា ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វតណ្ហា លោភោ ទុក្ខសមុទយោតិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មតណ្ហា លោភោ ទុក្ខសមុទយោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១១៧] ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ ភកវតា យាយំ តណ្ហា ទោនោព្ភវិកា នន្ទិរកសហគតា តត្រតត្រាភិនន្ទិដិសេយ្យដិទំ កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហាតិ អត្ថេវសុតន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុព្វំ ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។

ធម្មតណ្ហានុកូលមុខយោគិកថា

(១១៥) ធម្មតណ្ហា ជាលោកៈ មិនមែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេ
 ឬ ។ អើ ។ រូបតណ្ហា ជាលោកៈ មិនមែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេ ឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម្មតណ្ហា ជាលោកៈ មិនមែន
 ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេ ។ អើ ។ សទ្ធិតណ្ហា ។ បេ ។ គន្ធិតណ្ហា
 ។ បេ ។ រសតណ្ហា ។ បេ ។ ផោដ្ឋតណ្ហា ជាលោកៈ មិនមែនជាហេតុ
 នាំឲ្យកើតទុក្ខទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១១៦) រូបតណ្ហា ជាលោកៈ ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខឬ ។ អើ ។
 ធម្មតណ្ហា ជាលោកៈ ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ធិតណ្ហា ។ បេ ។ ផោដ្ឋតណ្ហា ជាលោកៈ
 ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខឬ ។ អើ ។ ធម្មតណ្ហា ជាលោកៈ ជាហេតុនាំ
 ឲ្យកើតទុក្ខដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១១៧) ធម្មតណ្ហា មិនមែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា តណ្ហាណា ជាធម្មជាតិពាក់តែងភព
 ថ្មី ប្រកបដោយតម្រេកខ្លាំង ត្រេកត្រអាលក្នុងអារម្មណ៍នោះៗ គឺតាម-
 តណ្ហា កវតណ្ហា វិកវតណ្ហា ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ធម្មតណ្ហា ជាហេតុនាំឲ្យកើត
 ទុក្ខទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

(១១៨) ន វត្ថុព្រំ ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទ-
 យោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ សា ធម្មតណ្ហាតិ ។
 អាមន្តា ។ ហក្ខំ សា ធម្មតណ្ហា នោ វត វេ (១)
 វត្ថុព្រំ ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។

ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិកថា ។

តេរសមោ វិញ្ញោ ។

តិស្ស ឧទ្ទាសំ

កប្បដោ កប្បំ តិដ្ឋយ្យ កប្បដោ កុសលំ
 ចិត្តំ ន បដិលកេយ្យ អនន្តរាបយុតោ បុត្ត-
 លោ សម្មតនិយាមំ ឡិក្កមេយ្យ និយតោ និយាមំ
 ឡិក្កមតិ នីវតោ នីវរណំ ជហតិ សម្មជីវិតោ
 សញ្ញោជនំ ជហតិ យាននិកន្តិ អសាតរកោ
 ធម្មតណ្ហា អព្យាកតា ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខ-
 សមុទយោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(១១៨) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ធម្មតណ្ហា មិនមែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេ ។ អើ ។ ក្រែង ធម្មតណ្ហានោះហើយឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ធម្មតណ្ហានោះហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ធម្មតណ្ហា មិនមែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេ ។

ចប់ធម្មតណ្ហានទុក្ខសមុទយោតិកថា ។

ចប់ តេរសមវគ្គ ។

ឧទ្ទាននៃតេរសមវគ្គនោះ គឺ

និយាយ អំពីបុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប គប្បីបិតនៅអស់កប្ប ១
 បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប មិនគប្បីបានចំពោះនូវកុសលចិត្ត ១
 បុគ្គល ប្រកបក្នុងកម្មដែលនាំឲ្យផលជាលំដាប់ គប្បីឈាន
 ចុះកាន់សម្មតនិយាម ១ និយតបុគ្គល ឈានចុះកាន់និ-
 យាមៈ ១ នីវត្តបុគ្គល លះបង់នីវរណៈ ១ បុគ្គលមាន
 សញ្ញាជនៈក្នុងទីចំពោះមុខ លះបង់សញ្ញាជនៈ ១ ការ
 ត្រេកអរក្នុងឈាន ១ ការត្រេកអរក្នុងរបស់ដែលមិនជាទី
 ត្រេកអរ ១ ធម្មតណ្ហា ជាអព្យាក្រឹត ១ ធម្មតណ្ហា មិន
 មែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ១ ។

កុសលាកុសលប្បដិសន្ធិហានកថា

(១១៧) អកុសលម្ចាស់ បដិសន្ធិហានិ កុសល-
ម្ចាស់និ ។ អាមន្តា ។ យា អកុសលស្ស ឧប្បា-
នាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដិ សាវ កុស-
លស្ស ឧប្បានាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អកុសលម្ចាស់ បដិសន្ធិ-
ហានិ កុសលម្ចាស់ ន វត្តព្វំ យា អកុសលស្ស
ឧប្បានាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដិ សាវ កុស-
លស្ស ឧប្បានាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដិ ។
អាមន្តា ។ កុសលំ អនាវជ្ជនស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។
អបណិទហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ កុសលំ^(១) អាវជ្ជនស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។
បណិទហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ
កុសលំ អាវជ្ជនស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ បណិទ-
ហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ នោ វត វេ វត្តព្វេ អកុសល-
ម្ចាស់ បដិសន្ធិហានិ កុសលម្ចាស់និ ។

កុសលាកុសលប្បដិសន្ធិហានកថា

(១១៩) កុសលមូល ទន្ទ្រានអកុសលមូលដែរឬ ។ អើ ។ ការរំពឹង
។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញ៉ាំងអកុសលឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង
។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញ៉ាំងកុសលឲ្យកើតឡើងដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កុសលមូល ទន្ទ្រានអកុសលមូល
ហើយ តែបុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
ណា ដើម្បីញ៉ាំងអកុសលឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំង
ចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញ៉ាំងកុសលឲ្យកើតឡើងទេឬ ។ អើ ។ កុសល
របស់បុគ្គលកាលមិនរំពឹង រមែងកើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គល
កាលមិនតាំងចិត្តទុក រមែងកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ កុសល របស់បុគ្គលកាលរំពឹង រមែងកើតឡើង ។ បេ ។
របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក រមែងកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
កុសល របស់បុគ្គលកាល រំពឹងរមែងកើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គល
កាលតាំងចិត្តទុក រមែងកើតឡើង ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
កុសលមូល ទន្ទ្រានអកុសលមូលទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

(១២០) អកុសលម្ចាស់ បដិសន្ធិហតិ កុសល-
ម្ចាស់ន្តិ ។ អាមន្តា ។ អកុសលំ អយោនិសោ មន-
សិករោតោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលំ អ-
យោនិសោ មនសិករោតោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ កុសលំ យោនិសោ មនសិ-
ករោតោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ កុសលំ
យោនិសោ មនសិករោតោ ឧប្បជ្ឈតិ មោ វត វេ
វត្ថុព្វេ អកុសលម្ចាស់ បដិសន្ធិហតិ កុសលម្ចាស់ន្តិ ។

(១២១) អកុសលម្ចាស់ បដិសន្ធិហតិ កុស-
លម្ចាស់ន្តិ ។ អាមន្តា ។ កាមសញ្ញាយ អនន្តរា
នេត្តិម្ពសញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិ ព្យាបាទសញ្ញាយ អនន្តរា
អព្យាបាទសញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិ វិហឹសាសញ្ញាយ អនន្តរា
អវិហឹសាសញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិ ព្យាបាទស្ស អនន្តរា មេត្តា
ឧប្បជ្ឈតិ វិហឹសាយ អនន្តរា តកុណា ឧប្បជ្ឈតិ អរ-
តិយា អនន្តរា មុទិតា ឧប្បជ្ឈតិ បដិយស្ស អនន្ត-
រា ឧបេក្ខា ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(១២០) កុសលមូល ទ្រន្ទានអកុសលមូលដែរឬ ។ អើ ។ អកុសល
 របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយមិនមែនជាឧបាយនៃប្រាជ្ញា រមែង
 កើតឡើងឬ ។ អើ ។ កុសល របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយមិន
 មែនជាឧបាយនៃប្រាជ្ញា រមែងកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ក្រែងកុសល របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយឧបាយនៃ
 ប្រាជ្ញា កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើកុសល របស់បុគ្គលកាលធ្វើ
 ទុកក្នុងចិត្ត ដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញា កើតឡើង ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
 មិនគួរពោលថា កុសលមូល ទ្រន្ទានអកុសលមូលទេ ។

(១២១) កុសលមូល ទ្រន្ទានអកុសលមូលដែរឬ ។ អើ ។ នេកម្ម-
 សញ្ញា កើតជាលំដាប់នៃតាមសញ្ញា អព្យាបាទសញ្ញា កើតជាលំដាប់នៃ
 ព្យាបាទសញ្ញា អវិហឹសាសញ្ញា កើតជាលំដាប់នៃវិហឹសាសញ្ញា មេត្តា
 កើតជាលំដាប់នៃព្យាបាទ ករុណា កើតជាលំដាប់នៃវិហឹសា មុទិតាកើត
 ជាលំដាប់នៃអរតិ (ការមិនត្រេកអរ) ទេវេក្ខា កើតជាលំដាប់នៃបដិឃៈ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

កុសលាកុសលប្បដិសន្ធិបាធិតា

(១២២) កុសលម្ចាស់ បដិសន្ធិបាធិតា អកុសល-
ម្ចាស់ ។ អាមន្តា ។ យា កុសលស្ប ឧប្បាទាយ
អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជី សាវ អកុសលស្ប
ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជីតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កុសលម្ចាស់ បដិសន្ធិបាធិតា អកុ-
សលម្ចាស់ ន វត្ថុព្វំ យា កុសលស្ប ឧប្បាទាយ
អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជី សាវ អកុសលស្ប
ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជីតិ ។ អាមន្តា ។
អកុសលំ អនាវជ្ជនស្ប ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ អបណិ-
ទហន្តស្ប ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
នន្ទ អកុសលំ អាវជ្ជនស្ប ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ បណិ-
ទហន្តស្ប ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ អកុ-
សលំ អាវជ្ជនស្ប ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ បណិទហន្តស្ប
ឧប្បជ្ជតិ ឆោ វត វេ វត្ថុព្វេ កុសលម្ចាស់ បដិសន្ធិ-
បាធិតា អកុសលម្ចាស់ ។

(១២៣) កុសលម្ចាស់ បដិសន្ធិបាធិតា អកុ-
សលម្ចាស់ ។ អាមន្តា ។ កុសលំ យោនិ-
សោ មនសិករោតោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។

កុសលាកុសលប្បដិសន្ធិធម្មកថា

(១២២) អកុសលមូល ទទ្រានកុសលមូលដែរឬ ។ អើ ។ ការរំពឹង
 ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញ៉ាំងកុសលឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង
 ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញ៉ាំងអកុសលឲ្យកើតឡើងដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អកុសលមូល ទទ្រានកុសលមូល
 ហើយ តែបុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា
 ដើម្បីញ៉ាំងកុសលឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះ
 ឯង ដើម្បីញ៉ាំងអកុសលឲ្យកើតឡើងទេឬ ។ អើ ។ អកុសល របស់
 បុគ្គលកាលមិនរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលមិនតាំងចិត្ត
 ទុក កើតឡើងទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង
 អកុសល របស់បុគ្គលកាលរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាល
 តាំងចិត្តទុក កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អកុសល របស់បុគ្គល
 កាលរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក កើតឡើង
 ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អកុសលមូល ទទ្រានកុសល-
 មូលទេ ។

(១២៣) អកុសលមូល ទទ្រានកុសលមូលដែរឬ ។ អើ ។ កុសល
 របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកកងចិត្ត ដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញា កើតឡើងឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អកុសលំ យោនិសោ មនសិករោតោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នន្ទ អកុសលំ អយោ-
 និសោ មនសិករោតោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហោរិ
 អកុសលំ អយោនិសោ មនសិករោតោ ឧប្បជ្ឈតិ
 យោ វត វេ វត្ថុព្វេ កុសលម្បលំ បដិសន្ធិហតិ អ-
 កុសលម្បលន្តិ ។

(១២២) កុសលម្បលំ បដិសន្ធិហតិ អកុសល-
 ម្បលន្តិ ។ អាមន្តា ។ នេក្ខមសញ្ញាយ អនន្តរា
 កាមសញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិ អព្យាចាទសញ្ញាយ អនន្តរា
 ព្យាចាទសញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិ អវិហឹសាសញ្ញាយ អនន្តរា
 វិហឹសាសញ្ញា ឧប្បជ្ឈតិ មេត្តាយ អនន្តរា ព្យាចានោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ករុណាយ អនន្តរា វិហឹសា ឧប្បជ្ឈតិ មុ-
 ទិតាយ អនន្តរា អរតិ ឧប្បជ្ឈតិ ឧបេក្ខាយ អនន្តរា
 បដិយំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អកុសល របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកកងចិត្ត ដោយទុប្បាយនៃប្រាជ្ញា កើត

ឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងអកុសល

របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកកងចិត្ត ដោយទុប្បាយមិនមែនជាប្រាជ្ញា កើតឡើង

ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អកុសល របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកកងចិត្ត

ដោយទុប្បាយមិនមែនជាប្រាជ្ញា កើតឡើង ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិន

គួរពោលថា អកុសលមូល ទន្ទ្រានកុសលមូលទេ ។

(១២៤) អកុសលមូល ទន្ទ្រានកុសលមូលដែរឬ ។ អើ ។ កាម-

សញ្ញា កើតឡើងជាលំដាប់នៃនេកម្មសញ្ញា ព្យាបាទសញ្ញា កើតឡើង

ជាលំដាប់នៃអព្យាបាទសញ្ញា វិហឹសាសញ្ញា កើតឡើងជាលំដាប់នៃអវិ-

ហឹសាសញ្ញា ព្យាបាទ កើតឡើងជាលំដាប់នៃមេត្តា វិហឹសា កើតឡើង

ជាលំដាប់នៃករុណា អរតិ កើតឡើងជាលំដាប់នៃមុទិតា បដិឃៈ កើត

ឡើងជាលំដាប់នៃទុបេក្ខប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

កុសលាកុសលប្បជីសន្តហនកថា

(១២៥) ន វត្ថុព្វំ អកុសលមូលំ បដិសន្ធិហតិ
 កុសលមូលំ កុសលមូលំ បដិសន្ធិហតិ អកុសល-
 មូលន្តំ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ យស្មីយេវ វត្ថុស្មី វជ្ជតិ
 តស្មីយេវ វត្ថុស្មី វិវជ្ជតិ យស្មីយេវ វត្ថុស្មី វិវជ្ជតិ
 តស្មីយេវ វត្ថុស្មី វជ្ជតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច យស្មី-
 យេវ វត្ថុស្មី វជ្ជតិ តស្មីយេវ វត្ថុស្មី វិវជ្ជតិ យស្មី-
 យេវ វត្ថុស្មី វិវជ្ជតិ តស្មីយេវ វត្ថុស្មី វជ្ជតិ តេន វត
 រេ វត្ថុព្វំ អកុសលមូលំ បដិសន្ធិហតិ កុសលមូលំ
 កុសលមូលំ បដិសន្ធិហតិ អកុសលមូលន្តំ ។

កុសលាកុសលប្បជីសន្តហនកថា ។

សឡាយតន្តប្បតិកថា

(១២៦) សឡាយតនំ អប្បព្វំ អបរិមំ មាតុកុច្ឆិ-
 ស្មី សណ្ឋាតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វដ៏ប្បដ្ឋន្តំ អ-
 ហិន្ទ្រិន្ទយោ មាតុកុច្ឆិស្មី ឡិក្កបតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វំ ។ បេ ។

កុសលាកុសលប្បដិសន្ធិធម្មានកថា

(១២៥) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា កុសលមូល ទ្រន្ទានអកុសលមូល
អកុសលមូល ទ្រន្ទានកុសលមូលទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ត្រេកអរ
កងវត្ថុណា រមែងនឿយណាយកងវត្ថុនោះវិញ នឿយណាយកងវត្ថុណា
កុំ ។ រមែងត្រេកអរកងវត្ថុនោះវិញឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល ត្រេកអរ
កងវត្ថុណា រមែងនឿយណាយកងវត្ថុនោះវិញ នឿយណាយកងវត្ថុណា
កុំ ។ រមែងត្រេកអរកងវត្ថុនោះវិញមែន ម្ចាស់អក្ខរៈចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា កុសលមូល ទ្រន្ទានអកុសលមូលបាន អកុសលមូល
ទ្រន្ទានកុសលមូលបាន ។

ចប់ កុសលាកុសលប្បដិសន្ធិធម្មានកថា ។

សឡាយតនៈប្បព្វិតិកថា

(១២៦) សឡាយតនៈ (អាយតនៈ៦) តាំងនៅក្នុងវដ្តមាតា មិន
មុនមិនក្រោយឬ ។ អើ ។ សត្វ មានអវយវៈតូចធំសព្វគ្រប់ មានឥន្ទ្រិយ
មិនថោកទាប ចុះកាន់វដ្តមាតាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(១២៧) ឧបបត្តសិយេន ចិត្តេន ចក្ខោយតនំ
 សណ្ឋាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ឧបបត្តសិយេន ចិត្តេន
 ហត្ថា សណ្ឋានិ ចាទា សណ្ឋានិ សីសំ សណ្ឋាតិ
 កក្កោស្តា សណ្ឋាតិ នាសិកា សណ្ឋាតិ មុខំ
 សណ្ឋាតិ ទន្ធិ សណ្ឋានិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។ ឧបបត្តសិយេន ចិត្តេន សោតាយតនំ
 ។ បេ ។ ឃានាយតនំ ។ បេ ។ ជីវ្ហាយតនំ សណ្ឋា-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ ឧបបត្តសិយេន ចិត្តេន ហត្ថា
 សណ្ឋានិ ចាទា សណ្ឋានិ សីសំ សណ្ឋាតិ កក្កោស្តា
 សណ្ឋាតិ នាសិកា សណ្ឋាតិ មុខំ សណ្ឋាតិ ទន្ធិ
 សណ្ឋានិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

(១២៨) មាតុក្កុច្ឆិកតស្ស បច្ឆា ចក្ខោយតនំ
 ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ មាតុក្កុច្ឆិកស្មី ចក្ខុប្បជ្ឈ-
 លាភាយ កក្ក្រ កក្កោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
 មាតុក្កុច្ឆិកតស្ស បច្ឆា សោតាយតនំ ។ បេ ។ ឃានា-
 យតនំ ។ បេ ។ ជីវ្ហាយតនំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។
 មាតុក្កុច្ឆិកស្មី ជីវ្ហបដិលាភាយ កក្ក្រ កក្កោតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ មាតុក្កុច្ឆិកតស្ស បច្ឆា
 កេសា លោមា នទា ទន្ធិ អដ្ឋំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[១២៧] ចក្ខុយតនៈ តាំងនៅ ដោយបដិសន្ធិចិត្ត ដែលកំពុង
ស្វែងរកកំណើតឬ ។ អើ ។ ដៃទាំងឡាយ តាំងនៅ ដើងទាំងឡាយ
តាំងនៅ ក្បាល តាំងនៅ ត្រចៀក តាំងនៅ ច្រមុះ តាំងនៅ មាត់
តាំងនៅ ធ្មេញទាំងឡាយ តាំងនៅ ដោយបដិសន្ធិចិត្ត ដែលកំពុងស្វែង
រកកំណើតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាយ-
តនៈ ។ បេ ។ ឃានាយតនៈ ។ បេ ។ ជីវ្ហាយតនៈ តាំងនៅ ដោយបដិ-
សន្ធិចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកកំណើតដែរឬ ។ អើ ។ ដៃទាំងឡាយ តាំង
នៅ ដើងទាំងឡាយ តាំងនៅ ក្បាល តាំងនៅ ត្រចៀក តាំងនៅ
ច្រមុះ តាំងនៅ មាត់ តាំងនៅ ធ្មេញទាំងឡាយ តាំងនៅ ដោយ
បដិសន្ធិចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកកំណើតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[១២៨] ចក្ខុយតនៈ កើតឡើងជាខាងក្រោយ នៃសត្វនៅក្នុងផ្ទៃ
មាតាឬ ។ អើ ។ សត្វធ្វើកម្ម ដើម្បីបានចំពោះនូវចក្ខុ ក្នុងផ្ទៃមាតាឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ ឃានាយ-
តនៈ ។ បេ ។ ជីវ្ហាយតនៈ កើតឡើងជាខាងក្រោយ នៃសត្វដែលនៅក្នុង
ផ្ទៃមាតាឬ ។ អើ ។ សត្វធ្វើកម្ម ដើម្បីបានចំពោះនូវអណ្តាត ក្នុងផ្ទៃ
មាតាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សក៌ រោម ក្រចក
ធ្មេញ ឆ្អឹង កើតឡើងជាខាងក្រោយ នៃសត្វដែលនៅក្នុងផ្ទៃមាតាឬ ។

សឡាយតនុប្បត្តិកថា

អាមន្តា ។ មាតុកុច្ឆិតស្មី អដ្ឋប្បដិលាភាយ កម្ម
ករោតិវិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

(១២៩) ន វត្ថុញ មាតុកុច្ឆិតស្មី បច្ឆា កេសា
លោមា នខា ទន្ធា អដ្ឋ ឧប្បជ្ឈន្តិវិ ។ អាមន្តា ។
នន្ទ វត្ថុ កកវតា

បវេមំ កលលំ ហោតិ កលលា ហោតិ អម្ពុទំ
អម្ពុទា ជាយតេ បេសំ បេសំ និព្វត្ថិតិ យនោ
យនា បសាខា ជាយន្តិ កេសា លោមា នខាបិ ច
យញ្ចស្ស កុញ្ញតិ មាតា អន្ធនំ ទានញ្ច កោជនំ
តេន សោ វត្ថុ យាបេតិ មាតុកុច្ឆិតតោ នរោតិ
អត្ថេវ សុត្ថន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ មាតុកុ-
ច្ឆិតស្មី បច្ឆា កេសា លោមា នខា ទន្ធា អដ្ឋ
ឧប្បជ្ឈន្តិវិ ។

សឡាយតនុប្បត្តិកថា

អើ ។ សត្វធ្វើកម្ម ដើម្បីបានចំពោះនូវផ្លូវ ក្នុងផ្ទៃមាតាប្តូរ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១២៩) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សក្ក រោម ក្រចក ធ្មេញ ផ្គឹង
កើតឡើងជាខាងក្រោយ នៃសត្វដែលនៅក្នុងផ្ទៃមាតាប្តូរ ។ អើ ។ ក្រែង
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

(សត្វដែលចូលទៅចាប់បដិសន្ធិក្នុងផ្ទៃមាតា) ដំបូង កើតជា
កលលរូប ក្លាយអំពីកលលរូប កើតជាអម្ពុទៈ ក្លាយអំពី
អម្ពុទៈ កើតជាបេសិ (ដុំសាច់) ក្លាយអំពីបេសិ កើតជា
យនៈ (ដុំរឹង) ក្លាយអំពីយនៈ ក៏បែកកើតជាបញ្ចសាខា
ទាំងសក្ក រោម ក្រចក ក៏កើតមានព្រម មាតារបស់សត្វ
នោះ បរិភោគភោជន គឺបាយនិងទឹកណា សត្វដែលនៅ
ក្នុងផ្ទៃមាតានោះ តែងញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងផ្ទៃនៃ
មាតានោះ ដោយភោជន មានបាយនិងទឹកជាដើមនោះឯង

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូរ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សក្ក
រោម ក្រចក ធ្មេញ ផ្គឹង កើតឡើងជាខាងក្រោយ នៃសត្វដែលគាំង
នៅក្នុងផ្ទៃមាតា ។

ចប់ សឡាយតនុប្បត្តិកថា ។

អនន្តរប្បបូយកថា

[១៣០] ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស អនន្តរ សោតវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ យា ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដិ សាវ សោតវិញ្ញាណស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដិ ។ ឆ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស អនន្តរ សោតវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ ឆ វត្ថុព្វំ យា ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដិ សាវ សោតវិញ្ញាណស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដិ ។ អាមន្តា ។ សោតវិញ្ញាណំ អនាវជ្ជនស្ស ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។ អបណីទហន្តស្ស ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ ឆ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ឆ ។ សោតវិញ្ញាណំ អាវជ្ជនស្ស ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។ បណីទហន្តស្ស ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ សោតវិញ្ញាណំ អាវជ្ជនស្ស ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។ បណីទហន្តស្ស ឧប្បជ្ឈតិ ។ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស អនន្តរ សោតវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។

អនុវិញ្ញាបនបត្រ

(១៣០) សោតវិញ្ញាណ កើតជាលំដាប់នៃចក្ខុវិញ្ញាណឬ ។ អើ ។
ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញ៉ាំងចក្ខុវិញ្ញាណឲ្យកើត
ឡើង ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញ៉ាំងសោត-
វិញ្ញាណឲ្យកើតឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
សោតវិញ្ញាណ កើតឡើងជាលំដាប់នៃចក្ខុវិញ្ញាណឬ ។ បុគ្គលមិនគួរ
និយាយថា ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញ៉ាំងចក្ខុ-
វិញ្ញាណឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បី
ញ៉ាំងសោតវិញ្ញាណឲ្យកើតឡើងដែរឬ ។ អើ ។ សោតវិញ្ញាណ របស់
បុគ្គលកាលមិនរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលមិនបាន
តាំងចិត្តទុក កើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ក្រែង សោតវិញ្ញាណ របស់បុគ្គលកាលរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។
របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
សោតវិញ្ញាណ របស់បុគ្គលកាលរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់
បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក កើតឡើង ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោល
ថា សោតវិញ្ញាណ កើតជាលំដាប់នៃចក្ខុវិញ្ញាណទេ ។

អនន្តរប្បច្ចយកថា

(១៣១) ចក្ខុវិញ្ញាណាស្ស អនន្តរា សោតវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ រូបនិមិត្តំ មនសីករោតោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ សោតវិញ្ញាណំ រូបនិមិត្តំ មនសីករោតោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(១៣២) ចក្ខុវិញ្ញាណំ រូបារម្មណញ្ញោ ន អញ្ញារម្មណន្តិ ។ អាមន្តា ។ សោតវិញ្ញាណំ រូបារម្មណញ្ញោ ន អញ្ញារម្មណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ឈតិ ចក្ខុវិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ឈតិ សោតវិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ឈតិ សោតវិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ឈតិ សោតវិញ្ញាណន្តិ អត្ថេវ សុត្ថន្តោតិ ។ នត្ថិ ។ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ឈតិ ចក្ខុវិញ្ញាណន្តិ អត្ថេវ សុត្ថន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ឈតិ ចក្ខុវិញ្ញាណន្តិ អត្ថេវ សុត្ថន្តោ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ឈតិ សោតវិញ្ញាណន្តិ ។

អនុវត្តច្បាប់

(១៣១) សោតវិញ្ញាណ កើតជាលំដាប់នៃចក្ខុវិញ្ញាណឬ ។ អើ ។
ចក្ខុវិញ្ញាណ របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកកងចិត្ត នូវរូបនិមិត្ត (និមិត្តរបស់
រូប) កើតឡើងឬ ។ អើ ។ សោតវិញ្ញាណ របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកកង
ចិត្ត នូវរូបនិមិត្ត កើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៣២) ចក្ខុវិញ្ញាណ មានរូបជាអារម្មណ៍តែម្យ៉ាង មិនមានវត្ថុ
ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។ អើ ។ សោតវិញ្ញាណ មានរូបជាអារម្មណ៍តែ
ម្យ៉ាង មិនមានវត្ថុដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូបឬ ។ អើ ។
សោតវិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូបដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះ
អាស្រ័យចក្ខុនិងរូបឬ ។ អើ ។ សោតវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
ចក្ខុនិងរូប ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ មិនមានទេ ។ ចក្ខុ-
វិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
សូត្រឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុ
និងរូប ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា សោតវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូបទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ចក្កវិញ្ញាណស្ស អនន្តរា សោតវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។
អាមន្តា ។ តតោវ ចក្កវិញ្ញាណំ តំ សោតវិញ្ញាណ-
ន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(១៣៣) សោតវិញ្ញាណស្ស អនន្តរា យាន-
វិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។ យានវិញ្ញាណស្ស អន-
ន្តរា ដិព្វាវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។

(១៣៤) ដិព្វាវិញ្ញាណស្ស អនន្តរា កាយវិញ្ញាណំ
ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ យា ដិព្វាវិញ្ញាណស្ស ឧប្បា-
នាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដិ សាវ កាយ-
វិញ្ញាណស្ស ឧប្បានាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណី-
ដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ដិព្វាវិញ្ញាណស្ស
អនន្តរា កាយវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ ន វត្ថុព្វំ
យា ដិព្វាវិញ្ញាណស្ស ឧប្បានាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។
បណីដិ សាវ កាយវិញ្ញាណស្ស ឧប្បានាយ អា-
វជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ កាយ-
វិញ្ញាណំ អនាវជ្ជនស្ស ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។ អបណី-
នហន្តស្ស ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
នន្ទ កាយវិញ្ញាណំ អនាវជ្ជនស្ស ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

សោតវិញ្ញាណ កើតឡើងជាលំដាប់នៃចក្ខុវិញ្ញាណឬ ។ អើ ។ ចក្ខុ-
វិញ្ញាណនោះឯង គឺសោតវិញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[១៣៣] ឃានវិញ្ញាណ កើតឡើងជាលំដាប់នៃសោតវិញ្ញាណ
។ បេ ។ ជីវ្ហវិញ្ញាណ កើតឡើងជាលំដាប់នៃឃានវិញ្ញាណឬ ។ បេ ។

[១៣៤] កាយវិញ្ញាណ កើតឡើងជាលំដាប់នៃជីវ្ហវិញ្ញាណឬ ។
អើ ។ ការព័ន្ធ ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ណា ដើម្បីញ៉ាំងជីវ្ហ-
វិញ្ញាណឲ្យកើតឡើង ការព័ន្ធ ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បី
ញ៉ាំងកាយវិញ្ញាណឲ្យកើតឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ កើតឡើងជាលំដាប់នៃជីវ្ហវិញ្ញាណ ។ បុគ្គល
មិនគួរនិយាយថា ការព័ន្ធ ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញ៉ាំង
ជីវ្ហវិញ្ញាណឲ្យកើតឡើង ការព័ន្ធ ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង
ដើម្បីញ៉ាំងកាយវិញ្ញាណឲ្យកើតឡើងដែរឬ ។ អើ ។ កាយវិញ្ញាណ
របស់បុគ្គលកាលមិនព័ន្ធ កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលមិនបាន
តាំងចិត្តទុក កើតឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ក្រែង កាយវិញ្ញាណ របស់បុគ្គលកាលព័ន្ធ កើតឡើង ។ បេ ។

អនន្តរបុព្វយកថា

បណ៌នហន្តស្ស ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ
កាយវិញ្ញាណំ អាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។ បណ៌-
នហន្តស្ស ឧប្បជ្ឈតិ នោ វត វេ វត្ថព្វេ ជីវិតិញ្ញា-
ណស្ស អនន្តរា កាយវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។

(១៣៥) ជីវិតិញ្ញាណស្ស អនន្តរា កាយវិញ្ញាណំ
ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ ជីវិតិញ្ញាណំ រសនិមិត្តំ
មនសិករោតោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ កាយ-
វិញ្ញាណំ រសនិមិត្តំ មនសិករោតោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ ជីវិតិញ្ញាណំ រសារម្មណា-
ញោ ន អញ្ញារម្មណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ កាយវិញ្ញាណំ
រសារម្មណាញោ ន អញ្ញារម្មណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ
។ បេ ។ ជីវិត្យ បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ឈតិ ជីវិតិញ្ញា-
ណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ ជីវិត្យ បដិច្ច រសេ ច ឧប្ប-
ជ្ឈតិ កាយវិញ្ញាណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។
ជីវិត្យ បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ឈតិ កាយវិញ្ញាណាន្តិ ។
អាមន្តា ។ ជីវិត្យ បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ឈតិ កាយវិញ្ញា-
ណាន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ នតិ ។ ជីវិត្យ បដិច្ច
រសេ ច ឧប្បជ្ឈតិ ជីវិតិញ្ញាណាន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។

អនុវត្តប្បញ្ញយកថា

របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក កើតឡើងដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 កាយវិញ្ញាណ របស់បុគ្គលកាលរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គល
 កាលតាំងចិត្តទុក កើតឡើង ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 កាយវិញ្ញាណ កើតឡើងជាលំដាប់នៃជីវិតវិញ្ញាណទេ ។

(១៣៥) កាយវិញ្ញាណ កើតឡើងជាលំដាប់នៃជីវិតវិញ្ញាណឬ ។
 អើ ។ ជីវិតវិញ្ញាណ របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវរសនិមិត្ត កើតឡើង
 ឬ ។ អើ ។ កាយវិញ្ញាណ របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវរសនិមិត្ត
 កើតឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជីវិតវិញ្ញាណ
 មានរសជាអារម្មណ៍តែម្យ៉ាង មិនមានវត្ថុដទៃជាអារម្មណ៍ទេឬ ។ អើ ។
 កាយវិញ្ញាណ មានរសជាអារម្មណ៍តែម្យ៉ាង មិនមានវត្ថុដទៃជាអារម្មណ៍
 ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជីវិតវិញ្ញាណ កើត
 ឡើង ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិងរសឬ ។ អើ ។ កាយវិញ្ញាណ កើត
 ឡើង ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិងរសដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាត
 និងរសឬ ។ អើ ។ កាយវិញ្ញាណ កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិង
 រស ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ មិនមានទេ ។ ជីវិតវិញ្ញាណ កើត
 ឡើង ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិងរស ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ ហព្វំ ជីវ្ហញ្ច បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ឈតិ
 ជីវ្ហវិញ្ញាណាន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោ នោ វត រេ វត្ថព្វ
 ជីវ្ហញ្ច បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ឈតិ កាយវិញ្ញាណាន្តិ ។
 ជីវ្ហវិញ្ញាណស្ស អនន្តរា កាយវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។
 អាមន្តា ។ តព្វេវ ជីវ្ហវិញ្ញាណំ តំ កាយវិញ្ញាណាន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថព្វ ។ បេ ។

[១៣៦] ន វត្ថុតំ បញ្ច វិញ្ញាណា អញ្ញមញ្ញស្ស
 សមនន្តរា ឧប្បជ្ឈន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថិ
 កោចិ នច្ចតិ កាយតិ វាទេតិ រូបញ្ច បស្សតិ
 សទ្ធិញ្ច សុណាតិ កន្ធិញ្ច យាយតិ រសញ្ច សាយតិ
 ដោជ្ឈញ្ច ដុសតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អត្ថិ
 កោចិ នច្ចតិ កាយតិ វាទេតិ រូបញ្ច បស្សតិ
 សទ្ធិញ្ច សុណាតិ កន្ធិញ្ច យាយតិ រសញ្ច សាយតិ
 ដោជ្ឈញ្ច ដុសតិ តេន វត រេ វត្ថព្វ បញ្ច វិញ្ញា-
 ណា អញ្ញមញ្ញស្ស សមនន្តរា ឧបជ្ឈន្តីតិ ។

អនន្តរាប្បព្វយកថា ។

អភិធម្មបិដក កថាវិគ្គ

អើ ។ ប្រសិនបើ ដំរីវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិង
 រស ពាក្យដូច្នេះ មានកងព្រះសូត្រ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា កាយវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិងរសទេ ។
 កាយវិញ្ញាណ កើតឡើងជាលំដាប់នៃដំរីវិញ្ញាណឬ ។ អើ ។ ដំរី-
 វិញ្ញាណនោះឯង គឺកាយវិញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

(១៣៦) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វិញ្ញាណប្រាំ កើតឡើងជាលំ-
 ដាប់ត្នានិងគ្នាទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលណានីមួយ កំ ច្រៀង ប្រគំ
 មើលរូបខ្លះ ស្តាប់សម្លេងខ្លះ ហិតក្លិនខ្លះ ស្រូបរសខ្លះ ពាល់ត្រូវដោដ្ឋព្វៈ
 ខ្លះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលណានីមួយ កំ ច្រៀង ប្រគំ
 មើលរូបខ្លះ ស្តាប់សម្លេងខ្លះ ហិតក្លិនខ្លះ ស្រូបរសខ្លះ ពាល់ត្រូវដោដ្ឋព្វៈ
 ខ្លះ មានដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 វិញ្ញាណប្រាំ កើតឡើងជាលំដាប់ត្នានិងគ្នាដែរ ។

ចប់អនន្តរប្បច្ចយកថា ។

អរិយរូបកថា

[១៣៧] អរិយរូបំ មហាក្ខតានំ ឧទានាយាតិ ។
អាមន្តា ។ អរិយរូបំ កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។
មហាក្ខតា កុសលាតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វ
។ បេ ។ មហាក្ខតា អព្យាកតាតិ ។ អាមន្តា ។
អរិយរូបំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វ
។ បេ ។ អរិយរូបំ មហាក្ខតានំ ឧទានាយាតិ ។
អាមន្តា ។ អរិយរូបំ អនាសរំ អសញ្ញោជនិយំ
អភន្តនិយំ អនោយនិយំ អយោគនិយំ អនីវរណិយំ
អបរាមជ្ជំ អនុទានានិយំ អសង្កិលេសិកន្តិ ។ អា-
មន្តា ។ មហាក្ខតា អនាសរា ។ បេ ។ អសង្កិលេ-
សិកាតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វ ។ បេ ។ មហាក្ខតា
សាសរា សញ្ញោជនិយា ។ បេ ។ សង្កិលេសិកាតិ ។
អាមន្តា ។ អរិយរូបំ សាសរំ សញ្ញោជនិយំ ។ បេ ។
សង្កិលេសិកន្តិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វ ។ បេ ។

អរិយរូបកថា

[១៣៧] អរិយរូប^(១) អាស្រ័យមហាក្ខត្រូបដែរឬ ។ អើ ។
អរិយរូប ជាកុសលឬ ។ អើ ។ មហាក្ខត្រូប ជាកុសលដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មហាក្ខត្រូប ជាអព្យាក្រឹតឬ ។
អើ ។ អរិយរូប ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
អរិយរូប អាស្រ័យមហាក្ខត្រូបដែរឬ ។ អើ ។ អរិយរូប មិនមានអា-
សវៈ មិនមានប្រយោជន៍ដល់សញ្ញាជនៈ ដែលគន្លះមិនគប្បីដោតក្រង
ដែលឈ្មោះមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ដែលយោគៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង មិន
ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ដែលបកមាសៈមិនគប្បីស្តាប់អង្គីល មិន
ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងទេឬ ។ អើ ។
មហាក្ខត្រូប មិនមានអាសវៈ ។ បេ ។ មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងទេ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មហាក្ខត្រូប ប្រកបដោយ
អាសវៈ ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញាជនៈ ។ បេ ។ គួរដល់សេចក្តីសៅ-
ហ្មងដែរឬ ។ អើ ។ អរិយរូប ប្រកបដោយអាសវៈ ជាប្រយោជន៍
ដល់សញ្ញាជនៈ ។ បេ ។ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

---

១ ប្រែថា រូបនៃព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ឬថា រូបដ៏ប្រសើរ ។ អដ្ឋកថា ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[១៣៩] ន វត្ថុញ្ចំ អរិយរូបំ មហាក្ខតានំ ឧបា-
 ដាយាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ ភកវតា យំ កិញ្ចិ
 ភិត្តវេ រូបំ ចត្តារិ មហាក្ខតានំ ចតុន្ទញ្ច មហាក្ខតានំ
 ឧបាដាយរូបន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន
 ហិ អរិយរូបំ មហាក្ខតានំ ឧបាដាយាតិ ។

អរិយរូបកថា ។

អញ្ញោ អនុសយោតិកហិ

[១៣៩] អញ្ញោ កាមរកានុសយោ អញ្ញំ កាម-
 រកបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញោ កាមរកោ
 អញ្ញំ កាមរកបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 ស្មេវ កាមរកោ តំ កាមរកបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ ស្មេវ កាមរកានុសយោ តំ កាមរកបរិ-
 យុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៤០] អញ្ញោ បដិយានុសយោ អញ្ញំ បដិយបរិ-
 យុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញំ បដិយំ អញ្ញំ បដិយ-
 បរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តញ្ញេវ
 បដិយំ តំ បដិយបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ ស្មេវ
 បដិយានុសយោ តំ បដិយបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(១៣៨) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អរិយរូប អាស្រ័យមហាក្ខត
 ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ រូបណានីមួយ គឺជាមហាក្ខតរូបទាំង ៤ និងរូបដែលអាស្រ័យនូវ
 មហាក្ខតរូបទាំង ៤ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះ
 ហេតុនោះ អរិយរូប អាស្រ័យមហាក្ខតដែរ ។

ចប់ អរិយរូបកថា ។

អញ្ញាអនុសយោតិកថា

(១៣៩) កាមរតានុស័យ ដទៃ កាមរតបរិយុដ្ឋានៈ ដទៃឬ ។
 អើ ។ កាមរតៈ ដទៃ កាមរតបរិយុដ្ឋានៈ ដទៃដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាមរតៈនោះឯង គឺកាមរតបរិយុដ្ឋានៈនោះឬ ។
 អើ ។ កាមរតានុស័យនោះឯង គឺកាមរតបរិយុដ្ឋានៈនោះដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៤០) បដិឃានុស័យ ដទៃ បដិឃបរិយុដ្ឋានៈ ដទៃឬ ។ អើ ។
 បដិឃៈ ដទៃ បដិឃបរិយុដ្ឋានៈ ដទៃដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ បដិឃៈនោះឯង គឺបដិឃបរិយុដ្ឋានៈនោះឬ ។ អើ ។
 បដិឃានុស័យនោះឯង គឺបដិឃបរិយុដ្ឋានៈនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អញ្ញោ អនុសយោតិកថា

[១២១] អញ្ញោ មាណុសយោ អញ្ញំ មាណបរិ-
យុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញោ មាណោ អញ្ញំ មាណ-
បរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ស្មេវ មាណោ
តំ មាណបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ ស្មេវ មាណុស-
យោ តំ មាណបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១២២] អញ្ញោ ទិដ្ឋានុសយោ អញ្ញំ ទិដ្ឋបរិ-
យុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញោ ទិដ្ឋំ អញ្ញំ ទិដ្ឋ-
បរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សាវ
ទិដ្ឋំ តំ ទិដ្ឋបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ ស្មេវ
ទិដ្ឋានុសយោ តំ ទិដ្ឋបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១២៣] អញ្ញោ វិចីក្ខានុសយោ អញ្ញំ វិចី-
ក្ខាបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញោ វិចីក្ខា
អញ្ញំ វិចីក្ខាបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
សាវ វិចីក្ខា តំ វិចីក្ខាបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។
ស្មេវ វិចីក្ខានុសយោ តំ វិចីក្ខាបរិយុដ្ឋានន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អញ្ញាអនុស្សយោតិកថា

(១៤១) មានានុស្សយ ដ៏ទៃ មានបរិយុដ្ឋានៈ ដ៏ទៃប្ត ។ អើ ។

មានៈ ដ៏ទៃ មានបរិយុដ្ឋានៈ ដ៏ទៃដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ មានៈនោះឯង គឺមានបរិយុដ្ឋានៈនោះប្ត ។ អើ ។ មានា-
នុស្សយនោះឯង គឺមានបរិយុដ្ឋានៈនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

(១៤២) ទិដ្ឋានុស្សយ ដ៏ទៃ ទិដ្ឋបរិយុដ្ឋានៈ ដ៏ទៃប្ត ។ អើ ។ ទិដ្ឋ

ដ៏ទៃ ទិដ្ឋបរិយុដ្ឋានៈ ដ៏ទៃដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ទិដ្ឋនោះឯង គឺទិដ្ឋបរិយុដ្ឋានៈនោះប្ត ។ អើ ។ ទិដ្ឋានុស្សយនោះឯង គឺ
ទិដ្ឋបរិយុដ្ឋានៈនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៤៣) វិចិត្តានុស្សយ ដ៏ទៃ វិចិត្តាបរិយុដ្ឋានៈ ដ៏ទៃប្ត ។ អើ ។

វិចិត្តា ដ៏ទៃ វិចិត្តាបរិយុដ្ឋានៈ ដ៏ទៃដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ វិចិត្តានោះឯង គឺវិចិត្តាបរិយុដ្ឋានៈនោះប្ត ។ អើ ។
វិចិត្តានុស្សយនោះឯង គឺវិចិត្តាបរិយុដ្ឋានៈនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[១២២] អញ្ចោ កវរាតានុសយោ អញ្ចំ កវរាត-
បរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ចោ កវរាតោ អញ្ចំ
កវរាតបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ស្មេវ
កវរាតោ តំ កវរាតបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ ស្មេវ
កវរាតានុសយោ តំ កវរាតបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១២៣] អញ្ចោ អវិជ្ជានុសយោ អញ្ចំ អវិជ្ជាបរិ-
យុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ចោ អវិជ្ជា អញ្ចំ អវិជ្ជា-
បរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សាវ អវិជ្ជា
តំ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ ស្មេវ អវិជ្ជា-
នុសយោ តំ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១២៤] ន វត្ថុតំ អញ្ចោ អនុសយោ អញ្ចំ
បរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ បុទ្ធគំនោ កុសលាទ្យា-
កតេ ចិត្តេ វត្ថុមាទេ សានុសយោតិ វត្ថុព្វោតិ ។ អា-
មន្តា ។ បរិយុដ្ឋិតោតិ វត្ថុព្វោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។ តេន ហិ អញ្ចោ អនុសយោ អញ្ចំ បរិយុដ្ឋា-
នន្តិ ។ បុទ្ធគំនោ កុសលាទ្យាកតេ ចិត្តេ វត្ថុមា-
ទេ សវកោតិ វត្ថុព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ បរិយុដ្ឋិតោតិ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(១៤៤) ភវកតានុស័យ ដវៃ ភវកតបរិយុដ្ឋានៈ ដវៃឡ ។ អើ ។
 ភវកតៈ ដវៃ ភវកតបរិយុដ្ឋានៈ ដវៃដែរឡ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ភវកតៈនោះឯង គឺភវកតបរិយុដ្ឋានៈនោះឡ ។ អើ ។ ភវ-
 កតានុស័យនោះឯង គឺភវកតបរិយុដ្ឋានៈនោះដែរឡ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៤៥) អវិជ្ជានុស័យ ដវៃ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានៈ ដវៃឡ ។ អើ ។
 អវិជ្ជា ដវៃ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានៈ ដវៃដែរឡ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជានោះឯង គឺអវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានៈនោះឡ ។ អើ ។ អវិជ្ជា-
 នុស័យនោះឯង គឺអវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានៈនោះដែរឡ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

(១៤៦) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អនុស័យ ដវៃ បរិយុដ្ឋានៈ
 ដវៃឡ ។ អើ ។ បុគ្គជន កាលបើចិត្ត ជាភុស្តលនិងអព្យាក្រឹត
 ប្រព្រឹត្តទៅ គួរពោលថា ប្រកបដោយអនុស័យដែរឡ ។ អើ ។ គួរ
 ពោលថា បុគ្គល ត្រូវកិលេសរូបវិត្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អនុស័យ ដវៃ បរិយុដ្ឋានៈ
 ដវៃ ។ បុគ្គជន កាលបើចិត្ត ជាភុស្តលនិងអព្យាក្រឹត ប្រព្រឹត្ត
 ទៅ គួរពោលថា ប្រកបដោយភក្តៈដែរឡ ។ អើ ។ គួរពោលថា

បរិយុដ្ឋានំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា

វត្ថុញ្ញាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ញ ។ បេ ។ តេន ហិ

អញ្ញោ រកោ អញ្ញំ បរិយុដ្ឋានន្តិ ។

អញ្ញោ អនុសយោតិកថា ។

បរិយុដ្ឋានំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា

(១២៧) បរិយុដ្ឋានំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។

រូបំ និព្វានំ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញ្ញាយតនន្តិ ។

ន ហេវំ វត្ថុញ្ញ ៤ បេ ។ បរិយុដ្ឋានំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។

អាមន្តា ។ នត្ថំ សរាគំ ចិត្តំ សនោសំ ចិត្តំ ស-

មោហំ ចិត្តំ ។ បេ ។ អក្កុសលំ ចិត្តំ សង្កលីដ្ឋំ

ចិត្តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុ រេ វត្ថុញ្ញ ។ បេ ។ នន្ទ អត្ថំ

សរាគំ ចិត្តំ សនោសំ ចិត្តំ សមោហំ ចិត្តំ ។ បេ ។

អក្កុសលំ ចិត្តំ សង្កលីដ្ឋំ ចិត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ

អត្ថំ សរាគំ ចិត្តំ សនោសំ ចិត្តំ សមោហំ ចិត្តំ

។ បេ ។ អក្កុសលំ ចិត្តំ សង្កលីដ្ឋំ ចិត្តំ នោ វត្ថុ រេ

វត្ថុញ្ញ បរិយុដ្ឋានំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។

បរិយុដ្ឋានំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា ។

បរិយដ្ឋានចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា

បុគ្គល ត្រូវកិលេសរូបវត្ថុ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ព្រោះហេតុនោះ ភគៈ ដទៃ បរិយដ្ឋានៈ ដទៃ ។

ចប់ អញ្ញាអនុសយោតិកថា ។

បរិយដ្ឋានចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា

(១៤៧) បរិយដ្ឋានៈ (ការរូបវត្ថុនៃកិលេស) ប្រាសចាកចិត្ត
 ឬ ។ អើ ។ រូប និព្វាន ចក្ខុយតនៈ ។ បេ ។ ដោយផ្ទុយតនៈ
 (ប្រាសចាកចិត្ត) ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បរិយដ្ឋានៈ ប្រាសចាកចិត្ត ឬ ។ អើ ។ ចិត្តប្រកបដោយភគៈ ចិត្ត
 ប្រកបដោយទោសៈ ចិត្តប្រកបដោយមោហៈ ។ បេ ។ ចិត្តជាអកុសល
 ចិត្តសៅហ្មង មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ក្រែង ចិត្តប្រកបដោយភគៈ ចិត្តប្រកបដោយទោសៈ ចិត្តប្រកបដោយ
 មោហៈ ។ បេ ។ ចិត្តជាអកុសល ចិត្តសៅហ្មង មានដែរឬ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ ចិត្តប្រកបដោយភគៈ ចិត្តប្រកបដោយទោសៈ ចិត្តប្រកប
 ដោយមោហៈ ។ បេ ។ ចិត្តជាអកុសល ចិត្តសៅហ្មង មាន ម្នាល
 អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បរិយដ្ឋានៈ ប្រាសចាកចិត្តទេ ។

ចប់ បរិយដ្ឋានចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា ។

បរិយាបន្តកថា

(១៤៨) រូបរកោ រូបធាតុំ អនុសេតិ រូបធាតុ-
បរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ សមាបត្តេសីយោ
ឧបបត្តេសីយោ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារោ សមាបត្តេសី-
យេន ចិត្តេន ឧបបត្តេសីយេន ចិត្តេន ទិដ្ឋធម្មសុខ-
វិហារេន ចិត្តេន សហកតោ សហជាតោ សំសដ្ឋោ
សម្បយុត្តោ ឯកុប្បាទោ ឯកនិរោដោ ឯកវត្ថុកោ
ឯការម្មណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ ននុ
ន សមាបត្តេសីយោ ន ឧបបត្តេសីយោ ន ទិដ្ឋ-
ធម្មសុខវិហារោ ន សមាបត្តេសីយេន ចិត្តេន ន
ឧបបត្តេសីយេន ចិត្តេន ន ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារេន
ចិត្តេន សហកតោ សហជាតោ សំសដ្ឋោ សម្ប-
យុត្តោ ឯកុប្បាទោ ឯកនិរោដោ ឯកវត្ថុកោ ឯ-
ការម្មណោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ ន សមាបត្តេ-
សីយោ ន ឧបបត្តេសីយោ ន ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារោ
។ បេ ។ ឯការម្មណោ ហោ វត វេ វត្ថុព្វ រូបរកោ
រូបធាតុំ អនុសេតិ រូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ បេ ។

បរិយាប័ន្នកថា

(១៤៨) រូបរាគៈ ដេកតាមរូបធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុឬ ។
អើ ។ ការស្វែងរកសមាបត្តិ ការស្វែងរកកំណើត ការនៅជាសុខក្នុង
បច្ចុប្បន្ន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា ច្រឡំគ្នា ប្រកបព្រម
មានកំណើតជាមួយគ្នា រលត់ជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍
ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលស្វែងរកសមាបត្តិ ចិត្តដែលស្វែងរកកំណើត
ចិត្តដែលនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ក្រែង ការមិនស្វែងរកសមាបត្តិ ការមិនស្វែងរកកំណើត ការមិននៅជា
សុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា ច្រឡំគ្នា ប្រកប
ព្រម មានកំណើតជាមួយគ្នា រលត់ជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មាន
អារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលមិនស្វែងរកសមាបត្តិ ចិត្តដែលមិន
ស្វែងរកកំណើត ចិត្តដែលមិននៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទេឬ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ ការមិនស្វែងរកសមាបត្តិ ការមិនស្វែងរកកំណើត ការមិន
នៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា មាលអ្នកដ៏
ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូបរាគៈ ដេកតាមរូបធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុង
រូបធាតុទេ ។ បេ ។

បរិយាបន្តរាង

(១៤៩) រូបរាគោ រូបធាតុំ អនុសេតិ រូបធាតុ-
 បរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ សន្តរាគោ សន្តធាតុំ
 អនុសេតិ សន្តធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។ រូបរាគោ រូបធាតុំ អនុសេតិ រូបធាតុបរិ-
 យាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ កន្ធករាគោ ។ បេ ។
 រសរាគោ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វរាគោ ដោដ្ឋព្វធាតុំ
 អនុសេតិ ដោដ្ឋព្វធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

(១៥០) សន្តរាគោ សន្តធាតុំ អនុសេតិ ន
 វត្តព្វំ សន្តធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ រូបរាគោ
 រូបធាតុំ អនុសេតិ ន វត្តព្វំ រូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កន្ធករាគោ ។ បេ ។ រស-
 រាគោ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វរាគោ ដោដ្ឋព្វធាតុំ អនុសេ-
 តិ ន វត្តព្វំ ដោដ្ឋព្វធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។
 រូបរាគោ រូបធាតុំ អនុសេតិ ន វត្តព្វំ រូបធាតុបរិយា-
 បន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

បរិយាបន្តកថា

[១៤៩] រូបភគៈ ដេកតាមរូបធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុឬ ។

អើ ។ សទ្ធពគៈ ដេកតាមសទ្ធជាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងសទ្ធជាតុដែរឬ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូបភគៈ ដេកតាមរូបធាតុ រាប់
បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុឬ ។ អើ ។ គន្ធពគៈ ។ បេ ។ រសភគៈ ។ បេ ។

ផោដ្ឋព្វភគៈ (ដែលប៉ះពាល់ត្រូវ) ដេកតាមផោដ្ឋព្វធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុង

ផោដ្ឋព្វធាតុដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥០] សទ្ធពគៈ ដេកតាមសទ្ធជាតុ តែបុគ្គលមិនគួរពោលថា

រាប់បញ្ចូលក្នុងសទ្ធជាតុឡើយ ។ អើ ។ រូបភគៈ ដេកតាមរូបធាតុ តែ

បុគ្គលមិនគួរពោលថា រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុឡើយ ។ អ្នកមិនគួរពោល

យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ គន្ធពគៈ ។ បេ ។ រសភគៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វភគៈ

ដេកតាមផោដ្ឋព្វធាតុ តែបុគ្គលមិនគួរពោលថា រាប់បញ្ចូលក្នុងផោដ្ឋព្វ

ធាតុឡើយ ។ អើ ។ រូបភគៈ ដេកតាមរូបធាតុ តែបុគ្គលមិនគួរពោល

ថា រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុឡើយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[១៥១] អរូបរកោ អរូបធាតុំ អនុសេតិ អរូប-
 ធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ សមាបត្តេសីយោ
 ឧបបត្តេសីយោ ទិដ្ឋជម្មសុខវិហារោ សមាបត្តេសី-
 យេន ចិត្តេន ឧបបត្តេសីយេន ចិត្តេន ទិដ្ឋជម្មសុខ-
 វិហារេន ចិត្តេន សហគតោ សហជាតោ សំសដ្ឋោ
 សម្បយុត្តោ ឯកុប្បនោ ឯកនិរោដោ ឯកវត្ថុកោ
 ឯការម្មណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នន្ត
 ន សមាបត្តេសីយោ ន ឧបបត្តេសីយោ ន ទិដ្ឋជម្ម-
 សុខវិហារោ ន សមាបត្តេសីយេន ចិត្តេន ។ បេ ។
 ឯការម្មណោតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ ន សមាបត្តេ-
 សីយោ ន ឧបបត្តេសីយោ ។ បេ ។ ឯការម្មណោ
 នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អរូបរកោ អរូបធាតុំ អនុសេតិ
 អរូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។

[១៥២] អរូបរកោ អរូបធាតុំ អនុសេតិ អរូប-
 ធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ សន្និរកោ សន្និធា-
 តុំ អនុសេតិ សន្និធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរូបរកោ អរូបធាតុំ អនុសេតិ អរូប-
 ធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ តន្តរកោ ។ បេ ។
 រសរកោ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វរកោ ដោដ្ឋព្វធាតុំ អនុសេតិ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(១៥១) អរូបភគៈ ដេកតាមអរូបធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុ
 ដែរឬ ។ អើ ។ ការស្វែងរកសមាបត្តិ ការស្វែងរកកំណើត ការនៅជា
 សុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា ប្រកប
 ព្រម មានកំណើតជាមួយគ្នា រលត់ជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មាន
 អារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលស្វែងរកសមាបត្តិ ចិត្តដែលស្វែងរក
 កំណើត ចិត្តដែលនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ក្រែង ការមិនស្វែងរកសមាបត្តិ ការមិនស្វែងរកកំណើត
 ការមិននៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែល
 មិនស្វែងរកសមាបត្តិ ។ បេ ។ ទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការមិន
 ស្វែងរកសមាបត្តិ ការមិនស្វែងរកកំណើត ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ជា
 មួយគ្នា ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អរូបភគៈ ដេកតាម
 អរូបធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុទេ ។

(១៥២) អរូបភគៈ ដេកតាមអរូបធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុ
 ដែរឬ ។ អើ ។ សទ្ធិភគៈ ដេកតាមសទ្ធិធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុង
 សទ្ធិធាតុដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អរូបភគៈ
 ដេកតាមអរូបធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុដែរឬ ។ អើ ។ គន្ធិភគៈ
 ។ បេ ។ រសភគៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វភគៈ ដេកតាមផោដ្ឋព្វធាតុ

បរិយាបន្តរាង

ដោយដូចជាតុបរិយាបន្តរាង ។ ន ហេរំ វត្តព្យោ ។ បេ ។

(១៥៣) សន្តរាង សន្តរាង អនុសេតិ ន
វត្តព្យោ សន្តរាងតុបរិយាបន្តរាង ។ អាមន្តា ។ អរូប-
រាង អរូបនាតុ អនុសេតិ ន វត្តព្យោ អរូបនាតុបរិ-
យាបន្តរាង ។ ន ហេរំ វត្តព្យោ ។ បេ ។ កន្តរាង
។ បេ ។ រសរាង ។ បេ ។ ដោយដូចរាង ដោយដូ-
ចនាតុ អនុសេតិ ន វត្តព្យោ ដោយដូចជាតុបរិយាបន្តរាង ។
អាមន្តា ។ អរូបរាង អរូបនាតុ អនុសេតិ ន វត្តព្យោ
អរូបនាតុបរិយាបន្តរាង ។ ន ហេរំ វត្តព្យោ ។ បេ ។

(១៥៤) ន វត្តព្យោ រូបរាង រូបនាតុ អនុសេតិ
រូបនាតុបរិយាបន្តរាង អរូបរាង អរូបនាតុ អនុសេតិ
អរូបនាតុបរិយាបន្តរាង ។ អាមន្តា ។ នន្ទ កាមរា-
ង កាមនាតុ អនុសេតិ កាមនាតុបរិយាបន្តរាង ។
អាមន្តា ។ ហញ្ចី កាមរាង កាមនាតុ អនុសេតិ
កាមនាតុបរិយាបន្តរាង តេន វត រេ វត្តព្យោ រូបរាង
រូបនាតុ អនុសេតិ រូបនាតុបរិយាបន្តរាង អរូបរាង
អរូបនាតុ អនុសេតិ អរូបនាតុបរិយាបន្តរាង ។

បរិយាបន្តកថា

រាប់បញ្ចូលក្នុងដោងព្វធាតុដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៣] សទ្ធិរាគៈ ដេកតាមសទ្ធិធាតុ តែបុគ្គលមិនគួរពោលថា

រាប់បញ្ចូលក្នុងសទ្ធិធាតុទេឬ ។ អើ ។ អរូបរាគៈ ដេកតាមអរូបធាតុ

តែបុគ្គលមិនគួរពោលថា រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុទេឬ ។ អ្នកមិនគួរ

ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ គន្ធិរាគៈ ។ បេ ។ រសរាគៈ ។ បេ ។

ដោងព្វរាគៈ ដេកតាមដោងព្វធាតុ តែបុគ្គលមិនគួរពោលថា រាប់បញ្ចូល

ក្នុងដោងព្វធាតុទេឬ ។ អើ ។ អរូបរាគៈ ដេកតាមអរូបធាតុ តែបុគ្គល

មិនគួរពោលថា រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង

នេះទេ ។ បេ ។

[១៥៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូបរាគៈ ដេកតាមរូបធាតុ រាប់

បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុ អរូបរាគៈ ដេកតាមអរូបធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុ

ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងកាមរាគៈ ដេកតាមកាមធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងកាម-

ធាតុដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនណាបើ កាមរាគៈ ដេកតាមកាមធាតុ រាប់

បញ្ចូលក្នុងកាមធាតុ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល

ថា រូបរាគៈ ដេកតាមរូបធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុ អរូបរាគៈ ដេក

តាមអរូបធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុដែរ ។

ចប់ បរិយាបន្តកថា ។

អព្យាកតកថា

(១៥៥) ទិដ្ឋិកតំ អព្យាកតន្តំ ។ អាមន្តា ។
វិចារា ព្យាកតំ តិរិយា ព្យាកតំ រូបំ ទិព្វានំ បក្ខា-
យតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញ្ចយតនន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
។ បេ ។ ទិដ្ឋិកតំ អព្យាកតន្តំ ។ អាមន្តា ។ ទិដ្ឋិ-
កតសម្បយុត្តោ ដស្សោ អព្យាកតោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វ ។ បេ ។ ទិដ្ឋិកតំ អព្យាកតន្តំ ។ អាមន្តា ។
ទិដ្ឋិកតសម្បយុត្តោ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។
ចេតនា ។ បេ ។ ចិត្តំ អព្យាកតន្តំ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វ ។ បេ ។

(១៥៦) ទិដ្ឋិកតសម្បយុត្តោ ដស្សោ អកុស-
លោតិ ។ អាមន្តា ។ ទិដ្ឋិកតំ អកុសលន្តំ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ ទិដ្ឋិកតសម្បយុត្តោ វេទនា ។ បេ ។
សញ្ញា ចេតនា ចិត្តំ អកុសលន្តំ ។ អាមន្តា ។
ទិដ្ឋិកតំ អកុសលន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

(១៥៧) ទិដ្ឋិកតំ អព្យាកតន្តំ ។ អាមន្តា ។ អ-
ដលំ អវិចារកន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ នន្ទ
សដលំ សវិចារកន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ សដលំ
សវិចារកំ ហេវ វត រេ វត្ថុព្វ ទិដ្ឋិកតំ អព្យាកតន្តំ ។

អព្យាក្រឹតហិ

(១៥៥) ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ វិបាកនិងអព្យាក្រឹត កិរិយានិងអព្យាក្រឹត រូប និព្វាន ចក្ខុយតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ (ជាអព្យាក្រឹត) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ វេទនាប្រកបដោយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ចិត្ត (ប្រកបដោយទិដ្ឋិ) ជាអព្យាក្រឹតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៥៦) ផស្សៈ ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ ទិដ្ឋិ ជាអកុសលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត (ប្រកបដោយទិដ្ឋិ) ជាអកុសលដែរឬ ។ អើ ។ ទិដ្ឋិ ជាអកុសលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៥៧) ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ ទិដ្ឋិ មិនមានផល មិនមានវិបាកទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង ទិដ្ឋិ ប្រកបដោយផល ប្រកបដោយវិបាកដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ទិដ្ឋិ ប្រកបដោយផល ប្រកបដោយវិបាកដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតទេ ។

អព្យាកតកថា

[១៥៨] ទិដ្ឋិកតំ អព្យាកតន្តំ ។ អាមន្តា ។

នន្ទ មិច្ឆាទិដ្ឋិបរមាទំ វជ្ជាទំ វុត្តាទំ ភកវតាតិ ។ អា-
មន្តា ។ ហព្វំ មិច្ឆាទិដ្ឋិបរមាទំ វជ្ជាទំ វុត្តាទំ ភក-
វតា លោ វត វេ វត្ថុព្វេ ទិដ្ឋិកតំ អព្យាកតន្តំ ។

[១៥៩] ទិដ្ឋិកតំ អព្យាកតន្តំ ។ អាមន្តា ។

នន្ទ វុត្តំ ភកវតា មិច្ឆាទិដ្ឋិ ខោ វច្ឆ អកុសលា
សម្មាទិដ្ឋិ កុសលាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
តេន ហំ ន វត្ថុព្វំ ទិដ្ឋិកតំ អព្យាកតន្តំ ។

[១៦០] ទិដ្ឋិកតំ អព្យាកតន្តំ ។ អាមន្តា ។

នន្ទ វុត្តំ ភកវតា មិច្ឆាទិដ្ឋិកស្ស^(១) ខោ អហំ បុណ្ណ
ទ្ធិន្ធិ កតិទំ អញ្ញាតំ កតិ វនាមិ ជិរយំ វា តិវច្ឆា-
នយោទំ វាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន
ហំ ន វត្ថុព្វំ ទិដ្ឋិកតំ អព្យាកតន្តំ ។

[១៦១] ន វត្ថុព្វំ ទិដ្ឋិកតំ អព្យាកតន្តំ ។ អាមន្តា ។

នន្ទ វុត្តំ ភកវតា សស្សតោ លោកោតិ ខោ វច្ឆ
អព្យាកតមេតំ អសស្សតោ លោកោតិ ខោ វច្ឆ
អព្យាកតមេតំ អន្តវា លោកោតិ ខោ វច្ឆ ។ បេ ។

អព្យាក្រឹតថា

(១៥៨) ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតប្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់ថា ទោសទាំងឡាយ មានមិច្ឆាទិដ្ឋិក្រែងលែងប្ត ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ទោសទាំងឡាយ មាន
 មិច្ឆាទិដ្ឋិក្រែងលែង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ទិដ្ឋិ ជា
 អព្យាក្រឹតទេ ។

(១៥៩) ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតប្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលវច្ឆៈ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាអកុសល សម្មាទិដ្ឋិ ជាកុសល
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតទេ ។

(១៦០) ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតប្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលបុណ្ណៈ បណ្ណាគតិទាំងពីរ តថាគត ពោលនូវគតិ
 ណាមួយ គឺនរក ឬកំណើតតិរចាន របស់បុគ្គលជាមិច្ឆាទិដ្ឋិត ពាក្យ
 ដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោល
 ថា ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតទេ ។

(១៦១) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតទេ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលវច្ឆៈ ទិដ្ឋិថា លោកទៀង
 ដូច្នេះ ⁺ន៖ ជាអព្យាក្រឹត ម្នាលវច្ឆៈ ទិដ្ឋិថា លោកមិនទៀង ដូច្នេះ
⁺ន៖ ជាអព្យាក្រឹត ម្នាលវច្ឆៈ ទិដ្ឋិថា លោកមានទីបំផុត ដូច្នេះ ។ លេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អនន្តរំ លោកោតិ ខោ វច្ឆ ... តំ ជីវំ តំ សរីរន្តិ (១)
 ខោ វច្ឆ ... អញ្ចំ ជីវំ អញ្ចំ សរីរន្តិ ខោ វច្ឆ ...
 ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ខោ វច្ឆ ... ន
 ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ខោ វច្ឆ ... ហោតិ
 ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ខោ វច្ឆ ...
 នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ
 ខោ វច្ឆ អព្យាកតមេតន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ តេន ហិ ទិដ្ឋិកតំ អព្យាកតន្តិ ។

(១៦៦) ទិដ្ឋិកតំ អព្យាកតន្តិ ។ អាមន្តា ។ នន្ត
 វត្ថំ កគវតា មិច្ឆាទិដ្ឋិកស្ស ភិក្ខុវេ បុរិសបុគ្គលស្ស
 យញ្ចេវ កាយកម្មំ យថាទិដ្ឋិ សមត្ថំ សមាទិន្នំ ។ បេ ។
 យញ្ច វច្ឆកម្មំ ។ បេ ។ យញ្ច មនោកម្មំ យថាទិដ្ឋិ
 សមត្ថំ សមាទិន្នំ យា ច ចេតនា យា ច បត្តនា យោ
 ច បណីតិ យេ ច សម្ពាស សព្វេ តេ ធម្មា អនិដ្ឋាយ
 អកត្តាយ អមនាទាយ អហិតាយ ទុក្ខាយ សំវត្ថន្តិតិ
 អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ
 ទិដ្ឋិកតំ អព្យាកតន្តិ ។

អព្យាកតកថា ។

---

១ ម. តំ ជីវន្តំ សរីរន្តំ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ម្នាលវច្ឆៈ ថា លោកមិនមានទីបំផុត ដូច្នេះ ... ម្នាលវច្ឆៈ ថា ជីវិតនោះ
 គឺសរីរៈនោះ ដូច្នេះ ... ម្នាលវច្ឆៈ ថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នេះ ...
 ម្នាលវច្ឆៈ ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ក៏មាន ដូច្នេះ ... ម្នាលវច្ឆៈ
 ថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀត ក៏មាន ដូច្នេះ ... ម្នាលវច្ឆៈ ថា សត្វ
 ស្លាប់ទៅ កើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ ក៏មាន ដូច្នេះ ... ម្នាលវច្ឆៈ
 ទិដ្ឋីថា សត្វស្លាប់ទៅ កើតទៀត ក៏មិនមែន មិនកើតទៀត ក៏មិនមែន
 ក៏មាន ដូច្នេះ ៖ ជាអព្យាក្រឹត ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។
 អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទិដ្ឋី ជាអព្យាក្រឹតពិត ។

(១៦២) ទិដ្ឋី ជាអព្យាក្រឹតបូ ។ អើ ។ ក្រែង ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាយកម្មណាក្តី ដែលបុរសបុគ្គល
 ជាមិច្ឆាទិដ្ឋី សម្រេច កាន់យកហើយ តាមទិដ្ឋី ។ បេ ។ វេចកម្មណាក្តី
 ។ បេ ។ មនោកម្មណាក្តី (ដែលបុរសបុគ្គល ជាមិច្ឆាទិដ្ឋី) សម្រេច កាន់
 យកហើយ តាមទិដ្ឋី ចេតនាណាក្តី សេចក្តីប្រាថ្នាណាក្តី សេចក្តីតាំង
 ចិត្តទុកណាក្តី សង្ខារទាំងឡាយណាក្តី ធម៌ទាំងអស់នោះ ប្រព្រឹត្តទៅ
 ព្រម ដើម្បីមិនជាទីប្រាថ្នា មិនជាទីត្រេកអរ មិនជាទីគាប់ចិត្ត មិនជា
 ប្រយោជន៍ ទាំងដើម្បីសេចក្តីទុក្ខ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។
 អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ទិដ្ឋី ជាអព្យាក្រឹតទេ ។

ចប់ អព្យាក្រឹតកថា ។

អបរិយាបន្តកថា

[១៦៣] ទិដ្ឋិតតំ អបរិយាបន្តន្តិ ។ អាមន្តា ។
មន្តោ ដលំ ទិព្វានំ សោតាបត្តិមន្តោ សោតាបត្តិដលំ
សកទាតាមិមន្តោ សកទាតាមិដលំ អនាតាមិមន្តោ
អនាតាមិដលំ អរហត្តមន្តោ អរហត្តដលំ សតិប្បដ្ឋានំ
សម្មប្បដ្ឋានំ ឥន្ទ្រិនោ ឥន្ទ្រិយំ ពលំ ពោជ្ឈង្គោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[១៦៤] ន វត្ថព្វំ ទិដ្ឋិតតំ អបរិយាបន្តន្តិ ។ អា-
មន្តា ។ បុដ្ឋជ្ឈនោ កាមេស្យ វិតរកោតិ វត្ថព្វោតិ ។
អាមន្តា ។ វិតតទិដ្ឋិយោតិ វត្ថព្វោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ
។ បេ ។ តេន ហិ ទិដ្ឋិតតំ អបរិយាបន្តន្តិ ។

អបរិយាបន្តកថា ។

បុទ្ទសមោ វិញ្ញោ ។

តិល្ប ឧទ្ធានំ

អកុសលម្ចលំ បដិសន្ធិហតិ កុសលម្ចលំ កុស-
លម្ចលំ បដិសន្ធិហតិ អកុសលម្ចលំ សន្យាយតនំ
នវិញ្ញាណកាយា អរិយរូបំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ
ស្វេវ អនុសយោ តំ បរិយុដ្ឋានំ បរិយុដ្ឋានំ ចិត្ត-
វិប្បយុត្តំ យថាជាតុកញ្ចេវ អនុសេតិ ទិដ្ឋិតតំ
អព្យាកតំ ទិដ្ឋិតតំ អបរិយាបន្តន្តិ ។

អបរិយាបន្តកថា

(១៦៣) ទិដ្ឋិ ជាអបរិយាបន្តៈឬ ។ អើ ។ មគ្គ ផល និព្វាន
សោតាបត្តិមគ្គ សោតាបត្តិផល សកទាតាមិមគ្គ សកទាតាមិផល
អនាតាមិមគ្គ អនាតាមិផល អរហត្តមគ្គ អរហត្តផល សតិប្បដ្ឋាន
សម្មប្បធាន ឥទ្ធិបាទ ឥន្ទ្រិយ ពលៈ ពោជ្ឈន្តៈ (ជាអបរិយាបន្តៈ)
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៦៤) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ទិដ្ឋិ ជាអបរិយាបន្តៈទេឬ ។
អើ ។ គួរពោលថា បុគ្គជន ជាអ្នកប្រាសចាកតម្រេកកងកាមទាំងឡាយ
ដែរឬ ។ អើ ។ គួរពោលថា បុគ្គលប្រាសចាកទិដ្ឋិដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទិដ្ឋិ ជាអបរិយាបន្តៈ ។

ចប់ អបរិយាបន្តកថា ។

ចប់ ប្បទូសមវគ្គ ។

ឧទាននៃបទូសមវគ្គនោះ គឺ

និយាយ អំពីកុសលមូល ទ្រន្ទានអកុសលមូល អកុសលមូល
ទ្រន្ទានកុសលមូល ១ សឡាយតនៈ ១ ឆរិញ្ញាណកាយ ១
អរិយរូប អាស្រ័យមហាក្ខតរូប ១ អនុស័យនោះឯង គឺបរិ-
យុដ្ឋាននោះ ១ បរិយុដ្ឋានប្រាសចាកចិត្ត ១ រូបរាគៈជាដើម
ដេកតាមធាតុ ១ ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹត្ត ១ ទិដ្ឋិ ជាអបរិយាបន្តៈ ១ ។

បឋមតាកថា

[១៦៥] បច្ចុយតា វត្ថុតាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
វីរិយសា ហេតុ សោ ច អធិបតីតិ ។ អាមន្តា ។
ហេតុ វីរិយសា ហេតុ សោ ច អធិបតី តេន វត
រេ វត្ថុព្វេ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អធិបតីប្បច្ច-
យេន បច្ចុយោតិ ។

[១៦៦] នន្ទ ធម្មាធិបតី សហជាតានំ ធម្មានំ
អធិបតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហេតុ ធម្មាធិបតី សហជា-
តានំ ធម្មានំ អធិបតី តេន វត រេ វត្ថុព្វេ អធិបតី-
ប្បច្ចយេន បច្ចុយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោតិ ។

[១៦៧] នន្ទ វីរិយាធិបតី សហជាតានំ ធម្មានំ
អធិបតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហេតុ វីរិយាធិបតី សហជា-
តានំ ធម្មានំ អធិបតី តេន វត រេ វត្ថុព្វេ អធិបតីប្បច្ច-
យេន បច្ចុយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោតិ ។
នន្ទ វីរិយាធិបតី សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតី តញ្ច
ស្រ្តិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហេតុ វីរិយាធិបតី សហ-
ជាតានំ ធម្មានំ អធិបតី តញ្ច ស្រ្តិយំ តេន វត រេ
វត្ថុព្វេ អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ស្រ្តិយប្បច្ចយេន
បច្ចុយោតិ ។

បឋមតាកថា

(១៦៥) ការៈនៃធម៌ជាបច្ច័យ កំណត់ហើយឬ ។ អើ ។ ក្រែង វិមសា ជាហេតុ គឺអធិបតីនោះឯងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វិមសា ជា ហេតុ គឺអធិបតីនោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរ ពោលថា បច្ច័យ ដោយហេតុប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

(១៦៦) ក្រែងធន្ទធិបតី ជាអធិបតី នៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ធន្ទធិបតី ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយ អធិបតីប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(១៦៧) ក្រែង វិរិយាធិបតី ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វិរិយាធិបតី ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយ អធិបតីប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។ ក្រែងវិរិយាធិបតី ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ គឺឥន្ទ្រិយនោះឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វិរិយាធិបតី ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ គឺឥន្ទ្រិយ នោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

បច្ចយនាគថា

[១៦៨] ននុ វិរិយាធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ
 អធិបតិ តញ្ច មគ្គុទ្ទិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច វិរិយា-
 ធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតិ តញ្ច មគ្គុទ្ទិ
 តេន វត វេ វត្ថុព្វ អធិបតិប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 មគ្គប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោតិ ។

[១៦៩] ននុ ចិត្តាធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ
 អធិបតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច ចិត្តាធិបតិ សហជាតា-
 នំ ធម្មានំ អធិបតិ តេន វត វេ វត្ថុព្វ អធិបតិប្បដ្ឋ-
 យេន បដ្ឋយោ សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោតិ ។

[១៧០] ននុ ចិត្តាធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ
 អធិបតិ សោ ច អាហារោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច
 ចិត្តាធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតិ សោ ច
 អាហារោ តេន វត វេ វត្ថុព្វ អធិបតិប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ អាហារប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោតិ ។

[១៧១] ននុ ចិត្តាធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ
 អធិបតិ តញ្ច ស្ម័ន្ទិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច
 ចិត្តាធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតិ តញ្ច
 ស្ម័ន្ទិយំ តេន វត វេ វត្ថុព្វ អធិបតិប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ ស្ម័ន្ទិយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោតិ ។

បច្ចយតាកថា

[១៦៨] ក្រែង វិរិយាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ គឺអង្គនៃមគ្គនោះឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វិរិយាធិបតិ ជាអធិបតីនៃ សហជាតធម៌ទាំងឡាយ គឺអង្គនៃមគ្គនោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

[១៦៩] ក្រែង ចិត្តាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចិត្តាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំង ឡាយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[១៧០] ក្រែង ចិត្តាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ គឺអាហារនោះឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចិត្តាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាត- ធម៌ទាំងឡាយ គឺអាហារនោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក គួរពោលថា បច្ច័យ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

[១៧១] ក្រែង ចិត្តាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ គឺឥន្ទ្រិយនោះឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចិត្តាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហ- ជាតធម៌ទាំងឡាយ គឺឥន្ទ្រិយនោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុ នោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយ ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

(១៧២) នន្ទ វីមំសាធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ
អធិបតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ វីមំសាធិបតិ សហជា-
តានំ ធម្មានំ អធិបតិ តេន វេត វេ វត្ថុព្វេ អធិបតិប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

(១៧៣) នន្ទ វីមំសាធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ
អធិបតិ តព្វំ សង្ក្ខិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ វីមំ-
សាធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតិ តព្វំ សង្ក្ខិ-
យំ តេន វេត វេ វត្ថុព្វេ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សង្ក្ខិយប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

(១៧៤) នន្ទ វីមំសាធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ
អធិបតិ តព្វំ មក្កន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ វីមំសា-
ធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតិ តព្វំ មក្កន្តិ
តេន វេត វេ វត្ថុព្វេ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

(១៧៥) នន្ទ អរិយំ ធម្មំ ករុំ កត្វា ឧប្បជ្ជតិ
បច្ចវេក្ខណា តញ្ចារម្មណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
អរិយំ ធម្មំ ករុំ កត្វា ឧប្បជ្ជតិ បច្ចវេក្ខណា តញ្ចា-
រម្មណំ តេន វេត វេ វត្ថុព្វេ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(១៧២) ក្រែងវិមសាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ
 ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វិមសាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំង-
 ឡាយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ
 ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(១៧៣) ក្រែងវិមសាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ
 គឺឥន្ទ្រិយនោះឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វិមសាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាត-
 ធម៌ទាំងឡាយ គឺឥន្ទ្រិយនោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
 គួរពោលថា បច្ច័យ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

(១៧៤) ក្រែងវិមសាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ
 គឺអង្គនៃមគ្គនោះឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វិមសាធិបតិ ជាអធិបតីនៃ
 សហជាតធម៌ទាំងឡាយ គឺអង្គនៃមគ្គនោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយ
 មគ្គប្បច្ច័យ ។

(១៧៥) ក្រែងការពិចារណា កើតឡើង ព្រោះធ្វើអរិយធម៌ឱ្យធ្ងន់
 គឺការម្ស្នាក់នោះឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការពិចារណា កើតឡើង
 ព្រោះធ្វើអរិយធម៌ឱ្យធ្ងន់ គឺការម្ស្នាក់នោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បច្ច័យ
 ដោយការម្ស្នាក់ប្បច្ច័យ ។

បច្ចយតាកថា

(១៧៦) ននុ បុរិមា បុរិមា កុសលា ធម្មា
 បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ កុសលាធំ ធម្មាធំ អនន្តរប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ សា ច អាសេវនាតិ ។ អាមន្តា ។
 ហញ្ចី បុរិមា បុរិមា កុសលា ធម្មា បច្ឆិមាធំ បច្ឆិ-
 មាធំ កុសលាធំ ធម្មាធំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សា ច អាសេវនា តេន វត វេ វត្តេ អនន្តរប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

(១៧៧) ននុ បុរិមា បុរិមា អកុសលា ធម្មា
 បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ អកុសលាធំ ធម្មាធំ អនន្តរប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ សា ច អាសេវនាតិ ។ អាមន្តា ។
 ហញ្ចី បុរិមា បុរិមា អកុសលា ធម្មា បច្ឆិមាធំ បច្ឆិ-
 មាធំ អកុសលាធំ ធម្មាធំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សា ច អាសេវនា តេន វត វេ វត្តេ អនន្ត-
 រប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

(១៧៨) ននុ បុរិមា បុរិមា កិរិយាព្យាកតា
 ធម្មា បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ កិរិយាព្យាកតាធំ ធម្មាធំ
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សា ច អាសេវនាតិ ។

បច្ច័យតាកថា

(១៧៦) ក្រែង ពួកធម៌ ជាភុស្តល មុនៗ ជាបច្ច័យ ដោយ
 អនន្តរឫក្ខ័យ នៃពួកធម៌ ជាភុស្តល ក្រោយៗ គឺអាសេវនានោះឬ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ ពួកធម៌ ជាភុស្តល មុនៗ ជាបច្ច័យ ដោយអនន្ត-
 រឫក្ខ័យ នៃពួកធម៌ ជាភុស្តល ក្រោយៗ គឺអាសេវនានោះ ម្ចាស់
 អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយអនន្ត-
 រឫក្ខ័យ បច្ច័យ ដោយអាសេវនាបច្ច័យ ។

(១៧៧) ក្រែង ពួកធម៌ ជាអភុស្តល មុនៗ ជាបច្ច័យ ដោយ
 អនន្តរឫក្ខ័យ នៃពួកធម៌ ជាអភុស្តល ក្រោយៗ គឺអាសេវនានោះឬ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ ពួកធម៌ ជាអភុស្តល មុនៗ ជាបច្ច័យ ដោយអនន្ត-
 រឫក្ខ័យ នៃពួកធម៌ ជាអភុស្តល ក្រោយៗ គឺអាសេវនានោះ ម្ចាស់
 អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយអនន្ត-
 រឫក្ខ័យ បច្ច័យ ដោយអាសេវនាបច្ច័យ ។

(១៧៨) ក្រែងពួកធម៌ ជាភិវិយាព្យាគ្រឹតមុនៗ ជាបច្ច័យ ដោយអ-
 នន្តរឫក្ខ័យ នៃពួកធម៌ ជាភិវិយាព្យាគ្រឹត ក្រោយៗ គឺអាសេវនានោះឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អាមន្តា ។ ហត្ថំ បុរិមា បុរិមា តិរិយា ព្យាកតា ធម្មា
 បច្ឆិមា បច្ឆិមា តិរិយា ព្យាកតា ធម្មា អនន្ត-
 រវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ សា ច អាសេវនា តេន វត
 រេ វត្ថព្វ អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ អាសេវនវ្យច្ឆ-
 យេន បច្ឆយោតិ ។

(១៧៩) ន វត្ថព្វំ បច្ឆយតា វត្ថិតាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ហេតុវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ ហោតិ អារម្ម-
 ណវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ ហោតិ អនន្តរវ្យច្ឆយេន
 បច្ឆយោ ហោតិ សមនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ ហោ-
 តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វ ។ បេ ។ តេន ហិ ន
 វត្ថព្វំ បច្ឆយតា វត្ថិតាតិ ។

បច្ឆយតាកថា ។

អញ្ញាមញ្ញាប្បប្បយកហិ

(១៨០) អវិជ្ជាបច្ឆយា វ (១) សម្មារា ន វត្ថព្វំ សម្មា-
 រវ្យច្ឆយាបិ អវិជ្ជាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ អវិជ្ជា
 សម្មារេន សហជាតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ អវិជ្ជា
 សម្មារេន សហជាតា តេន វត រេ វត្ថព្វ អវិជ្ជា-
 បច្ឆយាបិ សម្មារា សម្មារវ្យច្ឆយាបិ អវិជ្ជាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អើ ។ ប្រសិនបើ ពួកធម៌ ជាភិវិយាព្យក្រឹត មុន ។ ជាបច្ច័យ
ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ នៃពួកធម៌ ជាភិវិយាព្យក្រឹត ក្រោយ ។ គឺអា-
សេវនានោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
បច្ច័យ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

(១៧៩) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ភាវៈនៃធម៌ជាបច្ច័យ កំណត់
ហើយទេឬ ។ អើ ។ បច្ច័យ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន បច្ច័យ
ដោយការមូណប្បច្ច័យ ក៏មាន បច្ច័យ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ក៏មាន
បច្ច័យ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ក៏មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ភាវៈនៃធម៌ជា
បច្ច័យ កំណត់ហើយទេ ។

ចប់ បច្ច័យភាពថា ។

អពាមពាប្បប្បយកថា

(១៨០) សង្ខារទាំងឡាយ កើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ហើយ
បុគ្គលមិនគួរពោលថា អវិជ្ជា កើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យផងទេឬ ។
អើ ។ ក្រែងអវិជ្ជា កើត ដោយសារសង្ខារឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
អវិជ្ជា កើត ដោយសារសង្ខារ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា សង្ខារទាំងឡាយ កើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យផង
អវិជ្ជា កើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យផងដែរ ។

អញ្ញាប្បដ្ឋាន

[១៨១] តណ្ហាបដ្ឋយា វ ឧទានានំ ន វត្ថុញ្ចំ
 ឧទានានប្បដ្ឋយាបិ តណ្ហាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្តិ
 តណ្ហា ឧទានានេន សហជាតាតិ ។ អាមន្តា ។
 ហញ្ចិ តណ្ហា ឧទានានេន សហជាតា តេន វត
 វេ វត្ថុញ្ចំ តណ្ហាបដ្ឋយាបិ ឧទានានំ ឧទានានប្បដ្ឋ-
 យាបិ តណ្ហាតិ ។

[១៨២] ជរាមរណប្បដ្ឋយា ភិក្ខុវេ ជាតិ ជា-
 តិប្បដ្ឋយា ករោតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ នត្ថិ ។
 តេន ហិ អវិជ្ជាបដ្ឋយា វ សង្ខារ ន វត្ថុញ្ចំ សង្ខា-
 រប្បដ្ឋយាបិ អវិជ្ជា^(១) តណ្ហាបដ្ឋយា វ ឧទានានំ ន
 វត្ថុញ្ចំ ឧទានានប្បដ្ឋយាបិ តណ្ហាតិ ។

[១៨៣] វិញ្ញាណប្បដ្ឋយា ភិក្ខុវេ នាមរូបំ នាមរូ-
 បប្បដ្ឋយាបិ វិញ្ញាណានិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
 តេន ហិ អវិជ្ជាបដ្ឋយាបិ សង្ខារ សង្ខារប្បដ្ឋយាបិ
 អវិជ្ជា តណ្ហាបដ្ឋយាបិ ឧទានានំ ឧទានានប្បដ្ឋយាបិ
 តណ្ហាតិ ។

អញ្ញាប្បដ្ឋាន ។

អពាមញ្ញប្បច្ចយកថា

[១៨១] ឧបាទាន កើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ តែបុគ្គល
 មិនគួរពោលថា តណ្ហា កើតមាន ព្រោះឧបាទានជាបច្ច័យផងទេ ។
 អើ ។ ក្រែងតណ្ហា កើតដោយសារឧបាទានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 តណ្ហា កើតដោយសារឧបាទាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកគួរពោលថា ឧបាទាន កើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យផង តណ្ហា
 កើតមាន ព្រោះឧបាទានជាបច្ច័យផងដែរ ។

[១៨២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជាតិ កើតមាន ព្រោះជរានិងម-
 រណៈជាបច្ច័យ ភព កើតមាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ពាក្យដូច្នេះ មាន
 ក្នុងព្រះសូត្រដែរឬ ។ មិនមានទេ ។ ព្រោះហេតុនោះ សង្ខារទាំងឡាយ
 កើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យហើយ បុគ្គលមិនគួរពោលថា អវិជ្ជា កើត
 មាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យទេ ឧបាទាន កើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ
 តែបុគ្គលមិនគួរពោលថា តណ្ហា កើតមាន ព្រោះឧបាទានជាបច្ច័យទេ ។

[១៨៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នាមនិងរូប កើតមាន ព្រោះវិញ្ញាណ
 ជាបច្ច័យ វិញ្ញាណ កើតមាន ព្រោះនាមនិងរូបជាបច្ច័យ ពាក្យដូច្នេះ
 មានក្នុងព្រះសូត្រដែរឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សង្ខារទាំងឡាយ
 កើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យផង អវិជ្ជា កើតមាន ព្រោះសង្ខារ
 ជាបច្ច័យផង ឧបាទាន កើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យផង តណ្ហា
 កើតមាន ព្រោះឧបាទានជាបច្ច័យផងដែរ ។

ចប់ អពាមញ្ញប្បច្ចយកថា ។

អង្គកថា

[១៨៤] អន្ទា បរិនិច្ឆន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ រូបន្តិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា
។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតីតោ អន្ទា បរិនិច្ឆន្នោតិ ។ អា-
មន្តា ។ រូបន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វេទនា
។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណន្តិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនាគតោ អន្ទា បរិនិច្ឆ-
ន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ រូបន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ
។ បេ ។ វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
បច្ចុប្បន្នោ អន្ទា បរិនិច្ឆន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ រូបន្តិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា
។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតីតំ រូបំ^(១) វេទនា សញ្ញា សង្ខារ
វិញ្ញាណំ អតីតោ អន្ទាតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតា បញ្ចន្ទា-
តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនាគតំ រូបំ^(២)
វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណំ អនាគតោ អន្ទាតិ ។

អត្ថកថា

(១៨៤) កាល សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ រូប (សម្រេចហើយ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ (សម្រេចហើយ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អតីតកាល សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ រូប (សម្រេចហើយ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ (សម្រេចហើយ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាល ជាអនាគត សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ រូប (សម្រេចហើយ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណសម្រេចហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាល ជាបច្ចុប្បន្ន សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ រូប (សម្រេចហើយ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណសម្រេចហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាល ជាបច្ចុប្បន្ន សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ រូប (សម្រេចហើយ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ (សម្រេចហើយ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ ដែលកន្លងទៅហើយ ជាកាលកន្លងទៅហើយឬ ។ អើ ។ ចុះកាល ជាអតីត មាន ៥ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ ដែលមិនទាន់មានមក ជាកាលអនាគតឬ ។

អក្ខរកថា

អាមន្តា ។ អនាគតា បញ្ចន្ទាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ^(១) វេទនា សរោ ឬ សម្មារ វិញ្ញាណំ
 បច្ចុប្បន្នោ អន្ទាតិ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នោ បញ្ចន្ទាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អតីតា បញ្ច ខន្ធា អតីតោ
 អន្ទា អនាគតា បញ្ច ខន្ធា អនាគតោ អន្ទា បច្ចុប្បន្នោ
 បញ្ច ខន្ធា បច្ចុប្បន្នោ អន្ទាតិ ។ អាមន្តា ។ បដ្ឋវស
 អន្ទាតិ^(២) ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អតីតានិ ទ្វា-
 ទសាយតនានិ អតីតោ អន្ទា អនាគតានិ ទ្វាទសា-
 យតនានិ អនាគតោ អន្ទា បច្ចុប្បន្នានិ ទ្វាទសាយ-
 តនានិ បច្ចុប្បន្នោ អន្ទាតិ ។ អាមន្តា ។ ធន្តិស
 អន្ទាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អតីតា អដ្ឋា-
 វស ធាតុយោ អតីតោ អន្ទា អនាគតា អដ្ឋាវស
 ធាតុយោ អនាគតោ អន្ទា បច្ចុប្បន្នោ អដ្ឋាវស
 ធាតុយោ បច្ចុប្បន្នោ អន្ទាតិ ។ អាមន្តា ។ ច-
 តុប្បញ្ញាស អន្ទាតិ^(៣) ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

១ ប. បច្ចុប្បន្នា រូបា ។ ២ ឧ. បដ្ឋវសន្ទាតិ ។ ៣ ឧ. ចតុបញ្ញាសន្ទាតិ ។

អក្ខរកថា

អើ ។ ចុះកាល ជាអនាគត មាន ៥ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ ដែលកើតចំពោះ
 មុខ ជាកាលបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ ចុះកាល ជាបច្ចុប្បន្ន មាន ៥ ឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ខន្ធ ៥ ដែលកន្លងហើយ ជាកាលកន្លង
 ទៅហើយ ខន្ធ ៥ ដែលមិនទាន់មកដល់ ជាកាលអនាគត ខន្ធ ៥ ដែលកើត
 ចំពោះមុខ ជាកាលបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ ចុះកាល មាន ១៥ ឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ ១២ ដែលកន្លងហើយ ជា
 កាលកន្លងទៅហើយ អាយតនៈ ១២ ដែលមិនទាន់មកដល់ ជាកាលអនា-
 គត អាយតនៈ ១២ ដែលកើតចំពោះមុខ ជាកាលបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ ចុះ
 កាល មាន ៣៦ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធាតុ ១៨
 ដែលកន្លងហើយ ជាកាលកន្លងទៅហើយ ធាតុ ១៨ ដែលមិនទាន់មក
 ដល់ ជាកាលអនាគត ធាតុ ១៨ ដែលកើតចំពោះមុខ ជាកាលបច្ចុប្បន្ន ។
 អើ ។ ចុះកាល មាន ៥៤ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរិយធម៌ក្នុង កថាវត្ថុ

អតីតានិ ពារីសតិទ្រិយានិ អតីតោ អទ្ធា អនាគតានិ
 ពារីសតិទ្រិយានិ អនាគតោ អទ្ធា បច្ចុប្បន្នានិ ពារី-
 សតិទ្រិយានិ បច្ចុប្បន្នោ អទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។
 ធិស្សដ្ឋី អទ្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៨៥] ន វត្ថុព្វំ អទ្ធា បរិនិច្ឆន្ទោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ នន្ទ វត្ថុំ កតវតា តីណិមាជំ ភិក្ខុវេ កថា-
 វត្ថុនិ ។ កតមាជំ តីណិ ។ អតីតំ វា ភិក្ខុវេ
 អទ្ធានំ អារត្ត កថំកថេយ្យ ឯវំ អហោសិ អតីត-
 មទ្ធានន្តិ អនាគតំ វា ភិក្ខុវេ អទ្ធានំ អារត្ត កថំក-
 ថេយ្យ ឯវំ ភវិស្សតិ អនាគតមទ្ធានន្តិ ឯតវហិ
 វា ភិក្ខុវេ បច្ចុប្បន្នំ អទ្ធានំ អារត្ត កថំកថេយ្យ
 ឯវំ ហោតិ ឯតវហិ បច្ចុប្បន្នន្តិ ឥមាជំ ខោ ភិក្ខុវេ
 តីណិ កថាវត្ថុនីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
 តេន ហិ អទ្ធា បរិនិច្ឆន្ទោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ឥន្ទ្រិយ ២២ ដែលកន្លងហើយ ជាភាលកន្លងទៅហើយ ឥន្ទ្រិយ ២២
ដែលមិនទាន់មកដល់ ជាភាលអនាគត ឥន្ទ្រិយ ២២ ដែលកើតចំពោះ
មុខ ជាភាលបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ ចុះភាល មាន ៦៦ ឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៨៥) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ភាល សម្រេចហើយទេឬ ។
អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កថា-
វត្ថុនេះ មាន ៣ យ៉ាង ។ កថាវត្ថុ ៣ យ៉ាងនេះ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ប្រាព្វនូវភាលដែលកន្លងទៅហើយ ហើយគប្បី
សង្ស័យថា ហេតុយ៉ាងនេះ មានហើយ ក្នុងភាលកន្លងទៅហើយផង
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ប្រាព្វនូវភាលដែលមិនទាន់មកដល់ ហើយ
គប្បីសង្ស័យថា ហេតុយ៉ាងនេះ នឹងមានក្នុងភាលជាអនាគតផង ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ប្រាព្វនូវភាលដែលកើតចំពោះមុខ ឥឡូវនេះ
ហើយគប្បីសង្ស័យថា ហេតុយ៉ាងនេះ កំពុងមានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឥឡូវនេះ
ផង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កថាវត្ថុ មាន ៣ យ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ
មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ភាល សម្រេចហើយ ។

ចប់ អទ្ធកថា ។

ខណៈលយមហាត្តកថា

[១៨៦] ខណៈ បរិនិច្ឆន្ទោ លយោ បរិនិច្ឆន្ទោ
មហាត្ថំ បរិនិច្ឆន្ទន្តំ ។ អាមន្តា ។ រូបន្តំ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។
សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណន្តំ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៨៧] ន វត្ថុព្វំ មហាត្ថំ បរិនិច្ឆន្ទន្តំ ។ អា-
មន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ ភកវតា តីណិមាណំ ភិក្ខុវេ
កថាវត្ថុន្តំ ។ កតមាណំ តីណិ ។ អតីតំ វា ភិក្ខុវេ
អន្ទានំ អារត្ត កថំកថេយ្យ ឯវំ អហោសិ អតីត-
មន្ទានន្តំ អនាគតំ វា ភិក្ខុវេ អន្ទានំ អារត្ត កថំ-
កថេយ្យ ឯវំ ភវិស្សតិ អនាគតមន្ទានន្តំ ឯតវហិ វា
ភិក្ខុវេ បច្ចុប្បន្នំ អន្ទានំ អារត្ត កថំកថេយ្យ ឯវំ
ហោតិ ឯតវហិ បច្ចុប្បន្នន្តំ ឥមាណំ ខោ ភិក្ខុវេ តី-
ណិ កថាវត្ថុន្តំ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
តេន ហិ មហាត្ថំ បរិនិច្ឆន្ទន្តំ ។

ខណៈលយមុហុត្តកថា

(១៨៦) កាលមួយខណៈ សម្រេចហើយ កាល មួយស្របក់
សម្រេចហើយ កាលមួយរំពេច សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ រូប
(សម្រេចហើយ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា
។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ
(សម្រេចហើយ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៨៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា កាលមួយរំពេច សម្រេចហើយ
ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
កថាវត្ថុនេះ មាន ៣ យ៉ាង ។ កថាវត្ថុ ៣ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បុគ្គល ប្រារព្ធទូលកាលកន្លងហើយ ហើយគប្បីសង្ស័យថា
ហេតុយ៉ាងនេះ មានហើយក្នុងកាលកន្លងទៅហើយផង ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ បុគ្គល ប្រារព្ធទូលកាលដែលមិនទាន់មកដល់ ហើយគប្បីសង្ស័យ
ថា ហេតុយ៉ាងនេះ នឹងមានក្នុងកាលជាអនាគតផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គល ប្រារព្ធទូលកាលដែលកំពុងកើតមានចំពោះមុខ ឥឡូវនេះ ហើយ
គប្បីសង្ស័យថា ហេតុយ៉ាងនេះ កំពុងមានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឥឡូវនេះផង
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កថាវត្ថុ មាន ៣ យ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុង
ព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ កាលមួយរំពេច សម្រេចហើយ ។

ចប់ ខណៈលយមុហុត្តកថា ។

អាសវិកបា

[១៨៨] ចត្តារោ អាសវា អនាសវាតិ ។ អា-
មន្តា ។ មក្កោ ដលំ និព្វានំ សោតាបត្តិមក្កោ សោ-
តាបត្តិដលំ ។ បេ ។ ពោជ្ឈម្ពុត្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
។ បេ ។ ន វត្ថុព្វំ ចត្តារោ អាសវា អនាសវាតិ ។
អាមន្តា ។ អត្ថញ្ញាវ អនាសវា^(១) យេហិ អាសវេហិ
តេ អាសវា សាសវា ហោន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
។ បេ ។ តេន ហិ ចត្តារោ អាសវា អនាសវាតិ ។

អាសវិកបា ។

ជីវាមរណកបា

[១៨៩] លោកុត្តរានំ ធម្មានំ ជីវាមរណំ លោ-
កុត្តរន្តិ ។ អាមន្តា ។ មក្កោ ដលំ និព្វានំ សោ-
តាបត្តិមក្កោ សោតាបត្តិដលំ ។ បេ ។ ពោជ្ឈម្ពុត្តិ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ សោតាបត្តិមក្កស្ស
ជីវាមរណំ សោតាបត្តិមក្កតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
។ បេ ។ សោតាបត្តិមក្កស្ស ជីវាមរណំ សោតាបត្តិ-
មក្កតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបត្តិដលស្ស ជីវាម-
រណំ សោតាបត្តិដលន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

អាសវិកថា

(១៨៨) អាសវៈ ៤ យ៉ាង ជាអនាសវៈ (ធម៌មិនមានអាសវៈ)

ឬ ។ អើ ។ មគ្គ ផល និព្វាន សោតាបត្តិមគ្គ សោតាបត្តិផល ។ បេ ។
ពោជ្ឈង្គិៈ (ជាអនាសវៈ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បុគ្គលមិនគួរពោលថា អាសវៈ ៤ យ៉ាង ជាអនាសវៈទេឬ ។ អើ ។ អា-
សវៈទាំងនោះ ជាធម៌ប្រកបដោយអាសវៈ ដោយអាសវៈទាំងឡាយណា
(អាសវៈទាំងឡាយនោះ) ដទៃទៀត ជាអនាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អាសវៈ ៤ ជា
អនាសវៈដែរ ។

ចប់ អាសវិកថា ។

ជិវាមរណកថា

(១៨៩) ជកនិន័មរណៈ របស់ពួកលោកុត្តរធម៌ ជាលោកុត្តរៈ

ដែរឬ ។ អើ ។ មគ្គ ផល និព្វាន សោតាបត្តិមគ្គ សោតាបត្តិផល
។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គិៈ (ជាលោកុត្តរៈ) ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ជកនិន័មរណៈ របស់សោតាបត្តិមគ្គ ជាសោតាបត្តិមគ្គដែរ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជកនិន័មរណៈ របស់សោ-
តាបត្តិមគ្គ ជាសោតាបត្តិមគ្គដែរឬ ។ អើ ។ ជកនិន័មរណៈ របស់សោតា-
បត្តិផល ជាសោតាបត្តិផលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សញ្ញាវេទយិតកថា

សត្វនាគាមិមក្កស្ស ។ បេ ។ សត្វនាគាមិដលស្ស
 ។ បេ ។ អនាគាមិមក្កស្ស ។ បេ ។ អនាគាមិដលស្ស
 ។ បេ ។ អរហត្តមក្កស្ស ជរាមរណំ អរហត្តមត្តោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរហត្តមក្កស្ស ជរាមរណំ
 អរហត្តមត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហត្តដលស្ស ជរា-
 មរណំ អរហត្តដលន្និ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 សតិប្បដ្ឋានំ សម្មប្បធានំ ឥទ្ធិចាដានំ ឥន្ទ្រិយានំ
 តលានំ ។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តានំ ជរាមរណំ ពោជ្ឈត្តោ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(១៩០) ន វត្ថុព្វំ លោក្កត្តរានំ នម្មានំ ជរាម-
 រណំ លោក្កត្តរន្និ ។ អាមន្តា ។ លោកិយន្និ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ លោក្កត្តរន្និ ។

ឧបាសមា ។

សញ្ញាវេទយិតកថា

(១៩១) សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ លោ-
 ក្កត្តរាតិ ។ អាមន្តា ។ មត្តោ ដលំ និព្វា-
 នំ សោតាបត្តិមត្តោ សោតាបត្តិដលំ ។ បេ ។
 ពោជ្ឈត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ន
 វត្ថុព្វំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ លោក្កត្តរាតិ ។

សញ្ញាវេទយីតកថា

ជកនិធិមរណៈ របស់សកទាតាមិគ្គ ។ បេ ។ របស់សកទាតាមិផល
 ។ បេ ។ របស់អនាតាមិគ្គ ។ បេ ។ របស់អនាតាមិផល ។ បេ ។
 របស់អរហត្តមគ្គ ជាអរហត្តមគ្គប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ជកនិធិមរណៈ របស់អរហត្តមគ្គ ជាអរហត្តមគ្គប្ប ។ អើ ។
 ជកនិធិមរណៈ របស់អរហត្តផល ជាអរហត្តផលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជកនិធិមរណៈ របស់សតិប្បដ្ឋាន សម្មប្ប-
 ធាន ឥទ្ធិបាទ ឥន្ទ្រិយ ពលៈ ។ បេ ។ របស់ពោជ្ឈង្គៈទាំងឡាយ ជា
 ពោជ្ឈង្គៈដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៧០) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ជកនិធិមរណៈ របស់ពួកលោ-
 កុត្តរធម៌ ជាលោកុត្តរៈដែរឬ ។ អើ ។ (ជកនិធិមរណៈ) ជាលោកិយៈ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ (ជក
 និធិមរណៈ) ជាលោកុត្តរៈដែរ ។

ចប់ ជកនិធិមរណៈ ។

សញ្ញាវេទយីតកថា

(១៧១) សញ្ញាវេទយីតនិរោធសមាបត្តិ ជាលោកុត្តរៈដែរឬ ។ អើ ។
 មគ្គ ផល និព្វាន សោតាបត្តិមគ្គ សោតាបត្តិផល ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ
 (ជាលោកុត្តរៈ) ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល
 មិនគួរពោលថា សញ្ញាវេទយីតនិរោធសមាបត្តិ ជាលោកុត្តរៈទេឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ លោកិយាតិ ។ ន ហោរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
តេន ហិ លោកុត្តរាតិ ។

សព្វាវេទយិតកថា ។

ទុតិយសព្វាវេទយិតកថា

(១៧២) សព្វាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ លោកិ-
យាតិ ។ អាមន្តា ។ រូបន្តិ ។ ន ហោរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
វេទនា ។ បេ ។ សព្វា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។
វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហោរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាមាវចរា-
តិ ។ ន ហោរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូបាវចរាតិ ។ ន
ហោរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរូបាវចរាតិ ។ ន ហោរំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(១៧៣) ន វត្ថុព្វំ សព្វាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ
លោកិយាតិ ។ អាមន្តា ។ លោកុត្តរាតិ ។ ន
ហោរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ លោកិយាតិ ។

ទុតិយសព្វាវេទយិតកថា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អើ ។ ចុះជាលោកិយៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ព្រោះហេតុនោះ ជាលោកុត្តរៈដែរ ។

ចប់ សញ្ញាវេទយិតកថា ។

ទុតិយសញ្ញាវេទយិតកថា

[១៩២] សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ ជាលោកិយៈឬ ។ អើ ។
 រូប (ជាលោកិយៈ) ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ
 (ជាលោកិយៈ) ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចុះ
 ជាតាមាវចរៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចុះជាអូបា-
 វចរៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចុះជាអរូបាវចរៈឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៩៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ
 ជាលោកិយៈទេឬ ។ អើ ។ ចុះជាលោកុត្តរៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ជាលោកិយៈពិត ។

ចប់ ទុតិយសញ្ញាវេទយិតកថា ។

តតិយសញ្ញាវេទយិតកថា

[១៩២] សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្តោ^(១) កា-
លំ កកេយ្យតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ សញ្ញាវេទ-
យិតនិរោធំ សមាបន្តស្ស មារណានិយោ ដស្សោ
មារណានិយោ វេទនា មារណានិយោ សញ្ញា មារណានិ-
យោ ចេតនា មារណានិយំ ចិត្តនិ ។ ន មោវំ
វត្ថុព្វ ។ មេ ។ នត្ថិ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមា-
បន្តស្ស មារណានិយោ ដស្សោ មារណានិយោ វេទនា
មារណានិយោ សញ្ញា មារណានិយោ ចេតនា មារណានិ-
យំ ចិត្តនិ ។ អាមន្តា ។ មាញ្ចំ នត្ថិ សញ្ញាវេទយិ-
តនិរោធំ សមាបន្តស្ស មារណានិយោ ដស្សោ មារ-
ណានិយោ វេទនា មារណានិយោ សញ្ញា មារណានិយោ
ចេតនា មារណានិយំ ចិត្តំ នោ វត វេ វត្ថុព្វ សញ្ញា-
វេទយិតនិរោធំ សមាបន្តោ កាលំ កកេយ្យតិ ។

---

១ ឱ. សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្តោ ។

តតិយសញ្ញាវេទយិតកហំ

(១៩៤) បុគ្គល ចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ គប្បីធ្វើមរណ-

កាលដែរឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ មានមរណៈជាទីបំផុត វេទនា មានមរណៈ

ជាទីបំផុត សញ្ញា មានមរណៈជាទីបំផុត ចេតនា មានមរណៈជាទីបំផុត

ចិត្ត មានមរណៈជាទីបំផុត របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិត-

និរោធ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលបាវ័ននេះទេ ។ បេ ។ ផស្សៈ

មានមរណៈជាទីបំផុត វេទនា មានមរណៈជាទីបំផុត សញ្ញា មានមរណៈ

ជាទីបំផុត ចេតនា មានមរណៈជាទីបំផុត ចិត្ត មានមរណៈជាទីបំផុត

របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ មិនមានទេឬ ។ អើ ។

ប្រសិនបើ ផស្សៈ មានមរណៈជាទីបំផុត វេទនា មានមរណៈជាទី

បំផុត សញ្ញា មានមរណៈជាទីបំផុត ចេតនា មានមរណៈជាទីបំផុត

ចិត្ត មានមរណៈជាទីបំផុត របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិ-

រោធ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលចូល

កាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ គប្បីធ្វើមរណកាលទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[១៩៥] សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នោ កាលំ ករេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស ដស្សោ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នត្ថិ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស ដស្សោ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ អដស្សកស្ស កាលកិរិយា (១) អវេទនកស្ស កាលកិរិយា ។ បេ ។ អចិត្តកស្ស កាលកិរិយាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ សដស្សកស្ស កាលកិរិយា ។ បេ ។ សចិត្តកស្ស កាលកិរិយាតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ សដស្សកស្ស កាលកិរិយា ។ បេ ។ សចិត្តកស្ស កាលកិរិយា នោ វត វេ វត្ថុព្វេ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នោ កាលំ ករេយ្យាតិ ។

[១៩៦] សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នោ កាលំ ករេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស កាយេ វិសំ កមេយ្យ សត្ថំ កមេយ្យ អត្ថិ កមេយ្យាតិ (២) ។

---

១ ម. កាលំ កិរិយា ។ ២ ម. អត្ថិ កមេយ្យាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(១៩៥) បុគ្គល ចូលកាន់សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធ គប្បីធ្វើមរណ-
 កាលដែរឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត របស់បុគ្គល
 ដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ផស្សៈ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត របស់
 បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ជា
 កាលកិរិយា របស់បុគ្គលដែលមិនមានផស្សៈ កាលកិរិយា របស់បុគ្គល
 ដែលមិនមានវេទនា ។ បេ ។ កាលកិរិយា របស់បុគ្គលដែលមិនមានចិត្ត
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងជាកាលកិរិយា របស់
 បុគ្គល ដែលមានផស្សៈ ។ បេ ។ កាលកិរិយា របស់បុគ្គលដែលមាន
 ចិត្តឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ជាកាលកិរិយា របស់បុគ្គលដែលមានផស្សៈ
 ។ បេ ។ កាលកិរិយា របស់បុគ្គលដែលមានចិត្តមែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធ គប្បីធ្វើ
 មរណកាលទេ ។

(១៩៦) បុគ្គល ចូលកាន់សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធ គប្បីធ្វើមរណកាល
 ដែរឬ ។ អើ ។ ថ្នាំពិសគប្បីចូលទៅ កាំបិតគប្បីមុត ភ្លើងគប្បីឆេះ
 ចំពោះកាយ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធដែរឬ ។

គតិយសញ្ញាវេទយិតរាជា

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមា-
 បន្នស្ស កាយេ វិសំ ន កមេយ្យ សត្តំ ន កមេយ្យ
 អត្ថំ ន កមេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហេវំ សញ្ញា-
 វេទយិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស កាយេ វិសំ ន កមេយ្យ
 សត្តំ ន កមេយ្យ អត្ថំ ន កមេយ្យ នោ(១) វត-
 រេ វត្ថុព្វេ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នោ កាលំ
 កមេយ្យាតិ ។

(១៧៧) សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នោ កាលំ
 កមេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ
 សមាបន្នស្ស កាយេ វិសំ កមេយ្យ សត្តំ ក-
 មេយ្យ អត្ថំ កមេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ន និ-
 រោធំ សមាបន្នាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នោ ន កាលំ កមេយ្យា-
 តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ សោ និយាមោ យេន
 និយាមេន និយតោ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមា-
 បន្នោ ន កាលំ កមេយ្យាតិ ។ នត្ថំ ។ ហេវំ

---

១. ម. ឯត្ថន្តរេ ចសទ្ធោ អត្ថំ ។

តតិយសញ្ញាវេទយិតកថា

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ថ្នាំពិសមិនគប្បីចូលទៅ កាំបិតមិន
គប្បីមុត ភ្លើងមិនគប្បីឆេះ ចំពោះកាយ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញា-
វេទយិតនិរោធដេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ថ្នាំពិសមិនគប្បីចូលទៅ កាំ-
បិតមិនគប្បីមុត ភ្លើងមិនគប្បីឆេះ ចំពោះកាយ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់
សញ្ញាវេទយិតនិរោធដេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល
ចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធគប្បីធ្វើមរណកាលទេ ។

(១៩៧) បុគ្គលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធគប្បីធ្វើមរណកាល

ដែរឬ ។ អើ ។ ថ្នាំពិសគប្បីចូលទៅ កាំបិតគប្បីមុត ភ្លើងគប្បីឆេះ ចំ-
ពោះកាយ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធដែរឬ ។ អើ ។
បុគ្គល មិនចូលកាន់និរោធដេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បុគ្គលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធមិនគប្បីធ្វើមរណកាលទេ ។ អើ ។
បុគ្គលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធកំណត់ដោយនិយាមៈណា មិនគប្បី
ធ្វើមរណកាល និយាមៈនោះ មានដែរឬ ។ មិនមានទេ ។ ប្រសិនបើ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

នត្ថំ សោ និយាមោ យេន និយាមេន និយតោ
សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នោ ន កាលំ ករេយ្យ
នោ វត វេ វត្ថុព្វេ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នោ
ន កាលំ ករេយ្យតិ ។

(១៩៨) ចក្កវិញ្ញាណសមដ្ឋំ ន កាលំ ករេយ្យ-
តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ សោ និយាមោ យេន
និយាមេន និយតោ ចក្កវិញ្ញាណសមដ្ឋំ ន កាលំ
ករេយ្យតិ ។ នត្ថំ ។ ហព្វំ នត្ថំ សោ និយាមោ
យេន និយាមេន និយតោ ចក្កវិញ្ញាណសមដ្ឋំ ន
កាលំ ករេយ្យ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ ចក្កវិញ្ញាណ-
សមដ្ឋំ ន កាលំ ករេយ្យតិ ។

គតិយសញ្ញាវេទយិតកថា ។

អសញ្ញាសត្វបិកាកថា

(១៩៩) សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ អសញ្ញា-
សត្វបិកាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ សញ្ញាវេទ-
យិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស អលោភោ កុសលម្បលំ
អនោសោ កុសលម្បលំ អមោហោ កុសល-
ម្បលំ សន្តា វីរិយំ សតិ សមាធិ បញ្ញាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បុគ្គលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ កំណត់ដោយនិយាមៈណា មិនគប្បីធ្វើមរណកាល និយាមៈនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ មិនគប្បីធ្វើមរណកាលទេ។

(១៩៨) បុគ្គលប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណ មិនគប្បីធ្វើមរណកាលទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណ កំណត់ដោយនិយាមៈណា មិនគប្បីធ្វើមរណកាល និយាមៈនោះ មានដែរឬ ។ មិនមានទេ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណ កំណត់ដោយនិយាមៈណា មិនគប្បីធ្វើមរណកាល និយាមៈនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណ មិនគប្បីធ្វើមរណកាលទេ ។

ចប់ ឥតិយសញ្ញាវេទយិតកថា ។

អសញ្ញាសត្វបិកាកថា

(១៩៩) សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ ទាក់ទងដោយអសញ្ញាសត្វ^(១)ដែរឬ ។ អើ ។ អលេភៈ ជាកុសលមូល អទោសៈ ជាកុសលមូល អមោហៈ ជាកុសលមូល សទ្ធា វិរិយៈ សតិ សមាធិ បញ្ញា របស់បុគ្គល ដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ មានដែរឬ ។

១ ដែលមានការវិវាទប្រព្រឹត្តទៅ ដោយអំណាចប្រាសចាកសញ្ញា អសញ្ញាសមាបត្តិ ឆិរោធសមាបត្តិ ឈ្មោះថាសញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ។ មាន ២ យ៉ាងគឺ ជាលោកិយៈ ១ ជាលោកុត្តរៈ ១ ។ ជាលោកិយៈរបស់បុព្វដ្ឋិន តែងទាក់ទងដោយអសញ្ញាសត្វ ជាលោកុត្តរៈរបស់ព្រះអរិយៈ មិនទាក់ទងដោយអសញ្ញាសត្វទេ ។

អសញ្ញាសត្វបិកាភិ

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នត្ថិ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ
 សមាបន្នស្ស អលោកោ កុសលម្បលំ អនោសោ
 កុសលម្បលំ ។ បេ ។ បញ្ញាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញិ
 នត្ថិ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស អលោកោ
 កុសលម្បលំ អនោសោ កុសលម្បលំ អនោហោ
 កុសលម្បលំ សន្ធា វិរិយំ សតិ សមាធិ បញ្ញា នោ
 វត វេ វត្ថុព្វេ សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្ថិ អ-
 សញ្ញាសត្វបិកាភិ ។

(២០០) សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្ថិ អសញ្ញា-
 សត្វបិកាភិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ សញ្ញាវេទយិតនិ-
 រោធំ សមាបន្នស្ស ជស្សោ វេទនា សញ្ញា ចេតនា
 ចិត្តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នត្ថិ សញ្ញាវេទ-
 យិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស ជស្សោ វេទនា សញ្ញា
 ចេតនា ចិត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ អជស្សកស្ស មត្ត-
 ភាវនា(១) ។ បេ ។ អចិត្តកស្ស មត្តភាវនាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នន្ទ សជស្សកស្ស មត្តភាវ-
 នា ។ បេ ។ សចិត្តកស្ស មត្តភាវនាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ហញ្ញិ សជស្សកស្ស មត្តភាវនា ។ បេ ។

អសព្វាសត្វបិកាកថា

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អលោកៈ ជាតុសលមូល អទោសៈ
 ជាតុសលមូល ។ បេ ។ បញ្ញា របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយ៍-
 តនិរោធិ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អលោកៈ ជាតុសល-
 មូល អទោសៈ ជាតុសលមូល អមោហៈ ជាតុសលមូល សទ្ធា វិរិយៈ
 សតិ សមាធិ បញ្ញា របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធិ
 មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សញ្ញាវេទយ៍តនិ-
 រោធិសមាបត្តិ ទាក់ទងដោយអសព្វាសត្វទេ ។

(២០០) សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធិសមាបត្តិ ទាក់ទងដោយអសព្វាសត្វ
 ដែរឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត របស់បុគ្គល
 ដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធិ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ផស្សៈ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត របស់បុគ្គលដែល
 ចូលកាន់សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធិ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ជាមគ្គការីនា
 របស់បុគ្គលមិនមានផស្សៈ ។ បេ ។ មគ្គការីនា របស់បុគ្គលមិនមានចិត្ត
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងជាមគ្គការីនា របស់
 បុគ្គលមានផស្សៈ ។ បេ ។ មគ្គការីនា របស់បុគ្គលមានចិត្តដែរឬ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ ជាមគ្គការីនា របស់បុគ្គលមានផស្សៈ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

សច្ចិត្តកស្ស មគ្គភាវនា នោ វុត វេ វុត្ថេ សញ្ញា-
វេទយិតនិរោធសមាបត្តិ អសញ្ញាសត្វបិកាតិ ។

(២០១) សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ អសញ្ញា-
សត្វបិកាតិ ។ អាមន្តា ។ យេ កេចិ សញ្ញាវេទ-
យិតនិរោធំ សមាបជ្ជន្តិ សព្វេ តេ អសញ្ញាសត្វបិ-
កាតិ ។ ន ហេវំ វុត្ថេ ។ បេ ។

(២០២) ន វុត្ថំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ
អសញ្ញាសត្វបិកាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ ស្ថាបិ អ-
សញ្ញា តត្រាបិ អសញ្ញាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ ស្ថាបិ
អសញ្ញា តត្រាបិ អសញ្ញា តេន វុត វេ វុត្ថេ សញ្ញា-
វេទយិតនិរោធសមាបត្តិ អសញ្ញាសត្វបិកាតិ ។

អសញ្ញាសត្វបិកាតិ ។

កម្មបឋយកថា

(២០៣) អញ្ញំ កម្មំ អញ្ញោ កម្មបឋយោតិ ។
អាមន្តា ។ អញ្ញោ ជស្សោ អញ្ញោ ជស្សបឋយោ អញ្ញោ
វេទនា អញ្ញោ វេទនបឋយោ អញ្ញោ សញ្ញា អញ្ញោ
សញ្ញបឋយោ អញ្ញោ ចេតនា អញ្ញោ ចេតនបឋយោ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

មគ្គការវនា របស់បុគ្គលមានចិត្តមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោល
ថា សញ្ញាវេទយ៍តន្ត្រីរោធិសមាបត្តិ ទាក់ទងដោយអសញ្ញាសត្វទេ ។

(២០១) សញ្ញាវេទយ៍តន្ត្រីរោធិសមាបត្តិ ទាក់ទងដោយអសញ្ញាសត្វ
ដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលណាមួយ ចូលកាន់សញ្ញាវេទយ៍តន្ត្រីរោធិ បុគ្គល
ទាំងអស់នោះ ទាក់ទងដោយអសញ្ញាសត្វដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

(២០២) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញាវេទយ៍តន្ត្រីរោធិសមាបត្តិ
ទាក់ទងដោយអសញ្ញាសត្វទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងសត្វ មិនមានសញ្ញាក្នុង
លោកនេះ ក៏មាន មិនមានសញ្ញាក្នុងលោកនាយនោះ ក៏មានដែរឬ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ សត្វ មិនមានសញ្ញាក្នុងលោកនេះ ក៏មាន មិនមានសញ្ញាក្នុង
លោកនាយនោះ ក៏មានដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
គួរពោលថា សញ្ញាវេទយ៍តន្ត្រីរោធិសមាបត្តិ ទាក់ទងដោយអសញ្ញាសត្វ
ដែរ ។

ចប់ អសញ្ញាសត្វបិកាកថា ។

កម្មបឋមកថា

(២០៣) កម្មដទៃ ការសន្សំនូវកម្មដទៃឬ ។ អើ ។ ផស្សៈដទៃ
ការសន្សំនូវផស្សៈដទៃ វេទនាដទៃ ការសន្សំនូវវេទនាដទៃ សញ្ញា
ដទៃ ការសន្សំនូវសញ្ញាដទៃ ចេតនាដទៃ ការសន្សំនូវចេតនាដទៃ

កម្មបឋមកថា

អញ ចិត្តំ អញ ចិត្តបឋមេយោ អញ សុទ្ធា អញ
 សុទ្ធបឋមេយោ អញ វីរីយំ អញ វីរីយុបឋមេយោ
 អញ សតិ អញ សត្វបឋមេយោ អញ សមាធិ
 អញ សមាធិបឋមេយោ អញ បញ្ញា អញ បញ្ញា-
 បឋមេយោ អញ វាគោ អញ វាគ្គបឋមេយោ ។ បេ ។
 អញ អនោត្តប្បំ អញ អនោត្តប្បបឋមេយោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០៤] អញ កម្មំ អញ កម្មបឋមេយោតិ ។
 អាមន្តា ។ កម្មបឋមេយោ កម្មេន សហ ជាតោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កម្មបឋមេយោ កម្មេន ស-
 ហ ជាតោតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលេន កម្មេន
 សហ ជាតោ កម្មបឋមេយោ កុសលោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កុសលេន កម្មេន សហ ជាតោ
 កម្មបឋមេយោ កុសលោតិ ។ អាមន្តា ។ សុខាយ
 វេទនាយ សម្បយុត្តេន កម្មេន សហ ជាតោ កម្ម-
 បឋមេយោ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទុក្ខាយ វេទនាយ ។ បេ ។
 អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តេន កម្មេន

កម្មបឋមកថា

ចិត្តដ៍ ការសន្សំនូវចិត្តដ៍ សទ្ធាដ៍ ការសន្សំនូវសទ្ធាដ៍ វិរិយៈ
 ដ៍ ការសន្សំនូវវិរិយៈដ៍ សតិដ៍ ការសន្សំនូវសតិដ៍ សមាធិ
 ដ៍ ការសន្សំនូវសមាធិដ៍ បញ្ញាដ៍ ការសន្សំនូវបញ្ញាដ៍ រាគៈដ៍
 ការសន្សំនូវរាគៈដ៍ ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈដ៍ ការសន្សំនូវអនោត្តប្បៈ
 ដ៍ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២០៤) កម្មដ៍ ការសន្សំនូវកម្មដ៍ ។ អើ ។ ការសន្សំ
 នូវកម្ម កើតជាមួយនឹងកម្ម ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ការសន្សំនូវកម្ម កើតជាមួយនឹងកម្ម ។ អើ ។ ការសន្សំនូវកម្មជាភូសល
 កើតជាមួយនឹងកម្មជាភូសល ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ការសន្សំនូវកម្មជាភូសល កើតជាមួយនឹងកម្មជាភូសល ។ អើ ។ ការ
 សន្សំនូវកម្ម ប្រកបដោយសុខវេទនា កើតជាមួយនឹងកម្មដែលប្រកប
 ដោយសុខវេទនាដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយ
 ទុកវេទនា ។ បេ ។ ការសន្សំនូវកម្ម ប្រកបដោយអទុក្ខសុខវេទនា

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

សហ ជាតោ កម្មបច្ឆយោ អទុក្ខមស្មុទាយ វេទ-
 នាយ សម្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 កម្មបច្ឆយោ កម្មេន សហ ជាតោតិ ។ អាមន្តា ។
 អកុសលេន កម្មេន សហ ជាតោ កម្មបច្ឆយោ
 អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អកុ-
 សលេន កម្មេន សហ ជាតោ កម្មបច្ឆយោ អកុ-
 សលោតិ ។ អាមន្តា ។ សុទាយ វេទនាយ សម្ប-
 យុត្តេន កម្មេន សហ ជាតោ កម្មបច្ឆយោ សុទាយ
 វេទនាយ សម្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 ទុក្ខាយ វេទនាយ ។ បេ ។ អទុក្ខមស្មុទាយ វេទ-
 នាយ សម្បយុត្តេន កម្មេន សហ ជាតោ កម្មប-
 ច្ឆយោ អទុក្ខមស្មុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២០៥) កម្មំ ចិត្តេន សហ ជាតំ កម្មំ សា-
 រម្មណានិ ។ អាមន្តា ។ កម្មបច្ឆយោ ចិត្តេន សហ
 ជាតោ កម្មបច្ឆយោ សារម្មណោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កម្មបច្ឆយោ ចិត្តេន សហ ជា-
 តោ កម្មបច្ឆយោ អនារម្មណោតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

កើតជាមួយនឹងកម្មដែលប្រកបដោយអទុក្ខសុខវេទនាដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសន្សំនូវកម្ម កើតជាមួយនឹងកម្មឬ ។ អើ ។
ការសន្សំនូវកម្មជាអកុសល កើតជាមួយនឹងកម្មជាអកុសលឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសន្សំនូវកម្មជាអកុសល កើតជាមួយ
នឹងកម្មជាអកុសលដែរឬ ។ អើ ។ ការសន្សំនូវកម្មប្រកបដោយសុខវេ-
ទនា កើតជាមួយនឹងកម្មដែលប្រកបដោយសុខវេទនាដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយទុក្ខវេទនា ។ បេ ។ ការសន្សំនូវ
កម្ម ប្រកបដោយអទុក្ខសុខវេទនា កើតជាមួយនឹងកម្មដែលប្រកបដោយ
អទុក្ខសុខវេទនាដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២០៥) កម្មកើតជាមួយនឹងចិត្ត ជាកម្មប្រកបដោយអារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។

ការសន្សំនូវកម្ម កើតជាមួយនឹងចិត្ត ជាការសន្សំនូវកម្ម ប្រកបដោយ
អារម្មណ៍ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសន្សំនូវកម្ម
កើតជាមួយនឹងចិត្ត ជាការសន្សំនូវកម្ម មិនមានអារម្មណ៍ឡើយ ។ អើ ។

កម្មបឋមយកថា

កម្មំ ចិត្តេន សហ ជាតំ កម្មំ អនាម្បណោនំ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២០៦) កម្មំ ចិត្តេន សហ ជាតំ ចិត្តំ ភិជ្ជ-
មាណំ កម្មំ ភិជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ កម្មបឋមយោ
ចិត្តេន សហ ជាតោ ចិត្តំ ភិជ្ជមាណំ កម្មបឋមយោ
ភិជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២០៧) កម្មបឋមយោ ចិត្តេន សហ ជាតោ
ចិត្តំ ភិជ្ជមាណំ កម្មបឋមយោ ន ភិជ្ជតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ កម្មំ ចិត្តេន សហ ជាតំ ចិត្តំ ភិជ្ជមាណំ
កម្មំ ន ភិជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
កម្មម្ហំ កម្មបឋមយោតិ ។ អាមន្តា ។ តញ្ញោ កម្មំ
សោ កម្មបឋមយោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
កម្មម្ហំ កម្មបឋមយោ កម្មបឋមយោតោ វិហាកោ និព្វត្ត-
តីតិ ។ អាមន្តា ។ តញ្ញោ កម្មំ សោ កម្មបឋ-
មយោ សោ កម្មវិហាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។ កម្មម្ហំ កម្មបឋមយោ កម្មបឋមយោតោ វិហាកោ
និព្វត្តតិ វិហាកោ សារម្បណោតិ ។ អាមន្តា ។ កម្មប-
ឋមយោ សារម្បណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

កម្មបឋមកថា

កម្ម កើតជាមួយនឹងចិត្ត ជាកម្មមិនមានអារម្មណ៍ទេ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២០៦) កម្ម កើតជាមួយនឹងចិត្ត កាលបើចិត្តបែកធ្លាយទៅ កម្ម
ក៏បែកធ្លាយដែរ ។ អើ ។ ការសន្សំនូវកម្ម កើតជាមួយនឹងចិត្ត កាល
បើចិត្តបែកធ្លាយទៅ ការសន្សំនូវកម្ម ក៏បែកធ្លាយដែរ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២០៧) ការសន្សំនូវកម្ម កើតជាមួយនឹងចិត្ត កាលបើចិត្តបែក
ធ្លាយទៅ ការសន្សំនូវកម្ម មិនបែកធ្លាយទេ ។ អើ ។ កម្ម កើតជា
មួយនឹងចិត្ត កាលបើចិត្តបែកធ្លាយទៅ កម្ម មិនបែកធ្លាយទេ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសន្សំនូវកម្ម ចំពោះកម្ម ។
អើ ។ កម្មនោះឯង គឺជាការសន្សំនូវកម្មនោះ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ការសន្សំនូវកម្ម ចំពោះកម្ម វិបាក របស់បុគ្គល កាល
សន្សំនូវកម្ម កើតឡើង ។ អើ ។ កម្មនោះឯង ការសន្សំនូវកម្មនោះឯង
គឺជាវិបាករបស់កម្មនោះ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ការសន្សំនូវកម្ម ចំពោះកម្ម វិបាក របស់បុគ្គលកាលសន្សំនូវកម្ម កើត
ឡើង ចុះវិបាក ប្រកបដោយអារម្មណ៍ដែរ ។ អើ ។ ការសន្សំនូវកម្ម
ប្រកបដោយអារម្មណ៍ដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

កម្មបច្ចយោ អនាម្បណាតិ ។ អាមន្តា ។ វិនាគោ
អនាម្បណាតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតំ
កម្មំ អត្តោ កម្មបច្ចយោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្តំ
ភកវតា ឥន បុណ្ណា ឯកាច្ឆោ សព្វាបជ្ឈម្បិ អព្យា-
បជ្ឈម្បិ កាយសង្ខារំ អភិសង្ខារេតិ សព្វាបជ្ឈម្បិ
អព្យាបជ្ឈម្បិ វេទិសង្ខារំ ។ បេ ។ មនោសង្ខារំ អភិ-
សង្ខារេតិ សោ សព្វាបជ្ឈម្បិ អព្យាបជ្ឈម្បិ កាយ-
សង្ខារំ អភិសង្ខារិក្ខា សព្វាបជ្ឈម្បិ អព្យាបជ្ឈម្បិ វេ-
សង្ខារំ ។ បេ ។ មនោសង្ខារំ អភិសង្ខារិក្ខា សព្វាបជ្ឈម្បិ
អព្យាបជ្ឈម្បិ លោកំ ឧបបជ្ឈតិ តមេនំ សព្វាបជ្ឈម្បិ
អព្យាបជ្ឈម្បិ លោកំ ឧបបន្នំ សមាទំ សព្វាបជ្ឈា-
បិ អព្យាបជ្ឈាបិ ជស្សា ធុសន្តិ សោ សព្វាបជ្ឈេហិបិ
អព្យាបជ្ឈេហិបិ ជស្សេហិ ធុដ្ឋោ សមាទោ សព្វា-
បជ្ឈម្បិ អព្យាបជ្ឈម្បិ វេទនំ វេទេតិ វេតិក្ខណ្ឌសុខ-
ធុក្ខំ សេយ្យថាបិ មនុស្សា ឯកាច្ឆេ ច ទេវា ឯកាច្ឆេ
ច វិនិចាតិកា ឥតិ ទោ បុណ្ណា ភូតាភូតស្ស ឧបបតិ
ហោតិ យំ កកោតិ តេន ឧបបជ្ឈតិ ឧបបន្នមេតំ
ជស្សា ធុសន្តិ ឯវម្យាហំ បុណ្ណា កម្មនាយាទា

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ការសន្សំនូវកម្ម មិនមានការម្នាក់ទេ ។ អើ ។ វិបាក មិនមានការម្នាក់
 ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្មដទៃ ការសន្សំនូវកម្ម
 ដទៃ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់បុណ្ណៈ
 បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ តាក់តែង នូវកាយសង្ខារ ដែលប្រកបដោយ
 ព្យាបាទខ្លះ មិនមានព្យាបាទខ្លះ នូវវចីសង្ខារ ដែលប្រកបដោយព្យាបាទ
 ខ្លះ មិនមានព្យាបាទខ្លះ តាក់តែង នូវមនោសង្ខារ ។ បេ ។ លុះបុគ្គលនោះ
 តាក់តែង នូវកាយសង្ខារ ដែលប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនមានព្យាបាទ
 ខ្លះ នូវវចីសង្ខារ ដែលប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនមានព្យាបាទខ្លះ តាក់
 តែង នូវមនោសង្ខារ ។ បេ ។ ហើយតែងចូលទៅកើត ក្នុងលោក ដែល
 ប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនមានព្យាបាទខ្លះ ផស្សៈទាំងឡាយ ប្រកប
 ដោយព្យាបាទខ្លះ មិនមានព្យាបាទខ្លះ រមែងពាល់ត្រូវបុគ្គលនោះដែល
 ចូលទៅកើត ក្នុងលោក ដែលប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនមានព្យាបាទខ្លះ
 បុគ្គលនោះ ត្រូវផស្សៈទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនមាន
 ព្យាបាទខ្លះ ពាល់ត្រូវហើយ រមែងរង នូវវេទនា ដែលប្រកបដោយ
 ព្យាបាទខ្លះ មិនមានព្យាបាទខ្លះ មានសេចក្តីសុខនិងទុក្ខច្រឡកច្រឡំគ្នា
 ដូចមនុស្សនិងទេវតាពួកខ្លះ វិនិបាតពួកខ្លះ ម្ចាស់បុណ្ណៈ កំណើតនៃសត្វ
 តូចនិងធំដូច្នេះឯង សត្វ ធ្វើនូវកម្មណា រមែងចូលទៅកើតដោយកម្ម
 នោះ ផស្សៈទាំងឡាយ រមែងពាល់ត្រូវបុគ្គលដែលកើតហើយនុ៎ះ ម្ចាស់
 បុណ្ណៈ គឺថាគតពោលថា សត្វទាំងឡាយ មានកម្មជាមតិក យ៉ាងនេះឯង

សត្វាតិ វេទាបតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។

តេន ហិ ន វត្ថុតំ អញ្ចំ កេម្ពំ អញ្ចោ កម្មបធម្មោតិ ។

កម្មបធម្មកថា ។

បន្ទសមោ វត្តោ ។

តិស្ស ឧទ្ទាណំ

បច្ចយតា វេត្ថិតា បដិច្ចសមុប្បាទោ អន្ធា^(១)

ខណោ លយោ មុហុតំ ចត្តារោ អាសវំ

អនាសវំ លោកុត្តរានំ ជម្ពានំ ជរាមរណំ

លោកុត្តរំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ លោ-

កុត្តរា សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ លោកិយា

សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបន្នោ កាលំ ក-

រេយ្យេ ស្មេវ មត្តោ អសញ្ញាសត្វបិកា^(២) អញ្ចំ

កម្ពំ អញ្ចោ កម្មបធម្មោតិ ។

តតិយោ បណ្ណសកោ ។

អនុសយា សំវារោ កប្បោ មូលោ វេត្ថិតាតិ ។

---

១ ឧ. បដិច្ចសមុប្បាទោ អន្ធា ប ។ ២ ឧ. ម. អសញ្ញាសត្វបបត្តិយា ។

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិន
គួរពោលថា កម្មដទៃ ការសន្សំនូវកម្មដទៃទេ ។

ចប់ កម្មបធម្មកថា ។

ចប់ បណ្ណសមវគ្គ ។

ឧទាននៃបណ្ណសមវគ្គនោះ គឺ

និយាយ អំពីការៈនៃធម៌ជាបច្ច័យកំណត់ហើយ ១ បដិច្ចស-
មុប្បាទ ១ អត្ថា (កាល) ១ ខណៈ លយៈ មុហុត្តៈ ១ អា-
សវៈបួន ជាអនាសវៈ ១ ជានិមមរណៈរបស់លោកុត្តរធម៌ជា
លោកុត្តរៈ ១ សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធសមាបត្តិ ជាលោកុត្តរៈ ១
សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធសមាបត្តិ ជាលោកិយៈ ១ បុគ្គលចូល
កាន់សញ្ញាវេទយ៍តនិរោធិ គប្បីធ្វើមរណកាល ១ មគ្គនោះ
ឯង ទាក់ទងដោយអសញ្ញាសត្វ ១ កម្មដទៃ ការសន្សំនូវ
កម្មដទៃ ១ ។

ចប់ បណ្ណសកៈ ទី ៣ ។

(ក្នុងបណ្ណសកៈនេះ និយាយអំពី) អនុស័យ សំរេៈ កប្បៈ
មូលៈ និងបច្ច័យដែលកំណត់ហើយ ។

និគ្គហកថា

(២០៨) បរោ បរស្ស ចិត្តំ និគ្គល្ហាតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ បរោ បរស្ស ចិត្តំ មា វជ្ជិ មា ធុស្សី មា
មុយ្ហិ មា កិលិស្សីតិ និគ្គល្ហាតីតិ ។ ន ហោរំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បរោ បរស្ស ចិត្តំ និគ្គល្ហាតីតិ ។
អាមន្តា ។ បរោ បរស្ស ឧប្បន្នោ ជស្សោ មា
និរុដ្ឋីតិ និគ្គល្ហាតីតិ ។ ន ហោរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បរោ
បរស្ស ឧប្បន្នោ វេទនា ។ បេ ។ ឧប្បន្នោ សញ្ញា
។ បេ ។ ឧប្បន្នោ ចេតនា ឧប្បន្នំ ចិត្តំ ឧប្បន្នោ
សទ្ធា ឧប្បន្នំ វីរិយំ ឧប្បន្នោ សតិ ឧប្បន្នោ សមាធិ
។ បេ ។ ឧប្បន្នោ បញ្ញា មា និរុដ្ឋីតិ និគ្គល្ហាតីតិ ។
ន ហោរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២០៩) បរោ បរស្ស ចិត្តំ និគ្គល្ហាតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ បរោ បរស្ស អត្តាយ រាគំ បដហតិ នោសំ
បដហតិ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បដហតីតិ ។ ន ហោរំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

និគ្គហកថា

(២០៨) បុគ្គលដទៃ សន្តត្តសន្តិនចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានដែរ
ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ សន្តត្តសន្តិនចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃថា អ្នកកុំ
ក្រេកអរ កុំខឹង កុំភ័យ កុំសៅហ្មងឡើយ បានដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលដទៃ សន្តត្តសន្តិនចិត្ត របស់
បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ សន្តត្តសន្តិនថា ផស្សៈ
របស់បុគ្គលដទៃ ដែលកើតឡើងហើយ កុំរលត់ទៅវិញឡើយ បាន
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលដទៃ សន្តត្ត
សន្តិនថា វេទនារបស់បុគ្គលដទៃ ដែលកើតឡើងហើយ ។ បេ ។
សញ្ញា ដែលកើតឡើងហើយ ។ បេ ។ ចេតនា ដែលកើតឡើង
ហើយ ចិត្ត ដែលកើតឡើងហើយ សង្ខារ ដែលកើតឡើងហើយ
វិរិយៈ ដែលកើតឡើងហើយ សតិ ដែលកើតឡើងហើយ សមាធិ
ដែលកើតឡើងហើយ ។ បេ ។ បញ្ញា ដែលកើតឡើងហើយ កុំ
រលត់ទៅវិញឡើយ បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២០៩) បុគ្គលដទៃ សន្តត្តសន្តិនចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានដែរ
ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ លះបង់រាគៈ លះបង់ទោសៈ ។ បេ ។ លះបង់
អនោត្តប្បៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

និព្វានកថា

(២០០) បរោ បរស្ស ចិត្តំ និក្ខល្យានីតិ ។
 អាមន្តា ។ បរោ បរស្ស អត្តាយ មក្កំ ភាវេតិ ស-
 តិប្បដ្ឋានំ ភាវេតិ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតីតិ ។ ន
 ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២០១) បរោ បរស្ស ចិត្តំ និក្ខល្យានីតិ ។
 អាមន្តា ។ បរោ បរស្ស អត្តាយ ធុក្កំ បរិជា-
 នាតិ សមុទយំ បដហតិ និរោធំ សច្ចិករោតិ មក្កំ
 ភាវេតីតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២០២) បរោ បរស្ស ចិត្តំ និក្ខល្យានីតិ ។
 អាមន្តា ។ អញ្ញោ អញ្ញស្ស ការកោ បរកតំ សុខ-
 ធុក្កំ អញ្ញោ ករោតិ អញ្ញោ បដិសំវេទេតីតិ ។ ន
 ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២០៣) បរោ បរស្ស ចិត្តំ និក្ខល្យានីតិ ។
 អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ ភកវតា
 អត្តនា វ កតំ ចាបំ អត្តនា សង្កលីស្សតិ
 អត្តនា អកតំ ចាបំ អត្តនា វ វិសុជ្ឈតិ
 សុទ្ធិ អសុទ្ធិ បច្ចតំ ជាត្វា អញ្ញំ វិសោធយេតិ
 អត្ថេវ សុត្តនោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុព្វំ
 បរោ បរស្ស ចិត្តំ និក្ខល្យានីតិ ។

និព្វាន

(២១០) បុគ្គលដទៃ សង្កត់សង្កិនចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានដែរ
ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ចម្រើនមគ្គ ចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ ចម្រើន
ពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២១១) បុគ្គលដទៃ សង្កត់សង្កិនចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានដែរ
ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ កំណត់ដឹងនូវទុក្ខ លះនូវសមុទេយៈ ធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់នូវនិរោធិ ចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បុគ្គលដទៃបាន
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២១២) បុគ្គលដទៃ សង្កត់សង្កិនចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានដែរ
ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ជាអ្នកធ្វើអំពើដល់បុគ្គលដទៃ សុខទុក្ខ គឺ
បុគ្គលដទៃធ្វើ បុគ្គលដទៃ ធ្វើ បុគ្គលដទៃ ទទួលបាន (សុខទុក្ខ)
បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២១៣) បុគ្គលដទៃ សង្កត់សង្កិនចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានដែរ
ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា អ្នកធ្វើបាបដោយខ្លួន
ឯង រមែងសៅហ្មងដោយខ្លួនឯង អ្នកមិនធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង តែងបរិ-
សុទ្ធស្អាតដោយខ្លួនឯង សេចក្តីបរិសុទ្ធនិងមិនបរិសុទ្ធ ចំពោះខ្លួន អ្នក
ដទៃ នឹងជម្រះអ្នកដទៃឲ្យស្អាតពុំបានឡើយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
សូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលដទៃ
សង្កត់សង្កិនចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២០៤] ន វត្ថុញ្ចំ បរោ បរស្ស ចិត្តំ និក្ខល្យា-
 ភីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថិ ពលប្បត្តា អត្ថិ វសី-
 ភ្នតាភី ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្ថិ ពលប្បត្តា អត្ថិ
 វសីភ្នតា តេន វត រេ វត្ថុញ្ចំ បរោ បរស្ស ចិត្តំ
 និក្ខល្យាភីតិ ។

និព្ពហកថា ។

បគ្គហកថា

[២០៥] បរោ បរស្ស ចិត្តំ បក្កល្យាភីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ បរោ បរស្ស ចិត្តំ មា រជ្ជិ មា ទុស្សិ មា
 មុយ្ហិ មា កិលិស្សីតិ បក្កល្យាភីតិ ។ ន ហោវំ
 វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។

[២០៦] បរោ បរស្ស ចិត្តំ បក្កល្យាភីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ បរោ បរស្ស អលោកំ កុសលម្វលំ ជនេ-
 តិ អនោសំ កុសលម្វលំ ជនេតិ អហោហំ កុស-
 លម្វលំ ជនេតិ សទ្ធិំ ជនេតិ វិយំ ជនេតិ សតិ
 ជនេតិ សមាធិំ ជនេតិ បញ្ញំ ជនេតិ ។ ន ហោវំ
 វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[២១៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលដទៃ សង្កត់សង្កិនចិត្តរបស់
បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងពួកជនអ្នកដល់នូវកម្លាំង មាន ពួក
ជនអ្នកស្អាតជំនាញ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ពួកជនអ្នកដល់
នូវកម្លាំង មាន ពួកជនអ្នកស្អាតជំនាញ ក៏មានដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គលដទៃ សង្កត់សង្កិនចិត្ត របស់
បុគ្គលដទៃបាន ។

ចប់ និព្វហកថា ។

បគ្គហកថា

[២១៥] បុគ្គលដទៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បាន
ដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃថា អ្នកកុំ
ត្រេកអរ កុំខឹង កុំភ្លេង កុំសៅហ្មងឡើយ បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៦] បុគ្គលដទៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានដែរ
ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ញ៉ាំងអលោកៈជាតុសលមូលឲ្យកើត ញ៉ាំង
អទោសៈជាតុសលមូលឲ្យកើត ញ៉ាំងអមោហៈជាតុសលមូលឲ្យកើត
ញ៉ាំងសទ្ធាឲ្យកើត ញ៉ាំងវិរិយៈឲ្យកើត ញ៉ាំងសតិឲ្យកើត ញ៉ាំងសមា-
ធិឲ្យកើត ញ៉ាំងបញ្ញាឲ្យកើត ដល់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បញ្ចហរថា

(២១៧) បរោ បរស្ស ចិត្តំ បក្កណ្ណាតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ បរោ បរស្ស ឧប្បន្នោ ជស្សោ មា និរុជ្ឈី-
តិ បក្កណ្ណាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បរោ
បរស្ស ឧប្បន្នោ វេទនា ។ បេ ។ ឧប្បន្នោ បញ្ញា មា
និរុជ្ឈីតិ បក្កណ្ណាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២១៨) បរោ បរស្ស ចិត្តំ បក្កណ្ណាតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ បរោ បរស្ស អត្តាយ រាគំ បដហតិ ទោ-
សំ បដហតិ មោហំ បដហតិ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ
បដហតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២១៩) បរោ បរស្ស ចិត្តំ បក្កណ្ណាតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ បរោ បរស្ស អត្តាយ មក្កំ ភាវេតិ សតិ-
ប្បដ្ឋានំ ភាវេតិ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតីតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២២០) បរោ បរស្ស ចិត្តំ បក្កណ្ណាតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ បរោ បរស្ស អត្តាយ ទុក្ខំ បរិជាធាតិ
។ បេ ។ មក្កំ ភាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

បន្តហាត់ថា

(២១៧) បុគ្គលដទៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃបានដែរឬ ។
 អើ ។ បុគ្គលដទៃ ផ្ដន្ទាចិត្តថា ផស្សៈ របស់បុគ្គលដទៃ ដែលកើតឡើង
 ហើយ កុំរលត់ទៅវិញឡើយ បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ បុគ្គលដទៃ ផ្ដន្ទាចិត្តថា វេទនា ដែលកើតឡើងហើយ
 ។ បេ ។ បញ្ញា របស់បុគ្គលដទៃ ដែលកើតឡើងហើយ កុំរលត់ទៅវិញ
 ឡើយ បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២១៨) បុគ្គលដទៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ លះបង់រាគៈ លះបង់ទោសៈ លះបង់មោហៈ
 ។ បេ ។ លះបង់អនោត្តប្បៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បុគ្គលដទៃបានដែរ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២១៩) បុគ្គលដទៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានដែរ
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ចម្រើនមគ្គ ចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។
 ចម្រើនពោជ្ឈន្តៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២០) បុគ្គលដទៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃបានដែរ
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ កំណត់ដឹងនូវទុក្ខ ។ បេ ។ ចម្រើននូវមគ្គ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[២២០] បរោ បរស្ស ចិត្តំ បក្កណាភីតិ ។ អា-
មន្តា ។ អនោ អនាស្ស ការកោ បរកតំ សុខទុក្ខំ
អនោ ករោតិ អនោ បដិសំវេទេតីតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ បរោ បរស្ស ចិត្តំ បក្កណា-
ភីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្ថំ ភកវតា អត្តនា វ
កតំ នាបំ ។ បេ ។ នា អនោ អនា វិសោធយេតិ
អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន
វត្ថុញ បរោ បរស្ស ចិត្តំ បក្កណាភីតិ ។

[២២២] ន វត្ថុញ បរោ បរស្ស ចិត្តំ បក្កណា-
ភីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថំ ពលប្បត្តា អត្ថំ
វសីភូតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហេវំ អត្ថំ ពលប្បត្តា
អត្ថំ វសីភូតា តេន វត វេ វត្ថុញ បរោ បរស្ស
ចិត្តំ បក្កណាភីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(២២១) បុគ្គលដទៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានដែរ
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ជាអ្នកធ្វើអំពើដល់បុគ្គលដទៃ សុខទុក្ខដែល
 បុគ្គលដទៃធ្វើ បុគ្គលដទៃ ធ្វើ បុគ្គលដទៃ ទទួលរង (នូវសុខទុក្ខ) បាន
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលដទៃ ទំនុក
 បម្រុងចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា អ្នកធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង ។ បេ ។ អ្នកដទៃ នឹង
 ជម្រះអ្នកដទៃឲ្យស្អាត ពុំបានឡើយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។
 អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលដទៃ ទំនុកបម្រុង
 ចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានទេ ។ បេ ។

(២២២) បុគ្គល មិនគួរពោលថា បុគ្គលដទៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត
 របស់បុគ្គលដទៃ បានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងពួកជនអ្នកដល់នូវកម្លាំង
 មាន ពួកជនអ្នកស្អាតជំនាញ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ពួកជន
 អ្នកដល់នូវកម្លាំង ក៏មាន ពួកជនអ្នកស្អាតជំនាញ ក៏មាន ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គលដទៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត
 របស់បុគ្គលដទៃបាន ។

សុខាធិប្បទានកថា

(២២៣) បរោ បរស្ស សុខំ អនុប្បទេតីតិ ។

អាមន្តា ។ បរោ បរស្ស ទុក្ខំ អនុប្បទេតីតិ ។ ន

ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បរោ បរស្ស ទុក្ខំ ន អ-

នុប្បទេតីតិ ។ អាមន្តា ។ បរោ បរស្ស សុខំ ន

អនុប្បទេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បរោ

បរស្ស សុខំ អនុប្បទេតីតិ ។ អាមន្តា ។ បរោ

បរស្ស អត្ថលោ សុខំ អនុប្បទេតិ អញ្ញោសំ សុខំ

អនុប្បទេតិ តស្ស សុខំ អនុប្បទេតីតិ ។ ន ហេវំ

វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បរោ បរស្ស នេវ អត្ថលោ ន

អញ្ញោសំ ន តស្ស សុខំ អនុប្បទេតីតិ ។ អាមន្តា ។

ហត្ថិ បរោ បរស្ស នេវ អត្ថលោ ន អញ្ញោសំ ន

តស្ស សុខំ អនុប្បទេតិ នោ វត រេ វត្ថុព្វេ បរោ

បរស្ស សុខំ អនុប្បទេតីតិ ។

សុខាធិប្បទានកថា

(២២៣) បុគ្គលដទៃ ប្រគល់សេចក្តីសុខ ឲ្យដល់បុគ្គលដទៃបាន ដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ប្រគល់សេចក្តីទុក្ខ ឲ្យដល់បុគ្គលដទៃ បាន ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលដទៃ ប្រគល់ សេចក្តីសុខ ឲ្យដល់បុគ្គលដទៃ មិនបានទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ប្រគល់សេចក្តីសុខ ឲ្យដល់បុគ្គលដទៃ មិនបានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលដទៃ ប្រគល់សេចក្តីសុខ ឲ្យដល់បុគ្គល ដទៃ បានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ប្រគល់សេចក្តីសុខរបស់ខ្លួន ប្រគល់សេចក្តីសុខរបស់ពួកជនដទៃ ប្រគល់សេចក្តីសុខរបស់បុគ្គលនោះ ដល់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលដទៃ ប្រគល់សេចក្តីសុខរបស់ខ្លួន មិនបាន ប្រគល់សេចក្តីសុខ របស់ពួកជនដទៃ មិនបាន ប្រគល់សេចក្តីសុខរបស់បុគ្គលនោះ ឲ្យ ដល់បុគ្គលដទៃ មិនបានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើបុគ្គលដទៃ ប្រគល់ សេចក្តីសុខរបស់ខ្លួន មិនបាន ប្រគល់សេចក្តីសុខរបស់ពួកជនដទៃ មិន បាន ប្រគល់សេចក្តីសុខរបស់បុគ្គលនោះ ឲ្យដល់បុគ្គលដទៃ មិនបាន ទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលដទៃ ប្រគល់សេចក្តី សុខ ឲ្យដល់បុគ្គលដទៃ បានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(២២៤) បរោ បរស្ស សុខំ អនុប្បទេតីតិ ។
 អាមន្តា ។ អនោ អញ្ញាស្ស កាវកោ បរកតំ
 សុខទុក្ខំ អនោ ករោតិ អនោ បដិសំវេទេតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២២៥) ន វត្ថុព្វំ បរោ បរស្ស សុខំ អនុប្បទេ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អាយស្មា ឧទាយី ឯតទ-
 រោច ពហ្មន្នំ វត នោ ភកវា ទុក្ខធម្មានំ អបហត្តា
 ពហ្មន្នំ វត នោ ភកវា សុខធម្មានំ ឧបហត្តា
 ពហ្មន្នំ វត នោ ភកវា អកុសលានំ ធម្មានំ
 អបហត្តា ពហ្មន្នំ វត នោ ភកវា កុសលានំ
 ធម្មានំ ឧបហត្តាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
 តេន ហិ បរោ បរស្ស សុខំ អនុប្បទេតីតិ ។

សុខាឡុយ្យាធនកថា ។

អធិក្កយមនសិការកថា

(២២៦) អធិក្កយ មនសិករោតីតិ ។ អាមន្តា ។
 តេន ចិត្តេន តំ ចិត្តំ បដាណាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ តេន ចិត្តេន តំ ចិត្តំ បដាណាតីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(២២៤) បុគ្គលដទៃ ប្រគល់សេចក្តីសុខ ឲ្យដល់បុគ្គលដទៃ បាន ដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ជាអ្នកធ្វើនូវអំពើដល់បុគ្គលដទៃ សុខទុក្ខ ដែលបុគ្គលដទៃធ្វើ បុគ្គលដទៃ ធ្វើ បុគ្គលដទៃ ទទួលរង (នូវសុខទុក្ខ) បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២៥) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលដទៃ ប្រគល់សេចក្តីសុខ ឲ្យដល់បុគ្គលដទៃ បានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះធាយិត្តមានអាយុបាន ពោលដូច្នេះហើយថា ឡឬ⁺ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់កំចាត់បង់នូវទុក្ខធម៌ ទាំងឡាយជាច្រើន ដល់ពួកយើង ឡឬ⁺ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បង្កាន់ ចូលមកនូវសុខធម៌ទាំងឡាយជាច្រើន ដល់ពួកយើង ឡឬ⁺ ព្រះមាន ព្រះភាគ ទ្រង់កំចាត់បង់នូវអកុសលធម៌ទាំងឡាយជាច្រើន ដល់ពួកយើង ឡឬ⁺ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បង្កាន់ចូលមកនូវកុសលធម៌ទាំងឡាយជា ច្រើន ដល់ពួកយើង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះ ហេតុនោះ បុគ្គលដទៃ ប្រគល់សេចក្តីសុខ ឲ្យដល់បុគ្គលដទៃបាន ។
ចប់ សុខានុប្បទានកថា ។

អធិគ្គយមនសិការកថា

(២២៦) បុគ្គល ត្រាស់ដឹងហើយ ទើបធ្វើទុកក្នុងចិត្តឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ដឹងច្បាស់នូវចិត្តនោះ ដោយចិត្តនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ដឹងច្បាស់នូវចិត្តនោះ ដោយចិត្តនោះឬ ។

អធិប្បកម្មសិក្ខាបទ

អាមន្តា ។ តេន ចិត្តេន តំ ចិត្តំ ចិត្តន្តិ បដាណា-
 តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ចិត្តេន តំ
 ចិត្តំ ចិត្តន្តិ បដាណាតីតិ ។ អាមន្តា ។ តំ ចិត្តំ តស្ស
 ចិត្តស្ស អាមន្តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 តំ ចិត្តំ តស្ស ចិត្តស្ស អាមន្តន្តិ ។ អាមន្តា ។
 តេន ជស្សេន តំ ជស្សំ ជុស្សតិ តាយ វេទនាយ
 ។ បេ ។ តាយ សញ្ញាយ ។ បេ ។ តាយ ចេត-
 នាយ ។ បេ ។ តេន ចិត្តេន ។ បេ ។ តេន វិតក្កេន
 ។ បេ ។ តេន វិហារេន ។ បេ ។ តាយ បីតិយា
 ។ បេ ។ តាយ សតិយា ។ បេ ។ តាយ បញ្ញាយ
 តំ បញ្ញំ បដាណាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អតីតំ
 អតីតន្តិ មនសិករោន្តោ អនាគតំ អនាគតន្តិ មនសិ-
 ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អតីតំ អតីតន្តិ
 មនសិករោន្តោ អនាគតំ អនាគតន្តិ មនសិករោតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ទ្ធិន្តំ ជស្សនំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្តំ ចិត្តានំ សមោ-
 ណំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អតីតំ អតី-
 តន្តិ មនសិករោន្តោ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តិ មនសិករោ-
 តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អតីតំ អតីតន្តិ មន-
 សិករោន្តោ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តិ មនសិករោតីតិ ។

អធិប្បន្នប្រមាណសិការកថា

អើ ។ បុគ្គល ដឹងច្បាស់នូវចិត្តនោះ ដោយចិត្តនោះ ថាចិត្តដូច្នេះឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ដឹងច្បាស់នូវចិត្តនោះ ដោយ
ចិត្តនោះ ថាចិត្តដូច្នេះឬ ។ អើ ។ ចិត្តនោះ ជាអារម្មណ៍ របស់ចិត្តនោះ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចិត្តនោះ ជាអារម្មណ៍
របស់ចិត្តនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ពាល់ត្រូវនូវផស្សៈនោះ ដោយផស្សៈ
នោះ ដោយវេទនានោះ ។ បេ ។ ដោយសញ្ញានោះ ។ បេ ។ ដោយ
ចេតនានោះ ។ បេ ។ ដោយចិត្តនោះ ។ បេ ។ ដោយវិតក្កៈនោះ ។ បេ ។
ដោយវិចារៈនោះ ។ បេ ។ ដោយបីតិនោះ ។ បេ ។ ដោយសតិនោះ
។ បេ ។ ដឹងច្បាស់នូវបញ្ញានោះ ដោយបញ្ញានោះឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកកងចិត្ត នូវអតីត ថា
ជាអតីត តែងធ្វើទុកកងចិត្ត នូវអនាគត ថាជាអនាគតដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកកងចិត្ត នូវអតីត ថា
ជាអតីត តែងធ្វើទុកកងចិត្ត នូវអនាគត ថាជាអនាគតដែរឬ ។ អើ ។
ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងពីរដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកកងចិត្ត នូវអតីត
ថាជាអតីត តែងធ្វើទុកកងចិត្ត នូវបច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្នដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកកងចិត្ត នូវអតីត
ថាជាអតីត តែងធ្វើទុកកងចិត្ត នូវបច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្នដែរឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ ជស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ សមោ-
 ធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អតីតំ អតី-
 តន្តិ មនសីករោន្តោ អនាគតំ អនាគតន្តិ មនសី-
 ករោតិ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តិ មនសីករោតីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អតីតំ អតីតន្តិ មនសីករោន្តោ
 អនាគតំ អនាគតន្តិ មនសីករោតិ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តិ
 មនសីករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ តិណ្ណំ ជស្សានំ ។ បេ ។
 តិណ្ណំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនាគតំ អនាគតន្តិ មនសីក-
 រោន្តោ អតីតំ អតីតន្តិ មនសីករោតីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនាគតំ អនាគតន្តិ មន-
 សីករោន្តោ អតីតំ អតីតន្តិ មនសីករោតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ ជស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ សមោ-
 ធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនាគតំ
 អនាគតន្តិ មនសីករោន្តោ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តិ មន-
 សីករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនាគតំ
 អនាគតន្តិ មនសីករោន្តោ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តិ
 មនសីករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ ជស្សានំ
 ។ បេ ។ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អើ ។ ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងពីរ ឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអតីត
 ថាជាអតីត តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអនាគត ថាជាអនាគត ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
 នូវបច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្ន ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអតីត ថាជាអតីត តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអនា-
 គត ថាជាអនាគត ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្ន ដែរឬ ។
 អើ ។ ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំងបី ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងបី ឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអនាគត
 ថាជាអនាគត តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអតីត ថាជាអតីតដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអនា-
 គត ថាជាអនាគត តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអតីត ថាជាអតីតដែរឬ ។
 អើ ។ ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងពីរ ឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអនាគត
 ថាជាអនាគត តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្ន ដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអនាគត
 ថាជាអនាគត តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្នដែរឬ ។
 អើ ។ ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងពីរ ឬ ។

អធិត្តយមនសិការកថា

ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។ អនាគតំ អនាគតន្តំ មនសិ-
 កកោនោ អតីតំ អតីតន្តំ មនសិកកោតិ បច្ចុប្បន្នំ
 បច្ចុប្បន្នន្តំ មនសិកកោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។
 អនាគតំ អនាគតន្តំ មនសិកកោនោ អតីតំ អតីតន្តំ
 មនសិកកោតិ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តំ មនសិកកោ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ តិណ្ណំ ជស្សានំ ។ បេ ។ តិណ្ណំ
 ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ
 ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តំ មនសិកកោនោ អតីតំ
 អតីតន្តំ មនសិកកោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ
 ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តំ មនសិកកោនោ អតីតំ
 អតីតន្តំ មនសិកកោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ ជស្សា-
 នំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តំ មនសិក-
 កោនោ អនាគតំ អនាគតន្តំ មនសិកកោតីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តំ មនសិ-
 កកោនោ អនាគតំ អនាគតន្តំ មនសិកកោតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ ជស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ
 សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។

អធិត្តយ្យមនសិការកថា

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវ
អនាគត ថាជាអនាគត តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអតីត ថាជាអតីត ធ្វើទុក
ក្នុងចិត្ត នូវបច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្នដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអនាគត ថាជាអនាគត
តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអតីត ថាជាអតីត ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបច្ចុប្បន្ន
ថាជាបច្ចុប្បន្ន ដែរឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំងបី ។ បេ ។
នៃចិត្តទាំងបីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើ
ទុកក្នុងចិត្ត នូវបច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្ន តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអតីត
ថាជាអតីតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល
កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្ន តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវ
អតីត ថាជាអតីតដែរឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។
នៃចិត្តទាំងពីរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាល
ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្ន តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអនា-
គត ថាជាអនាគតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្ន តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
នូវអនាគត ថាជាអនាគតដែរឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំងពីរ
។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងពីរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តិ មនសិករោនោ អតីតំ អតីតន្តិ
 មនសិករោតិ អនាគតំ អនាគតន្តិ មនសិករោតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តិ មនសិក-
 រោនោ អតីតំ អតីតន្តិ មនសិករោតិ អនាគតំ អនា-
 គតន្តិ មនសិករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ តិណ្ណំ ធម្មាណំ
 ។ បេ ។ តិណ្ណំ ចិត្តាណំ សមោធាណំ ហោតីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២២៧) ន វត្ថុព្វំ អធិក្កយ មនសិករោតីតិ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ ភកវតា

សព្វេ សង្ខារា អនិច្ចាតិ យទា បញ្ញាយ បស្សតិ

អថ និព្វិន្ទតិ ទុក្ខេ ឯស មក្កោ វិសុទ្ធិយា

សព្វេ សង្ខារា ទុក្ខាតិ យទា បញ្ញាយ បស្សតិ

អថ និព្វិន្ទតិ ទុក្ខេ ឯស មក្កោ វិសុទ្ធិយា

សព្វេ ធម្មា អនត្តាតិ យទា បញ្ញាយ បស្សតិ

អថ និព្វិន្ទតិ ទុក្ខេ ឯស មក្កោ វិសុទ្ធិយាតិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អធិក្កយ

មនសិករោតីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បុគ្គល កាលធ្វើទុកកងចិត្ត នូវបច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្ន តែងធ្វើទុកកងចិត្ត
 នូវអតីត ថាជាអតីត តែងធ្វើទុកកងចិត្ត នូវអនាគត ថាជាអនាគតដែរ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកកងចិត្ត នូវ
 បច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្ន តែងធ្វើទុកកងចិត្ត នូវអតីត ថាជាអតីត តែងធ្វើទុក
 កងចិត្ត នូវអនាគត ថាជាអនាគតដែរឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំប៉ុះ នៃផស្សៈ
 ទាំងបី ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងបីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលត្រាស់ដឹងហើយ ទើបធ្វើ
 ទុកកងចិត្តឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គល
 ឃើញច្បាស់ដោយបញ្ញាថា សង្ខារទាំងឡាយទាំងពួង មិនទៀងដូច្នេះ
 ក្នុងកាលណា រមែងនឿយណាយចំពោះទុក្ខ ក្នុងកាលនោះឯង នេះ
 ជាផ្លូវប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិ បុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយបញ្ញាថា
 សង្ខារទាំងឡាយទាំងពួង ជាទុក្ខដូច្នេះ ក្នុងកាលណា រមែងនឿយណាយ
 ចំពោះទុក្ខ ក្នុងកាលនោះឯង នេះជាផ្លូវប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិ
 បុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយបញ្ញាថា ធម៌ទាំងឡាយទាំងពួង ជាអនត្តាដូច្នេះ
 ក្នុងកាលណា រមែងនឿយណាយចំពោះទុក្ខ ក្នុងកាលនោះឯង នេះជាផ្លូវ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។
 ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលត្រាស់ដឹងហើយ ទើបធ្វើទុកកងចិត្តមែន ។

ចប់ អធិត្តយ្យមនសិការកថា ។

រូប ហេតុតិកថា

(២២៨) រូបំ ហេតុតិ ។ អាមន្តា ។ អលោ-
កោ ហេតុតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនោ-
សោ ហេតុ ។ បេ ។ អមោហោ ហេតុ លោកោ ហេតុ
នោសោ ហេតុ មោហោ ហេតុតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូបំ ហេតុតិ ។ អាមន្តា ។ សារម្មណំ
អត្ថំ វស្សំ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ អនារម្មណំ នត្ថំ វស្សំ
អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ
អនារម្មណំ នត្ថំ វស្សំ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដិ
នោ វត វេ វត្ថុព្វេ រូបំ ហេតុតិ ។

(២២៩) អលោកោ ហេតុ សារម្មណោ អត្ថំ
វស្សំ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។
រូបំ ហេតុ សារម្មណំ អត្ថំ វស្សំ អាវជ្ជនា ។ បេ ។
បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនោសោ
ហេតុ អមោហោ ហេតុ លោកោ ហេតុ នោសោ
ហេតុ មោហោ ហេតុ សារម្មណោ អត្ថំ វស្សំ អា-
វជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ ហេតុ

រូបហេតុតិកហិ

(២២៨) រូប ជាហេតុ ។ អើ ។ អលោកៈ ជាហេតុ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អទោសៈ ជាហេតុ ។ បេ ។
អមោហៈ ជាហេតុ លោកៈ ជាហេតុ ទោសៈ ជាហេតុ មោហៈ
ជាហេតុ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាហេតុ ។
អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ក្រែងរូប មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះ
រូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើរូប មិនមានអារម្មណ៍ ការ
រំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នក
ដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាហេតុទេ ។

(២២៩) អលោកៈ ជាហេតុ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង
។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះអលោកៈនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ រូប
ជាហេតុ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
អទោសៈ ជាហេតុ អមោហៈ ជាហេតុ លោកៈ ជាហេតុ ទោសៈ
ជាហេតុ មោហៈ ជាហេតុ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។
ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះមោហៈនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ រូប ជាហេតុ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណ្ឌិ-
ដិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២៣០) រូបំ ហេតុ អនារម្មណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជ-
នា ។ បេ ។ បណ្ឌិដិតិ ។ អាមន្តា ។ អលោភោ
ហេតុ អនារម្មណោ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
បណ្ឌិដិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូបំ ហេតុ
អនារម្មណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណ្ឌិដិ-
តិ ។ អាមន្តា ។ អនោសោ ហេតុ អមោហោ ហេតុ
លោភោ ហេតុ នោសោ ហេតុ មោហោ ហេតុ
អនារម្មណោ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណ្ឌិ-
ដិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២៣១) ន វត្ថុព្វំ រូបំ ហេតុតិ ។ អាមន្តា ។
ននុ មហាក្ខតា ឧបាទាយរូបាជំ^(១) ឧបាទាយហេតុ-
តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ មហាក្ខតា ឧបាទាយរូបាជំ
ឧបាទាយហេតុ តេន វត្ថុ វេ វត្ថុព្វេ រូបំ ហេតុតិ ។

ភ្នំ ហេតុតិកថា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូប
នោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៣០) រូប ជាហេតុ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។
ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ អលោភៈ ជា
ហេតុ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះ
អលោភៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប
ជាហេតុ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះ
រូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ អទោសៈ ជាហេតុ អមោហៈ ជា
ហេតុ លោភៈ ជាហេតុ ទោសៈ ជាហេតុ មោហៈ ជាហេតុ មិន
មានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះមោហៈនោះ
មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៣១) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប ជាហេតុទេឬ ។ អើ ។
ក្រែងមហាក្ខត ជាហេតុជាទីអាស្រ័យ របស់ពួកទុប្បាទាយរូបឬ ។ អើ ។
ប្រសិនបើមហាក្ខត ជាហេតុជាទីអាស្រ័យ របស់ពួកទុប្បាទាយរូប ម្នាល
អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា រូប ជាហេតុមែន ។

ចប់ រូបហេតុតិកថា ។

រូប សហេតុកន្តិកបា

(២៣២) រូបំ សហេតុកន្តិ ។ អាមន្តា ។ អ-
លោកហេតុនាតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អ-
នោសហេតុនាតិ ។ បេ ។ អមោហាហេតុនាតិ ។ បេ ។
លោកហេតុនាតិ ។ បេ ។ នោសហេតុនាតិ ។ បេ ។
មោហាហេតុនាតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២៣៣) រូបំ សហេតុកន្តិ ។ អាមន្តា ។ សា-
រម្មណំ អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជិតិ ។
ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ អនារម្មណំ នត្ថំ
តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ អាមន្តា ។
ហញ្ញំ អនារម្មណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
បណីជិ នោ វត វេ វត្តព្វេ រូបំ សហេតុកន្តិ ។

(២៣៤) អលោកោ សហេតុកោ សារម្មណោ
អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ អាមន្តា ។
រូបំ សហេតុកំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
បណីជិតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនោសា
សហេតុកោ ។ បេ ។ អមោហោ សន្ធា វីរិយំ
សតិ សមាធិ បញ្ញា លោកោ នោសោ មោហោ
ញ

រូបសហោតុកន្តិកប៉ា

(២៣២) រូប ប្រកបដោយហេតុឬ ។ អើ ។ រូប (ប្រកប)
ដោយហេតុគឺអលោកៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ដោយហេតុគឺអទោសៈ ។ បេ ។ ដោយហេតុគឺអមោហៈ ។ បេ ។
ដោយហេតុគឺលោកៈ ។ បេ ។ ដោយហេតុគឺទោសៈ ។ បេ ។ ដោយ
ហេតុគឺមោហៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៣៣) រូប ប្រកបដោយហេតុឬ ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយ
អារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងរូប មិនមានអារម្មណ៍ ការ
រំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។
ប្រសិនបើរូប មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
រូប ប្រកបដោយហេតុទេ ។

(២៣៤) អលោកៈ ប្រកបដោយហេតុ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការ
រំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះអលោកៈនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។
រូប ប្រកបដោយហេតុ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការ
តាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ អទោសៈ ប្រកបដោយហេតុ ។ បេ ។ អមោហៈ
សុទ្ធ វិរិយៈ សតិ សមាធិ ចញ្ញា លោកៈ ទោសៈ មោហៈ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ហោណេ ទិដ្ឋំ វិចិត្តិញ្ញា មីនំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ អនោត្តប្បំ
សហេតុកំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ សហេតុកំ សារម្មណំ
អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២៣៥) រូបំ សហេតុកំ អនារម្មណំ នត្ថំ តស្ស
អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ អលោកោ
សហេតុកោ អនារម្មណោ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូបំ សហេ-
តុកំ អនារម្មណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ អនោសោ សហេតុកោ
។ បេ ។ អនោត្តប្បំ សហេតុកំ អនារម្មណំ នត្ថំ
តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២៣៦) ន វត្ថុព្វំ រូបំ សហេតុកន្តិ ។ អា-
មន្តា ។ នន្ត រូបំ សប្បច្ចយន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ រូបំ
សប្បច្ចយំ តេន វត វេ វត្ថុព្វេ រូបំ សហេតុកន្តិ ។

រូបំ សហេតុកន្តិកថា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

មានៈ ទិដ្ឋិ វិចិត្តិថា មិនៈ ទុទ្ធច្ចៈ អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ ប្រកប
ដោយហេតុ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្ត
ទុក ចំពោះអនោត្តប្បៈនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយ
ហេតុ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំ-
ពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៣៥) រូប ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង
។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានឡើយ ។ អើ ។ អលោកៈ
ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំង
ចិត្តទុក ចំពោះអលោកៈនោះ មិនមានឡើយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ រូប ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមានអារម្មណ៍ ការ
រំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានឡើយ ។ អើ ។
អទោសៈ ប្រកបដោយហេតុ ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ ប្រកបដោយហេតុ
តែមិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះអនោត្ត-
ប្បៈនោះ មិនមានឡើយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៣៦) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប ប្រកបដោយហេតុឡើយ ។
អើ ។ ក្រែងរូប ប្រកបដោយបច្ច័យឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើរូប ប្រកប
ដោយបច្ច័យមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល
ថា រូប ប្រកបដោយហេតុមែន ។

ចប់ រូបសហេតុកត្តិកថា ។

រូបំ កុសលកុសលន្តីកថា

(២៣៧) រូបំ កុសលន្តី ។ អាមន្តា ។ សារម្ម-
ណំ អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នន្ទ អនាម្បណំ នត្ថំ
តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។
ហញ្ចំ អនាម្បណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
បណីដី ឆោ វត វេ វត្ថុព្វេ រូបំ កុសលន្តី ។

(២៣៨) អនោគោ កុសលោ សារម្មណោ
អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អា-
មន្តា ។ រូបំ កុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស អា-
វជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។ អនោសោ កុសលោ ។ បេ ។ អមោ-
ហោ កុសលោ ។ បេ ។ សន្ធា វិរិយំ សតិ ស-
មាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា កុសលា សារម្មណោ អត្ថំ
តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។
រូបំ កុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

រូបកុសលកុសលន្តិកវិហារ

(២៣៧) រូប ជាតុសល ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍
ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង រូបមិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង
។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិន
បើរូបមិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ
មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាតុសលទេ ។

(២៣៨) អលោកៈ ជាតុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង
។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះអលោកៈនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ រូប
ជាតុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
អទោសៈ ជាតុសល ។ បេ ។ អមោហៈ ជាតុសល ។ បេ ។ សទ្ធា
វិរិយៈ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា ជាតុសល ប្រកបដោយអារ-
ម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះបញ្ញានោះ មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ រូប ជាតុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង
។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

(២៣៩) រូបំ កុសលំ អនាម្បណំ នត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ អលោកោ
 កុសលោ អនាម្បណោ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូបំ កុស-
 លំ អនាម្បណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ ប-
 ណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ អនោសោ កុសលោ ។ បេ ។
 បញ្ញា កុសលា អនាម្បណា នត្ថំ តាយ អាវជ្ជនា
 ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២៤០) រូបំ អកុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ សារម្បណំ
 អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ អនាម្បណំ នត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ
 អនាម្បណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដិ-
 នោ វត វេ វត្ថុព្វេ រូបំ អកុសលន្តិ ។ បេ ។

(២៤១) លោកោ អកុសលោ សារម្បណោ អត្ថំ
 តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(២៣៩) រូប ជាភុស្តល មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ អលោកៈ ជាភុស្តល មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះអលោកៈនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាភុស្តល មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ អទោសៈ ជាភុស្តល ។ បេ ។ បញ្ញា ជាភុស្តល មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះបញ្ញានោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៤០) រូប ជាអភុស្តល ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងរូប មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើរូប មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាអភុស្តលទេ ។ បេ ។

(២៤១) លោកៈ ជាអភុស្តល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះលោកៈនោះ មានដែរ ។ អើ ។

រូបំ កុសលកុសលន្តិកា

រូបំ អកុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា
 ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ - ។ បេ ។
 ខោសោ មោហោ មាណោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ អ-
 កុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ អកុសលំ សារម្មណំ
 អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២២២) រូបំ អកុសលំ អនាម្មណំ នត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ លោកោ
 អកុសលោ អនាម្មណោ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូបំ អកុស-
 លំ អនាម្មណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ ខោសោ មោហោ មាណោ
 ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ អកុសលំ អនាម្មណំ នត្ថំ
 តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

រូបកុសលាកុសលន្តិកថា

រូប ជាអកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំង
ចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ ជាអកុសល
ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះ
អនោត្តប្បៈនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ រូប ជាអកុសល ប្រកបដោយ
អារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មាន
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២២) រូប ជាអកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។
ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ លោកៈ ជាអកុ-
សល មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះ
លោកៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
រូប ជាអកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ។ បេ ។
អនោត្តប្បៈ ជាអកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការ
តាំងចិត្តទុក ចំពោះអនោត្តប្បៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(២៤៣) ន វត្ថុញ្ចំ រូបំ កុសលម្បី អកុសលម្បី-
តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ កាយកម្មំ វេទកម្មំ កុស-
លម្បី អកុសលម្បីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ កាយ-
កម្មំ វេទកម្មំ កុសលម្បី អកុសលម្បី តេន វត
រេ វត្ថុញ្ចំ រូបំ កុសលម្បី អកុសលម្បីតិ ។

រូបំ កុសលកុសលន្តិកថា ។

រូបំ វិបាកោតិកថា

(២៤៤) រូបំ វិបាកោតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ សុខវេទ-
និយំ ទុក្ខវេទនិយំ អទុក្ខមសុខវេទនិយំ សុខាយ វេទ-
នាយ សម្បយុត្តំ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ អទុក្ខ-
មសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ឧស្សេន សម្បយុត្តំ
។ បេ ។ ចិត្តេន សម្បយុត្តំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស
អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចំ
។ បេ ។ ននុ ន សុខវេទនិយំ ន ទុក្ខវេទនិយំ
។ បេ ។ អនាម្បណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ ន សុខវេទនិយំ ន
ទុក្ខវេទនិយំ ។ បេ ។ អនាម្បណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា
។ បេ ។ បណីដី នោ វត រេ វត្ថុញ្ចំ រូបំ វិបាកោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(២៤៣) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប ជាភុសល ក៏មាន ជា
 អភុសលក៏មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងកាយកម្មនិងវចីកម្ម ជាភុសល ក៏
 មាន ជាអភុសល ក៏មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើកាយកម្មនិងវចីកម្ម ជា
 ភុសល ក៏មាន ជាអភុសល ក៏មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកគួរពោលថា រូប ជាភុសលក៏មាន ជាអភុសលក៏មាន ។

ចប់ រូបកុសលាកុសលន្តិកថា ។

រូបវិបាកោតិកថា

(២៤៤) រូប ជាវិបាកឬ ។ អើ ។ រូប គួរដល់ការរងសុខ
 គួរដល់ការរងទុក្ខ គួរដល់ការរងអទុក្ខមសុខ ប្រកបដោយសុខវេទនា
 ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ប្រកបដោយ
 ផស្សៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយចិត្ត ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង
 ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង រូបមិនគួរដល់ការរងសុខ មិនគួរដល់ការ
 រងទុក្ខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្ត
 ទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើរូប មិនគួរដល់ការ
 រងសុខ មិនគួរដល់ការរងទុក្ខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង
 ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាវិបាកទេ ។

រូបំ វិបាកោតិកថា

(២៤៥) ដស្សោ វិបាកោ ដស្សោ សុខវេទនិ-
យោ ទុក្ខវេទនិយោ ។ បេ ។ សារម្មណោ អត្ថំ វស្ស
អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ
វិបាកោ រូបំ សុខវេទនិយំ ទុក្ខវេទនិយំ ។ បេ ។
សារម្មណំ អត្ថំ វស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២៤៦) រូបំ វិបាកោ រូបំ ន សុខវេទនិយំ ន
ទុក្ខវេទនិយំ ។ បេ ។ អនាម្បណំ នត្ថំ វស្ស អា-
វជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ ដស្សោ
វិបាកោ ដស្សោ ន សុខវេទនិយោ ន ទុក្ខវេទនិ-
យោ ។ បេ ។ អនាម្បណោ នត្ថំ វស្ស អាវជ្ជនា
។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២៤៧) ន វត្ថុតំ រូបំ វិបាកោតិ ។ អាមន្តា ។
ននុ កម្មស្ស កតត្តា ឧប្បន្នា ចិត្តចេតសីកា ធម្មា
វិបាកោតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ កម្មស្ស កតត្តា
ឧប្បន្នា ចិត្តចេតសីកា ធម្មា វិបាកោ តេន វត
រេ វត្ថុព្វេ កម្មស្ស កតត្តា ឧប្បន្នំ រូបំ វិបាកោតិ ។

រូបវិបាកោតិកថា

[២៤៥] ផស្សៈ ជាវិបាក ផស្សៈ គួរដល់ការរងសុខ គួរដល់
ការរងទុក្ខ ។ បេ ។ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។
ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះផស្សៈនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ រូប ជាវិបាក
រូប គួរដល់ការរងសុខ គួរដល់ការរងទុក្ខ ។ បេ ។ ប្រកបដោយអារម្មណ៍
ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយោងនេះទេ ។ បេ ។

[២៤៦] រូប ជាវិបាក រូប មិនគួរដល់ការរងសុខ មិនគួរដល់
ការរងទុក្ខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំង
ចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ ជាវិបាក ផស្សៈ
មិនគួរដល់ការរងសុខ មិនគួរដល់ការរងទុក្ខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍
ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះផស្សៈនោះ មិនមានទេឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយោងនេះទេ ។ បេ ។

[២៤៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប ជាវិបាកទេឬ ។ អើ ។
ក្រែងធម៌ទាំងឡាយ ប្រកបដោយចិត្តនិងចេតសិកដែលកើតឡើងព្រោះ
ធ្វើនូវកម្ម ជាវិបាកឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើធម៌ទាំងឡាយ ប្រកបដោយ
ចិត្តនិងចេតសិកដែលកើតឡើងព្រោះធ្វើនូវកម្ម ជាវិបាកមែន ម្ចាស់អ្នក
ដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា រូប ដែលកើតឡើងព្រោះ
ធ្វើនូវកម្ម ជាវិបាក ។

ចប់ រូបវិបាកោតិកថា ។

រូបំ រូបារិចាររូបារិចារិកហិ

(២៤៨) អត្ថំ រូបំ រូបារិចារិកហិ ។ អាមន្តា ។ ស-
មាបត្តសិយំ ឧបបត្តសិយំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ សមា-
បត្តសិយេន ចិត្តេន ឧបបត្តសិយេន ចិត្តេន ទិដ្ឋ-
ធម្មសុខវិហារេន ចិត្តេន សហគតំ សហជាតំ សំ-
សដ្ឋំ សម្បយុត្តំ ឯកុប្បាទំ ឯកនិរោធំ ឯកវត្ថុកំ
ឯការម្ពណ្ឌន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ ន
សមាបត្តសិយំ ន ឧបបត្តសិយំ ន ទិដ្ឋធម្មសុខ-
វិហារំ ន សមាបត្តសិយេន ចិត្តេន^(១) ឧបបត្តសិ-
យេន ចិត្តេន^(២) ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារេន ចិត្តេន សហ-
គតំ សហជាតំ សំសដ្ឋំ សម្បយុត្តំ ឯកុប្បាទំ ឯក-
និរោធំ ឯកវត្ថុកំ ឯការម្ពណ្ឌន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ
ន សមាបត្តសិយំ ន ឧបបត្តសិយំ ន ទិដ្ឋធម្មសុខ-
វិហារំ ន សមាបត្តសិយេន ចិត្តេន ។ បេ ។ ឯកា-
រម្ពណំ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ រូបំ រូបារិចារិកហិ ។

រូបរូបាវិបារូបាវិបរត្តិកថា

(២៤៨) រូប ជារូបាវចរៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ រូប ស្វែងរក
សមាបត្តិ ស្វែងរកកំណើត នៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
គ្នា កើតជាមួយគ្នា លាយច្រឡំគ្នា ប្រកបព្រម មានកំណើតជាមួយ
គ្នា រលត់ទៅជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា
ដោយចិត្តដែលស្វែងរកសមាបត្តិ ចិត្តដែលស្វែងរកកំណើត ចិត្តដែល
នៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ក្រែងរូប មិនស្វែងរកសមាបត្តិ មិនស្វែងរកកំណើត មិននៅជាសុខក្នុង
បច្ចុប្បន្ន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា លាយច្រឡំគ្នា ប្រ-
កបព្រម មានកំណើតជាមួយគ្នា រលត់ទៅជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា
មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលមិនស្វែងរកសមាបត្តិ ចិត្តដែល
មិនស្វែងរកកំណើត ចិត្តដែលមិននៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។
ប្រសិនបើរូប មិនស្វែងរកសមាបត្តិ មិនស្វែងរកកំណើត មិននៅជាសុខ
ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលមិនស្វែងរកសមា-
បត្តិ ។ បេ ។ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជារូបាវចរៈ

មានទេ ។

រូប រូបាវិចាររូបាវិចារន្តិកថា

(២៤៧) អត្ថិ រូបំ អរូទាវចរន្តិ ។ អាមន្តា ។ សមា-
បត្តេសីយំ ឧបបត្តេសីយំ ទិដ្ឋជម្មស្សឧវិហារំ សមាបត្តេ-
សីយេន ចិត្តេន ឧបបត្តេសីយេន ចិត្តេន ទិដ្ឋជម្ម-
ស្សឧវិហារេន ចិត្តេន សហកតំ សហជាតំ សំសដ្ឋំ
សម្មយុត្តំ ឯកុប្បាទំ ឯកនិរោធំ ឯកវត្ថុកំ ឯកា-
រម្មណ្ឌន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ ន ស-
មាបត្តេសីយំ ន ឧបបត្តេសីយំ ន ទិដ្ឋជម្មស្សឧវិហារំ
ន សមាបត្តេសីយេន ចិត្តេន ។ បេ ។ ឯការម្ម-
ណ្ឌន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ ន សមាបត្តេសីយំ ន
ឧបបត្តេសីយំ ។ បេ ។ ឯកវត្ថុកំ ឯការម្មណ្ឌំ នោ
វត រេ វត្ថុព្វេ អត្ថិ រូបំ អរូទាវចរន្តិ ។

(២៥០) ន វត្តព័ន្ធ អត្ថ រូប រូបាវចរ អត្ថ រូប អរូបា-
 វចន្តិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ កោមាវចរកម្មស្ស កតត្តា
 រូប កោមាវចន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហឿ កោមាវចរ-
 កម្មស្ស កតត្តា រូប កោមាវចរ តេន វត រេ វត្តព័ន្ធ
 រូបាវចរកម្មស្ស កតត្តា រូប រូបាវចរ អរូបាវចរ-
 កម្មស្ស កតត្តា រូប អរូបាវចន្តិ ។

រូប រូបាវិចារូបាវិចារង្គិកថា ។

រូបរូបាវចារូបាវចារូបាវចា

(២៤៩) រូប ជាអរូបាវចារូប មានដែរឬ ។ អើ ។ រូប ដែល
ស្វែងរកសមាបត្តិ ស្វែងរកកំណើត នៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ប្រព្រឹត្ត
ទៅជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា លាយប្រឡងគ្នា ប្រកបព្រម មានកំ-
ណើតជាមួយគ្នា រលត់ទៅជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍
ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលស្វែងរកសមាបត្តិ ចិត្តដែលស្វែងរកកំណើត
ចិត្តដែលនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។
។ បេ ។ ក្រែងរូប មិនស្វែងរកសមាបត្តិ មិនស្វែងរកកំណើត មិននៅ
ជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែល
មិនស្វែងរកសមាបត្តិ ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើរូប មិនស្វែងរកសមាបត្តិ
មិនស្វែងរកកំណើត ។ បេ ។ មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា
ម្ចាស់អ្នកដឹងម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាអរូបាវចារូប មានទេ ។

(២៥០) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប ជាអរូបាវចារូប ក៏មាន រូប
ជាអរូបាវចារូប ក៏មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងរូប ជាតាមាវចារូប ព្រោះធ្វើកម្ម
ជាតាមាវចារូប ។ អើ ។ ប្រសិនបើរូប ជាតាមាវចារូប ព្រោះធ្វើកម្មជា
តាមាវចារូបមែន ម្ចាស់អ្នកដឹងម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
រូប ជាអរូបាវចារូប ព្រោះធ្វើកម្មជាអរូបាវចារូប រូប ជាអរូបាវចារូប ព្រោះធ្វើ
កម្មជាអរូបាវចារូបដែរ ។

ចប់ រូបរូបាវចារូបាវចារូបាវចា ។

រូបរាគោ រូបធាតុបរិយាបន្ថោតិអាទិកហិ

[២៥០] រូបរាគោ រូបធាតុបរិយាបន្ថោតិ ។ អា-
មន្តា ។ សមាបត្តសិយោ ឧបបត្តសិយោ ទិដ្ឋធម្មសុ-
ខវិហារោ សមាបត្តសិយេន ចិត្តេន ឧបបត្តសិយេន
ចិត្តេន ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារេន ចិត្តេន សហគតោ សហ-
ជាតោ សំសដ្ឋោ សម្បយុត្តោ ឯកុប្បាទោ ឯកនិរេ-
នោ ឯកវត្ថុតោ ឯការម្មណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។ ននុ ន សមាបត្តសិយោ ន ឧបបត្តសិយោ
ន ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារោ ន សមាបត្តសិយេន ចិត្តេន
។ បេ ។ ឯកវត្ថុតោ ឯការម្មណោតិ ។ អាមន្តា ។
ហព្វំ ន សមាបត្តសិយោ ន ឧបបត្តសិយោ ន ទិដ្ឋ-
ធម្មសុខវិហារោ ន សមាបត្តសិយេន ចិត្តេន ។ បេ ។
ឯកវត្ថុតោ ឯការម្មណោ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ រូបរាគោ
រូបធាតុបរិយាបន្ថោតិ ។

[២៥២] រូបរាគោ រូបធាតុបរិយាបន្ថោតិ ។ អា-
មន្តា ។ សទ្ធករាគោ សទ្ធជាតុបរិយាបន្ថោតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូបរាគោ រូបធាតុបរិយាបន្ថោតិ ។
អាមន្តា ។ កន្ធករាគោ ។ បេ ។ រសរាគោ ។ បេ ។
ដោដ្ឋព្វរាគោ ដោដ្ឋព្វធាតុបរិយាបន្ថោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

រូបរាគរូបជាតិបរិយាបន្តោតិអាទិកបា

[២៥១] រូបរាគៈ រាបបញ្ចាលក្នុងរូបនាគុប្ប ។ អើ ។ រូបរាគៈ ដែល
ស្វែងរកសមាបត្តិ ស្វែងរកកំណើត នៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ប្រព្រឹត្តទៅ
ជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា លាយច្រឡំគ្នា ប្រកបព្រម មានកំណើត
ជាមួយគ្នា រលត់ទៅជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានការម្ស្នាក់ជាមួយ
គ្នា ដោយចិត្តដែលស្វែងរកសមាបត្តិ ចិត្តដែលស្វែងរកកំណើត ចិត្ត
ដែលនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ក្រែងរូបរាគៈ មិនស្វែងរកសមាបត្តិ មិនស្វែងរកកំណើត មិននៅជា
សុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានការម្ស្នាក់ជាមួយគ្នា ដោយចិត្ត
ដែលមិនស្វែងរកសមាបត្តិ ។ បេ ។ ទេវ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ រូបរាគៈ
មិនស្វែងរកសមាបត្តិ មិនស្វែងរកកំណើត មិននៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន
មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានការម្ស្នាក់ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលមិនស្វែងរក
សមាបត្តិ ។ បេ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូបរាគៈ
រាបបញ្ចាលក្នុងរូបនាគុទេ ។

[២៥២] រូបរាគៈ រាបបញ្ចាលក្នុងរូបនាគុប្ប ។ អើ ។ សទ្ធកតៈ
រាបបញ្ចាលក្នុងសទ្ធនាគុដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
រូបរាគៈ រាបបញ្ចាលក្នុងរូបនាគុដែរឬ ។ អើ ។ គន្ធកតៈ ។ បេ ។ រស-
រាគៈ ។ បេ ។ ដោយពាក្យ រាបបញ្ចាលក្នុងដោយពាក្យដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

រូបរាគ រូបធាតុបរិយាបន្នោតិអាទិកថា

(២៥៣) សន្និរាគោ ន វត្ថុញ្ចំ សន្និធាតុបរិយា-
បន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ រូបរាគោ ន វត្ថុញ្ចំ រូបធាតុ-
បរិយាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។ កន្ធុរា-
គោ ។ បេ ។ រសរាគោ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញ្ចរាគោ ន
វត្ថុញ្ចំ ដោដ្ឋញ្ចធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ រូប-
រាគោ ន វត្ថុញ្ចំ រូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

(២៥៤) អរូបរាគោ អរូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។
អាមន្តា ។ អរូបរាគោ ន វត្ថុញ្ចំ អរូបធាតុបរិយា-
បន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។ អរូបរាគោ
អរូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ សមាបត្តេ-
សិយោ ឧបបត្តេសិយោ ទិដ្ឋនម្មសុខវិហារោ សមា-
បត្តេសិយេន ចិត្តេន ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន ទិដ្ឋ-
នម្មសុខវិហារេន ចិត្តេន សហគតោ សហជាតោ សំ-
សង្ខា សម្បយុត្តោ ឯកុច្ចារោ ឯកនិរោធ�ោ ឯក-
វត្ថុកោ ឯការម្ពណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។
នន្ទំ ន សមាបត្តេសិយោ ន ឧបបត្តេសិយោ ន
ទិដ្ឋនម្មសុខវិហារោ ន សមាបត្តេសិយេន ចិត្តេន
។ បេ ។ ឯកវត្ថុកោ ឯការម្ពណោតិ ។ អាមន្តា ។

រូបរាជ្យបធាតុបរិយាបន្ថោតិអាទិកថា

(២៥៣) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សទ្ធកត្តៈ រាប់បញ្ចូលកងសទ្ធាតុទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូបរាគៈ រាប់បញ្ចូលកងរូបធាតុទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល មិនគួរនិយាយថា គន្ធកត្តៈ ។ បេ ។ រសរាគៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វរាគៈ រាប់បញ្ចូលកងផោដ្ឋព្វធាតុទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គល មិនគួរនិយាយថា រូបរាគៈ រាប់បញ្ចូលកងរូបធាតុទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៥៤) អរូបរាគៈ រាប់បញ្ចូលកងអរូបធាតុឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អរូបរាគៈ រាប់បញ្ចូលកងអរូបធាតុទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អរូបរាគៈ រាប់បញ្ចូលកងអរូបធាតុឬ ។ អើ ។ អរូបរាគៈ ដែលស្វែងរកសមាបត្តិ ស្វែងរកកំណើត នៅជាសុខកងបច្ចុប្បន្ន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា លាយច្រឡំគ្នា ប្រកបព្រមមានកំណើតជាមួយគ្នា រលត់ទៅជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលស្វែងរកសមាបត្តិ ចិត្តដែលស្វែងរកកំណើត ចិត្តដែលនៅជាសុខកងបច្ចុប្បន្នដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងអរូបរាគៈ ដែលមិនស្វែងរកសមាបត្តិ មិនស្វែងរកកំណើត មិននៅជាសុខកងបច្ចុប្បន្ន មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលមិនស្វែងរកសមាបត្តិ ។ បេ ។ ឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ហោរិ ន សហបត្តេសីយោ ន ឧបបត្តេសីយោ ន ទិដ្ឋ-
 ធម្មសុខវិហារោ ន សហបត្តេសីយេន ចិត្តេន ន ឧប-
 បត្តេសីយេន ចិត្តេន ន ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារេន ចិត្តេន
 សហគតោ សហជាតោ សំសដ្ឋោ សម្បយុត្តោ ឯ-
 ក្យប្បនោ ឯកនិរោដោ ឯកវត្ថុតោ ឯការម្ពុណោ
 នោ វត វេ វត្ថុញ្ច អរូបរកោ អរូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។

(២៥៥) អរូបរកោ អរូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។
 អាមន្តា ។ សទ្ធករកោ សទ្ធជាតុបរិយាបន្នោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។ អរូបរកោ អរូបធាតុបរិយា-
 បន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ កន្ធករកោ ។ បេ ។ រសរកោ
 ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វរកោ ដោដ្ឋព្វធាតុបរិយាបន្នោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

(២៥៦) សទ្ធករកោ ន វត្ថុតំ សទ្ធជាតុបរិយា-
 បន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ អរូបរកោ ន វត្ថុតំ អរូប-
 ធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។ កន្ធក-
 រកោ ។ បេ ។ រសរកោ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វរកោ
 ន វត្ថុតំ ដោដ្ឋព្វធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។
 អរូបរកោ ន វត្ថុតំ អរូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ប្រសិនបើអរូបកតៈ ដែលមិនស្វែងរកសមាបត្តិ មិនស្វែងរកកំណើត
 មិននៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា លាយ
 ច្រឡំគ្នា ប្រកបព្រម មានកំណើតជាមួយគ្នា រលត់ទៅជាមួយគ្នា
 មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលមិនស្វែង
 រកសមាបត្តិ ចិត្តដែលមិនស្វែងរកកំណើត ចិត្តដែលមិននៅជាសុខក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន មាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អរូបកតៈ រាប់បញ្ចូល
 ក្នុងអរូបធាតុទេ ។

(២៥៥) អរូបកតៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុឬ ។ អើ ។ សទ្ធា-
 កតៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងសទ្ធាធាតុដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ អរូបកតៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុដែរឬ ។ អើ ។ គន្ធាកតៈ
 ។ បេ ។ រសកតៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វកតៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងផោដ្ឋព្វធាតុដែរ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៥៦) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សទ្ធាកតៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងសទ្ធា-
 ធាតុទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អរូបកតៈ រាប់បញ្ចូលក្នុង
 អរូបធាតុទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនគួរ
 និយាយថា គន្ធាកតៈ ។ បេ ។ រសកតៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វកតៈ រាប់បញ្ចូល
 ក្នុងផោដ្ឋព្វធាតុទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អរូបកតៈ រាប់
 បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

រូបរាង រូបធាតុបរិយាបន្ថោតិអាទិកថា

(២៥៧) ន វត្ថុញ្ចំ រូបរាគោ រូបធាតុបរិយាបន្ថោតិ
 អរូបរាគោ អរូបធាតុបរិយាបន្ថោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
 កាមរាគោ កាមធាតុបរិយាបន្ថោតិ ។ អាមន្តា ។
 បាញ្ចំ កាមរាគោ កាមធាតុបរិយាបន្ថោតិ តេន វត្ថ
 រេ វត្ថុញ្ចំ រូបរាគោ រូបធាតុបរិយាបន្ថោតិ អរូបរាគោ
 អរូបធាតុបរិយាបន្ថោតិ ។

រូបរាង រូបធាតុបរិយាបន្ថោតិអាទិកថា ។

សោឡសមេវត្តោ ។

តិស្សំ ឧទ្ធចំ

ចិត្តនិក្ខហោ ចិត្តបក្ខហោ សុខានុប្បដានំ អធិក្ក-
 យមនសិកាវេ រូបំ ហេតុ រូបំ នរហេតុកំ រូបំ
 កុសលម្បំ អកុសលម្បំ រូបំ វិនាកោ អត្ថំ
 រូបំ រូបាវចរំ អត្ថំ រូបំ អរូបាវចរំ សព្វេ កិលេ-
 សា កាមធាតុបរិយាបន្ថោតិ ។

រូបរាជរូបធាតុបរិបន្ថោតិអាទិកថា

(២៥៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូបរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុ
 អរូបរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងតាមរាគៈ រាប់
 បញ្ចូលក្នុងតាមធាតុឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើតាមរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងតាម-
 ធាតុមែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា រូបរាគៈ
 រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុ អរូបរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុបាន ។

ចប់ រូបរាជអរូបធាតុបរិបន្ថោតិអាទិកថា ។

ចប់ សោឡុសមវគ្គ ។

ឧទ្ទាននៃសោឡុសមវគ្គនោះ គឺ

និយាយ អំពីការសង្កត់សង្កិនចិត្ត ១ ការទំនុកបម្រុងចិត្ត ១
 ការប្រគល់ឲ្យនូវសេចក្តីសុខ ១ ការត្រាស់ដឹងហើយទើបធ្វើ
 ទុកក្នុងចិត្ត ១ រូប ជាហេតុ ១ រូប ប្រកបដោយហេតុ ១
 រូប ជាតុសលក៏មាន ជាអតុសលក៏មាន ១ រូប ជាវិបាក ១
 រូប ជាវុប្បាវចរក៏មាន រូប ជាអវុប្បាវចរក៏មាន ១ កិលេស
 ទាំងអស់ រាប់បញ្ចូលក្នុងតាមធាតុ ១ ។

អត្ថិ អរហតោ បុព្វាបចយោតិកហិ

(២៥៨) អត្ថិ អរហតោ បុព្វាបចយោតិ ។ អា-
មន្តា ។ អត្ថិ អរហតោ អបុព្វាបចយោតិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ នត្ថិ អរហតោ អបុព្វាបច-
យោតិ ។ អាមន្តា ។ នត្ថិ អរហតោ បុព្វាបច-
យោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២៥៩) អត្ថិ អរហតោ បុព្វាបចយោតិ ។
អាមន្តា ។ អរហា បុព្វាកិសដ្ឋារំ អភិសដ្ឋរោតិ
អាណេព្វាកិសដ្ឋារំ អភិសដ្ឋរោតិ កតិសំវត្តនិយំ កម្មំ
ករោតិ កវសំវត្តនិយំ កម្មំ ករោតិ អធិប្បច្ចយសំ-
វត្តនិយំ កម្មំ ករោតិ មហាកោកសំវត្តនិយំ កម្មំ
ករោតិ មហាបរិវារសំវត្តនិយំ កម្មំ ករោតិ នេវសោ-
ភក្យសំវត្តនិយំ កម្មំ ករោតិ មនុស្សសោភក្យសំវត្ត-
និយំ កម្មំ ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២៦០) អត្ថិ អរហតោ បុព្វាបចយោតិ ។ អា-
មន្តា ។ អរហា អាចិនាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
អរហា អបចិនាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អត្ថិអរហតោបព្វាបយោតិកហិ

(២៥៨) ការសន្សំបុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។
អើ ។ ការសន្សំបាប របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសន្សំបាប របស់ព្រះអរហន្ត មិន
មានទេឬ ។ អើ ។ ការសន្សំបុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៥៩) ការសន្សំបុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត ភក់តែងបញ្ចក្ខិសង្ខារ ភក់តែងអានន្តោក្ខិសង្ខារ ធ្វើកម្ម
ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីគតិ ធ្វើកម្មដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកត ធ្វើកម្មដែល
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបច្ច័យដ៏ក្រៃលែង ធ្វើកម្មដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកោតៈ
ច្រើន ធ្វើកម្មដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមានបរិវារច្រើន ធ្វើកម្មដែលប្រព្រឹត្ត
ទៅដើម្បីភាពដ៏ល្អលើសលែងក្នុងទេវលោក ធ្វើកម្មដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
ភាពដ៏ល្អលើសលែងក្នុងមនុស្សលោកដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

(២៦០) ការសន្សំបុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត សន្សំទុកដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះ
អរហន្ត មិនមានការសន្សំទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អត្ថិ អរហតោ បុព្វបថយោគិកថា

អរហា បដហតីតិ ។ ប ។ អរហា ឧទាទិយតីតិ
 ។ បេ ។ អរហា វិសីនេតីតិ ។ បេ ។ អរហា ឧស្ស័នេ-
 តីតិ ។ បេ ។ អរហា វិជ្ជបេតីតិ ។ បេ ។ អរហា
 សន្ធិបេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ នន្ទ
 អរហា នេវាចិនាតិ ន អបចិនាតិ អបចិនិត្វា
 វិគោតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អរហា នេវាចិនាតិ
 នាបចិនាតិ អបចិនិត្វា វិគោ នោ វត វេ វត្ថុព្វ
 អត្ថិ អរហតោ បុព្វបថយោគិ ។

[២៦០ នន្ទ អរហា នេវ បដហតិ ន ឧទាទិ-
 យតិ បដហិត្វា វិគោ នេវ វិសីនេតិ ន ឧស្ស័នេតិ
 វិសីនិត្វា វិគោ នេវ វិជ្ជបេតិ ន សន្ធិបេតិ វិជ្ជបេត្វា
 វិគោតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អរហា នេវ វិជ្ជបេតិ
 ន សន្ធិបេតិ វិជ្ជបេត្វា វិគោ នោ វត វេ វត្ថុព្វ
 អត្ថិ អរហតោ បុព្វបថយោគិ ។

អត្ថិអរហន្តោបបដិសេធិកថា

ព្រះអរហន្ត លះបង់ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកាន់ខ្ជាប់ ។ បេ ។ ព្រះអរ-
ហន្ត កកាយចេញ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រមូលយក ។ បេ ។ ព្រះ
អរហន្ត កំចាត់ចេញ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ក្រសាវយកដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនសន្សំ មិនមែន
ជាមិនសន្សំ គឺលែងសន្សំហើយ បិតនៅឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើព្រះ
អរហន្ត មិនសន្សំ មិនមែនជាមិនសន្សំ គឺលែងសន្សំហើយ បិតនៅ
ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការសន្សំបុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត
មានទេ ។

[២៦១] ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនលះបង់ មិនប្រកាន់ខ្ជាប់ លុះលះ
បង់ហើយបិតនៅ មិនកកាយចេញ មិនប្រមូលយក លុះកកាយចេញ
ហើយបិតនៅ មិនកំចាត់ចេញ មិនក្រសាវយក លុះកំចាត់ចេញ
ហើយបិតនៅឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើព្រះអរហន្ត មិនកំចាត់ចេញ
មិនក្រសាវយក លុះកំចាត់ចេញហើយបិតនៅមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា ការសន្សំបុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

(២៦២) នត្ថំ អរហតោ បុព្វាបចយោតិ ។ អា-
មន្តា ។ អរហា ទានំ ទទេយ្យតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
អរហា ទានំ ទទេយ្យ នោ វត វេ វត្ថព្វេ នត្ថំ
អរហតោ បុព្វាបចយោតិ ។

(២៦៣) អរហា ចីវរំ ទទេយ្យ ។ បេ ។ បិណ្ឌា-
ហតំ ទទេយ្យ សេនាសនំ ទទេយ្យ តិលានប្បវត្ត-
យកេសជ្ជបរិក្ខារំ ទទេយ្យ ខាទនីយំ ទទេយ្យ ភោ-
ជនីយំ ទទេយ្យ ចានីយំ ទទេយ្យ ចេតិយំ វន្តេយ្យ
ចេតិយេ មាលំ អាហេយេយ្យ កន្ធ�ំ អាហេយេយ្យ វិលេ-
បនំ អាហេយេយ្យ ។ បេ ។ ចេតិយំ អភិទក្ខិណំ
ករេយ្យតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អរហា ចេតិយំ
អភិទក្ខិណំ ករេយ្យ នោ វត វេ វត្ថព្វេ នត្ថំ
អរហតោ បុព្វាបចយោតិ ។

អត្ថំ អរហតោ បុព្វាបចយោតិកថា ។

នត្ថំ អរហតោ អកាលមប្បតិកថា

(២៦៤) នត្ថំ អរហតោ អកាលមប្បតិ ។ អា-
មន្តា ។ នត្ថំ អរហន្តយាតកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ
។ បេ ។ អត្ថំ អរហន្តយាតកោតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(២៦២) ការសន្សំបុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ។
អើ ។ ព្រះអរហន្ត គប្បីឲ្យបានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើព្រះអរហន្ត
គប្បីឲ្យបានដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការសន្សំ
បុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ។

(២៦៣) ព្រះអរហន្ត គប្បីឲ្យចីវរ ។ បេ ។ គប្បីឲ្យបិណ្ឌបាត
ឲ្យសេនាសនៈ ឲ្យគិលានប្បបូរណ៍ភេសជ្ជៈបរិក្ខារ ឲ្យវត្ថុគួរទំពាស្តី ឲ្យ
វត្ថុគួរបរិភោគ ឲ្យទឹកគួរផឹក ថ្វាយបង្គំចេតិយ លើកឡើងនូវផ្កាកម្រង
លើកឡើងនូវគ្រឿងក្រអូប លើកឡើងនូវគ្រឿងលាប ពូជ៌ចេតិយ ។ បេ ។
គប្បីធ្វើអភិទក្សិណចេតិយដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើព្រះអរហន្ត គប្បី
ធ្វើអភិទក្សិណចេតិយដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការ
សន្សំបុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ។

ចប់ អត្ថិ អរហតោ បុព្វបថយោតិកថា ។

ឥត្ថិ អរហតោ អកាលមបូតិកថា

(២៦៤) សេចក្តីស្លាប់ក្នុងកាលមិនគួរ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ
ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នកសម្លាប់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកសម្លាប់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។

ឆត្រី អរហតោ អកាលមច្ចុតិកា

អត្ថំ អរហតោ អកាលមច្ចុតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។ ឆត្រី អរហតោ អកាលមច្ចុតិ ។ អា-
 មន្តា ។ យោ អរហន្តំ ជីវិតា វេរោបេតិ សោ
 សតិ ជីវិតេ ជីវិតាវសេសេ ជីវិតា វេរោបេតិ អស-
 តិ ជីវិតេ ជីវិតាវសេសេ ជីវិតា វេរោបេតិតិ ។
 សតិ ជីវិតេ ជីវិតាវសេសេ ជីវិតា វេរោបេតិតិ ។
 ហញ្ចិ សតិ ជីវិតេ ជីវិតាវសេសេ ជីវិតា វេរោបេតិ
 ឈោ វត វេ វត្ថុព្វ ឆត្រី អរហតោ អកាលមច្ចុតិ ។
 អសតិ ជីវិតេ ជីវិតាវសេសេ ជីវិតា វេរោបេតិតិ ។
 ឆត្រី អរហន្តយាតកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

(២៦៥) ឆត្រី អរហតោ អកាលមច្ចុតិ ។ អា-
 មន្តា ។ អរហតោ កាយេ វិសំ ន កមេយ្យ
 សត្តំ ន កមេយ្យ អត្ថំ ន កមេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វ ។ បេ ។ នន្ទ អរហតោ កាយេ វិសំ
 កមេយ្យ សត្តំ កមេយ្យ អត្ថំ កមេយ្យាតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហតោ កាយេ វិសំ
 កមេយ្យ សត្តំ កមេយ្យ អត្ថំ កមេយ្យ

ឥតិ អរហពោ អកាលមច្ចុតិកថា

សេចក្តីស្លាប់ក្នុងកាលមិនគួរ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តីស្លាប់ក្នុងកាលមិនគួរ របស់
 ព្រះអរហន្ត មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលណា ផ្តាច់បង់ព្រះអរហន្ត
 ចាកជីវិត បុគ្គលនោះ កាលបើជីវិតនៅមាន តែងផ្តាច់បង់ជីវិតដ៏សេស
 សល់ចាកជីវិត កាលបើជីវិតមិនមាន តែងផ្តាច់បង់ជីវិតដ៏សេសសល់
 ចាកជីវិតដែរឬ ។ (បុគ្គលនោះ) កាលបើជីវិតនៅមាន តែងផ្តាច់បង់
 ជីវិតដ៏សេសសល់ចាកជីវិត ។ ប្រសិនបើ (បុគ្គលនោះ) កាលបើជីវិត
 នៅមាន តែងផ្តាច់បង់ជីវិតដ៏សេសសល់ចាកជីវិតដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា សេចក្តីស្លាប់ក្នុងកាលមិនគួរ របស់ព្រះអរហន្ត មិន
 មានទេ ។ (បុគ្គលនោះ) កាលបើជីវិតមិនមាន តែងផ្តាច់បង់ជីវិតដ៏
 សេសសល់ចាកជីវិតដែរ ។ បុគ្គលអ្នកសម្លាប់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៦៥) សេចក្តីស្លាប់ក្នុងកាលមិនគួរ របស់ព្រះអរហន្ត មិន
 មានទេឬ ។ អើ ។ ថ្នាំពិសមិនគប្បីចូលទៅ គ្រឿងសស្ត្រាមិន
 គប្បីមុត ភ្លើងមិនគប្បីឆេះ ចំពោះកាយ របស់ព្រះអរហន្តទេឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង ថ្នាំពិសគប្បីចូលទៅ
 គ្រឿងសស្ត្រាគប្បីមុត ភ្លើងគប្បីឆេះ ចំពោះកាយ របស់ព្រះអរហន្ត
 ដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ថ្នាំពិសគប្បីចូលទៅ គ្រឿងសស្ត្រាគប្បី
 មុត ភ្លើងគប្បីឆេះ ចំពោះកាយ របស់ព្រះអរហន្តដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

នោ វត វេ វត្ថុព្វេ នត្ថិ អរហតោ អកាលមច្ចុតិ ។

(២៦៦) អរហតោ កាយេ វិសំ ន កមេយ្យ
សត្តំ ន កមេយ្យ អត្ថំ ន កមេយ្យាតិ ។ អា-
មន្តា ។ នត្ថិ អរហន្តយាតកោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២៦៧) អត្ថិ អរហតោ អកាលមច្ចុតិ ។ អា-
មន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ ភកវតោ នាហំ ភិក្ខុវេ សព្វោ-
តនិកានំ កម្មានំ កតានំ ឧបចិតានំ អប្បដិសំវេនេត្វា
ព្យជ្ជិការំ វនាមិ តព្វ ខោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ឧបបដ្ឋេ វា
អបវេ វា បរិយាយេតិ អត្ថេវ សុត្ថន្តេតិ ។ អាមន្តា ។
តេន ហិ នត្ថិ អរហតោ អកាលមច្ចុតិ ។

នត្ថិ អរហតោ អកាលមច្ចុតិកថា ។

សព្វមិទ្ធំ កម្មតោតិកថា

(២៦៨) សព្វមិទ្ធំ កម្មតោតិ ។ អាមន្តា ។
កម្មម្បី កម្មតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
សព្វមិទ្ធំ កម្មតោតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វមិទ្ធំ បុព្វេ
កតហេតុតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អ្នកមិនគួរពោលថា សេចក្តីស្លាប់ក្នុងកាលមិនគួរ របស់ព្រះអរហន្ត មិន
មានទេ ។

(២៦៦) ថ្នាំពិសមិនគប្បីចូលទៅ គ្រឿងសស្ត្រាមិនគប្បីមុត ភ្លើង
មិនគប្បីឆេះ ចំពោះកាយ របស់អរហន្តទេវ ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នកសម្លាប់
ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៦៧) សេចក្តីស្លាប់ក្នុងកាលមិនគួរ របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
ឡាយ តថាគតមិនបានពោលថា កម្មទាំងឡាយ ប្រកបដោយចេតនា
ដែលសត្វធ្វើហើយ សន្សំហើយ អស់ទៅ ព្រោះតែមិនបានទទួលផល
ដូច្នេះឡើយ កម្មនោះឯង គប្បីឲ្យផល ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឬ ក្នុងអត្តភាពជា
លំដាប់ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
សេចក្តីស្លាប់ក្នុងកាលមិនគួរ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ។

ចប់ នត្តិ អរហតោ អកាលមច្ចុតិកថា ។

សព្វមិទ្ធិ កម្មតោតិកថា

(២៦៨) ធម្មជាតិ^(១)ទាំងអស់នេះ មាន ព្រោះកម្មឬ ។ អើ ។ ចុះ
កម្ម មាន ព្រោះកម្មដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ធម្មជាតិទាំងអស់នេះ មាន ព្រោះកម្មឬ ។ អើ ។ ធម្មជាតិទាំងអស់នេះ
ជាហេតុដែលធ្វើក្នុងកាលមុនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

១ សំដៅចំពោះកម្មក្តីលេស និងវិបាកវដ្តៈ ។

សព្វមិទំ កម្មតោតិកថា

សព្វមិទំ កម្មតោតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វមិទំ កម្មវិ-
 បាកតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សព្វមិទំ កម្មវិ-
 បាកតោតិ ។ អាមន្តា ។ កម្មវិបាកេន បាលំ បាលេ-
 យ្យតិ ។ អាមន្តា ។ បាលាតិបាកោ សដលោតិ ។
 អាមន្តា ។ កម្មវិបាកោ សដលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ កម្មវិបាកោ អដលោតិ ។ អាមន្តា ។ បា-
 លាតិបាកោ អដលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 កម្មវិបាកេន អទិន្នំ អាទិយេយ្យ ។ បេ ។ មុសា
 កណេយ្យ មិសុណំ កណេយ្យ ដុសំ កណេយ្យ
 សម្ពំ បលបេយ្យ សន្និ ចិន្តេយ្យ ចិន្តោបំ ហរេ-
 យ្យ ឯកាតារិកំ ករេយ្យ បរិបន្តេ តិដ្ឋេយ្យ បរទារំ
 កច្ឆេយ្យ តាមយាតកំ ករេយ្យ ចិកមយាតកំ ក-
 រេយ្យ កម្មវិបាកេន ទានំ ទទេយ្យ ដីវំ ទទេយ្យ
 មិណ្ឌាទានំ ទទេយ្យ សេថាសនំ ទទេយ្យ តិលាន
 ប្បច្ចយកេសជ្ឈបរិក្ខារំ ទទេយ្យតិ ។ អាមន្តា ។ តិលា-
 នប្បច្ចយកេសជ្ឈបរិក្ខារោ សដលោតិ ។ អាមន្តា ។
 កម្មវិបាកោ សដលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 កម្មវិបាកោ អដលោតិ ។ អាមន្តា ។ តិលានប្បច្ចយ-
 កេសជ្ឈបរិក្ខារោ អដលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

សព្វមិទំ កម្មពោតិកថា

ធម្មជាតិទាំងអស់នេះ មាន ព្រោះកម្ម ។ អើ ។ ធម្មជាតិទាំងអស់នេះ
 មាន ព្រោះវិបាករបស់កម្ម ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ធម្មជាតិទាំងអស់នេះ មាន ព្រោះវិបាករបស់កម្ម ។ អើ ។ បុគ្គល
 សម្លាប់សត្វ ដោយវិបាករបស់កម្ម ។ អើ ។ បាណាតិបាត មាន
 ផលដែរឬ ។ អើ ។ វិបាករបស់កម្ម មានផលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបាករបស់កម្ម មិនមានផលទេឬ ។ អើ ។
 បាណាតិបាត មិនមានផលទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គល កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ ។ បេ ។ និយាយកុហក និយាយ
 ពាក្យញុះញង់ និយាយពាក្យទ្រគោះ និយាយពាក្យឥតប្រយោជន៍ កាត់
 នូវទី-តាំងផ្ទះ បួនពួកអ្នកស្រុក បួនយកទ្រព្យតែផ្ទះមួយ ឈរចាំក្បែរផ្ទះ
 (ដើម្បីដណ្តើមយកទ្រព្យ) លួចប្រពន្ធបុគ្គលដទៃ សម្លាប់អ្នកស្រុក
 សម្លាប់អ្នកនិគម ដោយវិបាករបស់កម្ម បុគ្គល គប្បីឲ្យទាន គឺឲ្យចំរើរ ឲ្យ
 បិណ្ឌបាត ឲ្យសេនាសនៈ ឲ្យគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ដោយវិបាក
 របស់កម្ម ។ អើ ។ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ មានផលដែរឬ ។
 អើ ។ វិបាករបស់កម្ម មានផលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ វិបាករបស់កម្ម មិនមានផលទេឬ ។ អើ ។ គិលា-
 នប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ មិនមានផលទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

(២៦៧) ន វត្ថុតំ សព្វមិទំ កម្មតោតិ ។ អា-

មន្តា ។ ននុ វត្ថុ ភកវតា

កម្មនា វត្ថុតិ លោកោ កម្មនា វត្ថុតិ បជា

កម្មនិ ពន្ធនា សត្តា វេស្សណ៍វ យាយតោ

កម្មេន កិត្តិ លភតេ បសំសំ

កម្មេន ជាធិញ្ច វេជញ្ច ពន្ធំ

តំ កម្មំ បាណករណំ វិទិត្វា

កស្មា វេនេ នត្ថំ កម្មន្តិ លោកេតិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ សព្វ-

មិទំ កម្មតោតិ ។

សព្វមិទំ កម្មតោតិកថា ។

ពិជ្រ័យពទ្ធកថា

(២៧០) ឥន្ទ្រិយពទ្ធចញ្ញេវ ធុក្ខន្តិ ។ អាមន្តា ។

ឥន្ទ្រិយពទ្ធចញ្ញេវ អនិច្ចំ សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ ឧយធម្មំ

វយធម្មំ វិរាគធម្មំ និរោធធម្មំ វិបរិណាមធម្មន្តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[២៦៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ធម្មជាតិទាំងអស់នេះ មាន ព្រោះ កម្មទេវ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

លោក ប្រព្រឹត្តទៅដោយកម្ម ពពួកសត្វប្រព្រឹត្តទៅដោយកម្ម សត្វទាំងឡាយ មានកម្មជាចំណង (ហេតុ) ដូចជាប្រែកទប់ របស់រថកាលប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គល រមែងបាននូវកិត្តិសព្ទដោយ កម្ម បាននូវសេចក្តីសរសើរដោយកម្ម បាននូវសេចក្តីវិនាស ផង បាននូវសេចក្តីបៀតបៀនផង បាននូវការជាប់ចំណងផង ក៏ដោយកម្ម បុគ្គល បានដឹងនូវកម្មនោះថា មានអំពើផ្សេង ។

គាហើយ ហេតុអ្វីក៏និយាយថា កម្ម មិនមាន ក្នុងលោក ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម្មជាតិទាំង អស់នេះ មាន ព្រោះកម្ម ។

ចប់ សព្វមិទំ កម្មពោតិកថា ។

ឥន្ទ្រិយពទ្ធកថា

[២៧០] ធម្មជាតិដែលជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ទើបជាទុក្ខ ប្ត ។ អើ ។ ធម្មជាតិដែលជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ជាបស់មិនទៀង មានបច្ច័យតាក៏តែង កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ មានការអស់ទៅជា ធម្មតា មានការសូន្យទៅជាធម្មតា មានការសាបរលាបទៅជាធម្មតា មានការរលត់ទៅជាធម្មតា មានការប្រែប្រួលទៅជាធម្មតាដែរ ។

ឥន្ទ្រិយតទ្ធកថា

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នន្ទ អនិទ្រ្ទិយតទ្ធិំ អនិច្ចំ
 សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ ឧយធម្មំ វយធម្មំ វិរាគធម្មំ
 និរោធម្មំ វិបរិណាមធម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច
 អនិទ្រ្ទិយតទ្ធិំ អនិច្ចំ សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ ឧយធម្មំ
 វយធម្មំ វិរាគធម្មំ និរោធម្មំ វិបរិណាមធម្មំ នោ
 វត វេ វត្ថុព្វេ ឥន្ទ្រិយតទ្ធិញ្ញោ ទុក្ខន្តំ ។

(២៧០) អនិទ្រ្ទិយតទ្ធិំ អនិច្ចំ សង្ខតំ បដិច្ច-
 សមុប្បន្នំ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ តញ្ច ន ទុក្ខន្តំ ។
 អាមន្តា ។ ឥន្ទ្រិយតទ្ធិំ អនិច្ចំ សង្ខតំ ។ បេ ។ វិប-
 រិណាមធម្មំ តញ្ច ន ទុក្ខន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ ឥន្ទ្រិយតទ្ធិំ អនិច្ចំ សង្ខតំ ។ បេ ។

ឥន្ទ្រិយពន្ធុកថា

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងធម្មជាតិដែលមិនជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ (១) ជារបស់មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង កើតឡើងដោយអាស្រ័យហេតុ មានការអស់ទៅជាធម្មតា មានការសូន្យទៅជាធម្មតា មានការសាបរលាបទៅជាធម្មតា មានការរលត់ទៅជាធម្មតា មានការប្រែប្រួលទៅជាធម្មតាដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ធម្មជាតិដែលមិនជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ជារបស់មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង កើតឡើងដោយអាស្រ័យហេតុ មានការអស់ទៅជាធម្មតា មានការសូន្យទៅជាធម្មតា មានការសាបរលាបទៅជាធម្មតា មានការរលត់ទៅជាធម្មតា មានការប្រែប្រួលទៅជាធម្មតាមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ធម្មជាតិដែលជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ទើបជាទុក្ខទេ ។

(២៧២) ធម្មជាតិដែលមិនជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ជារបស់មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង កើតឡើងដោយអាស្រ័យហេតុ ។ បេ ។ មានការប្រែប្រួលទៅជាធម្មតា នោះឯង មិនមែនជាទុក្ខទេឬ ។ អើ ។ ធម្មជាតិដែលជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ជារបស់មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង ។ បេ ។ មានការប្រែប្រួលទៅជាធម្មតា នោះឯង មិនមែនជាទុក្ខទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម្មជាតិដែលជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ជារបស់មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង ។ បេ ។

---

១ ផែន ដី ភ្នំ ថ្ម ជាដើម ជារបស់មិនជាប់ដោយឥន្ទ្រិយ គឺមិនមានឥន្ទ្រិយ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

វិបរិណាមធម្មំ តញ្ច ទុក្ខន្តិ ។ អាមន្តា ។ អនិជ្ឈ័យ-
 តទ្ធិំ អនិច្ចំ សង្ខតំ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ តញ្ច
 ទុក្ខន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២៧២) ស្រ្តីយតទ្ធពោរ ទុក្ខន្តិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ វត្ថំ ភកវតា អនិជ្ឈ័យតទ្ធិំ
 អនិច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ វត្ថំ
 ភកវតា អនិជ្ឈ័យតទ្ធិំ អនិច្ចំ នោ វត រេ វត្ថុព្វេ
 ស្រ្តីយតទ្ធពោរ ទុក្ខន្តិ ។

(២៧៣) ន វត្ថុព្វំ ស្រ្តីយតទ្ធពោរ ទុក្ខន្តិ ។
 អាមន្តា ។ យថា ស្រ្តីយតទ្ធស្ស ទុក្ខស្ស ប-
 រិញ្ញាយ ភកវតិ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ ឯវមេវ អនិជ្ឈ័-
 យតទ្ធស្ស ទុក្ខស្ស បរិញ្ញាយ ភកវតិ ព្រហ្ម-
 ចរិយំ វុស្សតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

មានការប្រែប្រួលទៅជាធម្មតា នោះឯង ជាទុក្ខ ។ អើ ។ ធម្មជាតិ
ដែលមិនជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ជារបស់មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់
តែង ។ បេ ។ មានការប្រែប្រួលទៅជាធម្មតា នោះឯង ជាទុក្ខដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៧២) ធម្មជាតិដែលជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ទើបជាទុក្ខ ។
អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា របស់ណាមិនទៀង របស់
នោះ ជាទុក្ខ ធម្មជាតិដែលមិនជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ជារបស់មិន
ទៀងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា របស់ណា
មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ ធម្មជាតិដែលមិនជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ
ជារបស់មិនទៀងមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ធម្មជាតិ
ដែលជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ទើបជាទុក្ខទេ ។

(២៧៣) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ធម្មជាតិដែលជាប់ទាក់ទងដោយ
ឥន្ទ្រិយ ទើបជាទុក្ខទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុង
សំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយការកំណត់ដឹងនូវទុក្ខ ដែលជាប់ទាក់
ទងដោយឥន្ទ្រិយ យ៉ាងណា បុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់
ព្រះមានព្រះភាគ ដោយការកំណត់ដឹងនូវទុក្ខ ដែលមិនជាប់ទាក់ទងដោយ
ឥន្ទ្រិយ ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បែបថ្វា អរិយមគ្គន្តិកថា

យថា សង្ខ្រិយតទ្ធិំ ទុក្ខំ បរិញ្ញាតំ ន បុន ឧប្បជ្ឈតិ
 ឯវមេវ អង្គិស្រិយតទ្ធិំ ទុក្ខំ បរិញ្ញាតំ ន បុន ឧប្បជ្ឈ-
 តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ សង្ខ្រិ-
 យតទ្ធិញ្ញោ ទុក្ខនិ ។

ឥន្ទ្រិយពទ្ធកថា ។

បែបថ្វា អរិយមគ្គន្តិកថា

(២៧៤) បែបថ្វា អរិយមគ្គំ អវសេសា សង្ខារ
 ទុក្ខាតិ ។ អាមន្តា ។ ទុក្ខសមុទយោបិ ទុក្ខាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទុក្ខសមុទយោបិ ទុក្ខា-
 តិ ។ អាមន្តា ។ តីណោវ អរិយសច្ចានីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តីណោវ អរិយសច្ចានីតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ វុត្ថានិ ភកវតា
 ទុក្ខំ ទុក្ខសមុទយោ ទុក្ខនិរោធ�ោ ទុក្ខនិរោធតា-
 មិនំ បដិបទាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ ចត្តារិ អរិយសច្ចា-
 និ វុត្ថានិ ភកវតា ទុក្ខំ ទុក្ខសមុទយោ ទុក្ខនិរោ-
 ធ�ោ ទុក្ខនិរោធតាមិនំ បដិបទា នោ វត វេ វត្ថុព្វេ
 តីណោវ អរិយសច្ចានីតិ ។

បំបេត្តា អរិយមគ្គនិកាយ

ទុក្ខ ជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ដែលបុគ្គលកំណត់ដឹងហើយ មិនកើត
 ឡើងទៀត យ៉ាងណា ទុក្ខ មិនជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ដែលបុគ្គល
 កំណត់ដឹងហើយ មិនកើតឡើងទៀត ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម្មជាតិដែលជាប់ទាក់
 ទងដោយឥន្ទ្រិយ ទើបជាទុក្ខមែន ។

ចប់ ឥន្ទ្រិយពទ្ធកថា ។

បំបេត្តា អរិយមគ្គនិកាយ

(២៧៤) សង្ខារទាំងឡាយដ៏សេសសល់ លើកលែងតែអរិយមគ្គ
 ចេញ ជាទុក្ខឬ ។ អើ ។ ចុះទុក្ខសមុទេយៈ ក៏ជាទុក្ខដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចុះទុក្ខសមុទេយៈ ក៏ជាទុក្ខដែរឬ ។
 អើ ។ អរិយសច្ច មានតែ ៣ យ៉ាងទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ អរិយសច្ច មានតែ ៣ យ៉ាងទេឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា អរិយសច្ច មាន ៤ យ៉ាង គឺ ទុក្ខ ១ ទុក្ខ-
 សមុទេយៈ ១ ទុក្ខនិរោធិ ១ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ១ ឬ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា អរិយសច្ច មាន ៤ យ៉ាង គឺ
 ទុក្ខ ១ ទុក្ខសមុទេយៈ ១ ទុក្ខនិរោធិ ១ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ១ មែន
 ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អរិយសច្ច មានតែ ៣ យ៉ាង
 នេះទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[២៧៥] ទុក្ខសមុទយោ ចំ ទុក្ខោតិ ។ អាមន្តា ។
 កេនជ្ឈនាតិ ។ អនិច្ចជ្ឈនាតិ ។ អរិយមគ្គោ អ-
 និច្ចាតិ ។ អាមន្តា ។ អរិយមគ្គោ ទុក្ខោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថព្វ ។ បេ ។ អរិយមគ្គោ អនិច្ចា-
 សោ ច ន ទុក្ខោតិ ។ អាមន្តា ។ ទុក្ខសមុទយោ
 អនិច្ចា សោ ច ន ទុក្ខោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វ
 ។ បេ ។ ទុក្ខសមុទយោ អនិច្ចា សោ ច ទុក្ខា-
 តិ ។ អាមន្តា ។ អរិយមគ្គោ អនិច្ចា សោ ច
 ទុក្ខោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វ ។ បេ ។

[២៧៦] ន វត្ថព្វំ វេបេត្វា អរិយមគ្គំ អវសេ-
 សា សម្ពាទ ទុក្ខោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ សា
 ទុក្ខនិរោធតាមិនី បដិបទាតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
 សា ទុក្ខនិរោធតាមិនី បដិបទា តេន វត វេ វត្ថព្វ
 វេបេត្វា អរិយមគ្គំ អវសេសា សម្ពាទ ទុក្ខោតិ ។

វេបេត្វា អរិយមគ្គន្តិកថា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(២៧៥) ចុះ ទុក្ខសមុទយៈ ជាទុក្ខដែរឬ ។ អើ ។ ដោយអត្ត
 ដូចម្តេច ។ ដោយអត្តថាមិនទៀង ។ ចុះអរិយមគ្គ មិនទៀងដែរឬ ។
 អើ ។ អរិយមគ្គ ជាទុក្ខដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អរិយមគ្គ មិនទៀង ចុះអរិយមគ្គនោះ មិនមែនជាទុក្ខទេឬ ។ អើ ។
 ទុក្ខសមុទយៈ មិនទៀង ចុះទុក្ខសមុទយៈនោះ មិនមែនជាទុក្ខទេឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទុក្ខសមុទយៈ មិនទៀង ចុះទុក្ខ-
 សមុទយៈនោះ ជាទុក្ខឬ ។ អើ ។ អរិយមគ្គ មិនទៀង ចុះអរិយមគ្គ
 នោះ ជាទុក្ខដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៧៦) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ខារទាំងឡាយ ដ៏សេស
 សល់ លើកលែងតែអរិយមគ្គចេញ ជាទុក្ខឬ ។ អើ ។ ក្រែងទុក្ខនិ-
 រោធគាមិនបដិទានោះ មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ទុក្ខនិរោធគាមិនបដិ-
 បទា មានមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 សង្ខារទាំងឡាយ ដ៏សេសសល់ លើកលែងតែអរិយមគ្គចេញ ជាទុក្ខ ។

ចប់ បេធា អរិយមគ្គន្តិកថា ។

ន វត្តព្វ សង្ឃេ ទក្ខិណំ បដិគ្គណ្ណាតីតិកហិ

(២៧៧) ន វត្តព្វ សង្ឃេ ទក្ខិណំ បដិគ្គណ្ណាតីតិ ។

អាមន្តា ។ ននុ សង្ឃេ អាហុនេយ្យេ ទាហុនេយ្យេ
ទក្ខិណេយ្យេ អញ្ញាលីករណីយោ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ
លោកស្សាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សង្ឃេ អា-
ហុនេយ្យេ ទាហុនេយ្យេ ទក្ខិណេយ្យេ អញ្ញាលីក-
រណីយោ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្ស តេន វត
រេ វត្តព្វេ សង្ឃេ ទក្ខិណំ បដិគ្គណ្ណាតីតិ ។

(២៧៨) ន វត្តព្វ សង្ឃេ ទក្ខិណំ បដិគ្គណ្ណា-

តីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ ចត្តារោ បុរិសយុតា អដ្ឋ បុរិ-
សបុគ្គលា ទក្ខិណេយ្យេ វុត្តា ភគវតាតិ ។ អា-
មន្តា ។ ហញ្ចិ ចត្តារោ បុរិសយុតា អដ្ឋ បុរិស-
បុគ្គលា ទក្ខិណេយ្យេ វុត្តា ភគវតា តេន វត រេ
វត្តព្វេ សង្ឃេ ទក្ខិណំ បដិគ្គណ្ណាតីតិ ។

ន វិវត្តន៍ សង្គ្រោះ ទឹកដី បដិគុណាតីតិកហំ

(២៧៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ឃ ទទួលទឹកដីណាទានបាន

ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងសង្ឃ ជាអាហុនេយ្យបុគ្គល បាហុនេយ្យបុគ្គល
ទទួលបានបុគ្គល អញ្ញាលិករណីយបុគ្គល ជាបុព្វាភិក្ខុប្រសើរ របស់
សត្វលោកឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើសង្ឃ ជាអាហុនេយ្យបុគ្គល បាហុ-
នេយ្យបុគ្គល ទទួលបានបុគ្គល អញ្ញាលិករណីយបុគ្គល ជាបុព្វាភិក្ខុ
ប្រសើរ របស់សត្វលោកមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា សង្ឃ ទទួលទឹកដីណាទានបាន ។

(២៧៨) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ឃ ទទួលទឹកដីណាទានបាន

ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុរសបួនគូ ឬ
បុរសបុគ្គលប្រាំបីរូប ជាទទួលបានបុគ្គលឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុរសបួនគូ ឬ បុរសបុគ្គលប្រាំបីរូប
ជាទទួលបានបុគ្គលមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរ
ពោលថា សង្ឃ ទទួលទឹកដីណាទានបាន ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(២៧៩) ន វត្ថុញ្ចំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ បដិក្កណ្ណា-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ អត្ថំ កេចិ សង្ឃស្ស
 ទានំ ទេន្ទីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អត្ថំ កេចិ
 សង្ឃស្ស ទានំ ទេន្ទី តេន វត វេ វត្ថុញ្ចំ សង្ឃោ
 ទក្ខិណំ បដិក្កណ្ណាតីតិ ។ នន្ទ អត្ថំ កេចិ សង្ឃ-
 ស្ស ចីវរំ ទេន្ទី ។ បេ ។ បិណ្ឌាហាតំ ទេន្ទី សេ-
 នាសនំ ទេន្ទី គិលានប្បច្ចយកេសជ្ឈបរិក្ការំ ទេន្ទី
 ទានជ័យំ ទេន្ទី ភោជជ័យំ ទេន្ទី ។ បេ ។ ទានជ័យំ
 ទេន្ទីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អត្ថំ កេចិ សង្ឃ-
 ស្ស ទានជ័យំ ទេន្ទី តេន វត វេ វត្ថុញ្ចំ សង្ឃោ
 ទក្ខិណំ បដិក្កណ្ណាតីតិ ។

(២៨០) ន វត្ថុញ្ចំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ បដិក្កណ្ណា-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ ភកវតា

អាហុតិ ជាតវេនោ មហាមេយំវ មេទនី

សង្ឃោ សមាធិសម្មន្នោ បដិក្កណ្ណាតិ ទក្ខិណាន្តិ
 អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ សង្ឃោ
 ទក្ខិណំ បដិក្កណ្ណាតីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(២៧៩) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ឃ ទទួលទេវតាណាទានបាន
 ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងជនពួកខ្លះ ឲ្យទានដល់សង្ឃ មានដែរឬ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ ជនពួកខ្លះ ឲ្យទានដល់សង្ឃ មានដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សង្ឃ ទទួលទេវតាណាទានបាន ។
 ក្រែងជនពួកខ្លះ ឲ្យបីវរ ។ បេ ។ ឲ្យបិណ្ឌបាត ឲ្យសេនាសនៈ ឲ្យ
 គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជៈបរិក្ខារ ឲ្យខាទនីយៈ ឲ្យភោជនីយៈ ។ បេ ។
 ឲ្យទឹកគួរផឹក ដល់សង្ឃ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ជនពួកខ្លះ
 ឲ្យទឹកគួរផឹក ដល់សង្ឃ មានមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកគួរពោលថា សង្ឃ ទទួលទេវតាណាទានបាន ។

(២៨០) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ឃ ទទួលទេវតាណាទានបាន
 ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 សង្ឃ បរិបូណ៌ដោយសមាធិ ទទួលទេវតាណាទាន បីដូចជា
 ភ្លើងទទួលគ្រឿងបូជា ឬ ដូចជាផែនដីទទួលភ្លៀងធំ
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សង្ឃ
 ទទួលទេវតាណាទានបាន ។

ន វត្តព្រំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ វិសោធនីតិកថា

[២៨១] សង្ឃោ ទក្ខិណំ បដិគ្គណ្ហាតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ មន្តោ បដិគ្គណ្ហាតិ ដលំ បដិគ្គណ្ហាតីតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្រំ ។ បេ ។

ន វត្តព្រំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ បដិគ្គណ្ហាតីតិកថា ។

ន វត្តព្រំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ វិសោធនីតិកថា

[២៨២] ន វត្តព្រំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ វិសោធនី-
តីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ សង្ឃោ អាហុនេយ្យោ ទា-
ហុនេយ្យោ ទក្ខិណេយ្យោ អញ្ញាលីករណីយោ អ-
នុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សាតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
សង្ឃោ អាហុនេយ្យោ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ
លោកស្ស តេន វត វេ វត្តព្រំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ
វិសោធនីតិ ។

[២៨៣] ន វត្តព្រំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ វិសោធនី-
តីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ ចត្តារោ បុរិសយុតា អដ្ឋ
បុរិសបុគ្គលា ទក្ខិណេយ្យោ វត្តា ភកវតាតិ ។
អាមន្តា ។ ហព្វំ ចត្តារោ បុរិសយុតា អដ្ឋ បុរិស-
បុគ្គលា ទក្ខិណេយ្យោ វត្តា ភកវតា តេន វត វេ
វត្តព្រំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ វិសោធនីតិ ។

ន វិត្តព្វំ សង្ឃោ ទេវីណំ វិសោធនីតិកថា

(២៨១) សង្ឃ ទទួលទុក្ខណាទានបានឬ ។ អើ ។ មគ្គ ទទួល
ទុក្ខណាទាន ផល ទទួលទុក្ខណាទានបានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ន វិត្តព្វំ សង្ឃោ ទេវីណំ បដិគ្គណ្ហាតីតិកថា ។

ន វិត្តព្វំ សង្ឃោ ទេវីណំ វិសោធនីតិកថា

(២៨២) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ឃ ញ៉ាំងទុក្ខណាទានឲ្យស្អាត
ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងសង្ឃ ជាអាហុនេយ្យបុគ្គល បាហុនេយ្យបុគ្គល
ទុក្ខណេយ្យបុគ្គល អញ្ចាលិករណីយបុគ្គល ជាបុព្វាកេតង្គីប្រសើរ របស់
សត្វលោកឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សង្ឃ ជាអាហុនេយ្យបុគ្គល ។ បេ ។
ជាបុព្វាកេតង្គីប្រសើរ របស់សត្វលោកមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សង្ឃ ញ៉ាំងទុក្ខណាទានឲ្យស្អាត ។

(២៨៣) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ឃ ញ៉ាំងទុក្ខណាទានឲ្យ
ស្អាតទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុរសបួនគូ
ឬ បុរសបុគ្គលប្រាំបីរូប ជាទុក្ខណេយ្យបុគ្គលឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុរសបួនគូ ឬ បុរសបុគ្គលប្រាំបីរូប
ជាទុក្ខណេយ្យបុគ្គលមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរ
ពោលថា សង្ឃ ញ៉ាំងទុក្ខណាទានឲ្យស្អាត ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(២៨២) ន វត្ថុញ្ចំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ វិសោធន៍-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថំ កេចិ សង្ឃស្ស
 ទានំ ទត្វា ទក្ខិណំ អារាជេន្តីតិ ។ អាមន្តា ។
 ហញ្ចំ អត្ថំ កេចិ សង្ឃស្ស ទានំ ទត្វា ទក្ខិណំ
 អារាជេន្តី តេន វត វេ វត្ថុញ្ច សង្ឃោ ទក្ខិណំ
 វិសោធន៍តីតិ ។

(២៨៣) ននុ អត្ថំ កេចិ សង្ឃស្ស ចីវរំ ទត្វា
 ។ បេ ។ បិណ្ឌាទាតំ ទត្វា ។ បេ ។ សេនាសនំ
 ទត្វា តិលានប្បច្ចយកេសជ្ឈបរិក្ខារំ ទត្វា ខាទនីយំ
 ទត្វា កោជនីយំ ទត្វា ។ បេ ។ ទានីយំ ទត្វា ទក្ខិ-
 ណំ អារាជេន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អត្ថំ កេចិ
 សង្ឃស្ស ទានីយំ ទត្វា ទក្ខិណំ អារាជេន្តី តេន
 វត វេ វត្ថុញ្ច សង្ឃោ ទក្ខិណំ វិសោធន៍តីតិ ។

(២៨៤) សង្ឃោ ទក្ខិណំ វិសោធន៍តីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ មត្តោ វិសោធន៍ ផលំ វិសោធន៍តីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

ន វត្ថុញ្ច សង្ឃោ ទក្ខិណំ វិសោធន៍តីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(២៨៤) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ឃ ញ៉ាំងទ្វិណ្ឌាទានឲ្យ
 ស្អាតឡើយ ។ អើ ។ ក្រែងជនពួកខ្លះ បានឲ្យទានដល់សង្ឃ ហើយញ៉ាំង
 សង្ឃឲ្យត្រេកអរនឹងទ្វិណ្ឌាទាន មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ជន
 ពួកខ្លះ បានឲ្យទានដល់សង្ឃ ហើយញ៉ាំងសង្ឃឲ្យត្រេកអរនឹងទ្វិណ្ឌា-
 ទាន មានមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 សង្ឃ ញ៉ាំងទ្វិណ្ឌាទានឲ្យស្អាត ។

(២៨៥) ក្រែងជនពួកខ្លះ បានឲ្យចីវរ ។ បេ ។ ឲ្យបិណ្ឌបាត
 ។ បេ ។ ឲ្យសេនាសនៈ ឲ្យគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ការ ឲ្យខាទន័យៈ
 ឲ្យកោជន័យៈ ។ បេ ។ ឲ្យទឹកគួរផឹក ដល់សង្ឃ ហើយញ៉ាំងសង្ឃឲ្យ
 ត្រេកអរនឹងទ្វិណ្ឌាទាន មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ជនពួកខ្លះ
 បានឲ្យទឹកគួរផឹក ដល់សង្ឃ ហើយញ៉ាំងសង្ឃឲ្យត្រេកអរនឹងទ្វិណ្ឌាទាន
 មានមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សង្ឃ
 ញ៉ាំងទ្វិណ្ឌាទានឲ្យស្អាត ។

(២៨៦) សង្ឃ ញ៉ាំងទ្វិណ្ឌាទានឲ្យស្អាតឬ ។ អើ ។ មគ្គ
 ញ៉ាំងទ្វិណ្ឌាទានឲ្យស្អាត ផល ញ៉ាំងទ្វិណ្ឌាទានឲ្យស្អាតដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ន វត្ថុញ្ញ សង្ឃោ ទក្ខិណំ វិសោធន៍តិកថា ។

៨ វត្តព្រំ សង្ឃោ ភ្នំព្រះតិកហំ

[២៨៧] ន វត្តព្រំ សង្ឃោ ភ្នំព្រះតិ បិវតិ ខាទតិ
សាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថិ កេចិ សង្ឃ-
កត្តានិ កកោន្តិ ឧទ្ទេសកត្តានិ កកោន្តិ យាគុ-
នានិ កកោន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្ថិ កេចិ
សង្ឃកត្តានិ កកោន្តិ ឧទ្ទេសកត្តានិ កកោន្តិ យាគុ-
នានិ កកោន្តិ តេន វត រេ វត្តព្រំ សង្ឃោ ភ្នំព្រះតិ
បិវតិ ខាទតិ សាយតីតិ ។

[២៨៨] ន វត្តព្រំ សង្ឃោ ភ្នំព្រះតិ បិវតិ ខាទ-
តិ សាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្តំ កកវតា ក-
ណាកោជនំ បរម្បរកោជនំ អតិវត្តកោជនំ អនតិវត្ត-
កោជន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ វត្តំ កកវតា កណ-
កោជនំ បរម្បរកោជនំ អតិវត្តកោជនំ អនតិវត្ត-
កោជនំ តេន វត រេ វត្តព្រំ សង្ឃោ ភ្នំព្រះតិ បិវតិ
ខាទតិ សាយតីតិ ។

[២៨៩] ន វត្តព្រំ សង្ឃោ ភ្នំព្រះតិ បិវតិ ខាទ-
តិ សាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អដ្ឋ ចានានិ
វត្តានិ កកវតា អម្ពចានំ ជម្ពចានំ មោចចានំ
មោចចានំ មជ្ជចានំ មុទ្ធិកចានំ សាលុកចានំ

៨ វិច្ឆ័យ សង្ឃ ភព្វាតីតិកប៉ា

(២៨៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ឃ បរិភោគ ផឹក ទំពាស្សី លិទ្ធកូក់ឡើយ ។ អើ ។ ក្រែងជនពួកខ្លះ ធ្វើសង្ឃភក្តិ ធ្វើទទេសភក្តិ ធ្វើបបរនិវ័ទិក មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ជនពួកខ្លះ ធ្វើសង្ឃភក្តិ ធ្វើទទេសភក្តិ ធ្វើបបរនិវ័ទិក មានដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សង្ឃ បរិភោគ ផឹក ទំពាស្សី លិទ្ធកូក់ដែរ ។

(២៨៨) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ឃ បរិភោគ ផឹក ទំពាស្សី លិទ្ធកូក់ឡើយ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា គណកោជន បរម្បរកោជន អតិវត្តកោជន អនតិវត្តកោជន មែនឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា គណកោជន បរម្បរកោជន អតិវត្តកោជន អនតិវត្តកោជន មែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សង្ឃ បរិភោគ ផឹក ទំពាស្សី លិទ្ធកូក់ដែរ ។

(២៨៩) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ឃ បរិភោគ ផឹក ទំពាស្សី លិទ្ធកូក់ ឡើយ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ទឹកបាន ប្រាំបីយ៉ាងគឺ ទឹកផ្លែស្វាយ ទឹកផ្លែត្រីង ទឹកផ្លែចេកមានគ្រាប់ ទឹកផ្លែចេកឥតគ្រាប់ ទឹកផ្លែស្រក់ ទឹកផ្លែប៉ន ទឹកក្រវ៉ាញក

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ធម្មសក្កានំ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អដ្ឋ ចានំ
 វត្ថុនំ ភក្កវត្ថា អម្ពចានំ ជ្ជម្ពចានំ ចោតចានំ មោចចានំ
 មជ្ជចានំ មុទ្ធិកចានំ សាលុកចានំ ធម្មសក្កានំ
 តេន វត រេ វត្ថព្វេ សង្ឃេ កុញ្ញតិ បិវតិ ខាទតិ
 សាយតិ ។

(២៩០) សង្ឃេ កុញ្ញតិ បិវតិ ខាទតិ សាយតិ ។
 អាមន្តា ។ មត្តោ កុញ្ញតិ បិវតិ ខាទតិ សាយតិ
 ដលំ កុញ្ញតិ បិវតិ ខាទតិ សាយតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថព្វេ ។ បេ ។

ន វត្ថព្វំ សង្ឃេ កុញ្ញតិកថា ។

ន វត្ថព្វំ សង្ឃស្ស ទិដ្ឋំ មហាប្បលន្តិកថា

(២៩១) ន វត្ថព្វំ សង្ឃស្ស ទិដ្ឋំ មហាប្បលន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ សង្ឃេ អាហុនេយ្យ ចាហុ-
 នេយ្យ ទត្ថិណេយ្យ អញ្ចលីករណីយោ អនុត្តរំ
 បញ្ញកេត្តំ លោកស្សតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
 សង្ឃេ អាហុនេយ្យ ចាហុនេយ្យ ។ បេ ។ អ-
 នុត្តរំ បញ្ញកេត្តំ លោកស្ស តេន វត រេ វត្ថព្វេ
 សង្ឃស្ស ទិដ្ឋំ មហាប្បលន្តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវិញ្ញាណ

ទឹកផ្លែមាក់ប្រាង មែនឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
ត្រាស់ថា ទឹកបាន ប្រាប់យ៉ាងនេះ ទឹកផ្លែស្វាយ ទឹកផ្លែត្រីង ទឹកផ្លែចេក
មានគ្រាប់ ទឹកផ្លែចេកឥតគ្រាប់ ទឹកផ្លែស្រក់ ទឹកផ្លែប៉ន ទឹកក្រវាញក
ទឹកផ្លែមាក់ប្រាង មែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរ
ពោលថា សង្ឃ បរិភោគ ផឹក ទំពាស្មី លិទ្ធក្នកដែរ ។

(២៩០) សង្ឃ បរិភោគ ផឹក ទំពាស្មី លិទ្ធក្នក ដែរឬ ។
អើ ។ មគ្គ បរិភោគ ផឹក ទំពាស្មី លិទ្ធក្នក ផល បរិភោគ ផឹក
ទំពាស្មី លិទ្ធក្នក ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ន វិច្ឆ័យ សង្ឃេ ភ្នំព្រឹត្តិកថា ។

ន វិច្ឆ័យ សង្ឃេ ស្យ ទិដ្ឋិ មហាបុគ្គលនិកកថា

(២៩១) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ទាន ដែលបុគ្គលឲ្យដល់សង្ឃ
ជាទានមានផលច្រើនទេ ។ អើ ។ ក្រែង ព្រះសង្ឃ ជាអាហុ-
នេយ្យបុគ្គល បាហុនេយ្យបុគ្គល ទុក្ខនេយ្យបុគ្គល អញ្ចាសិករណីយ-
បុគ្គល ជាបុព្វាភិក្ខុដ៏ប្រសើរ របស់សត្វលោកដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិន
បើ ព្រះសង្ឃ ជាអាហុនេយ្យបុគ្គល បាហុនេយ្យបុគ្គល ។ បេ ។ ជា
បុព្វាភិក្ខុដ៏ប្រសើរ របស់សត្វលោកមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ទាន ដែលបុគ្គលឲ្យដល់សង្ឃ ជាទាន
មានផលច្រើនមែន ។

ន វត្តព្រំ សង្ឃស្ស ទី១ មហាប្បលន្តិកា

(២៧២) ន វត្តព្រំ សង្ឃស្ស ទី១ មហាប្បលន្តិ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ ចត្តារោ បុរិសយុតា អដ្ឋ បុរិស-
បុគ្គលា នត្ថិណោយ្យា វត្តា ភក្កវតាតិ ។ អា-
មន្តា ។ ហញ្ច ចត្តារោ បុរិសយុតា អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា
នត្ថិណោយ្យា វត្តា ភក្កវតា តេន វត រេ វត្តព្រំ
សង្ឃស្ស ទី១ មហាប្បលន្តិ ។

(២៧៣) ន វត្តព្រំ សង្ឃស្ស ទី១ មហាប្បលន្តិ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ត ភក្កវតា សង្ឃ កោតមិ ទេហិ
សង្ឃ តេ ទីន្ទ អហាញោ បូជិតោ ភវិស្សាមិ
សង្ឃា ចាតិ អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
តេន ហិ សង្ឃស្ស ទី១ មហាប្បលន្តិ ។

(២៧៤) ន វត្តព្រំ សង្ឃស្ស ទី១ មហាប្បលន្តិ ។ អា-

មន្តា ។ នន្ទ សក្កោ ទេវានមិណ្ឌោ ភក្កវត្ថំ ឯតទេវេន

ន វត្តព្រំ សង្ឃស្ស ទីន្នំ មហាបុលស្ថិតថា

(២៧២) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ទាន ដែលបុគ្គលឲ្យដល់សង្ឃ
ជាទានមានផលច្រើនឡើយ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់
ថា បុរសបួនគូ ឬ បុរសបុគ្គលប្រាំបីរូប ជាទុក្ខិណេយ្យបុគ្គលឬ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុរសបួនគូ ឬ បុរសបុគ្គល
ប្រាំបីរូប ជាទុក្ខិណេយ្យបុគ្គលមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា ទាន ដែលបុគ្គលឲ្យដល់សង្ឃ ជាទានមានផលច្រើន
មែន ។

(២៧៣) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ទាន ដែលបុគ្គលឲ្យដល់សង្ឃ
ជាទានមានផលច្រើនឡើយ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
ថា ម្នាលនាងគោតមី នាងចូរឲ្យទាន ចំពោះសង្ឃប៉ុន្មាន កាលបើនាងឲ្យ
ទាន ចំពោះសង្ឃហើយ តថាគតឯងក្តី សង្ឃក្តី ក៏ឈ្មោះថានាងបាន
ឬជាហើយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
ទាន ដែលបុគ្គលឲ្យដល់សង្ឃ ជាទានមានផលច្រើនមែន ។

(២៧៤) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ទាន ដែលបុគ្គលឲ្យដល់សង្ឃ
ជាទានមានផលច្រើនឡើយ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះឥន្ទ ជាធំជាងទេវតា
បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

យជមាណំ មនុស្សំ បុញ្ញបេក្ខាន ចាណំ
 ករោតំ ឡិបទិកំ បុញ្ញំ កត្តំ ទិដ្ឋំ មហាប្បលន្តំ
 ចត្តារោ ច បទិបដ្ឋា ចត្តារោ ច ជលេ វិតា
 ឯស សង្ឃេ ឧដ្ឋគតោ បញ្ញាសីលសមាហិតោ
 យជមាណំ មនុស្សំ បុញ្ញបេក្ខាន ចាណំ
 ករោតំ ឡិបទិកំ បុញ្ញំ សង្ឃេ ទិដ្ឋំ មហាប្បលន្តំ
 ឯសោ ហិ សង្ឃេ វិបុលោ មហាគតោ
 ឯសប្បមេយ្យោ ឧទធ័រ សាគរោ
 ឯតេ ហិ សេដ្ឋា នរវិរសាវកា
 បក្កត្តោ ធម្មមុទ្ទិយន្តិ(១)
 តេសំ សុទិដ្ឋំ សុហុតំ សុយំដ្ឋំ
 យេ សង្ឃមុទ្ធិស្សំ ទទន្តំ ទានំ
 សា ទក្ខិណា សង្ឃកតា បតិដ្ឋិតា
 មហាប្បលា លោកិវិទ្ធិន វណ្ណិតា
 ឯតាទិសំ យញ្ញមនុស្សរដ្ឋា
 យេ វេទជាតា វិចរន្តិ លោកេ
 វិនេយ្យ មន្រ្ទរមលំ សម្មលំ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បុណ្យឲ្យផលក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដែលពួកសត្វ គឺមនុស្ស អ្នកប្រាថ្នា
 នូវបុណ្យ កាលបូជាធ្វើ គេឲ្យទាន ចំពោះបុគ្គលពួកណា ទើប
 មានផលច្រើន បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីផល ៤ ពួក បុគ្គលអ្នក
 បិតនៅក្នុងផល ៤ ពួក បុគ្គលទាំងនេះ ជាសង្ឃ មានចិត្តត្រង់
 មានចិត្តតំកល់មាំក្នុងបញ្ញានិងសីល បុណ្យឲ្យផលក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 ដែលពួកសត្វ គឺមនុស្សអ្នកប្រាថ្នានូវបុណ្យ កាលបូជាធ្វើ គេឲ្យ
 ទានចំពោះសង្ឃ ទើបមានផលច្រើន ព្រោះបុគ្គលនេះ ជាសង្ឃ
 មានគុណ ដ៏ធំទូលាយ ដល់នូវភាពដ៏ប្រសើរ សង្ឃនេះ មាន
 គុណរាប់មិនបាន ដូចជាសាគរទ្រទ្រង់នូវទឹក សង្ឃទាំងនេះឯង
 ជាសាវ័ក របស់ព្រះពុទ្ធមានព្យាយាមជាងនេះ អ្នកប្រសើរបំផុត
 ជាអ្នកធ្វើនូវពន្លឺ រមែងសំដែងនូវធម៌ ទាន ដែលគេឲ្យដោយល្អ
 ដែលគេបូជាតូចដោយល្អ ដែលគេបូជាធំដោយល្អ ចំពោះសង្ឃ
 ទាំងនោះ (រមែងមានផលច្រើន) ពួកជនណា ឲ្យទាន ទទួល
 ចំពោះសង្ឃ ទទួលទាននោះ (របស់ពួកជននោះ) ឈ្មោះថា
 តាំងនៅក្នុងសង្ឃ ជាទានមានផលច្រើន ដែលព្រះពុទ្ធអ្នកជ្រាប
 ច្បាស់នូវលោក ទ្រង់សរសើរហើយ ពួកជនណា កាលពួក
 ឃើញនូវការបូជា ដូច្នោះហើយ ជាអ្នកមានចិត្តរីករាយ គប្បី
 កំចាត់បង់នូវមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់ ព្រមទាំងឫស ក្នុងលោក

ន វត្តព្វំ ពុទ្ធស្ស ទីធ្លំ មហាប្បលន្តិកថា

អនិច្ចតា សក្កម្មបេន្តិ ហំ និច្ច

អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ សង្ឃស្ស

ទីធ្លំ មហាប្បលន្តិ ។

ន វត្តព្វំ សង្ឃស្ស ទីធ្លំ មហាប្បលន្តិកថា ។

ន វត្តព្វំ ពុទ្ធស្ស ទីធ្លំ មហាប្បលន្តិកថា

(២៩៥) ន វត្តព្វំ ពុទ្ធស្ស ទីធ្លំ មហាប្បលន្តិ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ ភក្កា ទិបទានំ អត្ថោ ទិបទានំ

សេដ្ឋោ ទិបទានំ បមោក្ខោ ទិបទានំ ឧត្តមោ ទិ-

បទានំ បវរោ អសមោ អសមសមោ អប្បដិសមោ

អប្បដិភាតោ អប្បដិបុត្តលោតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ

ភក្កា ទិបទានំ អត្ថោ ទិបទានំ សេដ្ឋោ ទិបទានំ

បមោក្ខោ ទិបទានំ ឧត្តមោ ទិបទានំ បវរោ អ-

សមោ អសមសមោ អប្បដិសមោ អប្បដិភាតោ

អប្បដិបុត្តលោ តេន វត រេ វត្តព្វំ ពុទ្ធស្ស ទីធ្លំ

មហាប្បលន្តិ ។

ន វិត្តព្វំ ពុទ្ធស្ស ទិដ្ឋំ មហាប្បលន្តិកថា

ជនទាំងនោះ មិនមានគេនិន្ទា រមែងចូលទៅកាន់វោស្ថតិ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រថ្ម ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទាន
ដែលបុគ្គលឲ្យចំពោះសង្ឃ ជាទានមានផលច្រើន ។

ចប់ ន វិត្តព្វំ សង្ឃស្ស ទិដ្ឋំ មហាប្បលន្តិកថា ។

ន វិត្តព្វំ ពុទ្ធស្ស ទិដ្ឋំ មហាប្បលន្តិកថា

(២៩៩) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ទាន ដែលបុគ្គលថ្វាយចំពោះ
ព្រះពុទ្ធ ជាទានមានផលច្រើនទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
ព្រះអង្គប្រសើរជាងពួកសត្វមានជើងពីរ វិសេសជាងពួកសត្វមានជើងពីរ
ជាប្រធានរបស់ពួកសត្វមានជើងពីរ ខ្ពង់ខ្ពស់ជាងពួកសត្វមានជើងពីរ ថ្ងៃ
ថ្វាយជាងពួកសត្វមានជើងពីរ មិនមានបុគ្គលស្មើ ស្មើដោយព្រះពុទ្ធដែល
មិនមានបុគ្គលស្មើ មិនមានបុគ្គលប្រៀបស្មើ មិនមានចំណែកប្រៀប
មិនមានបុគ្គលប្រៀបបានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះ
អង្គប្រសើរជាងពួកសត្វមានជើងពីរ វិសេសជាងពួកសត្វមានជើងពីរ ជា
ប្រធានរបស់ពួកសត្វមានជើងពីរ ខ្ពង់ខ្ពស់ជាងពួកសត្វមានជើងពីរ ថ្ងៃថ្វាយ
ជាងពួកសត្វមានជើងពីរ មិនមានបុគ្គលស្មើ ស្មើដោយព្រះពុទ្ធដែលមិន
មានបុគ្គលស្មើ មិនមានបុគ្គលប្រៀបស្មើ មិនមានចំណែកប្រៀប មិន
មានបុគ្គលប្រៀបបានមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរ
ពោលថា ទាន ដែលបុគ្គលថ្វាយចំពោះព្រះពុទ្ធ ជាទានមានផលច្រើន ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[២៩៦] ន វត្ថុញ្ចំ ពុទ្ធស្សំ ទិន្នំ មហាប្បលន្តិ ។ អា-

មន្តា ។ អត្ថិ កោចិ ពុទ្ធន សមសមោ សីលេន

សមាធិនា បញ្ញាយាតិ ។ នត្ថិ ។ ហញ្ចំ នត្ថិ កោចិ

ពុទ្ធន សមសមោ សីលេន សមាធិនា បញ្ញាយ

តេន វត រេ វត្ថុញ្ចំ ពុទ្ធស្សំ ទិន្នំ មហាប្បលន្តិ ។

[២៩៧] ន វត្ថុញ្ចំ ពុទ្ធស្សំ ទិន្នំ មហាប្បលន្តិ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ កកវតា

នយមស្មី វា លោកស្មី បរស្មី វា បន

ពុទ្ធន សេដ្ឋោ ច សមោ ច វិជ្ជតិ

យមាហុនេយ្យានំ អក្កតំ កតោ

បុព្វាតិកានំ វិបុលជលេសិនន្តិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ពុទ្ធស្សំ

ទិន្នំ មហាប្បលន្តិ ។

ន វត្ថុញ្ចំ ពុទ្ធស្សំ ទិន្នំ មហាប្បលន្តិកថា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(២៩៦) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ទាន ដែលបុគ្គលថ្វាយចំពោះ
ព្រះពុទ្ធ ជាទានមានផលច្រើនទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលណាមួយ សមស្មើ
នឹងព្រះពុទ្ធ ដោយសីល សមាធិ និងបញ្ញា មានដែរឬ ។ មិនមានទេ ។
ប្រសិនបើ បុគ្គលណាមួយ សមស្មើនឹងព្រះពុទ្ធ ដោយសីល សមាធិ
និងបញ្ញា មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល
ថា ទាន ដែលបុគ្គលថ្វាយចំពោះព្រះពុទ្ធ ជាទានមានផលច្រើន ។

(២៩៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ទាន ដែលបុគ្គលថ្វាយចំពោះ
ព្រះពុទ្ធ ជាទានមានផលច្រើនទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ថា

បុគ្គល ប្រសើរជាងព្រះពុទ្ធក៏ ស្មើនឹងព្រះពុទ្ធក៏ មិនមានក្នុង
លោកនេះ និងក្នុងលោកខាងមុខឡើយ ព្រោះថា ព្រះពុទ្ធ
ទ្រង់ដល់នូវការប្រសើរ ជាងពួកពាហុនេយ្យបុគ្គល របស់ពួក
ជនអ្នកត្រូវការដោយបុណ្យ អ្នកស្វែងរកផលដ៏ធំទូលាយ
ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទាន
ដែលបុគ្គលថ្វាយចំពោះព្រះពុទ្ធ ជាទានមានផលច្រើន ។

ចប់ ន វត្ថុពុទ្ធស្ស ទិដ្ឋិ មហាប្បដិសន្ធិកថា ។

ទ្រឹស្តីស្តីពីក្របខណ្ឌ

(២៩៨) នាយកត្រា ១ នាង វិសុជ្ឈតិ នៅ បដិ-
ត្តាហត្ថត្រា ។ អាមន្ត ។ នន្ទ អត្ថ កេចិ បដិត្តា-
ហត្ថ អាហ្មនេយ្យ អាហ្មនេយ្យ ទត្ថិណេយ្យ
អញ្ញលីករណីយា អនុត្តរំ បុញ្ញត្ថេត្តំ លោកស្ស-
តិ ។ អាមន្ត ។ ហត្ថ អត្ថ កេចិ បដិត្តាហត្ថ
អាហ្មនេយ្យ អាហ្មនេយ្យ ទត្ថិណេយ្យ អញ្ញលី-
ករណីយា អនុត្តរំ បុញ្ញត្ថេត្តំ លោកស្ស នៅ វត-
រេ វត្តព្វេ នាយកត្រា ១ នាង វិសុជ្ឈតិ នៅ បដិត្តា-
ហត្ថត្រា ។

(២៩៩) នាយកត្រា ១ នាង វិសុជ្ឈតិ នៅ បដិ-
ត្តាហត្ថត្រា ។ អាមន្ត ។ នន្ទ ចត្តារោ បុរិស-
យុតា អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា ទត្ថិណេយ្យ វត្ត ភគវ-
តាតិ ។ អាមន្ត ។ ហត្ថ ចត្តារោ បុរិសយុតា អដ្ឋ
បុរិសបុគ្គលា ទត្ថិណេយ្យ វត្ត ភគវតា នៅ វត-
រេ វត្តព្វេ នាយកត្រា ១ នាង វិសុជ្ឈតិ នៅ បដិត្តា-
ហត្ថត្រា

ទុក្ខណារីសុទ្ធិកថា

[២៩៨] ទាន បរិសុទ្ធតែអំពីទាយក មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈ
ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងបដិគ្គាហកៈពួកខ្លះ គួរទទួលចតុប្បច្ច័យដែលគេ
នាំមកបូជា គួរទទួលអាគន្ធកទាន គួរដល់ទុក្ខណា ទាន គួរដល់អញ្ញាលិ-
កម្មដែលសត្វលោកគប្បីធ្វើ ជាបុញ្ញកេត្ត ដ៏ប្រសើរ របស់សត្វលោក
មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បដិគ្គាហកៈពួកខ្លះ គួរទទួលចតុ-
ប្បច្ច័យដែលគេនាំមកបូជា គួរទទួលអាគន្ធកទាន គួរដល់ទុក្ខណា ទាន
គួរដល់អញ្ញាលិកម្មដែលសត្វលោកគប្បីធ្វើ ជាបុញ្ញកេត្ត ដ៏ប្រសើរ របស់
សត្វលោក មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ទាន បរិ-
សុទ្ធតែអំពីទាយក មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈទេ ។

[២៩៩] ទាន បរិសុទ្ធតែអំពីទាយក មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈ
ឬ ។ អើ ។ ក្រែង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុរស ៤ គូ ឬ
បុរសបុគ្គល ៨ រូប ជាទុក្ខណេយ្យបុគ្គលឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះ
មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុរស ៤ គូ ឬ បុរសបុគ្គល ៨ រូប ជាទុក្ខ-
ណេយ្យបុគ្គល ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ទាន បរិសុទ្ធ
តែអំពីទាយក មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៣០០] នាយកតោ វ នាធំ វិសុជ្ឈតិ នោ ប-
ដិក្កហកតោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថំ កេចិ សោតា-
បន្នេ នាធំ នត្វា នក្ខិណំ អារាជេន្តិតិ ។ អាមន្តា ។
ហញ្ចំ អត្ថំ កេចិ សោតាបន្នេ នាធំ នត្វា នក្ខិណំ
អារាជេន្តិ នោ វត វេ វត្ថេ ឲ្យ នាយកតោ វ នាធំ វិ-
សុជ្ឈតិ នោ បដិក្កហកតោតិ ។ ននុ អត្ថំ កេចិ
សកទាតាមិស្ស ។ បេ ។ អនាតាមិស្ស ។ បេ ។
អរហតោ នាធំ នត្វា នក្ខិណំ អារាជេន្តិតិ ។ អា-
មន្តា ។ ហញ្ចំ អត្ថំ កេចិ អរហតោ នាធំ នត្វា
នក្ខិណំ អារាជេន្តិ នោ វត វេ វត្ថេ ឲ្យ នាយកតោ វ
នាធំ វិសុជ្ឈតិ នោ បដិក្កហកតោតិ ។

[៣០១] បដិក្កហកតោ វ នាធំ វិសុជ្ឈតិ នោ
នាយកតោតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញោ អញ្ញស្ស កា-
រកោ បរកតំ សុខទិក្ខំ អញ្ញោ ករោតិ អញ្ញោ
បដិសំវេទេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថេ ឲ្យ ។ បេ ។ នាយ-
កតោ វ នាធំ វិសុជ្ឈតិ នោ បដិក្កហកតោតិ ។
អាមន្តា ។ ននុ វត្ថំ ភកវតា ចតស្សោ ខោ ឥមា
អាទន្ន នក្ខិណាវិសុទ្ធិយោ ។ កតមា ចតស្សោ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៣០០) ទាន បរិសុទ្ធតែអំពីទាយក មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈ
 ទេវ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលពួកខ្លះ ឲ្យទាន ចំពោះសោតាបន្ថបុគ្គល
 ហើយញ៉ាំងសោតាបន្ថបុគ្គល ឲ្យត្រេកអរ ចំពោះទុក្ខណាទាន មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលពួកខ្លះ ឲ្យទានចំពោះសោតាបន្ថ-
 បុគ្គល ហើយញ៉ាំងសោតាបន្ថបុគ្គល ឲ្យត្រេកអរ ចំពោះទុក្ខណាទាន
 មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ទាន បរិសុទ្ធតែអំពីទាយក
 មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈទេ ។ ក្រែងបុគ្គលពួកខ្លះ ឲ្យទាន ចំពោះសក-
 ទាតាមិបុគ្គល ។ បេ ។ ចំពោះអនាតាមិបុគ្គល ។ បេ ។ ចំពោះព្រះអរហន្ត
 ហើយញ៉ាំងព្រះអរហន្ត ឲ្យត្រេកអរ ចំពោះទុក្ខណាទាន មានដែរឬ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលពួកខ្លះ ឲ្យទាន ចំពោះព្រះអរហន្ត ហើយញ៉ាំង
 ព្រះអរហន្ត ឲ្យត្រេកអរ ចំពោះទុក្ខណាទាន មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
 មិនគួរពោលថា ទាន បរិសុទ្ធតែអំពីទាយក មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈទេ។

(៣០១) ទាន បរិសុទ្ធតែអំពីបដិគ្គាហកៈ មិនបរិសុទ្ធអំពីទាយក
 ទេវ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ជាអ្នកធ្វើ ដល់បុគ្គលដទៃ សុខទុក្ខដែល
 បុគ្គលដទៃធ្វើ បុគ្គលដទៃ ធ្វើ បុគ្គលដទៃ ទទួលផលឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទាន បរិសុទ្ធតែអំពីទាយក មិនបរិសុទ្ធអំពី
 បដិគ្គាហកៈទេវ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ថា ម្នាលអានន្ទ
 ទុក្ខណាវិសុទ្ធិនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ទុក្ខណាវិសុទ្ធិ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។

ឧត្តរាស្ត្រ

អត្ថានុ ទត្ថិណា នាយកតោ វិសុជ្ឈតិ នោ ប-
 ដិត្តាហកតោ អត្ថានុ ទត្ថិណា បដិត្តាហកតោ
 វិសុជ្ឈតិ នោ នាយកតោ អត្ថានុ ទត្ថិណា នេវ
 នាយកតោ វិសុជ្ឈតិ នោ បដិត្តាហកតោ អត្ថានុ
 ទត្ថិណា នាយកតោ នេវ វិសុជ្ឈតិ បដិត្តាហកតោ
 ច កថញ្ញានុ ទត្ថិណា នាយកតោ វិសុជ្ឈតិ
 នោ បដិត្តាហកតោ ឥធានុ នាយកោ ហោតិ
 សីលវា កល្យាណធម្មោ បដិត្តាហកា ហោន្តិ ទុស្សី-
 លា ទាបធម្មា ឯវំ ខោ អានុ ទត្ថិណា នាយ-
 កតោ វិសុជ្ឈតិ នោ បដិត្តាហកតោ កថញ្ញានុ
 ទត្ថិណា បដិត្តាហកតោ វិសុជ្ឈតិ នោ នាយកតោ
 ឥធានុ នាយកោ ហោតិ ទុស្សីលា ទាបធម្មោ
 បដិត្តាហកា ហោន្តិ សីលវា កល្យាណធម្មា ឯវំ
 ខោ អានុ ទត្ថិណា បដិត្តាហកតោ វិសុជ្ឈតិ នោ
 នាយកតោ កថញ្ញានុ ទត្ថិណា នេវ នាយក-
 តោ វិសុជ្ឈតិ នោ បដិត្តាហកតោ ឥធានុ នាយ-
 កោ ច ហោតិ ទុស្សីលា ទាបធម្មោ បដិត្តា-
 ហកា ច ហោន្តិ ទុស្សីលា ទាបធម្មា ឯវំ ខោ
 អានុ ទត្ថិណា នេវ នាយកតោ វិសុជ្ឈតិ

ទេវតាវិស្វកថា

មាលាន្ទ ទេវតាទាន បរិសុទ្ធអំតិទាយក មិនបរិសុទ្ធអំតិបដិគា-
 ហកៈ ក៏មាន មាលាន្ទ ទេវតាទាន បរិសុទ្ធអំតិបដិគាហកៈ មិន
 បរិសុទ្ធអំតិទាយក ក៏មាន មាលាន្ទ ទេវតាទាន មិនបរិសុទ្ធអំតិ
 ទាយក មិនបរិសុទ្ធអំតិបដិគាហកៈ ក៏មាន មាលាន្ទ ទេវតាទាន
 បរិសុទ្ធអំតិទាយកផង អំតិបដិគាហកៈផង ក៏មាន មាលាន្ទ ទេវតា-
 ទាន បរិសុទ្ធអំតិទាយក មិនបរិសុទ្ធអំតិបដិគាហកៈ តើដូចម្តេច មាល
 ាន្ទ ទាយកក្នុងលោកនេះ មានសីល មានធម៌ល្អ ពួកបដិគាហកៈ
 ទ្រុស្តសីល មានធម៌អាក្រក់ មាលាន្ទ ទេវតាទាន បរិសុទ្ធអំតិទាយក
 មិនបរិសុទ្ធអំតិបដិគាហកៈ យ៉ាងនេះឯង មាលាន្ទ ទេវតាទាន បរិ-
 សុទ្ធអំតិបដិគាហកៈ មិនបរិសុទ្ធអំតិទាយក តើដូចម្តេច មាលាន្ទ ទា-
 យកក្នុងលោកនេះ ទ្រុស្តសីល មានធម៌អាក្រក់ ពួកបដិគាហកៈ មានសីល
 មានធម៌ល្អ មាលាន្ទ ទេវតាទាន បរិសុទ្ធអំតិបដិគាហកៈ មិនបរិសុទ្ធ
 អំតិទាយក យ៉ាងនេះឯង មាលាន្ទ ទេវតាទាន មិនបរិសុទ្ធអំតិ
 ទាយក មិនបរិសុទ្ធអំតិបដិគាហកៈ តើដូចម្តេច មាលាន្ទ ទាយកក្នុង
 លោកនេះ ទ្រុស្តសីល មានធម៌អាក្រក់ ពួកបដិគាហកៈ ក៏ទ្រុស្តសីល
 មានធម៌អាក្រក់ដូចគ្នា មាលាន្ទ ទេវតាទាន មិនបរិសុទ្ធអំតិទាយក

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

នោ បដិគ្គាហកតោ កថញ្ញានន្ទ ទក្ខិណា ទាយ-
កតោ ចេវ វិសុជ្ឈតិ បដិគ្គាហកតោ ច ឥន្ទានន្ទ
ទាយកោ ច ហោតិ សីលវា កល្យាណធម្មា បដិគ្គា-
ហកា ច ហោន្តិ សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា ឯវំ ខោ
អានន្ទ ទក្ខិណា ទាយកតោ ចេវ វិសុជ្ឈតិ បដិគ្គា-
ហកតោ ច ឥមា ខោ អានន្ទ ចតស្សោ ទក្ខិណា-
វិសុទ្ធិយោតិ អត្ថវ សុត្ថន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន
ហិ ន វត្ថុញ្ចំ ទាយកតោ វ ទានំ វិសុជ្ឈតិ នោ
បដិគ្គាហកតោតិ ។

ទក្ខិណវិសុទ្ធិកថា ។

សត្តសមោ វន្តោ ។

ពិស្ស ឧទ្ទានំ

អត្ថិ អរហតោ បុព្វបថយោ នត្ថិ អរហតោ អកា-
លមច្ច សព្វមិទំ កាមតោ ឥន្ទ្រិយតទ្ធិញ្ញោ ទុក្ខំ
វេចេត្វា អរិយមក្កំ អវសេសា សម្ពាទា ទុក្ខា
សង្ឃោ ទក្ខិណំ បដិគ្គណាតិ សង្ឃោ ទក្ខិណំ
វិសោធនតិ សង្ឃោ ភុញ្ញតិ បិវតិ ខាទតិ សាយតិ
សង្ឃស្ស ទិន្នំ មហាប្បលំ អត្ថិ ទានំ វិសុជ្ឈតីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈ យ៉ាងនេះឯង ម្នាលអានន្ទ ទុក្ខិណាទាន
 បរិសុទ្ធ អំពីទាយកផង អំពីបដិគ្គាហកៈផង តើដូចម្តេច ម្នាលអានន្ទ
 ទាយកក្នុងលោកនេះ មានសីល មានធម៌ល្អ ពួកបដិគ្គាហកៈ ក៏មាន
 សីល មានធម៌ល្អដូចគ្នា ម្នាលអានន្ទ ទុក្ខិណាទាន បរិសុទ្ធ អំពី
 ទាយកផង អំពីបដិគ្គាហកៈផង យ៉ាងនេះឯង ម្នាលអានន្ទ ទុក្ខិណាវិសុទ្ធិ
 មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ទាន បរិសុទ្ធអំពីតែទាយក មិន
 បរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈទេ ។

ចប់ ទុក្ខិណាវិសុទ្ធិកថា ។

ចប់ សត្តរសមវគ្គ ។

ឧទ្ទាននៃសត្តរសមវគ្គនោះ គឺ

និយាយ អំពីការសន្សំបុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត មាន ១ អកាល-
 មច្ចុ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមាន ១ ធម្មជាតិទាំងអស់នេះមាន ព្រោះ
 កាម ១ ធម្មជាតិជាប់ដោយឥន្ទ្រិយ ជាទុក្ខ ១ សង្ខារដ៏សេស
 វៀរលែងតែអរិយមគ្គ ជាទុក្ខ ១ ព្រះសង្ឃ តែងទទួលទុក្ខិណា-
 ទាន ១ ព្រះសង្ឃ តែងជម្រះទុក្ខិណាទាន ១ ព្រះសង្ឃតែង
 ឆាន់ ផឹក ទំពាស្សី ភ្នក់ ១ ទាន ដែលបុគ្គលឲ្យដល់សង្ឃ មាន
 ផលច្រើន ១ ទាន បរិសុទ្ធ ក៏មាន ១ ។

មនុស្សលោកកហិ

[៣០២] ន វត្ថុពុំ ពុំទ្វេ ភក្កវា មនុស្សលោកេ
អដ្ឋាសីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថិ ពុទ្ធវត្ថានិ ចេតិយានិ
អាមវិហារតាមនិកមនករានិ រដ្ឋានិ ជនបទានិ ។
អាមន្តា ។ ហព្វំ អត្ថិ ពុទ្ធវត្ថានិ ចេតិយានិ អាមវិ-
ហារតាមនិកមនករានិ រដ្ឋានិ ជនបទានិ តេន វត វេ
វត្ថុពុំ ពុំទ្វេ ភក្កវា មនុស្សលោកេ អដ្ឋាសីតិ ។

[៣០៣] ន វត្ថុពុំ ពុំទ្វេ ភក្កវា មនុស្សលោ-
កេ អដ្ឋាសីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ ភក្កវា លុម្ពិនិ-
យា ជាតោ ពោជិយា មូលេ អភិសម្ពុទ្ធា ពារាណា-
សិយំ ភក្កវតា ធម្មចក្កំ បវត្ថិតំ នាវលេ ចេតិយេ
អាយុសម្ពារោ ឱស្សន្នោ កុសិណារយំ ភក្កវា បរិ-
និព្វតោតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ ភក្កវា លុម្ពិនិយា
ជាតោ ។ បេ ។ កុសិណារយំ ភក្កវា បរិនិព្វតោ
តេន វត វេ វត្ថុពុំ ពុំទ្វេ ភក្កវា មនុស្សលោកេ
អដ្ឋាសីតិ ។

[៣០៤] ន វត្ថុពុំ ពុំទ្វេ ភក្កវា មនុស្សលោ-
កេ អដ្ឋាសីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្ថុ ភក្កវតា

មនុស្សលោកកំហែង

(៣០២) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងមនុស្សលោកទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងចេតិយ អារាម វិហារ ស្រុក និគម នគរ ដែន ជនបទ ដែលព្រះពុទ្ធគង់នៅហើយ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចេតិយ អារាម វិហារ ស្រុក និគម នគរ ដែន ជនបទ ដែលព្រះពុទ្ធគង់នៅហើយ មាន ម្ចាស់អ្នកដឹចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុង មនុស្សលោកដែរ ។

(៣០៣) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ នៅក្នុងមនុស្សលោកទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រសូត ក្នុងលុត្តន៍រ៉ែន ត្រាស់ដឹងទៀបគល់ពោធិព្រឹក្ស ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ ញ៉ាំងធម្មចក្កឲ្យប្រព្រឹត្តទៅជិតក្រុងពារាណសី ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ដាក់ អាយុសង្ខារជិតបារាលចេតិយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បរិនិព្វានជិតក្រុង កុសិនារាម ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រសូត ក្នុង លុត្តន៍រ៉ែន ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បរិនិព្វានជិតក្រុងកុសិនារាម ម្ចាស់អ្នកដឹចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះ- ភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងមនុស្សលោកដែរ ។

(៣០៤) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ នៅក្នុងមនុស្សលោកទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ឯកមិទាហំ ភិក្ខុវេ សមយំ ឧក្កដាយំ វិហារមិ សុភ-
 កវនេ សាលរាជម្បលេតិ ឯកមិទាហំ ភិក្ខុវេ សម-
 យំ ឧរុវេលាយំ វិហារមិ អជនាលនិក្រោធនេ បវេមា-
 ភិសមុទ្ធោតិ ឯកមិទាហំ ភិក្ខុវេ សមយំ រាជកហេ
 វិហារមិ វេឡុវនេ កលទ្ធកនិវាបេតិ ឯកមិទាហំ
 ភិក្ខុវេ សមយំ សាវត្ថុយំ វិហារមិ ជេតវនេ អនាថ-
 បិណ្ឌិកស្ស អាហមេតិ ឯកមិទាហំ ភិក្ខុវេ សមយំ
 វេសាលីយំ វិហារមិ មហាវនេ កុដាភារសាលាយន្តិ
 អត្ថេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ពុទ្ធោ
 ភកវា មនុស្សលោកេ អដ្ឋាសីតិ ។

(៣០៥) ពុទ្ធោ ភកវា មនុស្សលោកេ អដ្ឋាសីតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ ភកវា លោកេ ជាតោ លោកេ
 សំវឡោ លោកំ អភិកុយ្យ វិហរតិ អនុបលីត្តោ
 លោកេនាតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ ភកវា លោកេ
 ជាតោ លោកេ សំវឡោ លោកំ អភិកុយ្យ វិហរតិ
 អនុបលីត្តោ លោកេន ហេ វត វេ វត្ថុព្វ ពុទ្ធោ
 ភកវា មនុស្សលោកេ អដ្ឋាសីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យមួយ តថាគត គង់នៅទៀបគល់សាល-
 រាជព្រឹក្ស ក្នុងព្រៃសុគតៈ ជិតក្រុងឈ្មោះទុក្ខជា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 សម័យមួយ តថាគត បានត្រាស់ដឹងជាដំបូង ទៀបអដបាលនិគ្រោធន
 ក្នុងទុរវេលប្រទេស ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យមួយ តថាគត គង់
 នៅក្នុងវេទ្យាន ជាកលន្តកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគហៈ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ សម័យមួយ តថាគត គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ជាអារាម របស់
 អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យមួយ
 តថាគត គង់នៅក្នុងកុដាគារសាលា នាមហាវន ជិតក្រុងវេសាលី
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះពុទ្ធ
 មានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងមនុស្សលោកដែរ ។

(៣០៥) ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងមនុស្សលោកដែរ
 ប្ប ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ កើតក្នុងលោក ចម្រើនក្នុងលោក
 គ្របសង្កត់លោក មិនជាប់ដោយលោកប្ប ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះ
 មានព្រះភាគ កើតក្នុងលោក ចម្រើនក្នុងលោក គ្របសង្កត់លោក មិន
 ជាប់ដោយលោក ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះពុទ្ធមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងមនុស្សលោកទេ ។

ចប់ មនុស្សលោកកថា ។

ធម្មទេសនាកថា

[៣០៦] ន វត្ថុតំ ពុទ្ធន ភកវតា ធម្មោ ទេ-
សីតោតិ ។ អាមន្តា ។ កេន ទេសីតោតិ ។ អភិ-
និម្មិតេន ទេសីតោតិ ។ អភិនិម្មិតោ ជីវោ សត្វា
សម្មាសម្ពុទ្ធា សព្វញ្ញ សព្វទស្សវី ធម្មស្សមី ធម្មប្ប-
ជីសវណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ន វត្ថុតំ
ពុទ្ធន ភកវតា ធម្មោ ទេសីតោតិ ។ អាមន្តា ។ កេន
ទេសីតោតិ ។ អាយស្មតា អានន្ទេន ទេសីតោតិ ។
អាយស្មា អានន្ទោ ជីវោ សត្វា សម្មាសម្ពុទ្ធា សព្វញ្ញ
សព្វទស្សវី ធម្មស្សមី ធម្មប្បជីសវណោតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣០៧] ន វត្ថុតំ ពុទ្ធន ភកវតា ធម្មោ ទេ-
សីតោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ ភកវតា សង្ខិត្តេនបិ
ទោ អហំ សារីបុត្ត ធម្មំ ទេសេយ្យំ វិត្តារេនបិ ទោ
អហំ សារីបុត្ត ធម្មំ ទេសេយ្យំ សង្ខិត្តវិត្តារេនបិ ទោ
អហំ សារីបុត្ត ធម្មំ ទេសេយ្យំ អញ្ញាតារោ វ ទុល្ល-
ភាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ កេន ហិ
ពុទ្ធន ភកវតា ធម្មោ ទេសីតោតិ ។

ធម្មទេសនាកថា

(៣០៦) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងនូវធម៌ទេ ។ អើ ។ ចុះអ្នកណា សំដែងធម៌ ។ ព្រះពុទ្ធនិម្មិតសំដែង ។ ចុះព្រះពុទ្ធនិម្មិត ជាព្រះជិនស្រី ជាសាស្តា ជាសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាសព្វញ្ញាពុទ្ធ ឃើញនូវធម៌ទាំងពួង ជាធម្មស្សមី មានធម៌ជាទីរលឹកឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងនូវធម៌ទេ ។ អើ ។ ចុះអ្នកណា សំដែង ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ សំដែង ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ជាព្រះជិនស្រី ជាសាស្តា ជាសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាសព្វញ្ញាពុទ្ធ ឃើញនូវធម៌ទាំងពួង ជាធម្មស្សមី មានធម៌ជាទីរលឹកឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣០៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងនូវធម៌ទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលសាវ័បុត្ត តថាគត គប្បីសំដែងធម៌ ដោយសង្ខេបខ្លះ ម្នាលសាវ័បុត្ត តថាគត គប្បីសំដែងធម៌ ដោយពិស្តារខ្លះ ម្នាលសាវ័បុត្ត តថាគត គប្បីសំដែងធម៌ ដោយសង្ខេបនិងពិស្តារខ្លះ ព្រោះបុគ្គលអ្នកត្រាស់ដឹង រកបានដោយកម្រ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងនូវធម៌ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៣០៨] ន វត្ថុពុំ ពុំទ្វេន ភកវតា ធម្មោ ទេសិ-
តោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ ភកវតា អភិក្កា-
យាហំ ភិក្ខុវេ ធម្មំ ទេសេមិ នោ អនកិក្កាយ ស-
និទានាហំ ភិក្ខុវេ ធម្មំ ទេសេមិ នោ អនិទានំ
សប្បដិហារិយាហំ ភិក្ខុវេ ធម្មំ ទេសេមិ នោ អប្ប-
ដិហារិយំ យញ្ច មយ្ហំ ភិក្ខុវេ អភិក្កាយ ធម្មំ ទេ-
សយតោ នោ អនកិក្កាយ សនិទានំ ធម្មំ ទេស-
យតោ នោ អនិទានំ សប្បដិហារិយំ ធម្មំ ទេស-
យតោ នោ អប្បដិហារិយំ ករណីយោ ឡំវនោ
ករណីយា អនុសាសនំ អលញ្ច បន វេ ភិក្ខុវេ
តុដ្ឋិយា អលំ អត្តមនតាយ អលំ សោមនស្សាយ
សម្មាសមុទ្ធោ ភកវា ស្វក្ខតោ ធម្មោ សុបដិបន្នោ
សង្ឃេតិ ឥមស្មី ច បន វេយ្យាករណស្មី កញ្ញ-
មាទេ ទិសសហស្សំ លោកិយតុ អកម្មវត្ថាតិ
អត្ថេ សុត្ថន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ពុំទ្វេន
ភកវតា ធម្មោ ទេសិតោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(៣០៨) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ សំដែងនូវធម៌
 ទេវ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 តថាគត សំដែងធម៌ ដើម្បីត្រាស់ដឹង មិនសំដែងធម៌ ដើម្បីមិនត្រាស់
 ដឹងទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត សំដែងធម៌ ប្រកបដោយហេតុ
 មិនសំដែងធម៌ មិនប្រកបដោយហេតុទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
 សំដែងធម៌ ប្រកបដោយបាដិហារ្យ មិនសំដែងធម៌ មិនប្រកបដោយ
 បាដិហារ្យទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត កាលសំដែងធម៌ណា ដើម្បី
 ត្រាស់ដឹង មិនសំដែងធម៌ ដើម្បីមិនត្រាស់ដឹងទេ កាលសំដែងធម៌
 ប្រកបដោយហេតុ មិនសំដែងធម៌ មិនប្រកបដោយហេតុទេ កាលសំដែង
 ធម៌ ប្រកបដោយបាដិហារ្យ មិនសំដែងធម៌ មិនប្រកបដោយបាដិហារ្យ
 ទេ ឧវាទ អ្នកគួរធ្វើ អនុសាសន៍ អ្នកគួរធ្វើ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នក
 ទាំងឡាយ គួរត្រេកអរ គួរពេញចិត្ត គួររីករាយថា ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធមាន
 ព្រះភាគ ព្រះធម៌ គឺព្រះពុទ្ធសំដែងល្អហើយ ព្រះសង្ឃ ប្រតិបត្តិហើយ
 ដោយប្រពៃ កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងវេយ្យាករណៈនេះ
 លោកធាតុដប់ប្រាំ ក៏កម្រើក ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។
 អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងនូវធម៌ ។

ចប់ ធម្មទេសនាកថា ។

ករណីកថា

[៣០៩] នត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ករុណាតិ ។
អាមន្តា ។ នត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ មេត្តាតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ករុ-
ណាតិ ។ អាមន្តា ។ នត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ មុទ្ទិតា
។ បេ ។ ឧបេក្ខាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣១០] អត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ មេត្តាតិ ។ អា-
មន្តា ។ អត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ករុណាតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ មុទ្ទិតា
។ បេ ។ ឧបេក្ខាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ ពុទ្ធស្ស
ភគវតោ ករុណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣១១] នត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ករុណាតិ ។
អាមន្តា ។ ភគវា អកាវុណិកោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ ភគវា កាវុណិកោ លោក-
ហិតោ លោកាធុកម្មកោ លោកត្ថបរោតិ ។ អា-
មន្តា ។ ហេវំ ភគវា កាវុណិកោ លោកហិតោ
លោកាធុកម្មកោ លោកត្ថបរោ លោ វត វេ វត្ថុព្វេ
នត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ករុណាតិ ។

ករុណាកថា

(៣០៩) ករុណា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មិនមានឡើយ ។
អើ ។ មេត្តា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មិនមានឡើយ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ករុណា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មិន
មានឡើយ ។ អើ ។ មុទិតា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មិនមានឡើយ
។ បេ ។ ឧបេក្ខា (មិនមានឡើយ) ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣១០) មេត្តា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មានដែរឬ ។ អើ ។
ករុណា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ មុទិតា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មានដែរឬ ។ បេ ។
ឧបេក្ខា (មានដែរឬ) ។ អើ ។ ករុណា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ
មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣១១) ករុណា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មិនមានឡើយ ។
អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ មិនប្រកបដោយសេចក្តីករុណាឡើយ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ប្រកបដោយ
សេចក្តីករុណា ជាប្រយោជន៍ដល់សត្វលោក ជាអ្នកអនុគ្រោះដល់សត្វ-
លោក ប្រព្រឹត្តប្រយោជន៍ដល់សត្វលោកដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
ព្រះមានព្រះភាគ ប្រកបដោយសេចក្តីករុណា ជាប្រយោជន៍ដល់សត្វ-
លោក ជាអ្នកអនុគ្រោះដល់សត្វលោក ប្រព្រឹត្តប្រយោជន៍ដល់សត្វលោក
ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ករុណា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះ
ភាគ មិនមានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៣០២] នត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ កកុណាតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ ភគវា មហា កកុណា សមាបត្តិ សមា-
 បជ្ជិតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ភគវា មហា កកុណា-
 សមាបត្តិ សមាបជ្ជិ នោ វត វេ វត្ថព្វេ នត្ថិ ពុទ្ធស្ស
 ភគវតោ កកុណាតិ ។

[៣០៣] អត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ កកុណាតិ ។
 អាមន្តា ។ ភគវា សហគោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ
 ។ បេ ។ តេន ហិ នត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ កកុណាតិ ។

កុណាកថា ។

គុណជាតកថា

[៣០៤] ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ឧទ្ទារបស្សរោ អ-
 តិវិយ អញ្ញេ កុណជាតេ អធិកុណាតីតិ ។ អាមន្តា ។
 ភគវា កុណជាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។
 ននុ ភគវា ឌីននកុម្មាសំ កុញ្ញតីតិ ។ អាមន្តា ។
 ហញ្ចិ ភគវា ឌីននកុម្មាសំ កុញ្ញតិ នោ វត វេ វត្ថព្វេ
 ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ឧទ្ទារបស្សរោ អតិវិយ អញ្ញេ
 កុណជាតេ អធិកុណាតីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៣១២) ករុណា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មិនមានទេ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ចូលមហាករុណាសមាបត្តិដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិន
 បើ ព្រះមានព្រះភាគ ចូលមហាករុណាសមាបត្តិដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា ករុណា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មិនមានទេ ។

(៣១៣) ករុណា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មានដែរឬ ។ អើ ។
 ព្រះមានព្រះភាគ ប្រកបដោយរាគៈដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ករុណា(១) របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ
 មិនមានទេ ។

ចប់ ករុណាកថា ។

គន្ថជំពូកទីបី

(៣១៤) ឧបាសម្បត្តិៈ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ គ្រប
 សង្កត់នូវពួកគន្ថជំពូកទី១ក្រពេកឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ សោយ
 គ្រឿងក្រអូបឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះ
 មានព្រះភាគ សោយបាយនិងនំដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ សោយបាយនិងនំដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោល
 ថា ឧបាសម្បត្តិៈ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ គ្របសង្កត់នូវពួកគន្ថ-
 ជំពូកទី១ក្រពេកទេ ។

១ សំដៅយកករុណាដោយរាគៈ ។

ឯកមគ្គកថា

[៣០៥] ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ឧទ្ទារបស្សារោ អតិ-
រិយ អញ្ញេ កន្ធិជាតេ អធិក្កណាតីតិ ។ អាមន្តា ។
អត្ថំ កេចិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ឧទ្ទារបស្សារំ ញាយន្តិ
វិលំបន្តិ ឧទ្ទារនេន្តិ បេឡាយ បដិសាមេន្តិ ករណ្ហាយ
និក្ខិបន្តិ អាបណោ បសារេន្តិ តេន ច កន្ធន កន្ធូ-
ករណីយំ ករេន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

គន្ធិជាតកថា ។

ឯកមគ្គកថា

[៣០៦] ឯកេន អរិយមគ្គេន ចត្តារិ សាមញ្ញ-
ដលានិ សង្ខិករេតីតិ ។ អាមន្តា ។ ចត្ថន្នំ ដស្សានំ
។ បេ ។ ចតស្សន្នំ បញ្ញានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ឯកេន អរិយមគ្គេន ចត្តារិ
សាមញ្ញដលានិ សង្ខិករេតីតិ ។ អាមន្តា ។ សោតា-
បត្តិមគ្គេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សកទា-
តាមិមគ្គេន ។ បេ ។ អនាតាមិមគ្គេនាតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កតមេន មគ្គេនាតិ ។ អរហត្តមគ្គេ-
នាតិ ។ អរហត្តមគ្គេន សក្កាយទិដ្ឋិ វិចីកិដ្ឋំ សី-
លព្វុតបរាមាសំ ជហតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ឯកមគ្គកថា

[៣១៥] ឧច្ចារៈនិងបស្សាវៈ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ គ្រប
ស្រង់ត្រូវពួកគន្លងជាតដទៃក្រៃពេកឬ ។ អើ ។ ជនពួកខ្លះ ឆ្លុត លាប
ដុសខាត់ ឡើយឧច្ចារៈនិងបស្សាវៈ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទុកក្នុង
ហិប ដាក់ក្នុងទូ តាំងផ្សាយលើរានផ្សារ ធ្វើឱ្យកិច្ចដែលខ្លួនត្រូវធ្វើ
ដោយគ្រឿងក្រអូប ដោយគ្រឿងក្រអូបនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ធនូជាតកថា ។

ឯកមគ្គកថា

[៣១៦] បុគ្គលធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ឱ្យសាមញ្ញផល ៤ ដោយអរិយ-
មគ្គ ១ ឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈទាំង ៤ ។ បេ ។ នៃបញ្ញាទាំង ៤ ឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ឱ្យសាមញ្ញ-
ផល ៤ ដោយអរិយមគ្គ ១ ឬ ។ អើ ។ ដោយសោតាបត្តិមគ្គឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយសកទាតាមិមគ្គ ។ បេ ។ ដោយ
អនាតាមិមគ្គឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយមគ្គ ដូច
ម្តេច ។ ដោយអវហត្ថមគ្គ ។ បុគ្គលលះបង់សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្រិច្ឆា សីលព្វ-
តបរាមាសៈ ដោយអវហត្ថមគ្គឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អរហត្តមក្កេន សក្កាយទិដ្ឋី វិចិត្តិច្ឆំ សីលព្វតបរា-
 មាសំ ជហតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ តិណ្ណំ សញ្ញា-
 ជនានំ បហានំ សោតាបត្តិដលំ វុត្ថំ ភកវតាតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចំ តិណ្ណំ សញ្ញាជនានំ បហានំ
 សោតាបត្តិដលំ វុត្ថំ ភកវតា នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អ-
 រហត្តមក្កេន សក្កាយទិដ្ឋី វិចិត្តិច្ឆំ សីលព្វតបរាមាសំ
 ជហតីតិ ។ បេ ។ អរហត្តមក្កេន ឡឡារិកំ កាមរាតំ
 ឡឡារិកំ ព្យាបាទំ ជហតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អរហត្តមក្កេន ឡឡារិកំ កាមរាតំ ឡឡារិកំ ព្យាបាទំ
 ជហតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ កាមរាតព្យាបាទានំ
 តនុភារំ សកទាតាមិដលំ វុត្ថំ ភកវតាតិ ។ អាមន្តា ។
 ហញ្ចំ កាមរាតព្យាបាទានំ តនុភារំ សកទាតាមិដលំ
 វុត្ថំ ភកវតា នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អរហត្តមក្កេន
 ឡឡារិកំ កាមរាតំ ឡឡារិកំ ព្យាបាទំ ជហតីតិ ។
 អរហត្តមក្កេន អណ្តសហគតំ កាមរាតំ អណ្ត-
 សហគតំ ព្យាបាទំ ជហតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ អរហត្តមក្កេន អណ្តសហគតំ កាមរាតំ
 អណ្តសហគតំ ព្យាបាទំ ជហតីតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បុគ្គល លះបង់សកាយទិដ្ឋិ វិចិត្រចា សីលពូតបរាមាសៈ ដោយអរហត្តមគ្គប្ប ។ អើ ។ ក្រែងការលះបង់សញ្ញាជនៈ ព្យា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា សោតាបត្តិផលប្ប ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការលះបង់សញ្ញាជនៈ ព្យា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា សោតាបត្តិផល ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល លះបង់សកាយទិដ្ឋិ វិចិត្រចា សីលពូតបរាមាសៈ ដោយអរហត្តមគ្គទេ ។ បេ ។ បុគ្គល លះបង់កាមរាគៈដ៏គ្រោតគ្រោត ព្យា បាទដ៏គ្រោតគ្រោត ដោយអរហត្តមគ្គប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលលះបង់កាមរាគៈដ៏គ្រោតគ្រោត ព្យា បាទដ៏គ្រោតគ្រោត ដោយអរហត្តមគ្គប្ប ។ អើ ។ ក្រែងការស្រាលស្មើនៃកាមរាគៈនឹងព្យាបាទ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា សកទាតាមិផលប្ប ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការស្រាលស្មើនៃកាមរាគៈនឹងព្យាបាទ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា សកទាតាមិផល ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល លះបង់កាមរាគៈដ៏គ្រោតគ្រោត ព្យា បាទដ៏គ្រោតគ្រោត ដោយអរហត្តមគ្គទេ ។ បុគ្គល លះបង់កាមរាគៈប្រកបដោយប្រមាណតិច ព្យា បាទប្រកបដោយប្រមាណតិច ដោយអរហត្តមគ្គប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល លះបង់កាមរាគៈប្រកបដោយប្រមាណតិច ព្យា បាទប្រកបដោយប្រមាណតិច ដោយអរហត្តមគ្គប្ប ។ អើ ។

ឯកមគ្គកថា

នន្ទ កាមរាគព្យាបាទានំ អនវសេសប្បហានំ អនា-
 តាមិដលំ វុត្ថំ ភកវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ កាមរាគ-
 ព្យាបាទានំ អនវសេសប្បហានំ អនាតាមិដលំ វុត្ថំ
 ភកវតា ឈោ វត វេ វុត្ថព្វេ អវហត្ថមក្កេន អណ្តុសហ-
 តតំ កាមរាគំ អណ្តុសហតតំ ព្យាបាទំ ជហតីតិ ។

[៣០៧] ន វុត្ថព្វំ ឯកេន អរិយមក្កេន ចត្តារិ
 សាមញ្ញដលានិ សុច្ឆិករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ភកវ-
 តា សោតាបត្តិមក្កោ ភាវិតោតិ ។ អាមន្តា ។ ភក-
 វា សោតាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ វុត្ថព្វេ ។ បេ ។
 ភកវតា សក្កិកាតាមិមក្កោ ។ បេ ។ អនាតាមិមក្កោ
 ភាវិតោតិ ។ អាមន្តា ។ ភកវា អនាតាមិ ។ ន
 ហេវំ វុត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៣០៨] ភកវា ឯកេន អរិយមក្កេន ចត្តារិ សា-
 មញ្ញដលានិ សុច្ឆិករោតិ សាវកោ ចត្វាហិ អរិយ-
 មក្កេហិ ចត្តារិ សាមញ្ញដលានិ សុច្ឆិករោតីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ សាវកោ ពុទ្ធស្ស ភកវតេ អធិជ្ជំ ធិក្ខន្ធិ
 អនធិកតំ អធិកច្ឆន្តិ អសុច្ឆិកតំ សុច្ឆិករោតីតិ ។
 ន ហេវំ វុត្ថព្វេ ។ បេ ។

ឯកមគ្គកថា

ក្រែងការលះបង់ មិនសេសសល់ នូវកាមរាគៈនិងព្យាបាទ ព្រះមានព្រះ
 ភាគត្រាស់ថា អនាគាមិផលប្ត ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការលះបង់មិន
 សេសសល់ នូវកាមរាគៈនិងព្យាបាទ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា អនា-
 គាមិផល ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល លះបង់កាម-
 រាគៈប្រកបដោយប្រមាណតិច ព្យាបាទប្រកបដោយប្រមាណតិច ដោយ
 អវហត្ថមគ្គទេ ។

(៣១៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវ
 សាមញ្ញផល ៤ ដោយអរិយមគ្គ ១ ទេប្ត ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ
 ចម្រើនសោតាបត្តិមគ្គប្ត ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ជាសោតាបន្នបុគ្គល
 ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ចម្រើន
 សកទាគាមិមគ្គ ។ បេ ។ ចម្រើនអនាគាមិមគ្គប្ត ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះ
 ភាគ ជាអនាគាមិបុគ្គលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣១៨) ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសាមញ្ញផល
 ៤ ដោយអរិយមគ្គ ១ ពួកសាវ័ក ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសាមញ្ញផល ៤
 ដោយអរិយមគ្គ ៤ ប្ត ។ អើ ។ ពួកសាវ័ក ឃើញធម៌ដែលព្រះមានព្រះ
 ភាគមិនឃើញហើយ ត្រាស់ដឹងធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគមិនត្រាស់ដឹង
 ហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 ហើយប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ពប់ ឯកមគ្គកថា ។

ឈានសង្ឃនិកាយា

(៣០៩) ឈាន ឈានំ សង្ឃមតីតិ ។ អាមន្តា ។
បឋមា ឈានា តតិយំ ឈានំ សង្ឃមតីតិ ។ ន ហោរំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឈានា ឈានំ សង្ឃមតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ ធុតិយា ឈានា ចតុត្ថំ ឈានំ សង្ឃមតីតិ ។
ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៣១០) បឋមា ឈានា ធុតិយំ ឈានំ សង្ឃម-
តីតិ ។ អាមន្តា ។ យា បឋមស្ស ឈានស្ស ឧប្បាទាយ
អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីធិ សា វ ធុតិយស្ស ឈា-
នស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន
ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បឋមា ឈានា ធុតិយំ ឈានំ
សង្ឃមតីតិ ។ ន វត្តព្វំ យា បឋមស្ស ឈានស្ស
ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីធិ សា វ
ធុតិយស្ស ឈានស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា
។ បេ ។ បណីធិតិ ។ អាមន្តា ។ ធុតិយំ ឈានំ
អនាវជ្ជនស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ អបណីធិបាទស្ស
ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ នធុ
ធុតិយំ ឈានំ អាវជ្ជនស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។

ឈានសង្កកហិ

(៣១៩) បុគ្គល ចេញអំពីឈាន មួយ រំកិលទៅកាន់ឈាន មួយ បានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ចេញអំពីបឋមជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់តតិយជ្ឈាន បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចេញអំពីឈាន មួយ រំកិលទៅកាន់ឈាន មួយ បានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលចេញអំពីទុតិយជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣២០) បុគ្គល ចេញអំពីបឋមជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់ទុតិយជ្ឈាន បានដែរឬ ។ អើ ។ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញ៉ាំងបឋមជ្ឈានឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញ៉ាំងទុតិយជ្ឈានឲ្យកើតឡើង ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចេញអំពីបឋមជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់ទុតិយជ្ឈានឬ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញ៉ាំងបឋមជ្ឈានឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញ៉ាំងទុតិយជ្ឈានឲ្យកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ទុតិយជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលមិនរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលមិនតាំងចិត្តទុក កើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងទុតិយជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។

ឈានសង្កត់កថា

បណ៌នហន្តស្ស ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ ធុតិយំ
 ឈានំ អាវជ្ឈន្តស្ស ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។ បណ៌នហន្តស្ស
 ឧប្បជ្ឈតិ ជា វត រេ វត្ថុព្វេ បឋមា ឈានា ធុតិយំ
 ឈានំ សង្កមតីតិ ។ បឋមា ឈានា ធុតិយំ ឈានំ
 សង្កមតីតិ ។ អាមន្តា ។ បឋមំ ឈានំ កាមេ អា-
 ជីនវតោ មនសិករោតោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។
 ធុតិយំ ឈានំ កាមេ អាជីនវតោ មនសិករោតោ
 ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ
 សវិតក្កំ សវិចារន្តិ ។ អាមន្តា ។ ធុតិយំ ឈានំ
 សវិតក្កំ សវិចារន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បឋមា
 ឈានា ធុតិយំ ឈានំ សង្កមតីតិ ។ អាមន្តា ។
 តពោវ បឋមំ ឈានំ តំ ធុតិយំ ឈានន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ឈានសង្កត់ថា

របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ទុតិ-
 យជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាល
 តាំងចិត្តទុក កើតឡើង ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល
 ចេញអំពីបឋមជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់ទុតិយជ្ឈាន បានទេ ។ បុគ្គល
 ចេញអំពីបឋមជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់ទុតិយជ្ឈាន បានដែរឬ ។ អើ ។ បឋ-
 មជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវកាមទាំងឡាយ ថាជាទោស
 កើតឡើងដែរឬ ។ អើ ។ ទុតិយជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
 នូវកាមទាំងឡាយ ថាជាទោស កើតឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ
 ដែរឬ ។ អើ ។ ទុតិយជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចេញអំពីបឋ-
 មជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់ទុតិយជ្ឈាន បានដែរឬ ។ អើ ។ បឋមជ្ឈាននោះ
 ឯង គឺទុតិយជ្ឈាននោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(៣២០) ទុតិយា ឈានា តតិយំ ឈានំ សង្ក-
មតីតិ ។ អាមន្តា ។ យា ទុតិយស្ស ឈានស្ស
ឧប្បាទាយ ភាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដិ សា វ តតិយស្ស
ឈានស្ស ឧប្បាទាយ ភាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណី-
ដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទុតិយា ឈានា
តតិយំ ឈានំ សង្កមតីតិ ។ ន វត្ថុតំ យា ទុតិ-
យស្ស ឈានស្ស ឧប្បាទាយ ភាវជ្ជនា ។ បេ ។
បណីដិ សា វ តតិយស្ស ឈានស្ស ឧប្បាទាយ ភា-
វជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ តតិយំ
ឈានំ អនាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ អបណីន-
ហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ
តតិយំ ឈានំ ភាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ ប-
ណីនហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ
តតិយំ ឈានំ ភាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។
បណីនហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ ទុតិ-
យា ឈានា តតិយំ ឈានំ សង្កមតីតិ ។ ទុតិយា
ឈានា តតិយំ ឈានំ សង្កមតីតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៣២១) បុគ្គល ចេញអំពីទុតិយជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់តតិយជ្ឈាន បានដែរឬ ។ អើ ។ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បី ញ៉ាំងទុតិយជ្ឈានឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះ ឯង ដើម្បីញ៉ាំងតតិយជ្ឈានឲ្យកើតឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចេញអំពីទុតិយជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់តតិ- យជ្ឈាន ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្ត ទុកណា ដើម្បីញ៉ាំងទុតិយជ្ឈានឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង ។ បេ ។ ការ តាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញ៉ាំងតតិយជ្ឈានឲ្យកើតឡើងដែរឬ ។ អើ ។ តតិយជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលមិនរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គល កាលមិនតាំងចិត្តទុក កើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងតតិយជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ តតិ- យជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាល តាំងចិត្តទុក កើតឡើង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល ចេញអំពីទុតិយជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់តតិយជ្ឈានបានទេ ។ បុគ្គល ចេញអំពីទុតិយជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់តតិយជ្ឈាន បានដែរឬ ។ អើ ។

ឈានសង្កឹកថា

ធុតិយំ ឈានំ វិតក្កវិចារេ អាទីនវតោ មនសិក-
 រោតោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ តតិយំ ឈានំ
 វិតក្កវិចារេ អាទីនវតោ មនសិករោតោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ធុតិយំ ឈានំ សប្បីតិ-
 កន្តិ ។ អាមន្តា ។ តតិយំ ឈានំ សប្បីតិកន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ធុតិយា ឈានា តតិយំ
 ឈានំ សង្កមតីតិ ។ អាមន្តា ។ តព្វាវ ធុតិយំ
 ឈានំ តំ តតិយំ ឈានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។

(៣២២) តតិយា ឈានា ចតុត្ថំ ឈានំ សង្ក-
 មតីតិ ។ អាមន្តា ។ យា តតិយស្ស ឈានស្ស
 ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដិ សា វ ចតុត្ថស្ស
 ឈានស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណី-
 ដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តតិយា ឈានា
 ចតុត្ថំ ឈានំ សង្កមតីតិ ។ ន វត្ថុព្វំ យា តតិ-
 យស្ស ឈានស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។
 បណីដិ សា វ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស ឧប្បាទាយ
 អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។
 ចតុត្ថំ ឈានំ អនាវជ្ជនស្ស ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។

ឈានសង្កត់ថា

ទុតិយជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកកងចិត្ត នូវវិតក្កៈនិងវិចារៈ ថាជា
 ទោស កើតឡើងឬ ។ អើ ។ តតិយជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុក
 កងចិត្ត នូវវិតក្កៈនិងវិចារៈ ថាជាទោស កើតឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ប្រកបដោយបីតិដែរឬ ។
 អើ ។ តតិយជ្ឈាន ប្រកបដោយបីតិដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចេញអំពីទុតិយជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់តតិយជ្ឈាន
 បានដែរឬ ។ អើ ។ ទុតិយជ្ឈាននោះឯង គឺតតិយជ្ឈាននោះឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣២២) បុគ្គល ចេញអំពីតតិយជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន
 បានដែរឬ ។ អើ ។ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា
 ដើម្បីញ៉ាំងតតិយជ្ឈានឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
 នោះឯង ដើម្បីញ៉ាំងចតុត្ថជ្ឈានឲ្យកើតឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចេញអំពីតតិយជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់
 ចតុត្ថជ្ឈានបានដែរឬ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការរំពឹង ។ បេ ។
 ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញ៉ាំងតតិយជ្ឈានឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង
 ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញ៉ាំងចតុត្ថជ្ឈានឲ្យកើតឡើងដែរ
 ឬ ។ អើ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលមិនរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អបណិទហន្តស្ស ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។ ននុ ចតុត្ថំ ឈានំ អាវជ្ឈន្តស្ស ឧប្បជ្ឈ-
 តិ ។ បេ ។ បណិទហន្តស្ស ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ហញ្ញំ ចតុត្ថំ ឈានំ អាវជ្ឈន្តស្ស ឧប្បជ្ឈ-
 តិ ។ បេ ។ បណិទហន្តស្ស ឧប្បជ្ឈតិ នោ វត
 រេ វត្ថុព្វ តតិយា ឈានា ចតុត្ថំ ឈានំ សង្កម-
 តីតិ ។ តតិយា ឈានា ចតុត្ថំ ឈានំ សង្កម-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ តតិយំ ឈានំ បីតី អាទីនវតោ
 មនសិករោតោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមន្តា ។ ចតុត្ថំ ឈា-
 នំ បីតី អាទីនវតោ មនសិករោតោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ សុខស-
 ហកតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចតុត្ថំ ឈានំ សុខសហក-
 តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ តតិយា ឈានា
 ចតុត្ថំ ឈានំ សង្កមតីតិ ។ អាមន្តា ។ តពោរ
 តតិយំ ឈានំ តំ ចតុត្ថំ ឈានន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

របស់បុគ្គលកាលមិនតាំងចិត្តទុក កើតឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងចតុត្ថជ្ជាន របស់បុគ្គលកាលរំពឹង កើតឡើង
 ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 ចតុត្ថជ្ជាន របស់បុគ្គលកាលរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាល
 តាំងចិត្តទុក កើតឡើង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល
 ចេញអំពីតតិយជ្ជាន រំកិលទៅកាន់ចតុត្ថជ្ជានបានទេ ។ បុគ្គល ចេញអំពី
 តតិយជ្ជាន រំកិលទៅកាន់ចតុត្ថជ្ជាន បានដែរឬ ។ អើ ។ តតិយជ្ជាន
 របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកកងចិត្ត នូវបីតិ ថាជាទោស កើតឡើងដែរឬ ។
 អើ ។ ចតុត្ថជ្ជាន របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកកងចិត្ត នូវបីតិ ថាជាទោស
 កើតឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តតិយជ្ជាន
 ប្រកបដោយសុខឬ ។ អើ ។ ចតុត្ថជ្ជាន ប្រកបដោយសុខដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចេញអំពីតតិយជ្ជាន
 រំកិលទៅកាន់ចតុត្ថជ្ជាន បានដែរឬ ។ អើ ។ តតិយជ្ជាននោះឯង
 គឺចតុត្ថជ្ជាននោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ឈានន្តរិកកថា

[៣២៣] ន វត្ថុព្វំ ឈានា ឈានំ សង្កមតីតិ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុំ ភកវតា វេន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិ-
វិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ
វិហារតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ
ឈានា ឈានំ សង្កមតីតិ ។

ឈានសង្កមតីកថា ។

ឈានន្តរិកកថា

[៣២៤] អត្ថំ ឈានន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ
ជស្សន្តរិកា ។ បេ ។ អត្ថំ បញ្ញន្តរិកាតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វំ ។ បេ ។ អត្ថំ ឈានន្តរិកាតិ ។ អា-
មន្តា ។ ទុតិយស្ស ច ឈានស្ស តតិយស្ស ច
ឈានស្ស អន្តរេ អត្ថំ ឈានន្តរិកាតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វំ ។ បេ ។ អត្ថំ ឈានន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។ តតិ-
យស្ស ច ឈានស្ស ចតុត្ថស្ស ច ឈានស្ស អន្តរេ
អត្ថំ ឈានន្តរិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វំ ។ បេ ។

ឈានន្តរិកកថា

(៣២៣) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ចេញអំពីឈានមួយ រំកិលទៅកាន់ឈានមួយ បានឡើយ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ ស្ងាត់ចាកកាម ទាំងឡាយ ។ បេ ។ ចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ សូត្រប្ប ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល ចេញអំពីឈានមួយ រំកិល ទៅកាន់ឈានមួយបាន ។

ចប់ ឈានសង្កតិកថា ។

ឈានន្តរិកកថា

(៣២៤) ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មានវិវេក ។ អើ ។ ធម៌ជា ចន្លោះនៃផស្សៈ មានវិវេក ។ បេ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃបញ្ញា មានវិវេក ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មានវិវេក ។ អើ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មានក្នុងចន្លោះ នៃ ទុតិយជ្ឈាននិងតតិយជ្ឈានប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មានវិវេក ។ អើ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មានក្នុងចន្លោះ នៃតតិយជ្ឈាននិងចតុត្ថជ្ឈានប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(៣២៥) ធុតិយស្ស ច ឈានស្ស តតិយស្ស ច
 ឈានស្ស អន្តរេ ធុតិ ឈានន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។
 ហញ្ចិ ធុតិយស្ស ច ឈានស្ស តតិយស្ស ច
 ឈានស្ស អន្តរេ ធុតិ ឈានន្តរិកា ឆោ វត រេ
 វត្ថុព្វេ អត្ថិ ឈានន្តរិកាតិ ។ តតិយស្ស ច ឈា-
 នស្ស ចតុត្ថស្ស ច ឈានស្ស អន្តរេ ធុតិ ឈានន្ត-
 រិកាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ តតិយស្ស ច ឈា-
 នស្ស ចតុត្ថស្ស ច ឈានស្ស អន្តរេ ធុតិ ឈានន្ត-
 រិកា ឆោ វត រេ វត្ថុព្វេ អត្ថិ ឈានន្តរិកាតិ ។

(៣២៦) បឋមស្ស ច ឈានស្ស ធុតិយស្ស ច
 ឈានស្ស អន្តរេ អត្ថិ ឈានន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។
 ធុតិយស្ស ច ឈានស្ស តតិយស្ស ច ឈានស្ស
 អន្តរេ អត្ថិ ឈានន្តរិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 បឋមស្ស ច ឈានស្ស ធុតិយស្ស ច ឈានស្ស
 អន្តរេ អត្ថិ ឈានន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។ តតិយស្ស
 ច ឈានស្ស ចតុត្ថស្ស ច ឈានស្ស អន្តរេ
 អត្ថិ ឈានន្តរិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៣២៥] ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មិនមានកង់ចន្លោះ នៃទុតិយជ្ឈាននិងតតិយជ្ឈានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មិនមានកង់ចន្លោះ នៃទុតិយជ្ឈាននិងតតិយជ្ឈានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មានទេ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មិនមានកង់ចន្លោះ នៃតតិយជ្ឈាននិងចតុត្ថជ្ឈានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មិនមានកង់ចន្លោះ នៃតតិយជ្ឈាននិងចតុត្ថជ្ឈានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មានទេ ។

[៣២៦] ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មានកង់ចន្លោះ នៃបឋមជ្ឈាននិងទុតិយជ្ឈានឬ ។ អើ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មានកង់ចន្លោះ នៃទុតិយជ្ឈាននិងតតិយជ្ឈានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មានកង់ចន្លោះ នៃបឋមជ្ឈាននិងទុតិយជ្ឈានឬ ។ អើ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មានកង់ចន្លោះ នៃតតិយជ្ឈាននិងចតុត្ថជ្ឈានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ឈានន្តវិកាថា

(៣២៧) ធុតិយស្ស ច ឈានស្ស តតិយស្ស ច
 ឈានស្ស អន្តរេ នត្ថិ ឈានន្តវិកាតិ ។ អាមន្តា ។
 បឋមស្ស ច ឈានស្ស ធុតិយស្ស ច ឈានស្ស
 អន្តរេ នត្ថិ ឈានន្តវិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 តតិយស្ស ច ឈានស្ស ចតុត្ថស្ស ច ឈានស្ស
 អន្តរេ នត្ថិ ឈានន្តវិកាតិ ។ អាមន្តា ។ បឋមស្ស
 ច ឈានស្ស ធុតិយស្ស ច ឈានស្ស អន្តរេ នត្ថិ
 ឈានន្តវិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣២៨) អវិគក្កោ វិចារមត្តោ សមាធិ ឈានន្តវិ-
 កាតិ ។ អាមន្តា ។ សវិគក្កោ សវិចារោ សមាធិ ឈា-
 នន្តវិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អវិគក្កោ
 វិចារមត្តោ សមាធិ ឈានន្តវិកាតិ ។ អាមន្តា ។
 អវិគក្កោ អវិចារោ សមាធិ ឈានន្តវិកាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣២៩) សវិគក្កោ សវិចារោ សមាធិ ន
 ឈានន្តវិកាតិ ។ អាមន្តា ។ អវិគក្កោ វិចារ-
 មត្តោ សមាធិ ន ឈានន្តវិកាតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អវិគក្កោ អវិចារោ សមាធិ

ឈានន្តរិកកថា

(៣២៧) ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មិនមានក្នុងចន្លោះ នៃទុតិយជ្ឈាន
និងតតិយជ្ឈានទេ ។ អើ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មិនមានក្នុង
ចន្លោះ នៃបឋមជ្ឈាននិងទុតិយជ្ឈានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មិនមានក្នុងចន្លោះ នៃតតិយជ្ឈាន
និងចតុត្ថជ្ឈានទេ ។ អើ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មិនមានក្នុង
ចន្លោះ នៃបឋមជ្ឈាននិងទុតិយជ្ឈានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

(៣២៨) សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាធម៌ជា
ចន្លោះនៃឈាន ។ អើ ។ សមាធិ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយ
វិចារៈ ជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាធម៌ជាចន្លោះនៃ
ឈាន ។ អើ ។ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ជាធម៌ជា
ចន្លោះនៃឈានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣២៩) សមាធិ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ មិន
មែនជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈានទេ ។ អើ ។ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មាន
ត្រឹមតែវិចារៈ មិនមែនជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ន ឈានន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។ អវិគត្តោ វិចារ-
មត្តោ សមាធិ ន ឈានន្តរិកាតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថព្វេ ។ បេ ។

[៣៣០] ទ្ធិន្នំ ឈានានំ បដុប្បន្នានំ អន្តរេ អវិ-
គត្តោ វិចារមត្តោ សមាធិតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អវិគត្តោ
វិចារមត្តោ សមាធិម្ហំ វត្ថមាទេ បឋមំ ឈានំ និរុទ្ធិ ធុ-
តិយំ ឈានំ អនុប្បន្នានំ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ អវិ-
គត្តោ វិចារមត្តោ សមាធិម្ហំ វត្ថមាទេ បឋមំ ឈានំ
និរុទ្ធិ ធុតិយំ ឈានំ អនុប្បន្នំ នោ វត រេ វត្ថព្វេ
ទ្ធិន្នំ ឈានានំ បដុប្បន្នានំ អន្តរេ អវិគត្តោ វិចារ-
មត្តោ សមាធិ ឈានន្តរិកាតិ(១) ។

[៣៣១] អវិគត្តោ វិចារមត្តោ សមាធិ ន ឈា-
នន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។ អវិគត្តោ វិចារមត្តោ ស-
មាធិ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ ធុតិយំ ឈានំ
។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ អវិគត្តោ វិ-
ចារមត្តោ សមាធិ ឈានន្តរិកាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

មិនមែនជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈានទេ ។ អើ ។ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈ មិនមែនជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈានទេ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៣០) សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ មានក្នុង
ចន្លោះ នៃឈានទាំងពីរ ដែលកើតចំពោះហើយ ។ អើ ។ ក្រែងកាល
សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បឋមជ្ឈាន
រលត់ ទុតិយជ្ឈាន មិនទាន់កើតឡើងទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ កាល
សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បឋមជ្ឈាន
រលត់ ទុតិយជ្ឈានមិនទាន់កើតឡើង ម្នាលអ្នកដ៏បម្រើ អ្នកមិនគួរពោល
ថា សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ មានក្នុងចន្លោះ នៃឈាន
ទាំងពីរ ដែលកើតចំពោះហើយ ថាជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈានទេ ។

(៣៣១) សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ មិនមែន
ជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈានទេ ។ អើ ។ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មាន
ត្រឹមតែវិចារៈ ជាបឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ ជាទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ជា
តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ជាចតុត្ថជ្ឈាន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ
ជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន ។

សមាបន្តោ សង្ខំ សុណាតីតិកថា

[៣ ៣ ២] អវិគតក្តោ វិចារមត្តោ សមាធិ ឈា-
 នន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ តយោ សមាធិ វុត្តា
 កកវតា សវិគតក្តោ សវិចារេវ សមាធិ អវិគតក្តោ
 វិចារមត្តោ សមាធិ អវិគតក្តោ អវិចារេវ សមាធិតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចី តយោ សមាធិ វុត្តា កកវតា
 សវិគតក្តោ សវិចារេវ សមាធិ អវិគតក្តោ វិចារមត្តោ
 សមាធិ អវិគតក្តោ អវិចារេវ សមាធិ នោ វត វេ វត្ថព្វ
 អវិគតក្តោ វិចារមត្តោ សមាធិ ឈានន្តរិកាតិ ។

ឈានន្តរិកកថា ។

សមាបន្តោ សង្ខំ សុណាតីតិកថា

[៣ ៣ ៣] សមាបន្តោ សង្ខំ សុណាតីតិ ។
 អាមន្តា ។ សមាបន្តោ ធិក្កនា វ្យំ បស្សតិ ។ បេ ។
 សោតន ។ បេ ។ យានន ។ បេ ។ ជិវ្ហយ
 ។ បេ ។ កាយេន ដោជ្ជតំ ជុស្តតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថព្វ ។ បេ ។ សមាបន្តោ សង្ខំ សុណាតីតិ ។
 អាមន្តា ។ សោតវិញ្ញាណសមដ្ឋី សមាបន្តោតិ ។

សមាបន្តោ សទ្ធិ សុណាតីតិកថា

(៣៣២) សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាធម៌
 ជាចន្លោះនៃឈានបួ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 ពួកសមាធិ៣ យ៉ាងគឺ សមាធិ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ១
 សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ១ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មិន
 មានវិចារៈ ១ ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 ពួកសមាធិ៣ យ៉ាងគឺ សមាធិ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ១
 សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ១ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈ ១ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សមាធិ មិន
 មានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈានទេ ។

ចប់ ឈានន្តរិកកថា ។

សមាបន្តោ សទ្ធិ សុណាតីតិកថា

(៣៣៣) បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ ពួសម្លេងដែរឬ ។ អើ ។
 បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ ឃើញរូប ដោយចក្ខុ ។ បេ ។ ដោយត្រ-
 ចៀក ។ បេ ។ ដោយច្រមុះ ។ បេ ។ ដោយអណ្តាត ។ បេ ។
 ពាល់ត្រូវនូវផោដ្ឋពៈ ដោយកាយដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ ពួសម្លេងដែរឬ ។ អើ ។
 បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ ព្រមព្រៀងដោយសោតវិញ្ញាណដែរឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ សមាធិ មនោវិញ្ញាណ-
សមដ្ឋីស្សតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ សមាធិ មនោ-
វិញ្ញាណសមដ្ឋីស្ស លោ វត វេ វត្ថុព្វេ សមាបដ្ឋោ
សន្នំ សុណាភីតិ ។

(៣៣៤) សមាធិ មនោវិញ្ញាណសមដ្ឋីស្ស សោ-
តវិញ្ញាណសមដ្ឋី សន្នំ សុណាភីតិ ។ អាមន្តា ។
ហព្វំ សមាធិ មនោវិញ្ញាណសមដ្ឋីស្ស សោតវិញ្ញា-
ណសមដ្ឋី សន្នំ សុណាភី លោ វត វេ វត្ថុព្វេ ស-
មាបដ្ឋោ សន្នំ សុណាភីតិ ។ សមាធិ មនោវិញ្ញា-
ណសមដ្ឋីស្ស សោតវិញ្ញាណសមដ្ឋី សន្នំ សុណា-
ភីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ ជស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ
សមោធានំ ហោភីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៣៥) ន វត្ថុព្វំ សមាបដ្ឋោ សន្នំ សុណា-
ភីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ បឋមស្ស ឈានស្ស សន្នោ
កណ្តោកោ វុត្តោ កកវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ បឋ-
មស្ស ឈានស្ស សន្នោ កណ្តោកោ វុត្តោ កកវតា
តេន វត វេ វត្ថុព្វេ សមាបដ្ឋោ សន្នំ សុណាភីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងសមាធិ របស់បុគ្គលដែល
ព្រមព្រៀងដោយមនោវិញ្ញាណឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សមាធិ របស់
បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយមនោវិញ្ញាណ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិន
គួរពោលថា បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ ពួសម្លឹងទេ ។

(៣៣៤) សមាធិ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយមនោ-
វិញ្ញាណ ចុះបុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយសោតវិញ្ញាណ ពួសម្លឹងដែរ
ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សមាធិ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយ
មនោវិញ្ញាណ បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយសោតវិញ្ញាណ ពួសម្លឹង
ដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ
ពួសម្លឹងទេ ។ សមាធិ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយមនោ-
វិញ្ញាណ ចុះបុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយសោតវិញ្ញាណ ពួសម្លឹងដែរ
ឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងពីរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៣៥) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ ពួ
សម្លឹងទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងសម្លឹង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
ជាសត្រូវនៃបឋមជ្ឈានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សម្លឹង ព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ជាសត្រូវនៃបឋមជ្ឈាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ ពួសម្លឹងដែរ ។

សមាបន្តោ សង្ខំ សុណាតីតិកថា

បឋមស្ស ឈានស្ស សន្នោ កក្កាគោ វុត្តោ
 កក្កតាតិ ។ សមាបន្តោ សង្ខំ សុណាតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ធុតិយស្ស ឈានស្ស វិតក្កោ វិចារោ
 កក្កាគោ វុត្តោ កក្កតា អត្ថំ តស្ស វិតក្កវិចា-
 រាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ បឋមស្ស ឈា-
 នស្ស សន្នោ កក្កាគោ វុត្តោ កក្កតាតិ ។ សមា-
 បន្តោ សង្ខំ សុណាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ធុតិយស្ស
 ឈានស្ស បីតិ កក្កាគោ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស
 អស្សាសប្បស្សាសោ កក្កាគោ អាកាសានញ្ចាយ-
 តនំ សមាបន្នស្ស រូបសញ្ញា កក្កាគោ វិញ្ញាណញ្ញា-
 យតនំ សមាបន្នស្ស អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញា
 កក្កាគោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមាបន្នស្ស វិញ្ញា-
 ណញ្ញាយតនសញ្ញា កក្កាគោ ទេវសញ្ញាទាសញ្ញា-
 យតនំ សមាបន្នស្ស អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញា កក្កា-
 គោ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស សញ្ញា ច វេ-
 ទនា ច កក្កាគោ វុត្តោ កក្កតា អត្ថំ តស្ស សញ្ញា
 ច វេទនា ចាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

សមាបន្តោ សទ្ធំ សុណាតីតិកថា

សម្លេង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ជាសត្រូវនៃបឋមជ្ឈាន ។ ចុះ
 បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ ឮសម្លេងដែរឬ ។ អើ ។ វិតក្កៈនិងវិចារៈ ព្រះ
 មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ជាសត្រូវនៃទុតិយជ្ឈាន ចុះវិតក្កៈនិងវិចារៈ
 របស់ទុតិយជ្ឈាននោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សម្លេង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ជាសត្រូវនៃបឋមជ្ឈាន ។ ចុះ
 បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ ឮសម្លេងដែរឬ ។ អើ ។ បីតិ ជាសត្រូវនៃ
 តតិយជ្ឈាន ខ្យល់ដកដង្ហើមចេញចូល ជាសត្រូវនៃចតុត្ថជ្ឈាន រូបសញ្ញា
 ជាសត្រូវនៃបុគ្គលចូលកាន់អាគាសានញ្ចាយតនៈ អាគាសានញ្ចាយតនៈ-
 សញ្ញា ជាសត្រូវនៃបុគ្គលចូលកាន់វិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ វិញ្ញាណញ្ចាយ-
 តនសញ្ញា ជាសត្រូវនៃបុគ្គលចូលកាន់អាភិញ្ញាញ្ចាយតនៈ អាភិញ្ញាញ្ចាយ-
 តនសញ្ញា ជាសត្រូវនៃបុគ្គលចូលកាន់នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ សញ្ញា
 និងវេទនា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ជាសត្រូវនៃបុគ្គលចូលកាន់
 សញ្ញាវេទនាតនិរោធិ ចុះសញ្ញានិងវេទនា របស់បុគ្គលនោះ មានដែរ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ សមាបន្តោ សទ្ធំ សុណាតីតិកថា ។

ចក្ខុវិស័យ បស្សនីតិកថា

[៣៣៦] ចក្ខុវិស័យ បស្សនីតិ ។ អាមន្តា ។
រូបេន រូបំ បស្សនីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
រូបេន រូបំ បស្សនីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបេន រូបំ ប-
ដិវិជានីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូបេន រូបំ
បដិវិជានីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ មនោវិញ្ញាណន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ចក្ខុវិស័យ បស្សនីតិ ។
អាមន្តា ។ អត្ថំ ចក្ខុស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណ្ឌិ-
ជិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ នត្ថំ ចក្ខុស្ស
អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណ្ឌិជិតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ
នត្ថំ ចក្ខុស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណ្ឌិជំ នោ វត្ថុ
វេ វត្ថុព្វេ ចក្ខុវិស័យ បស្សនីតិ ។

[៣៣៧] សោតេន សង្ខំ សុណាតីតិ ។ បេ ។
ឃានេន កង្ខំ ឃាយតីតិ ។ បេ ។ ជីវ្ហយ រសំ
សាយតីតិ ។ បេ ។

[៣៣៨] កាយេន ដោដ្ឋព្វំ ធុសតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ រូបេន រូបំ ធុសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។ រូបេន រូបំ ធុសតីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបេន
រូបំ បដិវិជានីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ចក្ខុវិស័យ បស្ស័ត្តិភិក្ខុ

(៣៣៦) បុគ្គលឃើញរូប ដោយចក្ខុ ។ អើ ។ បុគ្គល
ឃើញរូប ដោយរូបវន្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បុគ្គលឃើញរូប ដោយរូបវន្ត ។ អើ ។ បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវរូប ដោយ
រូបវន្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវរូប
ដោយរូបវន្ត ។ អើ ។ រូប គឺមនោវិញ្ញាណ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលឃើញរូប ដោយចក្ខុ ។ អើ ។ ការ
រំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃចក្ខុ មានវន្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃ
ចក្ខុ មិនមានទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំង
ចិត្តទុក នៃចក្ខុ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
បុគ្គលឃើញរូប ដោយចក្ខុទេ ។

(៣៣៧) បុគ្គលឮសម្លេង ដោយត្រចៀក ។ បេ ។ ធុំភ្លឺន
ដោយច្រមុះ ។ បេ ។ លិទ្ធក្នករស ដោយអណ្តាត ។ បេ ។

(៣៣៨) បុគ្គលពាល់ត្រូវដោដព្វៈ ដោយកាយ ។ អើ ។
បុគ្គលពាល់ត្រូវរូប ដោយរូបវន្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ បុគ្គលពាល់ត្រូវរូប ដោយរូបវន្ត ។ អើ ។ បុគ្គលដឹងច្បាស់
នូវរូប ដោយរូបវន្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចក្ខុតា រូបំ បស្សតីតិកា ។

រូបេន រូបំ បដិវិជានាតីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ មនោ-
 វិញ្ញាណាធិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាយេន
 ដោជ្ជតំ ដុសតីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ កាយស្ស
 អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ ននុ នត្ថិ កាយស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។
 បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ នត្ថិ កាយស្ស
 អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីដិ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ
 កាយេន ដោជ្ជតំ ដុសតីតិ ។ បេ ។

(៣៣៧) ន វត្ថុព្វំ ចក្ខុតា រូបំ បស្សតិ ។ បេ ។
 កាយេន ដោជ្ជតំ ដុសតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្ថុ
 ភកវតា វេន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចក្ខុតា រូបំ បស្សតិ
 ។ បេ ។ កាយេន ដោជ្ជតំ ដុសតីតិ អត្ថេវ សុត្ត-
 ន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ចក្ខុតា រូបំ បស្ស-
 តិ ។ បេ ។ កាយេន ដោជ្ជតំ ដុសតីតិ ។

ចក្ខុតា រូបំ បស្សតីតិកា ។

អដ្ឋាសមោ វិញ្ញា ។

ចក្ខុនា រូបំ បស្សតីតិកថា

ដឹងច្បាស់រូប ដោយរូប ។ អើ ។ រូប គឺមនោវិញ្ញាណ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលពាល់ត្រូវផោដ្ឋព្វៈ ដោយ
កាយ ។ អើ ។ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃកាយ មាន
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងការរំពឹង ។ បេ ។
ការតាំងចិត្តទុក នៃកាយ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការរំពឹង
។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃកាយ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលពាល់ត្រូវផោដ្ឋព្វៈ ដោយកាយទេ ។ បេ ។

(៣៣៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលឃើញរូប ដោយចក្ខុ
។ បេ ។ ពាល់ត្រូវផោដ្ឋព្វៈ ដោយកាយទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ឃើញ
រូប ដោយចក្ខុ ។ បេ ។ ពាល់ត្រូវផោដ្ឋព្វៈ ដោយកាយ ពាក្យដូច្នេះ
មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលឃើញរូប ដោយ
ចក្ខុ ។ បេ ។ ពាល់ត្រូវផោដ្ឋព្វៈ ដោយកាយ ។

ចប់ ចក្ខុនា រូបំ បស្សតីតិកថា ។

ចប់ អដ្ឋារសមវត្ថុ ។

តិស្ស ឧទ្ធានំ

ពុទ្ធា ភកវា មនុស្សលោកេ អដ្ឋាសំ ពុទ្ធន
 ភកវតា ធម្មោ នេសិតោ នត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភកវតោ
 ករុណា ពុទ្ធស្ស ភកវតោ ឧទ្ធារបស្សរោ
 អតិរិយ អញ្ញោ កន្ធាតេ អធិក្កណាតិ
 ឯកេន អរិយមគ្គេន ចត្តារិ សាមញ្ញដលានិ
 សច្ចិកោតិ ឈានា ឈានំ សង្កមតិ អត្ថិ
 ឈានន្តរិកោ សមាបន្នោ សង្កំ សុណាតិ
 ចក្កនា រូបំ បស្សតិ កាយេន ដោដ្ឋព្វំ បុសតតិ ។

ឧទ្ទាននៃអង្គរសម្បត្តិស្ថានៈ គឺ

និយាយ អំពីព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគគង់នៅក្នុងមនុស្សលោក ១
 ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ ១ ករុណារបស់ព្រះ
 ពុទ្ធមានព្រះភាគ មិនមាន ១ ឧទ្ទារៈនិងបស្សៈរបស់ព្រះ
 ពុទ្ធមានព្រះភាគ គ្របសង្កត់នូវពួកគន្លងជាតដទៃក្រពេក ១
 បុគ្គលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសាមញ្ញផលទាំង ៤ ដោយអរិយ-
 មគ្គតែមួយ ១ បុគ្គលចេញអំពីឈាន រំកិលទៅកាន់ឈាន ១
 ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មាន ១ បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ ពុ
 សម្បត្តិ ១ បុគ្គលឃើញរូប ដោយចក្ខុ បុគ្គលពាល់ត្រូវ
 ផោដ្ឋព្វៈ ដោយកាយ ១ ។

កំលេសជីហានកប៉ា

(៣៤០) អតីតេ កំលេសេ ជហតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ និរុទ្ធិ និរោធនិ វិគតំ វិគមេតិ ធីណំ ខេមេតិ
អត្ថុដ្ឋតំ អត្ថុដ្ឋមេតិ អព្ពត្ថុដ្ឋតំ អព្ពត្ថុដ្ឋមេតីតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អតីតេ កំលេសេ ជហតីតិ ។
អាមន្តា ។ ននុ អតីតំ និរុទ្ធិនិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ
អតីតំ និរុទ្ធិ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អតីតេ កំលេសេ
ជហតីតិ ។ អតីតេ កំលេសេ ជហតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ ននុ អតីតំ នត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អតីតំ
នត្ថិ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អតីតេ កំលេសេ ជហ-
តីតិ ។

(៣៤១) អនាគតេ កំលេសេ ជហតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ អនាតំ អនិធនិ អសញ្ញានំ អសញ្ញានេតិ
អនិព្វតំ អនិព្វតេតិ អចាតុក្កតំ អចាតុក្កាវេតីតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនាគតេ កំលេសេ ជហតីតិ ។

កិលេសជំហានកំប៉ា

(៣៤០) បុគ្គល លះបង់ពួកកិលេសជាអតីត (កន្លងហើយ) ឬ ។
អើ ។ បុគ្គល ញ៉ាំងរបស់ដែលរលត់ហើយ ឲ្យរលត់ទៅ ញ៉ាំងរបស់
ដែលទៅប្រាសហើយ ឲ្យទៅប្រាស ញ៉ាំងរបស់ដែលអស់ហើយ ឲ្យ
អស់ទៅ ញ៉ាំងរបស់ដែលវិនាសទៅហើយ ឲ្យវិនាសទៅ ញ៉ាំងរបស់
ដែលបាត់ទៅហើយ ឲ្យបាត់ទៅឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ បុគ្គល លះបង់ពួកកិលេសជាអតីតឬ ។ អើ ។ ក្រែង របស់
ជាអតីត រលត់ទៅហើយឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ របស់ជាអតីតរលត់
ទៅហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលលះបង់ពួក
កិលេសជាអតីតទេ ។ បុគ្គល លះបង់ពួកកិលេស ជាអតីតឬ ។ អើ ។
ក្រែង របស់ជាអតីត មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ របស់ជាអតីត
មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល លះបង់ពួក
កិលេសជាអតីតទេ ។

(៣៤១) បុគ្គល លះបង់ពួកកិលេសជាអនាគតឬ ។ អើ ។
បុគ្គល ញ៉ាំងរបស់មិនទាន់កើត មិនឲ្យកើត ញ៉ាំងរបស់មិនទាន់ដុះជាល
មិនឲ្យដុះជាល ញ៉ាំងរបស់មិនទាន់លូតលាស់ មិនឲ្យលូតលាស់ ញ៉ាំង
របស់មិនទាន់កើតប្រាកដ មិនឲ្យកើតប្រាកដឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល លះបង់ពួកកិលេសជាអនាគតឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អាមន្តា ។ នន្ទ អនាគតំ អនាគត្ថំ ។ អាមន្តា ។
 ហព្វំ អនាគតំ អនាគតំ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អនាគតេ
 កិលេសេ ជហតីតិ ។ អនាគតេ កិលេសេ ជហ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ អនាគតំ នត្ថីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ហព្វំ អនាគតំ នត្ថិ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ
 អនាគតេ កិលេសេ ជហតីតិ ។

(៣៤២) បច្ចុប្បន្នេ កិលេសេ ជហតីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ រត្តោ រាគំ ជហតិ ធុដ្ឋោ នោសំ ជហតិ
 ម្បឡោ មោហំ ជហតិ កិលេសេ កិលេសេ ជហតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រកេន រាគំ ជហតិ នោសេន
 នោសំ ជហតិ មោហេន មោហំ ជហតិ កិលេសេហិ
 កិលេសេ ជហតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រកោ
 ចិត្តសម្បយុត្តោ មក្កោ ចិត្តសម្បយុត្តាតិ ។ អាមន្តា ។
 ទ្ធិន្នំ ធិស្សនំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ សមោធានំ
 ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រកោ អក្ក-
 សលោ មក្កោ កុសលោតិ ។ អាមន្តា ។ កុស-
 លាកុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កល្យា-
 ណកុសល្យាណីយា សម្មាសម្ពុទ្ធិការំ អាកច្ឆន្តីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អើ ។ ក្រែងរបស់ជាអនាគត មិនទាន់កើតឡើយ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 របស់ជាអនាគត មិនទាន់កើតទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 បុគ្គល លះបង់ពួកកិលេសជាអនាគតទេ ។ បុគ្គល លះបង់ពួកកិលេស
 ជាអនាគតឬ ។ អើ ។ ក្រែងរបស់ជាអនាគត មិនមានឡើយ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ របស់ជាអនាគត មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា បុគ្គល លះបង់ពួកកិលេសជាអនាគតទេ ។

(៣៤២) បុគ្គល លះបង់ពួកកិលេសជាបច្ចុប្បន្នឬ ។ អើ ។
 បុគ្គលត្រេកអរ លះបង់រាគៈ បុគ្គលប្រឡូស្ត លះបង់ទោសៈ បុគ្គលវង្វេង
 លះបង់មោហៈ បុគ្គលសៅហ្មង លះបង់ពួកកិលេសឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល លះបង់រាគៈ ដោយរាគៈ លះបង់
 ទោសៈ ដោយទោសៈ លះបង់មោហៈ ដោយមោហៈ លះបង់ពួកកិ-
 លេស ដោយពួកកិលេសឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 រាគៈ ប្រកបដោយចិត្ត មគ្គ ប្រកបដោយចិត្តដែរឬ ។ អើ ។ ការ
 ប្រជុំ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងពីរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រាគៈ ជាអកុសល មគ្គ ជាអកុសលឬ ។ អើ ។
 ពួកធម៌ ជាអកុសលនិងអកុសល ប្រកបដោយទោសនិងមិនមានទោស
 ថោកទាបនិងទុក្ខម មានចំណែកខ្លះនិងស មកកាន់កាប់ចំពោះមុខឬ ។

កិលេសដំបាតកថា

ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ កុសលា កុសលា
 ។ បេ ។ សប្បដិភាតា ធម្មា សម្មាសម្ពុទ្ធិការំ អាគច្ឆន្ទីតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ វត្ថុ ភកវតា ចត្តារិមាណិ ភិក្ខុវេ
 សុវិន្ទរវិន្ទរាណិ ។ កតមាណិ ចត្តារិ ។ នកញ្ច
 ភិក្ខុវេ បវេរី ច ឥទំ បវេមំ សុវិន្ទរវិន្ទរំ ។ បេ ។
 តស្មា សតំ ធម្មោ អសត្ថំ អារកាតិ អត្ថេវ សុត្ត-
 ប្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញំ កុសលា-
 កុសលា ។ បេ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធិការំ អាគច្ឆន្ទីតិ ។

(៣៤៣) ន វត្ថុញំ អតីតេ កិលេសេ ជហតិ
 អនាគតេ កិលេសេ ជហតិ បច្ចុប្បន្នេ កិលេសេ
 ជហតីតិ ។ អាមន្តា ។ នត្ថំ កិលេសេ ជហតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ តេន ហិ អតីតេ កិ-
 លេសេ ជហតិ អនាគតេ កិលេសេ ជហតិ បច្ចុ-
 ប្បន្នេ កិលេសេ ជហតីតិ ។

កិលេសដំបាតកថា ។

កិលេសធិបាសកថា

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកធម៌ ជាភុសលនិងអភុសល
 ។ បេ ។ មានចំណែក (ខ្មៅនិងស) មកកាន់ការៈចំពោះមុខ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតិឆ្ងាយ
 ក្រែងលែងឆ្ងាយ មាន ៤ ។ ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រែងលែងឆ្ងាយ ៤ តើដូចម្តេច ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃនិងផែនដី នេះឈ្មោះថាឆ្ងាយក្រែងលែងឆ្ងាយ
 ទី ១ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌ របស់សប្បវេសទាំងឡាយ ឆ្ងាយ
 អំពីអសប្បវេសទាំងឡាយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ធម៌ ជាភុសលនិងអភុសល ។ បេ ។
 មកកាន់ការៈចំពោះមុខទេ ។

(៣៤៣) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល លះបង់ពួកកិលេសជា
 អតីត លះបង់ពួកកិលេសជាអនាគត លះបង់ពួកកិលេសជាបច្ចុប្បន្នទេ
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល លះបង់ពួកកិលេស មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល លះបង់
 ពួកកិលេសជាអតីត លះបង់ពួកកិលេសជាអនាគត លះបង់ពួកកិលេស
 ជាបច្ចុប្បន្ន ។

ចប់ កិលេសធិបាសកថា ។

សព្វពាក្យ

(៣៤៤) សុព្វតា សង្ខារក្ខន្ធហិយាបន្នាតិ ។ អា-
មន្តា ។ អនិមិត្តំ សង្ខារក្ខន្ធហិយាបន្នន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វ ។ បេ ។ សុព្វតា សង្ខារក្ខន្ធហិយាបន្នាតិ ។
អាមន្តា ។ អប្បណិហិតោ សង្ខារក្ខន្ធហិយាបន្នោ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ អនិមិត្តំ ន
វត្ថុព្វំ សង្ខារក្ខន្ធហិយាបន្នន្តិ ។ អាមន្តា ។ សុព្វ-
តា ន វត្ថុញ្ច សង្ខារក្ខន្ធហិយាបន្នាតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វ ។ បេ ។ អប្បណិហិតោ ន វត្ថុព្វោ សង្ខារ-
ក្ខន្ធហិយាបន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ សុព្វតា ន វត្ថុញ្ច
សង្ខារក្ខន្ធហិយាបន្នាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
សុព្វតា សង្ខារក្ខន្ធហិយាបន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ សង្ខា-
រក្ខន្ធនោ ន អនិច្ចោ ន សង្ខតោ ន បដិច្ចសមុប្បន្នោ ន
ឧយនន្នោ ន វយនន្នោ ន វិរាគនន្នោ ន និរោធនន្នោ
ន វិបរិណាមនន្នាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
នន្ទ សង្ខារក្ខន្ធនោ អនិច្ចោ សង្ខតោ បដិច្ចសមុប្បន្នោ

សព្វាតាកថា

(៣៤៤) សេចក្តីសូន្យ^(១) រាប់បញ្ចូលកងសង្ខារក្នុងដែរឬ ។
អើ ។ អនិមិត្តៈ (និព្វាន) រាប់បញ្ចូលកងសង្ខារក្នុងដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តីសូន្យ រាប់បញ្ចូលកងសង្ខារ-
ក្នុងឬ ។ អើ ។ អប្បណិហិតៈ (និព្វាន) រាប់បញ្ចូលកងសង្ខារក្នុង
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយ
ថា អនិមិត្តៈ រាប់បញ្ចូលកងសង្ខារក្នុងដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរ
និយាយថា សេចក្តីសូន្យ រាប់បញ្ចូលកងសង្ខារក្នុងឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អប្បណិហិតៈ
រាប់បញ្ចូលកងសង្ខារក្នុងឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សេច-
ក្តីសូន្យ រាប់បញ្ចូលកងសង្ខារក្នុងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ សេចក្តីសូន្យ រាប់បញ្ចូលកងសង្ខារក្នុងឬ ។ អើ ។
សង្ខារក្នុង មិនមែនជាមិនទៀង មិនមែនជាបច្ច័យប្រជុំតាក់តែង មិន
មែនកើតឡើងអាស្រ័យហេតុ មិនមែនមានសភាពអស់ទៅ មិនមែន
មានសភាពសូន្យទៅ មិនមែនមានសភាពប្រាសចាកតម្រេក មិនមែន
មានសភាពរលត់ មិនមែនមានសភាពប្រែប្រួលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងសង្ខារក្នុង មិនទៀង បច្ច័យប្រជុំតាក់តែង

១ បានដល់ខន្ធជាអនត្តលច្ចុណៈ ។

សុត្តន្តបិដក

ខយនឆ្មោ វយនឆ្មោ វិរាគឆ្មោ និរោធជឆ្មោ វិបរិណា-
មឆ្មោតិ ។ អាមន្តា ។ ហោរំ សុដ្ឋានក្ខន្ធន្តោ អ-
និច្ឆោ ។ បេ ។ វិបរិណាមឆ្មោ នោ វត វេ វត្ថព្វ
សុត្តន្តា សុដ្ឋានក្ខន្ធបរិយាបន្នាតិ ។

(៣៤៥) រូបក្ខន្ធន្តស្ស សុត្តន្តា សុដ្ឋានក្ខន្ធបរិ-
យាបន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ សុដ្ឋានក្ខន្ធន្តស្ស សុត្តន្តា
រូបក្ខន្ធបរិយាបន្នាតិ ។ ន ហោរំ វត្ថព្វ ។ បេ ។
វេទនាខន្ធន្តស្ស ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធន្តស្ស ។ បេ ។ វិញ្ញា-
ណក្ខន្ធន្តស្ស សុត្តន្តា សុដ្ឋានក្ខន្ធបរិយាបន្នាតិ ។
អាមន្តា ។ សុដ្ឋានក្ខន្ធន្តស្ស សុត្តន្តា វិញ្ញាណក្ខន្ធបរិ-
យាបន្នាតិ ។ ន ហោរំ វត្ថព្វ ។ បេ ។

(៣៤៦) សុដ្ឋានក្ខន្ធន្តស្ស សុត្តន្តា ន វត្ថព្វ
រូបក្ខន្ធបរិយាបន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ រូបក្ខន្ធន្តស្ស
សុត្តន្តា ន វត្ថព្វា សុដ្ឋានក្ខន្ធបរិយាបន្នាតិ ។ ន
ហោរំ វត្ថព្វ ។ បេ ។ សុដ្ឋានក្ខន្ធន្តស្ស សុត្តន្តា ន
វត្ថព្វា វេទនាខន្ធបរិយាបន្នា ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធបរិ-
យាបន្នា ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធបរិយាបន្នាតិ ។ អា-
មន្តា ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធន្តស្ស សុត្តន្តា ន វត្ថព្វា សុដ្ឋា-
នក្ខន្ធបរិយាបន្នាតិ ។ ន ហោរំ វត្ថព្វ ។ បេ ។

សុព្វតាកថា

កើតឡើងអាស្រ័យហេតុ មានសភាពអស់ទៅ មានសភាពសូន្យទៅ
មានសភាពប្រាសចាកតម្រេក មានសភាពរលត់ទៅ មានសភាពប្រែ
ប្រួលឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សង្ខារក្នុងមិនទៀង ។ បេ ។ មាន
សភាពប្រែប្រួលទៅ ម្ចាស់អ្នកដឹចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សេចក្តី
សូន្យ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្នុងទេ ។

(៣៤៥) សេចក្តីសូន្យ នៃរូបក្នុង រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្នុងឬ ។
អើ ។ សេចក្តីសូន្យ នៃសង្ខារក្នុង រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបក្នុងឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តីសូន្យ នៃវេទនាខន្ធ ។ បេ ។
នៃសញ្ញាខន្ធ ។ បេ ។ នៃវិញ្ញាណក្នុង រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្នុងឬ ។
អើ ។ សេចក្តីសូន្យ នៃសង្ខារក្នុង រាប់បញ្ចូលក្នុងវិញ្ញាណក្នុងឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៤៦) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សេចក្តីសូន្យ នៃសង្ខារក្នុង
រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបក្នុងទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សេចក្តី
សូន្យ នៃរូបក្នុង រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្នុងទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សេចក្តីសូន្យ នៃសង្ខា-
រក្នុង រាប់បញ្ចូលក្នុងវេទនាខន្ធ ។ បេ ។ រាប់បញ្ចូលក្នុងសញ្ញាខន្ធ
។ បេ ។ រាប់បញ្ចូលក្នុងវិញ្ញាណក្នុងទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយ
ថា សេចក្តីសូន្យ នៃវិញ្ញាណក្នុង រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្នុងទេឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៣៤៧] ន វត្ថុញ្ចំ សុញ្ញតា សង្ខារក្ខន្ធទ្វបរិយា-
 បដ្ឋានិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ ភកវតា សុញ្ញមិទំ
 ភិក្ខុវេ សង្ខារា អត្តេន វា អត្តនិយេន វាភិ អត្តេវ
 សុត្តន្តោភិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ សុញ្ញតា សង្ខា-
 រក្ខន្ធទ្វបរិយាបដ្ឋានិ ។

សុញ្ញតាកថា ។

សាមញ្ញជីវកថា

[៣៤៨] សាមញ្ញដលំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។
 និព្វានំ តាណំ លេណំ សរណំ បរាយនំ អច្ចុតំ អម-
 តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សាមញ្ញដលំ អសង្ខតំ
 និព្វានំ សង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ អសង្ខតា-
 និភិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ អសង្ខតា-
 និភិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ តាណានិ ។ បេ ។ អន្ត-
 រិកា វាភិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៤៩] សាមញ្ញដលំ អសង្ខតន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ សាមញ្ញំ អសង្ខតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ សាមញ្ញំ សង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ សាមញ្ញ-
 ដលំ សង្ខតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 សោតាបត្តិដលំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៣៤៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សេចក្តីសូន្យ រាប់បញ្ចូលក្នុង
សង្ខារក្ខន្ធទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារទាំងឡាយ នេះ សូន្យចាកខ្លួនផង ចាកវត្ថុជា
របស់ខ្លួនផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុ
នោះ សេចក្តីសូន្យ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ។
ចប់ សុញ្ញតាកថា ។

សាមញ្ញាផលកថា

(៣៤៨) សាមញ្ញាផល ជាអសង្ខតៈប្ត ។ អើ ។ និព្វាន ជាទីពឹង
ជាទីជ្រក ជាទីរលឹក ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មិនច្យុត មិនស្លាប់ទេ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សាមញ្ញាផល ជាអសង្ខតៈ ចុះ
និព្វាន ជាសង្ខតៈប្ត ។ អើ ។ អសង្ខតៈ មានពីរប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មានពីរប្ត ។ អើ ។ ទីពឹង មានពីរ
។ បេ ។ ការវិនាសក្តីប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៤៩) សាមញ្ញាផល ជាអសង្ខតៈប្ត ។ អើ ។ សាមញ្ញា ជា
អសង្ខតៈដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សាមញ្ញា
ជាសង្ខតៈប្ត ។ អើ ។ សាមញ្ញាផល ជាសង្ខតៈដែរ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិផល ជាអសង្ខតៈប្ត ។ អើ ។

បត្តិកថា

សោតាបត្តិមក្កោ អសង្ខតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។ សោតាបត្តិមក្កោ សង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។
 សោតាបត្តិដលំ សង្ខតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
 សកកាតាមិដលំ ។ បេ ។ អនាតាមិដលំ ។ បេ ។ អរ-
 ហត្ថដលំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ អរហត្ថមក្កោ អសង្ខ-
 តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ អរហត្ថមក្កោ សង្ខ-
 តោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហត្ថដលំ សង្ខតន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វ ។ បេ ។ សោតាបត្តិដលំ អសង្ខតំ សកកា-
 តាមិដលំ ។ បេ ។ អនាតាមិដលំ ។ បេ ។ អរ-
 ហត្ថដលំ អសង្ខតំ និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។
 បញ្ច អសង្ខតានិច្ចំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
 បញ្ច អសង្ខតានិច្ចំ ។ អាមន្តា ។ បញ្ច តាណាជិ
 ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

សាមញ្ញនិយមនា ។

បត្តិកថា

(៣៥០) បត្តិ អសង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។ និព្វានំ
 តាណំ លេណំ សរណំ បរាយនំ អច្ចុតំ អម-
 តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ បត្តិ អសង្ខតា

បត្តិកថា

សោតាបត្តិមគ្គ ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។
 ។ បេ ។ សោតាបត្តិមគ្គ ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ សោតាបត្តិផល ជា
 សង្ខតៈដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សកទាតា-
 មិផល ។ បេ ។ អនាគាមិផល ។ បេ ។ អរហត្តផល ជាអសង្ខតៈ
 ឬ ។ អើ ។ អរហត្តមគ្គ ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គ ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ អរហត្ត-
 ផល ជាសង្ខតៈដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សោតាបត្តិផល ជាអសង្ខតៈ សកទាតាមិផល ។ បេ ។ អនាគាមិផល
 ។ បេ ។ អរហត្តផល ជាអសង្ខតៈ និព្វាន ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។
 អសង្ខតៈ មាន៥ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អសង្ខតៈ មាន៥ ឬ ។ អើ ។ ទីពឹង មាន៥ ។ បេ ។ ការវិនាសក្តី
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ សាមញ្ញផលកថា ។

បត្តិកថា

[៣៥០] ការប្រាន ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ និព្វាន ជាទីពឹង
 ជាទីជ្រក ជាទីរលឹក ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មិនច្យុត មិនស្លាប់
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការប្រាន ជាអសង្ខតៈ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ អសង្ខតានីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ អសង្ខតានីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ទ្វេ តាណានិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៥០) ចីវរស្ស បត្តិ អសង្ខតាតិ ។ អាមន្តា ។
 និព្វានំ ។ បេ ។ អមតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ ចីវរស្ស បត្តិ អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខ-
 តន្តិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ អសង្ខតានីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ អសង្ខតានីតិ ។ អាមន្តា ។
 ទ្វេ តាណានិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ចិណ្ឌាចាតស្ស ។ បេ ។ សេនា-
 សនស្ស ។ បេ ។ តិលានប្បច្ចយកេសជ្ឈបរិក្ការស្ស
 បត្តិ អសង្ខតាតិ ។ អាមន្តា ។ និព្វានំ ។ បេ ។ អ-
 មតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តិលានប្បច្ចយកេ-
 សជ្ឈបរិក្ការស្ស បត្តិ អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ទ្វេ អសង្ខតានីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 ទ្វេ អសង្ខតានីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ តាណានិ
 ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ចុះនិព្វាន ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ មានពីរប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មានពីរប្ប ។ អើ ។ ទីពឹង មាន
ពីរ ។ បេ ។ ការវិនាសក្តីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩១] ការបាននូវបីវរ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ និព្វាន ។ បេ ។
មិនស្ងប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបាននូវបីវរ
ជាអសង្ខតៈ ចុះនិព្វាន ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ មានពីរ
ប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មានពីរប្ប ។
អើ ។ ទីពឹង មានពីរ ។ បេ ។ ការវិនាសក្តីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបាននូវបីណ្ឌុបាត ។ បេ ។ នូវសេនាសនៈ
។ បេ ។ នូវគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។
និព្វាន ។ បេ ។ មិនស្ងប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ការបាននូវគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ជាអសង្ខតៈ ចុះនិព្វាន ជា
អសង្ខតៈដែរឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ មានពីរប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មានពីរប្ប ។ អើ ។ ទីពឹង មានពីរ
។ បេ ។ ការវិនាសក្តីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បន្តិកថា

ចីវរស្ប បត្តិ អសង្ខតា បិណ្ឌបាតស្ប ។ បេ ។ សេ-
 លាសនស្ប ។ បេ ។ តិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ការស្ប
 បត្តិ អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ច
 អសង្ខតានិគ្គិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បញ្ច
 អសង្ខតានិគ្គិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ច តាណានិ ។ បេ ។
 អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៥២) បឋមស្ប ឈានស្ប បត្តិ អសង្ខតា
 ឯវំ សង្ខំ វិត្តាវេតង្គំ ធុតិយស្ប ឈានស្ប តតិ-
 យស្ប ឈានស្ប ចតុត្ថស្ប ឈានស្ប អាគាសា-
 នញ្ញាយតនស្ប វិញ្ញាណញ្ញាយតនស្ប អាគិញ្ញញ្ញ-
 ាយតនស្ប នេវសញ្ញនាសញ្ញាយតនស្ប ។ បេ ។
 សោតាបត្តិមគ្គស្ប សោតាបត្តិដលស្ប សកទាតា-
 មិមគ្គស្ប សកទាតាមិដលស្ប អនាតាមិមគ្គស្ប អ-
 នាតាមិដលស្ប អរហត្តមគ្គស្ប អរហត្តដលស្ប បត្តិ
 អសង្ខតានិ ។ អាមន្តា ។ និព្វានំ ។ បេ ។ អច្ចុត្ត
 អមតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរហត្តដលស្ប
 បត្តិ អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។
 ធូ អសង្ខតានិគ្គិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

បត្តិកថា

ការប្រាននូវចីវរ ជាអសង្ខតៈ ការប្រាននូវបិណ្ឌបាត ។ បេ ។ នូវសេនា-
សនៈ ។ បេ ។ នូវគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជៈបរិក្ខារ ជាអសង្ខតៈ ចុះនិព្វាន
ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ មាន ៥ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មាន ៥ ឬ ។ អើ ។ ទីពឹង មាន ៥
។ បេ ។ ការវិនាសក្តីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៥២) ការប្រាននូវបឋមជ្ឈាន ជាអសង្ខតៈ សេចក្តីទាំងអស់
អ្នកប្រាជ្ញត្រូវឲ្យពិស្តារផងចុះ ការប្រាននូវទុតិយជ្ឈាន នូវតតិយជ្ឈាន
នូវចតុត្ថជ្ឈាន នូវអាកាសានញ្ចាយតនៈ នូវវិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ នូវអា-
កិញ្ចញ្ចាយតនៈ នូវនេវសញ្ញានាសញ្ចាយតនៈ ។ បេ ។ នូវសោតាបត្តិមគ្គ
នូវសោតាបត្តិផល នូវសកទាតាមិមគ្គ នូវសកទាតាមិផល នូវអនាតាមិមគ្គ
នូវអនាតាមិផល នូវអវហត្ថមគ្គ នូវអវហត្ថផល ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។
និព្វាន ។ បេ ។ មិនច្បាស់ មិនស្ងប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ការប្រាននូវអវហត្ថផល ជាអសង្ខតៈ ចុះនិព្វាន ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។
អើ ។ អសង្ខតៈ មានពីរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបំណែក កថាវត្ថុ

ទ្វេ អសង្ខតានិទិទិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ តាណានិ ។ បេ ។
 អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិ-
 មក្កស្ស បតិ អសង្ខតា សោតាបត្តិជលស្ស បតិ អ-
 សង្ខតា ។ បេ ។ អវហត្ថមក្កស្ស បតិ អសង្ខតា អវ-
 ហត្ថជលស្ស បតិ អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ នវ អសង្ខតានិទិទិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 នវ អសង្ខតានិទិទិ ។ អាមន្តា ។ នវ តាណានិ
 ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៥៣) ន វត្ថុព្វំ បតិ អសង្ខតានិ ។ អា-
 មន្តា ។ បតិ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញា-
 ណានិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ បតិ
 អសង្ខតានិ ។

បត្តិកថា ។

តបិពាកថា

(៣៥៤) សព្វធម្មានំ តថតា អសង្ខតានិ ។ អា-
 មន្តា ។ និព្វានំ ។ បេ ។ អមតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ សព្វធម្មានំ តថតា អសង្ខតា និព្វានំ អ-
 សង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ អសង្ខតានិទិទិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អសង្ខតៈ មានពីរប្ប ។ អើ ។ ទីពឹង មានពីរ ។ បេ ។ ការវិនាសក្តីប្ប ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបាននូវសោតាបត្តិមគ្គ ជា
 អសង្ខតៈ ការបាននូវសោតាបត្តិផល ជាអសង្ខតៈ ។ បេ ។ ការបាន
 នូវអវហត្តមគ្គ ជាអសង្ខតៈ ការបាននូវអវហត្តផល ជាអសង្ខតៈ ចុះ
 និព្វាន ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ មាន៧ ឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មាន៧ ឬ ។ អើ ។ ទីពឹង
 មាន៧ ។ បេ ។ ការវិនាសក្តីប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៥៣) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការបាន ជាអសង្ខតៈទេឬ ។
 អើ ។ ការបាន គឺជារូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ការបាន
 ជាអសង្ខតៈ ។

ចប់ បន្តិកថា ។

តិបិដកកថា

(៣៥៤) សេចក្តីទៀងទាត់នៃធម៌ទាំងពួង (មានរូបជាដើម)
 ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ និព្វាន ។ បេ ។ មិនស្លាប់ឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តីទៀងទាត់នៃធម៌ទាំងពួង ជា
 អសង្ខតៈ ចុះនិព្វាន ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ មានពីរប្ប ។

ធម៌ពាក្យ

ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។ ទ្វេ អសង្ខតានិគ្គិ ។ អា-
មម្ពា ។ ទ្វេ តាណានិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។

(៣៥៥) រូបស្ស រូបតា នន្ទ រូបតា អសង្ខតានិ ។
អាមម្ពា ។ និព្វានំ ។ បេ ។ អមតន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្យោ ។ បេ ។ រូបស្ស រូបតា នន្ទ រូបតា អសង្ខតា
និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមម្ពា ។ ទ្វេ អសង្ខតានិ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។ ទ្វេ អសង្ខតានិ ។
អាមម្ពា ។ ទ្វេ តាណានិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។ វេទនាយ វេទនតា នន្ទ
វេទនតា ។ បេ ។ សញ្ញាយ សញ្ញតា នន្ទ សញ្ញ-
តា ។ បេ ។ សង្ខារានំ សង្ខារតា នន្ទ សង្ខារតា
។ បេ ។ វិញ្ញាណស្ស វិញ្ញាណតា នន្ទ វិញ្ញាណតា
អសង្ខតានិ ។ អាមម្ពា ។ និព្វានំ ។ បេ ។ អម-
តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។ រូបស្ស រូបតា
នន្ទ រូបតា អសង្ខតា ។ បេ ។ វិញ្ញាណស្ស វិញ្ញា-
ណតា នន្ទ វិញ្ញាណតា អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខ-
តន្តិ ។ អាមម្ពា ។ ន អសង្ខតានិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្យោ ។ បេ ។ ន អសង្ខតានិ ។ អាមម្ពា ។

តថិតាភិបា

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មានពីរឬ ។ អើ ។
 ទីតាំង មានពីរ ។ បេ ។ ការវិនាសក្តីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

(៣៥៥) ភាពជារូបនៃរូប ក្រែងភាពជារូប ជាអសង្ខតៈឬ ។
 អើ ។ និព្វាន ។ បេ ។ មិនស្លាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ភាពជារូបនៃរូប ក្រែងភាពជារូប ជាអសង្ខតៈ និព្វាន
 ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ មានពីរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មានពីរឬ ។ អើ ។ ទីតាំង មានពីរ ។ បេ ។
 ការវិនាសក្តីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ភាពជាវេ-
 ទនានៃវេទនា ក្រែងភាពជាវេទនា ។ បេ ។ ភាពជាសញ្ញានៃសញ្ញា
 ក្រែងភាពជាសញ្ញា ។ បេ ។ ភាពជាសង្ខារនៃសង្ខារទាំងឡាយ
 ក្រែងភាពជាសង្ខារ ។ បេ ។ ភាពជាវិញ្ញាណនៃវិញ្ញាណ ក្រែងភាព
 ជាវិញ្ញាណ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ និព្វាន ។ បេ ។ មិនស្លាប់ឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ភាពជារូបនៃរូប ក្រែងភាពជារូប
 ជាអសង្ខតៈ ។ បេ ។ ភាពជាវិញ្ញាណនៃវិញ្ញាណ ក្រែងភាពជាវិញ្ញាណ
 ជាអសង្ខតៈ និព្វាន ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ មាន ៦
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មាន ៦ ឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ន តាណា និ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៥៦) ន វត្ថុតំ សព្វធម្មានំ តថតា អសដ្ឋតា-
តិ ។ អាមន្តា ។ សព្វធម្មានំ តថតា រូបំ វេទនា សញ្ញា
សដ្ឋកា វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន
ហិ សព្វធម្មានំ តថតា អសដ្ឋតាតិ ។

ធម្មតាកថា ។

កុសលកថា

(៣៥៧) និព្វានធាតុ កុសលាតិ ។ អាមន្តា ។
សារម្មណា អត្ថិ តាយ អារជ្ជនា ។ បេ ។ បណ៌-
ដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ អនារម្មណា
នត្ថិ តាយ អារជ្ជនា ។ បេ ។ បណ៌ដីតិ ។ អាមន្តា ។
ហញ្ញំ អនារម្មណា នត្ថិ តាយ អារជ្ជនា ។ បេ ។
បណ៌ដិ ដោ វត វេ វត្ថុព្វេ និព្វានធាតុ កុសលាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ទីពឹង មាន ៦ ។ បេ ។ ការវិនាសក្តីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

(៣៥៦) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សេចក្តីទៀងទាត់នៃធម៌ទាំងពួង
ជាអសង្ខតៈទេឬ ។ អើ ។ សេចក្តីទៀងទាត់នៃធម៌ទាំងពួង គឺជាបូរ
វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ សេចក្តីទៀងទាត់នៃធម៌ទាំងពួង
ជាអសង្ខតៈ ។

ចប់ ធម៌តាកថា ។

កុសលកថា

(៣៥៧) និព្វានធាតុ ជាកុសលឬ ។ អើ ។ និព្វានធាតុ ប្រកប
ដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃនិព្វានធាតុនោះ
មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងនិព្វានធាតុ
មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃនិព្វានធាតុ
នោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ និព្វានធាតុ មិនមាន
អារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃនិព្វានធាតុនោះ មិន
មានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា និព្វានធាតុ ជាកុ-
សលទេ ។

កុសលកថា

(៣៥៨) អលោកោ កុសលោ សារម្មណោ
 អត្ថំ វស្សំ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ និព្វាននាតុ កុសលោ សារម្មណោ អត្ថំ
 តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនោសោ កុសលោ ។ បេ ។
 អមោហោ កុសលោ ។ បេ ។ សន្ធា វីរិយំ សតិ
 សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា កុសលោ សារម្មណោ អត្ថំ
 តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។
 និព្វាននាតុ កុសលោ សារម្មណោ អត្ថំ តាយ អាវជ្ជនា
 ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៥៩) និព្វាននាតុ កុសលោ អនារម្មណោ នត្ថំ
 តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។
 អលោកោ កុសលោ អនារម្មណោ នត្ថំ វស្សំ អាវ-
 ជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 និព្វាននាតុ កុសលោ អនារម្មណោ នត្ថំ តាយ អា-
 វជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អាមន្តា ។ អនោសោ

កុសលកថា

(៣៥៤) អលោកៈ ជាគុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃអលោកៈនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ និព្វានធាតុ ជាគុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃនិព្វានធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អទោសៈ ជាគុសល ។ បេ ។ អមាហៈ ជាគុសល ។ បេ ។ សុទ្ធា វិរិយៈ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា ជាគុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃបញ្ញានោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ និព្វានធាតុ ជាគុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃនិព្វានធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៥៥) និព្វានធាតុ ជាគុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃនិព្វានធាតុនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ អលោកៈ ជាគុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃអលោកៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និព្វានធាតុ ជាគុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃនិព្វានធាតុនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ អទោសៈ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

កុសលោ ។ បេ ។ អមោហោ កុសលោ ។ បេ ។
 សទ្ធា វិរិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា កុស-
 លា អនាមគ្គណា នត្តិ តាយ អារដ្ឋនា ។ បេ ។
 បណីជីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៣៦០) ន វត្តព្វំ និព្វានធាតុ កុសលាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ននុ និព្វានធាតុ អនវដ្ឋាតិ ។ អាមន្តា ។
 ហត្ថំ និព្វានធាតុ អនវដ្ឋា តេន វត វេ វត្តព្វេ និព្វា-
 នធាតុ កុសលាតិ ។

កុសលកថា ។

អប្បន្តនិយាមតាកថា

(៣៦១) អត្ថិ បុថុជ្ជនស្ស អច្ចន្តនិយាមតាតិ ។
 អាមន្តា ។ មាតុយាតកោ អច្ចន្តនិយតោ មិតុយាត-
 កោ ។ បេ ។ អរហន្តយាតកោ ។ បេ ។ វុហ្មវុប្បាទ-
 កោ ។ បេ ។ សង្ឃកេនកោ អច្ចន្តនិយតាតិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ បុថុជ្ជនស្ស អច្ចន្តនិ-
 យាមតាតិ ។ អាមន្តា ។ អច្ចន្តនិយតស្ស បុគ្គល-
 ស្ស វិចីកិច្ឆា ឧប្បជ្ឈេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ
 អច្ចន្តនិយតស្ស បុគ្គលស្ស វិចីកិច្ឆា ឧប្បជ្ឈេយ្យ នោ
 វត វេ វត្តព្វេ អត្ថិ បុថុជ្ជនស្ស អច្ចន្តនិយាមតាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ជាតុសល ។ បេ ។ អមោហាៈ ជាតុសល ។ បេ ។ សុទ្ធា វិរិយៈ
សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា ជាតុសល មិនមានការម្នាក់ ការ
រំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃបញ្ញានោះ មិនមានទេ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា និព្វានធាតុ ជាតុសលទេ ។
អើ ។ ក្រែងនិព្វានធាតុ មិនមានទោសទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
និព្វានធាតុ មិនមានទោសទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
គួរពោលថា និព្វានធាតុ ជាតុសលដែរ ។

ចប់ កុសលកថា ។

អប្បន្តនិយាមតាកថា

[៣៦១] សេចក្តីទៀងទាត់តែម្យ៉ាង របស់បុគ្គជន មានដែរឬ ។
អើ ។ បុគ្គលសម្លាប់មាតា ជាបុគ្គលទៀងទាត់តែម្យ៉ាង បុគ្គលសម្លាប់បិតា
។ បេ ។ បុគ្គលសម្លាប់ព្រះអរហន្ត ។ បេ ។ បុគ្គលញ្ចាត់ព្រះលោហិត
ឲ្យព្យុះពោរឡើង ។ បេ ។ បុគ្គលបំបែកសង្ឃ ជាបុគ្គលទៀងទាត់តែ
ម្យ៉ាងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តីទៀងទាត់
តែម្យ៉ាង របស់បុគ្គជន មានដែរឬ ។ អើ ។ វិចិត្តិក្ខុ នៃបុគ្គលទៀង
ទាត់តែម្យ៉ាង គប្បីកើតឡើងដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វិចិត្តិក្ខុ
នៃបុគ្គលទៀងទាត់តែម្យ៉ាង គប្បីកើតឡើង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិន
គួរពោលថា សេចក្តីទៀងទាត់តែម្យ៉ាង របស់បុគ្គជន មានទេ ។

អប្បន្តនិយមភាព

(៣៦២) អប្បន្តនិយមភាព ឬក្នុងស្ម័គ្រ វិចិត្រីត្ថា
 ធុប្បដ្ឋេយ្យាទិ ។ អាមន្តា ។ បហីនាទិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បហីនាទិ ។ អាមន្តា ។ សោ-
 តាបត្តិមក្កេនាទិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ស-
 កាតាតាមិមក្កេន ។ បេ ។ អនាតាមិមក្កេន ។ បេ ។
 អវហត្ថមក្កេនាទិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ក-
 តមេន មក្កេនាទិ ។ អក្កុសលេន មក្កេនាទិ ។
 អក្កុសលោ មក្កេន អនិយ្យាទិកោ ខយតាមី ពោធិ-
 តាមី អបចយតាមី អនាសវោ ។ បេ ។ អស្គ្គិលេ-
 សិកោទិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ អក្កុស-
 លោ មក្កេន អនិយ្យាទិកោ ។ បេ ។ ស្គ្គិលេសិ-
 កោទិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អក្កុសលោ មក្កេន
 អនិយ្យាទិកោ ។ បេ ។ ស្គ្គិលេសិកោ នោ វត វេ
 វត្ថុព្វេ អប្បន្តនិយមភាព ឬក្នុងស្ម័គ្រ វិចិត្រីត្ថា អក្កុស-
 លេន មក្កេន បហីនាទិ ។

អច្ឆន្ទនិយាមពាក្យ

(៣៥២) វិចិត្តិថា របស់បុគ្គលទៀងទាត់តែម្យ៉ាង មិនគប្បីកើតឡើង
 ទេឬ ។ អើ ។ (បុគ្គលទៀងទាត់តែម្យ៉ាង) លះបង់ (វិចិត្តិថា) ហើយ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (បុគ្គលទៀងទាត់តែម្យ៉ាង)
 លះបង់ (វិចិត្តិថា) ហើយឬ ។ អើ ។ (លះបង់) ដោយសោតាបត្តិ-
 មគ្គឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (លះបង់) ដោយសក-
 ទាតាមិមគ្គ ។ បេ ។ ដោយអនាតាមិមគ្គ ។ បេ ។ ដោយអវហត្ថមគ្គ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (លះបង់) ដោយមគ្គ ដូច
 ម្តេច ។ ដោយមគ្គ ជាអកុសល ។ មគ្គ ជាអកុសល ជាទីស្រោច
 ស្រង់ ដល់នូវការអស់ទៅ ដល់នូវការត្រាស់ដឹង មិនដល់នូវការសន្សំ-
 កត្វនឡើង មិនមានអាសវៈ ។ បេ ។ មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងទេ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងមគ្គ ជាអកុសល
 មិនជាទីស្រោចស្រង់ ។ បេ ។ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងឬ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ មគ្គ ជាអកុសល មិនជាទីស្រោចស្រង់ ។ បេ ។ គួរដល់
 សេចក្តីសៅហ្មង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលទៀង
 ទាត់តែម្យ៉ាង លះបង់វិចិត្តិថា ដោយមគ្គ ជាអកុសលទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(៣ ៦ ៣) សស្សតទិដ្ឋិយា និយតស្ស បុគ្គលស្ស
 ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
 សស្សតទិដ្ឋិយា និយតស្ស បុគ្គលស្ស ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ឈេយ្យ នោ វត វេ វត្ថព្វេ អត្ថំ បុព្វជ្ឈនស្ស
 អច្ចន្តនិយាមតាតិ ។

(៣ ៦ ៤) សស្សតទិដ្ឋិយា និយតស្ស បុគ្គលស្ស
 ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ បហីនាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ បហីនាតិ ។ អាមន្តា ។
 សោតាបត្តិមក្កេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។
 សកាណាតាមិមក្កេន ។ បេ ។ អនាតាមិមក្កេន ។ បេ ។
 អរហត្តមក្កេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ ក-
 តមេន មក្កេនាតិ ។ អកុសលេន មក្កេនាតិ ។
 អកុសលោ មក្កោ ។ បេ ។ នោ វត វេ វត្ថព្វេ
 សស្សតទិដ្ឋិយា និយតស្ស បុគ្គលស្ស ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ
 អកុសលេន មក្កេន បហីនាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៣៦៣) ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ របស់បុគ្គលទៀង ដោយសស្សតទិដ្ឋិ គប្បី
កើតឡើងដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ របស់បុគ្គលទៀង ដោយ
សស្សតទិដ្ឋិ គប្បីកើតឡើង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
សេចក្តីទៀងទាត់តែម្យ៉ាង របស់បុគ្គល មានទេ ។

(៣៦៤) ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ របស់បុគ្គលទៀង ដោយសស្សតទិដ្ឋិ មិន
គប្បីកើតឡើងទេឬ ។ អើ ។ (បុគ្គលនោះ) លះបង់ (ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ) ហើយ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (បុគ្គលនោះ) លះបង់
(ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ) ហើយឬ ។ អើ ។ (លះបង់) ដោយសោតាបត្តិមគ្គ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (លះបង់) ដោយសកតា-
តាមិមគ្គ ។ បេ ។ ដោយអនាតាមិមគ្គ ។ បេ ។ ដោយអហត្ថមគ្គ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (លះបង់) ដោយមគ្គ
ដូចម្តេច ។ ដោយមគ្គ ជាអកុសល ។ មគ្គ ជាអកុសល ។ បេ ។
ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលទៀង ដោយសស្សត-
ទិដ្ឋិ លះបង់ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ ដោយមគ្គ ជាអកុសលទេ ។

អប្បន្តនិយាមតាវចនា

(៣៦៥) ឧប្បន្ននិដ្ឋិយា និយតស្ស បុគ្គលស្ស
 សស្សតទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ
 ឧប្បន្ននិដ្ឋិយា និយតស្ស បុគ្គលស្ស សស្សតទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ឈេយ្យ ឆោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថិ បុថុជ្ឈនស្ស
 អប្បន្តនិយាមតាតិ ។

(៣៦៦) ឧប្បន្ននិដ្ឋិយា និយតស្ស បុគ្គលស្ស
 សស្សតទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ បហំនា-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បហំនាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ សោតាបត្តិមក្កេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ សត្តនាតាមិមក្កេន ។ បេ ។ អវហត្ថមក្កេ-
 នាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កតមេន មក្កេ-
 នាតិ ។ អកុសលេន មក្កេនាតិ ។ អកុសលោ
 មក្កោ ។ បេ ។ ឆោ វត វេ វត្ថុព្វេ ឧប្បន្ននិដ្ឋិយា
 និយតស្ស បុគ្គលស្ស សស្សតទិដ្ឋិ អកុសលេន
 មក្កេន បហំនាតិ ។

អច្ឆន្តនិយាមពាក្យថា

(៣៦៥) សស្សតទិដ្ឋិ របស់បុគ្គលទៀង ដោយឧច្ឆេទទិដ្ឋិ គប្បី
កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សស្សតទិដ្ឋិ របស់បុគ្គលទៀង
ដោយឧច្ឆេទទិដ្ឋិ គប្បីកើតឡើង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោល
ថា សេចក្តីទៀងទាត់តែម្យ៉ាង របស់បុគ្គលនោះ មានទេ ។

(៣៦៦) សស្សតទិដ្ឋិ របស់បុគ្គលទៀង ដោយឧច្ឆេទទិដ្ឋិ មិន
គប្បីកើតឡើងទេឬ ។ អើ ។ (បុគ្គលនោះ) លះបង់ (សស្សត-
ទិដ្ឋិ) ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (បុគ្គល
នោះ) លះបង់ (សស្សតទិដ្ឋិ) ហើយឬ ។ អើ ។ (លះបង់)
ដោយសោតាបត្តិមគ្គ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (លះ
បង់) ដោយសកទាតាមិមគ្គ ។ បេ ។ ដោយអរហត្តមគ្គ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (លះបង់) ដោយមគ្គ ដូចម្តេច ។
ដោយមគ្គ ជាអកុសល ។ មគ្គ ជាអកុសល ។ បេ ។ ម្នាលអ្នកដ៏
ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលទៀង ដោយឧច្ឆេទទិដ្ឋិ លះបង់
សស្សតទិដ្ឋិ ដោយមគ្គ ជាអកុសលទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(៣៦៧) ន វត្ថុតំ អត្ថំ បុគ្គលនិស្ស អច្ចន្តនិយា-
មតាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ ភកវតា ឥធ ភិក្ខុវេ
ឯកោ បុគ្គលោ សមន្មាគតោ ហោតិ ឯកន្ត-
កាឡកេហិ អកុសលេហិ ធម្មេហិ សោ សកី
និម្មត្តោ និម្មត្តោ វ ហោតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អា-
មន្តា ។ តេន ហិ អត្ថំ បុគ្គលនិស្ស អច្ចន្តនិយា-
មតាតិ ។

(៣៦៨) វត្ថុ ភកវតា ឥធ ភិក្ខុវេ ឯកោ
បុគ្គលោ សមន្មាគតោ ហោតិ ឯកន្តកាឡកេហិ
អកុសលេហិ ធម្មេហិ សោ សកី និម្មត្តោ និម្មត្តោ
វ ហោតីតិ កត្វា តេន ច ការណេន អត្ថំ បុគ្គល-
និស្ស អច្ចន្តនិយាមតាតិ ។ អាមន្តា ។ វត្ថុ ភកវតា
ឥធ ភិក្ខុវេ ឯកោ បុគ្គលោ ឧម្មជ្ជិត្វា និម្មជ្ជិតិ
អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វកាលំ ឧម្មជ្ជិត្វា
និម្មជ្ជិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មចំណីក កថាវិភក្តិ

(៣៦៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សេចក្តីទៀងទាត់តែម្យ៉ាង
របស់បុព្វជន មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ប្រកបដោយពួកធម៌
ជាអកុសល ខ្មៅតែម្យ៉ាង បុគ្គលនោះ មុជចុះហើយចេះតែមុជចុះទៅ
តែម្តង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
សេចក្តីទៀងទាត់តែម្យ៉ាង របស់បុព្វជន មាន ។

(៣៦៨) ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ប្រកបដោយពួកធម៌ ជាអកុសល ខ្មៅតែម្យ៉ាង
បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមុជចុះហើយចេះតែមុជចុះទៅតែម្តង ព្រោះហេតុនោះ
សេចក្តីទៀងទាត់តែម្យ៉ាង របស់បុព្វជន មាន ព្រោះធ្វើនូវសេចក្តីចូលចិត្ត
ដូច្នេះឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ងើបឡើងហើយមុជចុះទៅវិញ ពាក្យដូច្នេះ
មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ងើបឡើងសព្វកាលហើយមុជចុះ
ទៅវិញឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ពិជ្រ័យកថា

(៣៦៩) វត្ថុ ភក្កតា ឥន ភិក្ខុវេ ឯកោ
 បុគ្គលោ សមន្មាគតោ ហោតិ ឯកន្តកាឡុកេហិ
 អកុសលេហិ ធម្មេហិ សោ សកី ធិម្ពុត្តោ ធិ-
 ម្ពុត្តោ វ ហោតីតិ កត្វា តេន ច ការណេន អត្ថ-
 បុដ្ឋជនស្ស អច្ឆន្ទនិយាមតាតិ ។ អាមន្តា ។ វត្ថុ
 ភក្កតា ឥន ភិក្ខុវេ ឯកោ បុគ្គលោ ឧម្ពុជិត្វា
 បិតោ ហោតិ ឧម្ពុជិត្វា វិបស្សនិ វិលោកេតិ ឧម្ពុជិត្វា
 បតវតិ ឧម្ពុជិត្វា បតិកាធម្មត្ថោ ហោតីតិ អត្ថេ
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វកាលំ ឧម្ពុជិត្វា បតិ-
 កាធម្មត្ថោ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អច្ឆន្ទនិយាមតាកថា ។

ពិជ្រ័យកថា

(៣៧០) នត្ថំ លោកិយំ សទ្ធិជ្រ័យន្តំ ។ អា-
 មន្តា ។ នត្ថំ លោកិយា សទ្ធាតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នត្ថំ លោកិយំ វីរិយជ្រ័យំ ។ បេ ។
 សតិជ្រ័យំ ។ បេ ។ សមាធិជ្រ័យំ ។ បេ ។

ឥន្ទ្រិយកថា

(៣៦៩) ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ប្រកបដោយពួកធម៌ ជាអកុសល ខ្មៅតែ
 ម្យ៉ាង បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមុជចុះហើយចេះតែមុជចុះទៅតែម្តង ព្រោះ
 ហេតុនោះ សេចក្តីទៀងទាត់តែម្យ៉ាង របស់បុព្វជន មាន ព្រោះធ្វើនូវ
 សេចក្តីចូលចិត្តដូច្នេះឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ងើបឡើងហើយឈរនៅ
 ងើបឡើងរកមើលសម្លឹងមើល ងើបឡើងហើយហែលទៅ ងើបឡើង
 ហើយដល់ត្រើយខាងនាយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។
 បុគ្គល ងើបឡើងសព្វកាល ហើយធ្លងទៅត្រើយខាងនាយបានឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អប្បន្តនិយាមភាគថា ។

ឥន្ទ្រិយកថា

(៣៧០) សទ្ធិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ សទ្ធា
 ជាលោកិយៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 វិរិយន្ទ្រិយ ។ បេ ។ សតិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ សមាធិន្ទ្រិយ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

បញ្ញាជ្រៀយន្តិ ។ អាមន្តា ។ នត្ថំ លោកិយា បញ្ញាតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៧០) អត្ថំ លោកិយា សទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។
អត្ថំ លោកិយំ សទ្ធិជ្រៀយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។ អត្ថំ លោកិយំ វិរិយំ ។ បេ ។ សតិ ។ បេ ។
សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ លោ-
កិយំ បញ្ញាជ្រៀយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៧២) អត្ថំ លោកិយោ មនោ អត្ថំ លោ-
កិយំ មនិជ្រៀយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ លោកិយា
សទ្ធា អត្ថំ លោកិយំ សទ្ធិជ្រៀយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។ អត្ថំ លោកិយោ មនោ អត្ថំ លោកិយំ
មនិជ្រៀយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ លោកិយា បញ្ញា អត្ថំ
លោកិយំ បញ្ញាជ្រៀយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៧៣) អត្ថំ លោកិយំ សោមនស្សំ អត្ថំ
លោកិយំ សោមនស្សិជ្រៀយន្តិ ។ បេ ។ អត្ថំ លោកិយំ
ជីវិតំ អត្ថំ លោកិយំ ជីវិតិជ្រៀយន្តិ ។ អាមន្តា ។
អត្ថំ លោកិយា សទ្ធា អត្ថំ លោកិយំ សទ្ធិជ្រៀ-
យន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ លោកិយំ
ជីវិតំ អត្ថំ លោកិយំ ជីវិតិជ្រៀយន្តិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បញ្ញាទ្រុយ ជាលោកិយៈ មិនមានទេ ។ អើ ។ បញ្ញា ជាលោកិយៈ
មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧១) សត្វ ជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ សត្វទ្រុយ
ជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
រឹយៈ ។ បេ ។ សតិ ។ បេ ។ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា ជាលោកិយៈ
មានដែរឬ ។ អើ ។ បញ្ញាទ្រុយ ជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧២) មនៈ ជាលោកិយៈ មាន ចុះមនិទ្រុយ ជាលោកិយៈ
មានដែរឬ ។ អើ ។ សត្វ ជាលោកិយៈ មាន ចុះសត្វទ្រុយ ជាលោ-
កិយៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មនៈ
ជាលោកិយៈ មាន ចុះមនិទ្រុយ ជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។ អើ ។
បញ្ញា ជាលោកិយៈ មាន ចុះបញ្ញាទ្រុយ ជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧៣) សោមនស្ស ជាលោកិយៈ មាន ចុះសោមនស្សទ្រុយ
ជាលោកិយៈ មាន ។ បេ ។ ជីវិត ជាលោកិយៈ មាន ចុះជីវិតទ្រុយ ជា
លោកិយៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ សត្វ ជាលោកិយៈ មាន ចុះសត្វ-
ទ្រុយ ជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ជីវិត ជាលោកិយៈ មាន ចុះជីវិតទ្រុយ ជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។ អើ ។

ឥន្ទ្រយកថា

អត្ថំ លោកិយា បញ្ញា អត្ថំ លោកិយំ បញ្ញាប្រ្និ-
យន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៧២) អត្ថំ លោកិយា សន្ធា នត្ថំ លោកិ-
យំ សន្ធិប្រ្និយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ លោកិយោ
មនោ នត្ថំ លោកិយំ មនិប្រ្និយន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ លោកិយា បញ្ញា នត្ថំ លោ-
កិយំ បញ្ញាប្រ្និយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ លោកិយោ
មនោ នត្ថំ លោកិយំ មនិប្រ្និយន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ លោកិយា សន្ធា នត្ថំ លោ-
កិយំ សន្ធិប្រ្និយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ លោកិយំ
សោមនស្សំ នត្ថំ លោកិយំ សោមនស្សិប្រ្និយន្តិ
។ បេ ។ អត្ថំ លោកិយំ ជីវិតំ នត្ថំ លោកិយំ ជី-
វិតិប្រ្និយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ លោ-
កិយា បញ្ញា នត្ថំ លោកិយំ បញ្ញាប្រ្និយន្តិ ។ អា-
មន្តា ។ អត្ថំ លោកិយំ ជីវិតំ នត្ថំ លោកិយំ
ជីវិតិប្រ្និយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ឥន្ទ្រិយកថា

បញ្ញា ជាលោកិយៈ មាន ចុះបញ្ញាទ្រិយ ជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧៤) សទ្ធា ជាលោកិយៈ មាន ចុះសទ្ធិទ្រិយ ជាលោកិយៈ
មិនមានទេឬ ។ អើ ។ មនៈ ជាលោកិយៈ មាន ចុះមនិទ្រិយ ជា
លោកិយៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បញ្ញា ជាលោកិយៈ មាន ចុះបញ្ញាទ្រិយ ជាលោកិយៈ មិនមានទេឬ ។
អើ ។ មនៈ ជាលោកិយៈ មាន ចុះមនិទ្រិយ ជាលោកិយៈ មិនមាន
ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ធា ជាលោកិយៈ
មាន ចុះសទ្ធិទ្រិយ ជាលោកិយ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ សោម-
នស្ស ជាលោកិយៈ មាន ចុះសោមនស្សទ្រិយ ជាលោកិយៈ មិនមាន
។ បេ ។ ជីវិត ជាលោកិយៈ មាន ចុះជីវិតទ្រិយ ជាលោកិយៈ មិន
មានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បញ្ញា ជាលោ-
កិយៈ មាន ចុះបញ្ញាទ្រិយ ជាលោកិយៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ជីវិត
ជាលោកិយៈ មាន ចុះជីវិតទ្រិយ ជាលោកិយៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

(៣៧៥) អត្ថំ លោកុត្តរា សទ្ធា អត្ថំ លោកុ-
ត្តំ សទ្ធិន្ទ្រិយន្តំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ លោកិយា សទ្ធា
អត្ថំ លោកិយំ សទ្ធិន្ទ្រិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
។ បេ ។ អត្ថំ លោកុត្តរំ វិរិយំ ។ បេ ។ អត្ថំ លោ-
កុត្តរា បញ្ញា អត្ថំ លោកុត្តរំ បញ្ញាន្ទ្រិយន្តំ ។ អា-
មន្តា ។ អត្ថំ លោកិយា បញ្ញា អត្ថំ លោកិយំ
បញ្ញាន្ទ្រិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

(៣៧៦) អត្ថំ លោកិយា សទ្ធា នត្ថំ លោកិយំ
សទ្ធិន្ទ្រិយន្តំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ លោកុត្តរា សទ្ធា
នត្ថំ លោកុត្តរំ សទ្ធិន្ទ្រិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
អត្ថំ លោកិយំ វិរិយំ ។ បេ ។ អត្ថំ លោកិយា
បញ្ញា នត្ថំ លោកិយំ បញ្ញាន្ទ្រិយន្តំ ។ អាមន្តា ។
អត្ថំ លោកុត្តរា បញ្ញា នត្ថំ លោកុត្តរំ បញ្ញាន្ទ្រិយន្តំ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៣៧៥) សទ្ទា ជាលោកុត្តរៈ មាន ចុះសន្ធិន្ទ្រិយ ជាលោកុត្តរៈ
 មានដែរឬ ។ អើ ។ សទ្ទា ជាលោកិយៈ មាន ចុះសន្ធិន្ទ្រិយ ជាលោ-
 កិយៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិរិយៈ
 ជាលោកុត្តរៈ មាន ។ បេ ។ បញ្ញា ជាលោកុត្តរៈ មាន ចុះបញ្ញាន្ទ្រិយ ជា
 លោកុត្តរៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ បញ្ញា ជាលោកិយៈ មាន ចុះបញ្ញា-
 ន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧៦) សទ្ទា ជាលោកិយៈ មាន ចុះសន្ធិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ
 មិនមានទេឬ ។ អើ ។ សទ្ទា ជាលោកុត្តរៈ មាន ចុះសន្ធិន្ទ្រិយ ជាលោ-
 កុត្តរៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិរិយៈ
 ជាលោកិយៈ មាន ។ បេ ។ បញ្ញា ជាលោកិយៈ មាន ចុះបញ្ញាន្ទ្រិយ
 ជាលោកិយៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បញ្ញា ជាលោកុត្តរៈ មាន ចុះ
 បញ្ញាន្ទ្រិយ ជាលោកុត្តរៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

តស្ស ឧទ្ទាមំ

[៣៧៧] នត្ថំ លោកិយានិ បញ្ចុដ្ឋិយានិវតិ ។
 អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ ភកវតា អន្ទសំ ខោ អហំ ភិក្ខុវេ
 ពុទ្ធចក្ខុនា លោកំ វេលោកេន្តោ សត្តេ អប្បវជក្ខេ
 មហារជក្ខេ តិក្ខុដ្ឋិយេ មុនិដ្ឋិយេ ស្វាការេ ធ្លា-
 ការេ សុវិញ្ញាបយេ ធុវិញ្ញាបយេ អប្បេកច្ចេ បរលោ-
 កវជ្ជកយនស្សាវិនោ វិហារន្តេតិ អត្ថេវ សុត្តន្តេតិ ។
 អាមន្តា ។ តេន ហិ អត្ថំ លោកិយានិ បញ្ចុដ្ឋិ-
 យានិវតិ ។

ឥន្ទ្រិយកថា ។

ឯក្ខន្ធវិសតិមោ វិញ្ញោ ។

តស្ស ឧទ្ទាមំ

អតីតេ កិលេសេ ជហតិ អនាគតេ កិលេសេ
 ជហតិ បច្ចុប្បន្នេ កិលេសេ ជហតិ សុញ្ញតា
 សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នា សាមញ្ញដលំ អសង្ខតំ
 បតិ អសង្ខតា សព្វធម្មានំ តថតា អសង្ខតា
 និព្វានជាតុ កុសលា អត្ថំ បុគ្គលស្ស អច្ចន្ត-
 និយាមតា នត្ថំ លោកិយានិ បញ្ចុដ្ឋិយានិវតិ ។

ឧទ្ទាននៃឯក្ខន្ធវិសតិមវិគ្គ

(៣៧៧) បញ្ចិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មិនមានទេ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
 កាលប្រមើលមើលនូវសត្វលោក ដោយពុទ្ធចក្ខុ បានឃើញពួកសត្វមាន
 ធូលីតិចក្នុងភ្នែក មានធូលីច្រើនក្នុងភ្នែក មានឥន្ទ្រិយដ៏ក្លៅក្លា មាន
 ឥន្ទ្រិយទន់ មានអាការល្អ មានអាការអាក្រក់ ដែលឲ្យដឹងបានដោយ
 ងាយ ដែលឲ្យដឹងបានដោយកម្រ ពួកខ្លះ ឃើញទោសនិងភ័យក្នុងបរ-
 លោក ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 បញ្ចិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មានដែរ ។

ចប់ ឥន្ទ្រិយកថា ។

ចប់ ឯក្ខន្ធវិសតិមវិគ្គ ។

ឧទ្ទាននៃឯក្ខន្ធវិសតិមវិគ្គនោះ គឺ

និយាយ អំពីបុគ្គល លះបង់ពួកកិលេសជាអតីត លះបង់
 ពួកកិលេសជាអនាគត លះបង់ពួកកិលេសជាបច្ចុប្បន្ន ១
 សេចក្តីសូន្យ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ១ សាមញ្ញាវល
 ជាអសង្ខតៈ ១ ការបាន ជាអសង្ខតៈ ១ សេចក្តីទៀងទាត់
 នៃធម៌ទាំងពួង ជាអសង្ខតៈ ១ និព្វានធាតុ ជាកុសល ១
 សេចក្តីទៀងទាត់តែម្យ៉ាង របស់បុគ្គជន មាន ១ បញ្ចិន្ទ្រិយ
 ជាលោកិយៈ មិនមាន ១ ។

អស់ញ្ចូកហ្ម

(៣៧៨) អស់ញ្ចូកហ្ម មាតរំ ជីវិតា វេរេរេបេត្វា
អាណន្តរិកោ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អស់ញ្ចូកហ្ម
ចាណំ ហន្តា ចាណាតិចាតិ ហោតីតិ ។ ន ហោរំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។ អស់ញ្ចូកហ្ម មាតរំ ជីវិតា វេរេរេបេត្វា
អាណន្តរិកោ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អស់ញ្ចូកហ្ម អទិដ្ឋំ
អាទិយិត្វា ។ បេ ។ មុសា កណ៌ិត្វា មុសាវាទី ហោ-
តីតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៣៧៩) អស់ញ្ចូកហ្ម ចាណំ ហន្តា ចាណាតិចាតិ
ន ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អស់ញ្ចូកហ្ម មាតរំ ជីវិតា
វេរេរេបេត្វា អាណន្តរិកោ ន ហោតីតិ ។ ន ហោរំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។ អស់ញ្ចូកហ្ម អទិដ្ឋំ អាទិយិត្វា ។ បេ ។
មុសា កណ៌ិត្វា មុសាវាទី ន ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។
អស់ញ្ចូកហ្ម មាតរំ ជីវិតា វេរេរេបេត្វា អាណន្តរិកោ
ន ហោតីតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អស់ពីបូកហា

(៣៧៨) បុគ្គល មិនក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតមាតា ឈ្មោះថាដល់អនន្តរិយកម្ម ។ អើ ។ បុគ្គល មិនក្លែងសម្លាប់សត្វមានជីវិត ឈ្មោះថាជាអ្នកញ៉ាំងសត្វមានជីវិតឲ្យធ្លាក់ចុះកន្ទ្រង់ដែវប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល មិនក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតមាតា ឈ្មោះថាដល់អនន្តរិយកម្ម ។ អើ ។ បុគ្គល មិនក្លែងកាន់យកវត្ថុដែលគេមិនបានឲ្យ ។ បេ ។ ពោលពាក្យកុហក ឈ្មោះថាជាអ្នកពោលពាក្យកុហកដែវប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧៩) បុគ្គល មិនក្លែងសម្លាប់សត្វមានជីវិត មិនបានឈ្មោះថាជាអ្នកញ៉ាំងសត្វមានជីវិតឲ្យធ្លាក់ចុះកន្ទ្រង់ឡើយ ។ អើ ។ បុគ្គល មិនក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតមាតា មិនបានឈ្មោះថាដល់អនន្តរិយកម្មឡើយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល មិនក្លែងកាន់យកវត្ថុដែលគេមិនបានឲ្យ ។ បេ ។ ពោលពាក្យកុហក មិនបានឈ្មោះថាជាអ្នកពោលពាក្យកុហកឡើយ ។ អើ ។ បុគ្គល មិនក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតមាតា មិនបានឈ្មោះថាដល់អនន្តរិយកម្មឡើយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អសញ្ញាបិ

[៣៨០] អសញ្ញាបិ មាតរំ ជីវិតា វេរោបេត្វា
 អាណន្តរិកោ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អសញ្ញាបិ មាតរំ
 ជីវិតា វេរោបេត្វា អាណន្តរិកោ ហោតីតិ អត្ថេវ
 សុត្តន្តោតិ ។ នត្ថិ ។ សញ្ញាបិ មាតរំ ជីវិតា វេរោបេត្វា
 អាណន្តរិកោ ហោតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
 ហញ្ញំ សញ្ញាបិ មាតរំ ជីវិតា វេរោបេត្វា អាណន្តរិ-
 កោ ហោតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោ ធមោ វត វេ វត្ថុញ្ច
 អសញ្ញាបិ មាតរំ ជីវិតា វេរោបេត្វា អាណន្តរិកោ
 ហោតីតិ ។

[៣៨១] ន វត្ថុញ្ច មាតុយាតកោ អាណន្តរិកោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ មាតា ជីវិតា វេរោបិតា-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ មាតា ជីវិតា វេរោបិតា
 តេន វត វេ វត្ថុញ្ច មាតុយាតកោ អាណន្តរិកោតិ ។
 ន វត្ថុញ្ច មាតុយាតកោ អាណន្តរិកោតិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ មាតា ជីវិតា វេរោបិតោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ញំ
 មាតា ជីវិតា វេរោបិតោ តេន វត វេ វត្ថុញ្ច មាតុយា-
 តកោ អាណន្តរិកោតិ ។ ន វត្ថុញ្ច អរហន្តយាតកោ

អសញ្ញបូកថា

(៣៨០) បុគ្គល មិនក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតមាតា ឈ្មោះថា ដល់អនន្តរិយកម្ម ។ អើ ។ បុគ្គល មិនក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតមាតា ឈ្មោះថា ដល់អនន្តរិយកម្ម ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រដែរឬ ។ មិនមានទេ ។ បុគ្គល ក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតមាតា ឈ្មោះថា ដល់អនន្តរិយកម្ម ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល ក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតមាតា ឈ្មោះថា ដល់អនន្តរិយកម្ម ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល មិនក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតមាតា ឈ្មោះថា ដល់អនន្តរិយកម្មទេ ។

(៣៨១) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល សម្លាប់មាតា ដល់អនន្តរិយកម្មទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងមាតា បុគ្គលនោះផ្តាច់បង់ជីវិតហើយឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ មាតា បុគ្គលនោះផ្តាច់បង់ជីវិតហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គលសម្លាប់មាតា ដល់អនន្តរិយកម្ម ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល សម្លាប់បិតា ដល់អនន្តរិយកម្មទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងបិតា បុគ្គលនោះផ្តាច់បង់ជីវិតហើយឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បិតា បុគ្គលនោះផ្តាច់បង់ជីវិតហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គលសម្លាប់បិតា ដល់អនន្តរិយកម្ម ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល សម្លាប់ព្រះអរហន្ត

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អានន្តរិកោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ អរហា ជីវិតា វេរោ-
 បិតោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចី អរហា ជីវិតា វេរោបិតោ
 តេន វត វេ វត្ថុព្វេ អរហន្តយាតកោ អានន្តរិកោ-
 តិ ។ ន វត្ថុព្វំ វុហិវុប្បាទកោ អានន្តរិកោតិ ។
 អាមន្តា ។ នន្ទ តថាគតស្ស លោហិតំ ឧប្បាទិ-
 តន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចី តថាគតស្ស លោហិតំ
 ឧប្បាទិតំ តេន វត វេ វត្ថុព្វេ វុហិវុប្បាទកោ អា-
 នន្តរិកោតិ ។ សង្ឃកេនកោ អានន្តរិកោតិ ។
 អាមន្តា ។ សព្វេ សង្ឃកេនកោ អានន្តរិកោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សព្វេ សង្ឃកេនកោ អា-
 នន្តរិកោតិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មសញ្ញា សង្ឃកេនកោ
 អានន្តរិកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ធម្មសញ្ញា
 សង្ឃកេនកោ អានន្តរិកោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
 វត្ថុំ កកវតា អត្តទាលី សង្ឃកេនកោ អាចាយិ-
 កោ នេរយិកោ កប្បដ្ឋោ អតេកិច្ឆោ អត្តទាលី
 សង្ឃកេនកោ ន អាចាយិកោ ន នេរយិកោ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ដល់អនន្តរិយកម្មទេវ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត បុគ្គលនោះផ្តាច់បង្គំ
 ដ៏រិតហើយឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះអរហន្ត បុគ្គលនោះផ្តាច់បង្គំដ៏រិត
 ហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល
 សម្លាប់ព្រះអរហន្ត ដល់អនន្តរិយកម្ម ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា
 បុគ្គលញ្ចាំងព្រះលោហិតឲ្យពុះពោរឡើង ដល់អនន្តរិយកម្មទេវ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះលោហិត របស់ព្រះតថាគត បុគ្គលនោះឲ្យពុះពោរឡើងហើយ
 ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះលោហិត របស់ព្រះតថាគត បុគ្គលនោះឲ្យ
 ពុះពោរឡើងហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 បុគ្គលញ្ចាំងព្រះលោហិតឲ្យពុះពោរឡើង ដល់អនន្តរិយកម្ម ។ បុគ្គល
 បំបែកសង្ឃ ដល់អនន្តរិយកម្មឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទាំងអស់បំបែកសង្ឃ
 ដល់អនន្តរិយកម្មឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល
 ទាំងអស់បំបែកសង្ឃ ដល់អនន្តរិយកម្មឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមានសេចក្តី
 សំគាល់កងធម៌ បំបែកសង្ឃ ដល់អនន្តរិយកម្មឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់កងធម៌ បំបែកសង្ឃ
 ទើបដល់អនន្តរិយកម្មឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ថា
 ម្នាលឧបាលិ បុគ្គលជាអ្នកបំបែកសង្ឃ ទៅកើត កងអបាយ ទៅ
 កើត កងនរក តាំងនៅអស់កប្ប កែមិនបាន ក៏មាន ម្នាលឧបាលិ
 បុគ្គល ជាអ្នកបំបែកសង្ឃ មិនទៅកើតកងអបាយ មិនទៅកើតកងនរក

ញាណកថា

ន កប្បដ្ឋោ ន អតេតិប្បាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។
 អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញំ ធម្មសញ្ញី សង្ឃកេន-
 កោ អានន្តរិកោតិ ។

(៣៨២) ន វត្ថុញំ ធម្មសញ្ញី សង្ឃកេនកោ
 អានន្តរិកោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ ភកវតា
 អាទាយិកោ នេរយិកោ កប្បដ្ឋោ សង្ឃកេនកោ
 វត្តរតោ អធម្មដ្ឋោ យោកក្ខេមា បដិសតិ
 សង្ឃំ សមក្កំ ភេត្វាន កប្បំ និរយម្មិ បច្ចតីតិ
 អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ សង្ឃ-
 កេនកោ អានន្តរិកោតិ ។

អសញ្ញិប្បកថា ។

ញាណកថា

(៣៨៣) នត្ថិ បុត្តជ្ជនស្ស ញាណន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ នត្ថិ បុត្តជ្ជនស្ស បញ្ញា បដាននា វិចយោ
 បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខណា ឧបលក្ខណា
 បច្ចុបលក្ខណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញេ ។ បេ ។

អសញ្ញកថា

មិនតាំងនៅអស់កប្ប មិនមែនជាវៃកមិនបាន ក៏មាន ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុង
ព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល
មានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងធម៌ បំបែកសង្ឃ ដល់អនន្តរិយកម្មទេ ។

(៣៨២) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់
ក្នុងធម៌ បំបែកសង្ឃ ដល់អនន្តរិយកម្មទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

បុគ្គលអ្នកបំបែកសង្ឃ ត្រេកអរក្នុងពួក មិនតាំងនៅក្នុងធម៌
ទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក តាំងនៅអស់កប្ប
ឃ្លាតចាកធម៌ក្សេមចាកយោគៈ (បុគ្គលនោះ) លុះបំបែក
សង្ឃដែលព្រមព្រៀងគ្នា រមែងទៅនេះក្នុងនរកអស់កប្ប

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល
បំបែកសង្ឃ ដល់អនន្តរិយកម្ម ។

ចប់ អសញ្ញកថា ។

ញាណកថា

(៣៨៣) ញាណ របស់បុប្ផជន មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ការដឹង
ការដឹងច្បាស់ ការពិចារណា ការពិចារណាសព្វ ការពិចារណាធម៌
ការកំណត់ព្រម ការចូលទៅដិតកំណត់ ការចូលទៅដិតកំណត់ចំពោះ
របស់បុប្ផជន មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

នន្ទ អត្ថំ បុគ្គលនស្ស បញ្ញា បដាទនា វិចយោ
 ។ បេ ។ បច្ចុបលក្ខណាតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
 អត្ថំ បុគ្គលនស្ស បញ្ញា បដាទនា វិចយោ ។ បេ ។
 បច្ចុបលក្ខណា នោ វត វេ វត្ថុព្វេ នត្ថំ បុគ្គលនស្ស
 ញាណានិ ។

(៣៨៤) នត្ថំ បុគ្គលនស្ស ញាណានិ ។ អា-
 មន្តា ។ បុគ្គលនោ បឋមំ ឈានំ សមាបន្នេយ្យាតិ ។
 អាមន្តា ។ ហព្វំ បុគ្គលនោ បឋមំ ឈានំ សមា-
 បន្នេយ្យ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ នត្ថំ បុគ្គលនស្ស
 ញាណានិ ។

(៣៨៥) បុគ្គលនោ ធុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិ-
 យំ ឈានំ ... ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ អាគាសា-
 នញ្ញាយតនំ សមាបន្នេយ្យ វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ ... អា-
 កិញ្ញញ្ញាយតនំ ... នេវសញ្ញានសញ្ញាយតនំ សមា-
 បន្នេយ្យ បុគ្គលនោ ទានំ ទទេយ្យ ។ បេ ។ ចីវរំ
 ទទេយ្យ ។ បេ ។ បិណ្ឌទាតំ ទទេយ្យ សេនា-
 សនំ ទទេយ្យ ។ បេ ។ តិលានប្បច្ចយកេសជ្ជប-
 រិក្ខារំ ទទេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ បុគ្គលនោ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ក្រែងការដឹង ការដឹងច្បាស់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការចូលទៅ
 ដិតកំណត់ចំពោះ របស់បុប្ផជន មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការដឹង
 ការដឹងច្បាស់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការចូលទៅដិតកំណត់ចំពោះ
 របស់បុប្ផជន មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ញាណ
 របស់បុប្ផជន មិនមានទេ ។

(៣៨៤) ញាណ របស់បុប្ផជន មិនមានទេឬ ។ អើ ។
 បុប្ផជន គប្បីចូលកាន់បឋមជ្ឈាន បានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 បុប្ផជន គប្បីចូលកាន់បឋមជ្ឈាន បាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា ញាណ របស់បុប្ផជន មិនមានទេ ។

(៣៨៥) បុប្ផជន គប្បីចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ កាន់
 តតិយជ្ឈាន ... កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ កាន់អាកាសានញ្ញា-
 យតនៈ គប្បីចូលកាន់វិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ ... កាន់អាកាសញ្ញា-
 យតនៈ ... កាន់នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ បុប្ផជន គប្បីឲ្យទាន
 ។ បេ ។ ឲ្យចម្រើន ។ បេ ។ ឲ្យបិណ្ឌបាត ឲ្យសេនាសនៈ ។ បេ ។
 ឲ្យគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុប្ផជន

និយមនាសកម្ម

តំណាងប្បដិសេធផ្លូវបរិក្ខារ ទទេយ្យ នោ វត វេ
វត្ថុព្វេ នត្ថំ បុគ្គលនស្ស ញាណន្តំ ។

(៣៨៦) អត្ថំ បុគ្គលនស្ស ញាណន្តំ ។ អាមន្តា ។
បុគ្គលនោ តេន ញាណេន ទុក្ខំ បរិជាតាតិ សមុទយំ
បដហតិ និរោធំ សង្ខារោតិ មក្កំ កាវេតីតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ញាណកម្ម ។

និយមនាសកម្ម

(៣៨៧) នត្ថំ និរយេស្យ និរយថាលាតិ ។ អា-
មន្តា ។ នត្ថំ និរយេស្យ កម្មការណាតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ និរយេស្យ កម្មការ-
ណាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ និរយេស្យ និរយថាលា-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

និរយបាលកថា

គប្បីឲ្យគិលានប្បច្ចយភេសដ្ឋបរិក្ខារវិជ្ជា ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា ញាណ របស់បុគ្គជន មិនមានទេ ។

(៣៨៦) ញាណ របស់បុគ្គជន មានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គជន
កំណត់ដឹងទុក្ខ លះបង់សមុទេយៈ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់និរោធិ ចម្រើនមគ្គ
ដោយញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ចប់ ញាណកថា ។

និរយបាលកថា

(៣៨៧) ពួកនិរយបាល ក្នុងឋាននរក^(១) មិនមានទេឬ ។
អើ ។ ហេតុនៃកម្ម ក្នុងឋាននរក មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ហេតុនៃកម្ម ក្នុងឋាននរក មានដែរឬ ។ អើ ។
ពួកនិរយបាល ក្នុងឋាននរក មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

---

១ លទ្ធិរបស់មនុស្សខ្មោចយល់ថា កម្មរបស់ខ្លួនឯងបៀតបៀនសត្វ ដែលកើតក្នុងនរក
ដោយសភាពជាតិដោយនិរយបាល, ឯពួកសត្វដែលឈ្មោះថា តាយនិរយបាលនោះ មិនមាន
ឡើយ, សរុបវាទីសួរដូច្នេះ អាស្រ័យកាត់សេចក្តីឲ្យដឹងថា និរយបាលព្រាហ្មណ៍ជាមានក្នុងឋាន
នរក (អន្តិកថា) ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៣៨៨] អត្ថំ មនុស្សេស្ស កម្មការណា អត្ថំ
 ច ការណីកាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ និរយេស្ស
 កម្មការណា អត្ថំ ច ការណីកាតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ និរយេស្ស កម្មការណា នត្ថំ
 ច ការណីកាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ មនុស្សេស្ស
 កម្មការណា នត្ថំ ច ការណីកាតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៨៩] អត្ថំ និរយេស្ស និរយថាណាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ ភក្កវត្ថា

ន វេស្សក្ខ ឆោបិ ច បេតិរាជា

សោមោ យមោ វេស្សវណោ ច រាជា

សកានិ កម្មានិ ហានន្តិ តត្ថ

ឥតោ បណ្ឌណំ បរលោកបត្តន្តិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ នត្ថំ
 និរយេស្ស និរយថាណាតិ ។

[៣៩០] នត្ថំ និរយេស្ស និរយថាណាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ ភក្កវត្ថា តមេធំ ភិក្ខុវេ និរយថាណា

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(៣៨៨) ហេតុនៃកម្ម ក្នុងឋានមនុស្ស មាន ចុះពួកអ្នកធ្វើកម្ម
 (ធ្វើទោស) មានដែរឬ ។ អើ ។ ហេតុនៃកម្ម ក្នុងឋាននរក មាន
 ចុះពួកនិរយបាល មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ហេតុនៃកម្ម ក្នុងឋាននរក មាន ចុះពួកនិរយបាល មិនមានទេឬ ។
 អើ ។ ហេតុនៃកម្ម ក្នុងឋានមនុស្ស មាន ចុះពួកនិរយបាល មិន
 មានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៨៩) ពួកនិរយបាល ក្នុងស្ថាននរក មានដែរឬ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

ស្តេចវេស្សក្ខ មិនបៀតបៀន ស្តេចប្រតិ ស្តេចសោមៈ
 ស្តេចយមៈ ស្តេចវេស្សវណ្ណ ក៏មិនបៀតបៀនដែរ មាន
 តែកម្មរបស់ខ្លួន រមែងបៀតបៀនសត្វដែលច្យុតចាកលោក
 នេះ ទៅកាន់បរលោក ក្នុងឋាននរកនោះ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ពួក
 និរយបាល ក្នុងឋាននរក មិនមានទេ ។

(៣៩០) ពួកនិរយបាល ក្នុងឋាននរក មិនមានទេឬ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល

និយមន័យ

បញ្ចវិន័យ ពន្ធនិយម ធាតុ កោសល្យ កោសល្យ តត្ថ
 អយោធិលំ ហេតុ កមេត្ត តត្ថ អយោធិលំ ធុត្ថ-
 យេ ហេតុ កមេត្ត តត្ថ អយោធិលំ ចានេ កមេ-
 ត្ត តត្ថ អយោធិលំ ធុត្ថយេ ចានេ កមេត្ត តត្ថ
 អយោធិលំ មជ្ឈិមស្មី កមេត្ត សោ តត្ថ ធុត្ថា តត្ថ
 កត្តកា វេទនា វេទនា ន ច តាវ កាលំ ករោ-
 តិ យាវ ន តំ បាបកម្មំ ព្យង្គិ ហោតីតិ អត្ថេវ
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អត្ថំ និរយេ-
 សុ និរយថាលាតិ ។

[៣៧០] នត្ថំ និរយេសុ និរយថាលាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ កកវតា តមេនំ ភិក្ខុវេ និរយ-
 ថាលា សំវេសិត្វា កុដាវហិ តច្ឆន្តិ ។ បេ ។ តមេ-
 នំ ភិក្ខុវេ និរយថាលា ឧទ្ធចានំ អនោសិវំ វេចត្វា
 វាសីហិ តច្ឆន្តិ ។ បេ ។ តមេនំ ភិក្ខុវេ និរយថាលា
 រមេ យោជេត្វា អាទិត្តាយ បវេយា សម្បជ្ឈនីតាយ
 សញ្ញាតិក្ខតាយ សារន្តិច្ចិ បទ្ហាសារន្តិច្ចិ ។ បេ ។

និរយបាលកថា

ឲ្យធ្វើនូវហេតុ ឈ្មោះថាចំណង៥យ៉ាង ចំពោះបុគ្គលនោះ គឺយកដែក
 គោលក្តៅ មកបោះត្រង់ដែ ។ យកដែកគោលក្តៅ មកបោះត្រង់ដែ
 ទីពីរ ។ យកដែកគោលក្តៅ មកបោះត្រង់ជើង ។ យកដែកគោលក្តៅ
 មកបោះត្រង់ជើងទីពីរ ។ យកដែកគោលក្តៅ មកបោះត្រង់កណ្តាលដើម
 ទ្រូង ។ បុគ្គលនោះ រងវេទនា ជាទុក្ខ ក្បៀវក្បា រឹងរូស ក្នុងនរក
 នោះ បាបកម្មនោះ មិនទាន់អស់ទៅ ដរាបណា ក៏មិនធ្វើមរណកាល
 ដរាបនោះ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 ពួកនិរយបាល ក្នុងឋាននរក មាន ។

(៣៧១) ពួកនិរយបាល ក្នុងឋាននរក មិនមានទេប្ប ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយ-
 បាលផ្នែកបុគ្គលនោះ ហើយចាំងដោយដឹងទាំងឡាយ ។ បេ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល ដាក់បុគ្គលនោះ ឲ្យមានជើងឡើង
 លើមានក្បាលចុះក្រោម ហើយប្រាសដោយកាំបិតទាំងឡាយ ។ បេ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល ទើបបុគ្គលនោះក្នុងរថ បរទៅផង
 បរត្រឡប់មកវិញផង លើផែនដីដែលភ្លើងឆេះរន្ធាលប្រាសឆ្ពោះ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

តមេនំ ភិក្ខុវេ និរយទាលា មហានំ អន្តរាបព្វតំ
 អាទិត្តំ សម្បជ្ឈលីតំ សញ្ញោតិក្ខតំ អាហេមេន្តិបិ
 ឡំហេមេន្តិបិ ។ បេ ។ តមេនំ ភិក្ខុវេ និរយទាលា
 ឧទ្ធុនាទំ អនោសិរំ កហេត្វា តត្ថាយ លោហា-
 ក្កម្មិយា បក្ខិបន្តិ អាទិត្ថាយ សម្បជ្ឈលីតាយ ស-
 ញ្ញោតិក្ខតាយ សោ តត្ថ ដេណុទ្កេហកំ បច្ចតិ
 សោ តត្ថ ដេណុទ្កេហកំ បច្ចមាដោ សក៌ម្បំ ឧទ្ធុ
 កច្ចតិ សក៌ម្បំ អនោ កច្ចតិ សក៌ម្បំ តិរិយំ
 កច្ចតិ សោ តត្ថ ធុក្ខា ។ បេ ។ តមេនំ ភិក្ខុវេ
 និរយទាលា មហានិរយេ បក្ខិបន្តិ សោ ខោ បន
 ភិក្ខុវេ មហានិរយោ

ចតុក្កុលោ ចតុទ្វារោ វិភត្តោ ភាគសោ មិតោ
 អយោនាគារបរិយន្តោ អយសា បដិក្កដ្ឋិតោ
 តស្ស អយោមយា ភ្លមិ ជលីតា តេជសា យុតា
 សមន្តា យោជនសតំ ជរិត្វា តិដ្ឋតិ សព្វនាតិ
 អត្រូវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អត្ថ
 និរយេសុ និរយទាលាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល ញ៉ាំងបុគ្គលនោះ ឲ្យឡើងផង
 ឲ្យចុះផង កាន់ក្បាលដើកភ្លើងធំ ដែលភ្លើងនេះរន្ទាលប្រាលឆ្កៅ ។ បេ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល ចាប់បុគ្គលនោះ ឲ្យមានជើងឡើង
 លើ ក្បាលចុះក្រោម ហើយបោះទៅក្នុងខ្នះ ដ៏ពេញដោយទឹកទង់ដែង
 ក្តៅ ដែលភ្លើងនេះរន្ទាលប្រាលឆ្កៅ បុគ្គលនោះ រមែងនេះ នៅមានព-
 ព្វព្រួច ។ ក្នុងនរកនោះ បុគ្គលនោះ កាលនេះ នៅមានពព្វព្រួច ។
 ក្នុងនរកនោះ ទៅខាងលើម្តង ទៅខាងក្រោមម្តង ទៅទទឹងម្តង បុគ្គល
 នោះ ដល់ខ្សែសេចក្តីទឹក ក្នុងនរកនោះ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពួកនិរយបាល បោះបុគ្គលនោះ ទៅក្នុងមហានរក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 មហានរកនោះឯង

មានជ្រុង ៤ មានទ្វារ ៤ ដែលធម្មតាចែក រាប់ដោយចំណែក
 មានកំពែងដែកព័ទ្ធជុំវិញ គ្របដោយគម្របដែក ភ្ជួររបស់
 មហានរក នោះជាវិការនៃដែក ដែលរុញរឿង ប្រកបដោយ
 កំដៅ ផ្សាយទៅអស់ទីមួយរយយោជន៍ដោយជុំវិញ ហើយ
 បិតនៅសព្វកាល

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ពួកនិរយ-
 បាល ក្នុងឋាននរក មាន ។

ចប់ និរយបាលកថា ។

តិរច្ឆានកថា

(៣៩២) អត្ថំ ទេវេស្ស តិរច្ឆានកតាតិ ។ អា-
មន្តា ។ អត្ថំ តិរច្ឆានកតេស្ស ទេវាតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ ទេវេស្ស តិរច្ឆានកតាតិ ។ អា-
មន្តា ។ ទេវលោកោ តិរច្ឆានយោជីតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ ទេវេស្ស តិរច្ឆានកតាតិ ។ អា-
មន្តា ។ អត្ថំ តត្ថ កីដា បដដ្ឋា មកសា មក្ខិ-
កា អហី វិច្ឆីកា សតបដ្ឋិ កណ្ឌាបាទាតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៩៣) អត្ថំ ទេវេស្ស តិរច្ឆានកតាតិ ។ អា-
មន្តា ។ នន្ទ អត្ថំ តត្ថ ឯរាវណោ នាម ហត្ថិនា-
កោ សហស្សស្សយុត្តំ ទិព្វំ យានន្តិ ។ អាមន្តា ។
ហព្វំ អត្ថំ តត្ថ ឯរាវណោ នាម ហត្ថិនាកោ ស-
ហស្សស្សយុត្តំ ទិព្វំ យានំ តេន វត វេ វត្ថុព្វេ
អត្ថំ ទេវេស្ស តិរច្ឆានកតាតិ ។

តិរច្ឆានកថា

(៣៧២) ពួកសត្វតិរច្ឆាន^(១) ក្នុងទេវលោក មានដែរឬ ។ អើ ។
ពួកទេវតា ក្នុងឋានសត្វតិរច្ឆាន មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វតិរច្ឆាន ក្នុងទេវលោក មានដែរឬ ។ អើ ។
ទេវលោក មានកំណើតជាតិរច្ឆានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វតិរច្ឆាន ក្នុងទេវលោក មានដែរឬ ។ អើ ។
ពួកក្រឡាត កន្ទុរយ រាបាម រុយ ពស់ ខ្នុរ ក្អែប ជន្លេន ក្នុង
ទេវលោកនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧៣) ពួកសត្វតិរច្ឆាន ក្នុងទេវលោក មិនមានទេឬ ។ អើ ។
ក្រែងដំរីដ៏ប្រសើរ ឈ្មោះឯរាវណ យានជាទិព្វ ដែលទឹមដោយសេះមួយ
ពាន់ ក្នុងទេវលោកនោះ មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ដំរីដ៏ប្រសើរ
ឈ្មោះឯរាវណ យានជាទិព្វ ដែលទឹមដោយសេះមួយពាន់ ក្នុងទេវលោក
នោះ មាន ម្ចាស់អ្នកដឹកជ្រូន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ពួក
សត្វតិរច្ឆាន ក្នុងទេវលោក មាន ។

---

១ តាមពិតក្នុងឋានទេវលោក មានតែពួកទេវបុត្រឈ្មោះឯរាវណជាដើម សំដែងឫទ្ធិជា
រេទនី សេះ ពួកសត្វតិរច្ឆានមែន ។ នោះមិនមានឡើយ ប៉ុន្តែលទ្ធិរបស់អ្នកល្ងង់ខ្លៅអាស្រ័យ
ដោយបានឃើញពួកទេវបុត្រ មានរេទនីសត្វតិរច្ឆាន ទើបចូលចិត្តថា តិរច្ឆានក្នុងឋានទេវ-
លោកមាន (អដ្ឋកថា) ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(៣៧៤) អត្ថំ ទេវេស្ស វិវច្ឆានគតាតិ ។ អា-

មន្តា ។ អត្ថំ តត្ថ ហត្ថំពន្ធា អស្សុពន្ធា យោវសិកា

ការណីកា ភត្តការកាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

តេន ហិ នត្ថំ ទេវេស្ស វិវច្ឆានគតាតិ ។

តិរញ្ញនកថា ។

មគ្គកថា

(៣៧៥) បញ្ចង្គិកោ មត្តោតិ ។ អាមន្តា ។

នន្ទ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ វុត្តោ ភកវតា ។ សេយ្យ-

បីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិតិ ។ អា-

មន្តា ។ ហត្ថំ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ វុត្តោ ភកវតា ។

សេយ្យបីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ

យោ វត វេ វត្ថុព្វេ បញ្ចង្គិកោ មត្តោតិ ។ បញ្ចង្គិ-

កោ មត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ ភកវតា

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៣៩៤) ពួកសត្វតិរច្ឆាន ក្នុងទេវលោក មានដែរឬ ។ អើ ។
 ហ្នឹង ហ្នេះ ជនអ្នកឲ្យស្រវឹងលើប ជនអ្នកធ្វើកម្ម ជនអ្នកធ្វើកត្ត
 ក្នុងទេវលោកនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ព្រោះហេតុនោះ ពួកសត្វតិរច្ឆាន ក្នុងទេវលោក មិនមានទេ ។
 ចប់ វិរាដ្ឋនកថា ។

មគ្គកថា

(៣៩៥) មគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៥ ឬ ។ អើ ។ ក្រែងមគ្គប្រ-
 កបដោយអង្គ៨ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ ។ មគ្គ ប្រកប
 ដោយអង្គ ៨ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១
 ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ មគ្គ ប្រកបដោយអង្គ៨ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់ហើយ ។ មគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៨ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសម្មា-
 ទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោល
 ថា មគ្គ ប្រកបដោយអង្គ៥ ទេ ។ មគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៥ ឬ ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

មគ្គកថា

មគ្គានុដ្ឋង្គិកោ សេដ្ឋោ សទ្ធានំ ចតុរោ បទា
 វិរាគោ សេដ្ឋោ ធម្មានំ និបទានញ្ច ចក្កមាតិ
 អត្ថវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អដ្ឋង្គិ-
 កោ មគ្គោតិ ។

(៣៧៦) សម្មាវាចា មគ្គង្គំ សោ ច ន មគ្គោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ សម្មាទិដ្ឋិ មគ្គង្គំ សោ ច ន
 មគ្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។ សម្មាវាចា
 មគ្គង្គំ សោ ច ន មគ្គោតិ ។ អាមន្តា ។ សម្មា-
 សង្កប្បោ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមោ ។ បេ ។ សម្មា-
 សតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ មគ្គង្គំ សោ ច ន
 មគ្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។ សម្មាកម្មន្តោ
 ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ មគ្គង្គំ សោ ច ន មគ្គោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាស-
 មាធិ មគ្គង្គំ សោ ច ន មគ្គោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

មត្តកថា

អង្គនីមួយៗ ប្រសើរជាងមគ្គទាំងឡាយ បទគឺអរិយសច្ច ៤

ប្រសើរជាងសច្ចៈទាំងឡាយ ធម៌មានរក្ខតៈទៅប្រាសហើយ

ប្រសើរជាងធម៌ទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគព្រះអង្គមានចក្ខុ

ប្រសើរជាងសត្វជើងពីរទាំងឡាយ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ៗ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ មគ្គ ឈ្មោះថា
ប្រកបដោយអង្គ ៨ ។

(៣៩៦) សម្មាវាចា ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មាវាចានោះឯង មិនមែន
ជាតម្កល់ទេ ។ អើ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មាទិដ្ឋិនោះឯង
មិនមែនជាតម្កល់ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មា-
វាចាជាអង្គនៃមគ្គ សម្មាវាចានោះឯង មិនមែនជាតម្កល់ទេ ។ អើ ។
សម្មាសង្កប្បៈ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។
សម្មាសមាធិ ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មាសមាធិនោះឯង មិនមែនជាតម្កល់ទេ
ប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាកម្មនៈ ។ បេ ។
សម្មាភាជីវៈ ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មាភាជីវៈនោះឯង មិនមែនជាតម្កល់ទេ
ប្ប ។ អើ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មា-
សមាធិនោះឯង មិនមែនជាតម្កល់ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

អរាធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៣៩៧] សម្មាទិដ្ឋិ មគ្គង្គំ សា ច មត្តោតិ ។

អាមន្តា ។ សម្មាវាទា មគ្គង្គំ សា ច មត្តោតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋិ មគ្គង្គំ សា ច
មត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ សម្មាកម្មន្តោ ។ បេ ។ សម្មា-
អាជីវោ មគ្គង្គំ សោ ច មត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។ សម្មាសង្កប្បោ ។ បេ ។ សម្មាវាយា-
មោ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ
មគ្គង្គំ សោ ច មត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ សម្មាវាទា
។ បេ ។ សម្មាកម្មន្តោ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ មគ្គង្គំ
សោ ច មត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៩៨] អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោតិ ។ អា-
មន្តា ។ នន្ទ វត្ថុំ កកវតា បុព្វេ ខោ បនស្ស
កាយកម្មំ វចីកម្មំ អាជីវោ សុបរិសុទ្ធោ ហោតិ
ឯវមស្សយំ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ភាវនាចារិ-
ប្បី កច្ឆតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន
ហិ បញ្ចង្គិកោ មត្តោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(៣៩៧) សម្មាទិដ្ឋិ ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មាទិដ្ឋិនោះឯង ជាតម្កល្យ ។
 អើ ។ សម្មាវាចា ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មាវាចានោះឯង ជាតម្កល្យ ។ អ្នក
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មា-
 ទិដ្ឋិនោះឯង ជាតម្កល្យ ។ អើ ។ សម្មាកម្មនៈ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវៈ
 ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មាអាជីវៈនោះឯង ជាតម្កល្យ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាសង្កប្បៈ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។
 សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មាសមាធិនោះឯង
 ជាតម្កល្យ ។ អើ ។ សម្មាវាចា ។ បេ ។ សម្មាកម្មនៈ ។ បេ ។
 សម្មាអាជីវៈ ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មាអាជីវៈនោះឯង ជាតម្កល្យ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៩៨) អរិយមគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៨ ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ឯកាយកម្ម វចកម្ម អាជីវៈ របស់បុគ្គលនោះ
 ជាធម៌ដ៏បរិសុទ្ធសាត មានក្នុងកាលមុនពិត អរិយមគ្គ ប្រកបដោយអង្គ
 ៨ នេះ របស់បុគ្គលនោះ ដល់នូវកិរិយាពេញដោយការនា យ៉ាងនេះ
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ មគ្គ
 ឈ្មោះថា ប្រកបដោយអង្គ ៩ ។

មគ្គកថា

(៣៩៩) បញ្ចដ្ឋិកោ មត្តោតិ ។ អាមន្តា ។

នន្ទ វុត្ថំ ភកវតា យស្មី ខោ សុភទ្ធ ធម្មវិនយេ
 អរិយោ អដ្ឋដ្ឋិកោ មត្តោ ន ឧបលព្ភតិ សមណោបិ
 តត្ថ ន ឧបលព្ភតិ ទុតិយោបិ តត្ថ សមណោ ន
 ឧបលព្ភតិ តតិយោបិ តត្ថ សមណោ ន ឧបលព្ភ-
 តិ ចតុត្តោបិ តត្ថ សមណោ ន ឧបលព្ភតិ យស្មី-
 ញ ខោ សុភទ្ធ ធម្មវិនយេ អរិយោ អដ្ឋដ្ឋិកោ
 មត្តោ ឧបលព្ភតិ សមណោបិ តត្ថ ឧបលព្ភតិ ទុតិ-
 យោបិ ។ បេ ។ តតិយោបិ ។ បេ ។ ចតុត្តោបិ តត្ថ
 សមណោ ឧបលព្ភតិ ឥមស្មី ខោ សុភទ្ធ ធម្ម-
 វិនយេ អរិយោ អដ្ឋដ្ឋិកោ មត្តោ ឧបលព្ភតិ ឥនេវ
 សុភទ្ធ សមណោ ឥធន ទុតិយោ សមណោ ឥធន
 តតិយោ សមណោ ឥធន ចតុត្តោ សមណោ សុញ្ញ
 បរម្មវរាទា សមណោភិ អញ្ញោបាតិ អត្ថវ សុត្តន្តោតិ ។
 អាមន្តា ។ តេន ហិ អដ្ឋដ្ឋិកោ មត្តោតិ ។

មគ្គកថា

(៣៩៩) មគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៥ ឬ ៗ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់សុភទ្ធ អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ មិន
 មានក្នុងធម្មវិន័យណា សមណៈទី ១ មិនមានក្នុងធម្មវិន័យនោះ សមណៈ
 ទី ២ មិនមានក្នុងធម្មវិន័យនោះ សមណៈទី ៣ មិនមានក្នុងធម្មវិន័យ
 នោះ សមណៈទី ៤ ក៏មិនមានក្នុងធម្មវិន័យនោះដែរ ម្ចាស់សុភទ្ធ លុះ
 តែអរិយមគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៨ មានក្នុងធម្មវិន័យណា សមណៈទី ១
 មានក្នុងធម្មវិន័យនោះ សមណៈទី ២ ។ បេ ។ សមណៈទី ៣ ។ បេ ។
 សមណៈទី ៤ ក៏មានក្នុងធម្មវិន័យនោះដែរ ម្ចាស់សុភទ្ធ អរិយមគ្គ
 ប្រកបដោយអង្គ ៨ មានតែក្នុងធម្មវិន័យនេះឯង ម្ចាស់សុភទ្ធ សមណៈ
 ទី ១ ក៏មានតែក្នុងសាសនានេះ សមណៈទី ២ ក៏មានតែក្នុងសាសនានេះ
 សមណៈទី ៣ ក៏មានតែក្នុងសាសនានេះ សមណៈទី ៤ ក៏មានតែក្នុង
 សាសនានេះ បរហូរវេទ (ពាក្យតិះដៀល) អំពីពួកសមណៈដទៃ
 ក៏សូន្យទៅ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុ
 នោះ មគ្គ ឈ្មោះថាប្រកបដោយអង្គ ៨ ។

ញាណកថា

(២០០) ធូទសវត្ថុកំ ញាណំ លោកុត្តរន្តិ ។
អាមន្តា ។ ធូទស លោកុត្តរញ្ញាណានីតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ធូទស លោកុត្តរញ្ញាណា-
នីតិ ។ អាមន្តា ។ ធូទស សោតាបត្តិមក្កាតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ធូទស សោតាបត្តិមក្កា-
តិ ។ អាមន្តា ។ ធូទស សោតាបត្តិដលានីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ធូទស សកទាតាមិមក្កា
។ បេ ។ អនាតាមិមក្កា ។ បេ ។ អរហត្តមក្កាតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ធូទស អរហត្តមក្កាតិ ។
អាមន្តា ។ ធូទស អរហត្តដលានីតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២០១) ន វត្ថុព្វំ ធូទសវត្ថុកំ ញាណំ លោ-
កុត្តរន្តិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ ភកវតា ឥទ្ធ
ទុក្ខំ អរិយសច្ចន្តិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អនន្ទស្សតេស្ថ
ធម្មេស្ស ចក្ខុំ ឧទទាទិ ញាណំ ឧទទាទិ បញ្ញា
ឧទទាទិ វិជ្ជា ឧទទាទិ អាណោកោ ឧទទាទិ តំ
ខោ បនិទំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ បរិញ្ញាយ្យន្តិ មេ
ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ បរិញ្ញាតន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។

ញាណកថា

(៤០០) ញាណ មានវត្ថុ ១២^(១) ជាលោកុត្តរៈឬ ។ អើ ។ លោកុត្តរញ្ញាណ មាន ១២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ លោកុត្តរញ្ញាណមាន ១២ ឬ ។ អើ ។ សោតាបត្តិមគ្គ មាន ១២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិមគ្គ មាន ១២ ឬ ។ អើ ។ សោតាបត្តិផល មាន ១២ ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សកទាតាមិមគ្គ ។ បេ ។ អនាតាមិមគ្គ ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គ មាន ១២ ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គ មាន ១២ ឬ ។ អើ ។ អរហត្តផល មាន ១២ ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤០១) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញាណ មានវត្ថុ ១២ ជាលោកុត្តរៈទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនដែលបានឮក្នុងកាលមុនថា នេះទុក្ខឈ្មោះថាអរិយសច្ចដំបូង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគត ថា ទុក្ខឈ្មោះថាអរិយសច្ចនោះឯង បុគ្គលគួរកំណត់ដឹង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។

---

១ សំដៅយកញាណមានអាការៈ ១២ ក្នុងកាលសំដែងធម្មចក្រត្រង់សព្វៈទាំង ៤ ក្នុងសព្វមួយមានញាណបី ។ គឺសច្ចញ្ញាណ ១ កិច្ចញ្ញាណ ១ កតញ្ញាណ ១ រួមជាញាណ ១២ ។

ញាណាភិ

ឥទ្ធិ ធុត្តសមុទយោ អរិយសច្ចំ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។

តំ ខោ បនិទំ ធុត្តសមុទយោ អរិយសច្ចំ បហាតព្វំ

មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ បហ័នន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។

ឥទ្ធិ ធុត្តនិរោធ�ោ អរិយសច្ចំ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។

តំ ខោ បនិទំ ធុត្តនិរោធ�ោ អរិយសច្ចំ សច្ចិកា-

តព្វំ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ សច្ចិកតន្តិ មេ ភិក្ខុវេ

។ បេ ។ ឥទ្ធិ ធុត្តនិរោធតាមិនី បដិបទា អរិយ-

សច្ចំ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ តំ ខោ បនិទំ ធុត្តនិ-

រោធតាមិនី បដិបទា អរិយសច្ចំ ភាវេតព្វំ មេ

ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ ភាវេតន្តិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អន-

នុស្សុតេស្សុ ធម្មេស្សុ ចត្តំ ឧទទាទិ ។ បេ ។

ប្រាណាបា

ដល់តថាគត ថា ទេវតា_{១១} ឈ្មោះថាអរិយសច្ចនោះ តថាគត បានកំណត់
 ដឹងហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគត ថា
 តណ្ហា នាំឲ្យកើតទេវតា_{១១}នេះ ឈ្មោះថាអរិយសច្ច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ។ បេ ។ ដល់តថាគត ថា តណ្ហា នាំឲ្យកើតទេវតា_{១១} ឈ្មោះថាអរិយ-
 សច្ចនោះឯង បុគ្គលគួរលះចោល ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។
 ដល់តថាគត ថា តណ្ហា នាំឲ្យកើតទេវតា_{១១} ឈ្មោះថាអរិយសច្ចនោះ
 តថាគតបានលះចោលហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដល់
 តថាគត ថា ទីរលត់ទេវតា_{១១}នេះ ឈ្មោះថាអរិយសច្ច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ។ បេ ។ ដល់តថាគត ថា ទីរលត់ទេវតា_{១១} ឈ្មោះថាអរិយសច្ចនោះ
 ឯង បុគ្គលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដល់
 តថាគត ថា ទីរលត់ទេវតា_{១១} ឈ្មោះថាអរិយសច្ចនោះ តថាគតបាន
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគត
 ថា សេចក្តីប្រតិបត្តិជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទេវតា_{១១}នេះ ឈ្មោះថាអរិយ-
 សច្ច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគត ថា សេចក្តីប្រតិ-
 បត្តិជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទេវតា_{១១} ឈ្មោះថាអរិយសច្ចនោះឯង បុគ្គល
 គួរបម្រើន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកើតឡើងហើយ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាណេកោ ឱទ្ធានីតិ អន្តរ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។

តេន ហិ ទ្វាទសវត្ថុកំ ញាណំ លោកុត្តរន្តិ ។

ញាណកថា ។

វីសតិមោ វគ្គោ ។

តិស្ស ឱទ្ធានី

មាតុយាតកោ អាទន្តរិកោ

បិតុយាតកោ អាទន្តរិកោ

អរហន្តយាតកោ អាទន្តរិកោ

រុហិរុប្បាទកោ អាទន្តរិកោ

សន្ស័កេនកោ អាទន្តរិកោ

នត្ថិ បុប្ផជនស្ស ញាណំ

នត្ថិ និរយេសុ និរយនាលា

អត្ថិ នេវេសុ តិរច្ឆានគតា

បញ្ចង្គិកោ មក្កោ ទ្វាទសវត្ថុកំ

ញាណំ លោកុត្តរន្តិ ។

បតុត្តោ បណ្ណសកោ ។

និត្តហោ បុព្វាសំចយោ (១) អដ្ឋាសិ អតីតេន ប

មាតុយាតកោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគត
 មិនដែលបានឮក្នុងកាលមុនថា សេចក្តីប្រតិបត្តិជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់
 ទេក ឈ្មោះថាអរិយសច្ចនោះ តថាគតបានចម្រើនហើយ ពាក្យដូច្នេះ
 មានក្នុងព្រះសូត្របួ ៗ អើ ៗ ព្រោះហេតុនោះ ញាណ មានវត្ថុ ១២
 ជាលោកុត្តរៈ ។

ចប់ ញាណកថា ។

ចប់ វិសតិមវគ្គ ។

ឧទ្ធាននៃវិសតិមវគ្គនោះ គឺ

និយាយ អំពីមាតុយាតក៍ ដល់អនន្តរិយកម្ម បិតុយាតក៍ ដល់
 អនន្តរិយកម្ម អវហន្តយាតក៍ ដល់អនន្តរិយកម្ម រុហិរុប្បាទក៍
 ដល់អនន្តរិយកម្ម សង្ឃកេទក៍ ដល់អនន្តរិយកម្ម ១ ញាណ
 របស់បុប្ផជន មិនមាន ១ ពួកនិរយបាល ក្នុងឋាននរក
 មិនមាន ១ ពួកសត្វតិរច្ឆាន ក្នុងទេវលោកមាន ១ មគ្គប្រកប
 ដោយអង្គប្រាំ ១ ញាណ មានវត្ថុ ១២ ជាលោកុត្តរៈ ១ ។

ចប់ ចតុត្ថបណ្ណាសកៈ ។

(ក្នុងបណ្ណាសកៈនេះ) និយាយអំពីការសង្កត់សង្កិនជាដើម ១ ការសន្សំ
 បុណ្យជាដើម ១ ព្រះមានព្រះភាគបីនៅក្នុងមនុស្សលោកជាដើម ១ ការ
 លះកិលេសជាអតីតជាដើម ១ មាតុយាតក៍ ដល់អនន្តរិយកម្មជាដើម ១ ។

សាសនកថា

(២០២) សាសនំ នំ កតត្ថិ ។ អាមន្តា ។
សតិប្បដ្ឋានា នំ កតតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
សាសនំ នំ កតត្ថិ ។ អាមន្តា ។ សម្មប្បដ្ឋានា
។ បេ ។ ឥន្ទ្រិន្ទា ។ បេ ។ ឥន្ទ្រិយា ។ បេ ។ ព-
លា ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ នំ កតតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បុព្វេ អកុសលំ បច្ឆា កុសលំ
កតត្ថិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បុព្វេ សាសនំ
។ បេ ។ សញ្ញាជនិយំ ពន្ធនិយំ ឱយនិយំ យោក-
និយំ ជីវណិយំ បរមដ្ឋំ ឧបាទានិយំ ។ បេ ។ សន្តិ-
លេសិកំ បច្ឆា អសន្តិលេសិកំ កតត្ថិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២០៣) អត្ថំ កោចិ តថាកតស្ស សាសនំ
នំ ករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ កោចិ សតិប្ប-
ដ្ឋានេ នំ ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
អត្ថំ កោចិ សម្មប្បដ្ឋានេ ។ បេ ។ ឥន្ទ្រិន្ទេ ។ បេ ។
ឥន្ទ្រិយេ ។ បេ ។ ពលេ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ
នំ ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

សាសនកថា

(៤០២) សាសនា គេធ្វើជាថ្មី^(១)បានដែរឬ ។ អើ ។ សតិប្ប-
ជ្ជាន គេធ្វើជាថ្មីបានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
សាសនា គេធ្វើជាថ្មីបានដែរឬ ។ អើ ។ សម្មប្បធាន ។ បេ ។ ឥទ្ធិ
បាទ ។ បេ ។ ឥន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ពលៈ ។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តៈ គេធ្វើ
ជាថ្មីបានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អកុសល
គេធ្វើក្នុងកាលមុន កុសល គេធ្វើក្នុងកាលជាខាងក្រោយឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អំពើប្រកបដោយអាសវៈ ។ បេ ។ គួរ
ដល់សញ្ញាជនៈ គួរដល់គន្លះ គួរដល់ឧយៈ គួរដល់យោគៈ គួរដល់និវេ-
ណៈ ដែលបរាមាសៈគប្បីស្តាប់អង្គីល ជាប្រយោជន៍ដល់ទុបាទាន ។ បេ ។
ប្រកបដោយកិលេស គេធ្វើក្នុងកាលមុន អំពើមិនប្រកបដោយកិលេស
គេធ្វើក្នុងកាលជាខាងក្រោយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤០៣) បុគ្គលណាមួយ ធ្វើសាសនា របស់ព្រះតថាគត ជាថ្មី
មានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលណាមួយ ធ្វើសតិប្បជ្ជានជាថ្មី មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលណាមួយ ធ្វើសម្មប្បធាន
។ បេ ។ ឥទ្ធិបាទ ។ បេ ។ ឥន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ពលៈ ។ បេ ។
ពោជ្ឈន្តៈជាថ្មី មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

---

១ សំដៅយកការសង្គាយនាទាំង ៣ លើកខាងដើម គឺសង្គាយនាទី ១ ទី ២ ទី ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អត្ថំ កោចិ បុព្វេ អកុសលំ បច្ឆា កុសលំ ករោ-
 តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ កោចិ បុព្វេ
 សាសវំ ។ បេ ។ សង្ក្ខិលេសីកំ បច្ឆា អសង្ក្ខិលេសីកំ
 ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២០២) លញ្ញា តថាគតស្ស សាសនំ បុន នំ
 កាតុន្តិ ។ អាមន្តា ។ លញ្ញា សតិប្បដ្ឋានា បុន
 នំ កាតុន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ លញ្ញា
 សម្មប្បធានា ឥទ្ធិនា ឥន្ទ្រិយា តលា ។ បេ ។
 ពោជ្ឈន្តា បុន នំ កាតុន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 លញ្ញា បុព្វេ អកុសលំ បច្ឆា កុសលំ កាតុន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ លញ្ញា បុព្វេ សាសវំ ។ បេ ។
 សង្ក្ខិលេសីកំ បច្ឆា អសង្ក្ខិលេសីកំ កាតុន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បុគ្គលណាមួយ ធ្វើអកុសល ក្នុងកាលមុន ធ្វើកុសល ក្នុងកាលជាខាង
ក្រោយ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល
ណាមួយ ធ្វើអំពើប្រកបដោយអាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយកិលេស
ក្នុងកាលមុន ធ្វើអំពើមិនប្រកបដោយកិលេស ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ
មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២០២) បុគ្គល បានធ្វើសាសនា របស់តថាគត ជាថ្មីវិញដែរឬ ។
អើ ។ បុគ្គល បានធ្វើសតិប្បដ្ឋាន ជាថ្មីវិញដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល បានធ្វើសម្មប្បធាន ឥទ្ធិបាទ ឥន្ទ្រិយ
ពលៈ ។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តៈ ជាថ្មីវិញដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ បុគ្គលបានធ្វើអកុសល ក្នុងកាលមុន ធ្វើកុសល ក្នុងកាល
ជាខាងក្រោយដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល
បានធ្វើអំពើប្រកបដោយអាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយកិលេស ក្នុង
កាលមុន ធ្វើអំពើមិនប្រកបដោយកិលេស ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរិវិត្តកថា

[២០៥] បុត្តជ្ឈនោ តេជានុកេហំ ធម្មេហំ អរិវិត្តា-
តិ ។ អាមន្តា ។ បុត្តជ្ឈនោ តេជានុកេហំ ដស្សហំ
។ បេ ។ តេជានុកេហំ វេទនាហំ សញ្ញាហំ ចេតនា-
ហំ ចិត្តេហំ សឡាហំ វិរិយេហំ សតីហំ សមាធិហំ
តេជានុកេហំ បញ្ញាហំ អរិវិត្តាតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បុត្តជ្ឈនោ តេជានុកេហំ ធម្មេហំ
អរិវិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្មី ខណោ បុត្តជ្ឈនោ
ចំវំ ទេតិ តស្មី ខណោ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ
វិហារតិ ។ បេ ។ អាគាសានញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ឈ
វិហារតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ យស្មី ខ-
ណោ បុត្តជ្ឈនោ ចិណ្ឌនាតំ ទេតិ ។ បេ ។ សេនា-
សនំ ទេតិ ។ បេ ។ តិលានប្បច្ចយកេសជ្ឈបរិក្ខារំ
ទេតិ តស្មី ខណោ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហា-
រតិ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារ-
តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០៦] ន វត្ថុព្វំ បុត្តជ្ឈនោ តេជានុកេហំ ធម្មេហំ
អរិវិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ បុត្តជ្ឈនស្ស រូបនាតុអរូបនា-
តូបកំ កក្កម្មំ បរិញ្ញាតនំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អរិយធម៌កម្ពុជា

(៤០៥) បុគ្គជន មិនស្ងប់ស្ងាត់ចាកពួកធម៌ ប្រកបដោយធាតុ
៣ ទេវ្ភ ។ អើ ។ បុគ្គជន មិនស្ងប់ស្ងាត់ចាកផស្សៈ ប្រកបដោយធាតុ
៣ ។ បេ ។ ចាកវេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត សង្ខារ វិរិយៈ
សតិ សមាធិ ប្រកបដោយធាតុ ៣ ចាកបញ្ញា ប្រកបដោយធាតុ
៣ ទេវ្ភ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គជន មិនស្ងប់
ស្ងាត់ចាកពួកធម៌ ប្រកបដោយធាតុ ៣ ទេវ្ភ ។ អើ ។ កង្ខណៈ
ណា បុគ្គជន ឲ្យច្រើន កង្ខណៈនោះ ក៏បានដល់នូវបឋមជ្ឈាន ។ បេ ។
បានដល់នូវអាគាសានញ្ញាយតនៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ កង្ខណៈណា បុគ្គជន ឲ្យចំណុះបាត ។ បេ ។ ឲ្យទីសេនាសនៈ
។ បេ ។ ឲ្យគិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិការ កង្ខណៈនោះ ក៏បានដល់នូវ
ចតុត្ថជ្ឈាន បានដល់នូវនេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤០៦) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គជន មិនស្ងប់ស្ងាត់ចាកពួក
ធម៌ ប្រកបដោយធាតុ ៣ ទេវ្ភ ។ អើ ។ កម្ម គួរដល់នូវរូបធាតុនិងអរូប-
ធាតុ បុគ្គជន កំណត់ជំងឺហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

តេន ហិ បុព្វដ្ឋនោ តេនាតុកេហិ ធម្មេហិ អវិវិត្តាតិ ។

អវិវិត្តកថា ។

សញ្ញោជនកថា

(២០៧) អត្ថំ កិញ្ចំ សញ្ញោជនំ អប្បហាយ អរ-
ហត្ថប្បត្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ កិញ្ចំ សញ្ញាយនិដ្ឋិ
អប្បហាយ ។ បេ ។ វិចិត្តិកំ អប្បហាយ ។ បេ ។ សី-
លព្វតបរាមាសំ អប្បហាយ វាតំ អប្បហាយ ទោសំ
អប្បហាយ មោហំ អប្បហាយ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បំ
អប្បហាយ អរហត្ថប្បត្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២០៨) អត្ថំ កិញ្ចំ សញ្ញោជនំ អប្បហាយ អ-
រហត្ថប្បត្តិ ។ អាមន្តា ។ អរហា សវកោ ស-
នោសោ សមោហោ សមាធនោ សមត្តោ សបដ្ឋានោ
សធុទាយាសោ សក្កិលេសោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។ ននុ អរហា នីវកោ និទ្ទោសោ និម្មោហោ
និម្មាណោ និម្មត្តោ និប្បដ្ឋានោ និរុទាយាសោ និ-
ក្កិលេសោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អរហា នីវកោ
។ បេ ។ និក្កិលេសោ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ កិញ្ចំ
សញ្ញោជនំ អប្បហាយ អរហត្ថប្បត្តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវិគ្គ

ព្រោះហេតុនោះ បុប្ផជន មិនស្ងប់ស្ងាត់ចាកពួកធម៌ ប្រកបដោយ
ធាតុ ៣ ទេ ។

ចប់អវិវិក្ខតថា ។

សញ្ញាជនកថា

(៤០៧) ការដល់ព្រះអរហន្ត ព្រោះមិនលះបង់សញ្ញាជនៈតិចតួច
មានដែរឬ ។ អើ ។ ការដល់ព្រះអរហន្ត ព្រោះមិនលះសក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។
ព្រោះមិនលះវិចិត្តិកា ។ បេ ។ ព្រោះមិនលះសីលពូតបរាមាសៈ ព្រោះមិន
លះរាគៈ ព្រោះមិនលះទោសៈ ព្រោះមិនលះមោហៈ ។ បេ ។ ព្រោះមិន
លះអនោត្តប្បៈតិចតួច មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤០៨) ការដល់ព្រះអរហន្ត ព្រោះមិនលះសញ្ញាជនៈតិចតួច
មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយរាគៈ ប្រកបដោយ
ទោសៈ ប្រកបដោយមោហៈ ប្រកបដោយមានៈ ប្រកបដោយមក្ខៈ
ប្រកបដោយបឡាសៈ ប្រកបដោយឧបាយាសៈ ប្រកបដោយកិលេស
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត មិន
មានរាគៈ មិនមានទោសៈ មិនមានមោហៈ មិនមានមានៈ មិនមានមក្ខៈ
មិនមានបឡាសៈ មិនមានឧបាយាសៈ មិនមានកិលេសទេឬ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ ព្រះអរហន្ត មិនមានរាគៈ ។ បេ ។ មិនមានកិលេសទេ
ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការដល់ព្រះអរហន្ត ព្រោះ
មិនលះសញ្ញាជនៈតិចតួច មានទេ ។

ឥទ្ធិកថា

(២០៧) ន វត្ថុពុំ អត្តំ កំញ្ចំ សញ្ញោជនំ អប្ប-
ហាយ អវហត្ថប្បវត្តិតំ ។ អាមន្តា ។ អវហំ សព្វំ ពុទ្ធ-
វិសយំ ជាតាត្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ
អត្តំ កំញ្ចំ សញ្ញោជនំ អប្បហាយ អវហត្ថប្បវត្តិតំ ។

សញ្ញោជនកថា ។

ឥទ្ធិកថា

(២០៨) អត្តំ អធិប្បាយន៍ទ្ធិ ពុទ្ធានំ វា សាវ-
កានំ វាតិ ។ អាមន្តា ។ និច្ចប្បណា វុក្ខា ហោន្ត
តិ អត្តំ អធិប្បាយន៍ទ្ធិ ពុទ្ធានំ វា សាវកានំ វាតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ និច្ចប្បណា វុក្ខា ហោន្ត
។ បេ ។ និច្ចដលីកា វុក្ខា ហោន្ត និច្ចំ វុល្លា
ហោតុ និច្ចំ ខេមំ ហោតុ និច្ចំ សុភិក្ខុំ ហោតុ
និច្ចំ សុវុដ្ឋិកំ ហោតុតិ អត្តំ អធិប្បាយន៍ទ្ធិ ពុទ្ធានំ
វា សាវកានំ វាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
អត្តំ អធិប្បាយន៍ទ្ធិ ពុទ្ធានំ វា សាវកានំ វាតិ ។
អាមន្តា ។ ឧប្បន្នោ ជស្សោ មា និវុដ្ឋីតិ អត្តំ
អធិប្បាយន៍ទ្ធិ ពុទ្ធានំ វា សាវកានំ វាតិ ។

ឥទ្ធិកថា

(៤០៩) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការដល់នូវព្រះអរហត្ត ព្រោះមិន
 លះសញ្ញាជនៈតិចតួច មានឡើយ ។ អើ ។ ព្រះអរហត្ត ដឹងនូវពុទ្ធ-
 វិស័យទាំងអស់ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះ
 ហេតុនោះ ការដល់នូវព្រះអរហត្ត ព្រោះមិនលះសញ្ញាជនៈតិចតួចមាន ។
 ចប់ សញ្ញាជនកថា ។

ឥទ្ធិកថា

(៤១០) សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយក្តី នៃ
 សាវ័កទាំងឡាយក្តី មានដែរឬ ។ អើ ។ សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា
 នៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយក្តី នៃសាវ័កទាំងឡាយក្តី ថា ឈើទាំងឡាយ ចូរ
 មានស្លឹកជានិច្ចដូច្នេះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយក្តី នៃសាវ័កទាំងឡាយក្តី
 ថា ឈើទាំងឡាយ ចូរមានផ្កាជានិច្ច ។ បេ ។ ឈើទាំងឡាយ ចូរមាន
 ផ្លែជានិច្ច ចូរគ្រជាក់ត្រជដជានិច្ច ចូរមានសេចក្តីក្សេមជានិច្ច ចូរមាន
 បាយនាយជានិច្ច ចូរមានភ្លើងស្រួលជានិច្ចដូច្នេះ មានដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃព្រះ
 ពុទ្ធទាំងឡាយក្តី នៃសាវ័កទាំងឡាយក្តី មានដែរឬ ។ អើ ។ សេច-
 ក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយក្តី នៃសាវ័កទាំងឡាយក្តី
 ថា ផស្សៈ កើតឡើងហើយ កុំរលត់ទៅវិញឡើយដូច្នេះ មានដែរឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ឧប្បន្នា វេទនា ។ បេ ។
 សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ចិត្តំ សទ្ធា វិរិយំ
 សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា មា និរុដ្ឋិតិ អត្ថ
 អធិប្បាយឥន្ទ្រី តុទ្ធានំ វា សាវកានំ វាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៤០០) អត្ថ អធិប្បាយឥន្ទ្រី តុទ្ធានំ វា សាវ-
 កានំ វាតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ និច្ចំ ហោត្វតិ អត្ថ
 អធិប្បាយឥន្ទ្រី វេទនា សញ្ញា សង្ខារ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណំ និច្ចំ ហោត្វតិ អត្ថ អធិប្បាយឥន្ទ្រី តុទ្ធានំ
 វា សាវកានំ វាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៤០២) អត្ថ អធិប្បាយឥន្ទ្រី តុទ្ធានំ វា សាវ-
 កានំ វាតិ ។ អាមន្តា ។ ជាតិធម្មា សត្តា មា
 ជាយីស្វតិ អត្ថ ។ បេ ។ ជរាធម្មា សត្តា មា និរុ-
 ស្វតិ ។ បេ ។ ព្យាធិធម្មា សត្តា មា ព្យាធិយីស្វ-
 តិ ។ បេ ។ មរណធម្មា សត្តា មា មិយ្យស្វតិ អត្ថ
 អធិប្បាយឥន្ទ្រី តុទ្ធានំ វា សាវកានំ វាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃ
 ព្រះពុទ្ធាំណឿយក្តី នៃសាវ័កតាំងឡាយក្តី ថា វេទនា ។ បេ ។
 សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ចិត្ត សង្ខារ វិរិយៈ សតិ
 សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា កើតឡើងហើយ កុំរលត់ទៅវិញឡើយដូច្នេះ
 មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២១១) សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃព្រះពុទ្ធាំណឿយក្តី នៃ
 សាវ័កតាំងឡាយក្តី មានដែរឬ ។ អើ ។ សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នាថា
 រូប ចូរទៀងដូច្នេះ មានដែរឬ សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃព្រះពុទ្ធ
 តាំងឡាយក្តី នៃសាវ័កតាំងឡាយក្តី ថា វេទនា សញ្ញា សង្ខារ
 តាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ ចូរទៀងដូច្នេះ មានដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២១២) សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃព្រះពុទ្ធាំណឿយក្តី នៃ
 សាវ័កតាំងឡាយក្តី មានដែរឬ ។ អើ ។ សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា
 នៃព្រះពុទ្ធាំណឿយក្តី នៃសាវ័កតាំងឡាយក្តី ថា ពួកសត្វ មានជាតិ
 ជាធម្មតា កុំកើតឡើយដូច្នេះ មានដែរឬ ។ បេ ។ ថា ពួកសត្វ មានជរា
 ជាធម្មតា កុំចាស់គ្រាំគ្រាឡើយដូច្នេះ ។ បេ ។ ថា ពួកសត្វ មានព្យាធិជា
 ធម្មតា កុំឈឺចាប់ឡើយដូច្នេះ ។ បេ ។ ថា ពួកសត្វ មានមរណៈជាធម្មតា
 កុំស្លាប់ឡើយដូច្នេះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ពុទ្ធកថា

(២០៣) ន វត្ថុពុំ អត្ថិ អធិប្បាយឥទ្ធិ ពុទ្ធានំ
 វា សាវកានំ វាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អាយស្មា បិ-
 លីន្ទវន្តោ រញ្ជោ មាគធស្ស ។ សេនិយស្ស តិម្ហិសារស្ស
 ទាសាទំ សុវណ្ណន្ធ អធិមុច្ឆិ សុវណ្ណោ ច បន អា-
 សីតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ អាយស្មា បិលីន្ទវន្តោ
 រញ្ជោ មាគធស្ស ។ សេនិយស្ស តិម្ហិសារស្ស ទាសាទំ
 សុវណ្ណន្ធ អធិមុច្ឆិ សុវណ្ណោ ច បន អាសិ តេន
 វត រេ វត្ថុពុំ អត្ថិ អធិប្បាយឥទ្ធិ ពុទ្ធានំ វា សាវ-
 កានំ វាតិ ។

ឥទ្ធិកថា ។

ពុទ្ធកថា

(២០៤) អត្ថិ ពុទ្ធានំ ពុទ្ធវិហិ ហិវាតិរេក-
 តាតិ ។ អាមន្តា ។ សតិប្បដ្ឋានតោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុពុំ ។ បេ ។ សម្មប្បធានតោ ។ បេ ។ ឥទ្ធិទា-
 នតោ ឥន្ទ្រិយតោ ពលតោ ពោជ្ឈង្គតោ វសីភាវ-
 តោ ។ បេ ។ សព្វញ្ញតញ្ញាណនិស្សនតោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុពុំ ។ បេ ។

ពុទ្ធកថា ។

ពុទ្ធកថា

(៤១៣) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃ ព្រះពុទ្ធាំណឿយក្តី នៃសាវ័កតាំងឡាយក្តី មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែង ព្រះបិណ្ឌវច្ឆៈមានអាយុ មុជជ្រែកប្រាសាទមាស របស់ស្តេច ទ្រង់ព្រះ នាម មាគធសេនិយតិម្ពិសារ ចុះមាស មាននៅជាធម្មតាឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បិណ្ឌវច្ឆៈមានអាយុ មុជជ្រែកប្រាសាទមាស របស់ស្តេច ទ្រង់ព្រះនាម មាគធសេនិយតិម្ពិសារ មាស មាននៅជាធម្មតា ម្នាល អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សេចក្តីសម្រេចតាម ប្រាថ្នា នៃព្រះពុទ្ធាំណឿយក្តី នៃសាវ័កតាំងឡាយក្តី មាន ។

ចប់ ពុទ្ធកថា ។

ពុទ្ធកថា

(៤១៤) ភាវៈនៃព្រះពុទ្ធាំណឿយ ថោកទាបនឹងថ្ងៃថ្នាំ ជាងព្រះ ពុទ្ធាំណឿយ មានដែរឬ ។ អើ ។ (ភាវៈនៃព្រះពុទ្ធាំណឿយ ថោក ទាបនឹងថ្ងៃថ្នាំ ជាងព្រះពុទ្ធាំណឿយ) ដោយសតិប្បដ្ឋានឬ ។ អ្នកមិន គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយសម្មប្បធាន ។ បេ ។ ដោយ ឥទ្ធិបាទ ដោយឥន្ទ្រិយ ដោយពលៈ ដោយពោជ្ឈង្គៈ ដោយវសីភាព ។ បេ ។ ដោយសព្វពាក្យពោណទស្សនៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង នេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ពុទ្ធកថា ។

សព្វទិសាកថា

(៤០៥) សព្វា ទិសា ពុទ្ធា តិដ្ឋតិ ។ អា-
មន្តា ។ បុរុតិមាយ ទិសាយ ពុទ្ធា តិដ្ឋតិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បុរុតិមាយ ទិសាយ ពុទ្ធា
តិដ្ឋតិ ។ អាមន្តា ។ កិណ្ឌាមោ សោ ភកវា កី-
ជន្ទោ កីតោត្តោ កិណ្ឌាមា វស្ស ភកវតោ មាតាបិ-
តារោ កិណ្ឌាមំ វស្ស ភកវតោ សាវកយុតំ កោ-
ណាមោ វស្ស ភកវតោ ឧបជ្ឈាកោ កីទិសំ ចីវរំ
ជារេតិ កីទិសំ បត្តំ ជារេតិ កកតរស្មី តាមេ វា និ-
កមេ វា នគរេ វា រដ្ឋេ វា ជនបទេ វាតិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទក្ខិណាយ ទិសាយ ។ បេ ។
បដ្ឋិមាយ ទិសាយ ។ បេ ។ ឧត្តរាយ ទិសាយ ។ បេ ។
ហេដ្ឋិមាយ ទិសាយ ពុទ្ធា តិដ្ឋតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។ ហេដ្ឋិមាយ ទិសាយ ពុទ្ធា តិដ្ឋតិ-
តិ ។ អាមន្តា ។ កិណ្ឌាមោ សោ ភកវា ។ បេ ។
ជនបទេ វាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឧបរិមាយ
ទិសាយ ពុទ្ធា តិដ្ឋតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
ឧបរិមាយ ទិសាយ ពុទ្ធា តិដ្ឋតិ ។ អាមន្តា ។
ចាតុម្ពហារាជិកេ តិដ្ឋតិ ។ បេ ។ តាវត្តិសេ តិដ្ឋតិ

សព្វទិសាកថា

(៤១៥) ព្រះពុទ្ធាង្គារាយ បិតនៅសព្វទិសប្ត ។ អើ ។ ព្រះពុទ្ធ
បិតនៅ ក្នុងទិសខាងកើតប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ព្រះពុទ្ធបិតនៅ ក្នុងទិសខាងកើតប្ត ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ
មានព្រះនាមដូចម្តេច មានជាតិដូចម្តេច មានគោត្រដូចម្តេច មាតាបិតា
របស់ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ មាននាមដូចម្តេច គូនសាវ័ក របស់ព្រះ
មានព្រះភាគអង្គនោះ មាននាមដូចម្តេច ឧបដ្ឋាក របស់ព្រះមានព្រះភាគ
អង្គនោះ មាននាមដូចម្តេច ទ្រទ្រង់ច័រិយ យ៉ាងណា ទ្រទ្រង់បាត្រ យ៉ាង
ណា (គង់នៅ) ក្នុងស្រុកបួនិតម ក្នុងនគរប្តជែន ឬក៏ជនបទណា ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះពុទ្ធបិតនៅ ក្នុងទិសខាងត្បូង
។ បេ ។ ក្នុងទិសខាងលិច ។ បេ ។ ក្នុងទិសខាងជើង ។ បេ ។
ក្នុងទិសខាងក្រោមប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះពុទ្ធ
បិតនៅ ក្នុងទិសខាងក្រោមប្ត ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ
មានព្រះនាមដូចម្តេច ។ បេ ។ (គង់នៅ) ក្នុងជនបទណា ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះពុទ្ធបិតនៅ ក្នុងទិសខាងលើប្ត ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះពុទ្ធ បិតនៅក្នុងទិសខាងលើប្ត ។
អើ ។ ព្រះពុទ្ធបិតនៅ ក្នុងចាតុមហាពជិតា ។ បេ ។ បិតនៅក្នុងភាវត្តីវ្យ

ធម្មកថា

យាមេ តិដ្ឋតិ តុសីតេ តិដ្ឋតិ និម្មានវតីយា តិដ្ឋតិ
 បរិនិម្មិតវសវតីយា តិដ្ឋតិ ។ បេ ។ ព្រហ្មលោកេ
 តិដ្ឋតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

សព្វទិសាភិ ។

ធម្មកថា

(២០៦) សព្វេ ធម្មា និយតាតិ ។ អាមន្តា ។
 មិច្ឆត្តនិយតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្មត្ត-
 និយតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នត្ថិ អនិ-
 យតោ វាសីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នន្ទ
 អត្ថិ អនិយតោ វាសីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្ថិ
 អនិយតោ វាសិ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ សព្វេ ធម្មា
 និយតាតិ ។

(២០៧) សព្វេ ធម្មា និយតាតិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ តយោ វាសី វត្ថោ ភកវតោ មិច្ឆត្តនិយតោ
 វាសិ សម្មត្តនិយតោ វាសិ អនិយតោ វាសីតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចិ តយោ វាសី វត្ថោ ភកវតោ
 មិច្ឆត្តនិយតោ វាសិ សម្មត្តនិយតោ វាសិ អនិយតោ
 វាសិ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ សព្វេ ធម្មា និយតាតិ ។

ធម្មកថា

បិតនៅ ក្នុងយាមៈ បិតនៅ ក្នុងតុស្ថិត បិតនៅ ក្នុងនិមានរតី បិតនៅ ក្នុង
 បរនិមិត្តវស្ថិតី ។ បេ ។ បិតនៅ ក្នុងព្រហ្មលោកប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ សព្វទិសាកថា ។

ធម្មកថា

(៤១៦) ពួកធម៌ទាំងអស់ ជាអនិយតៈប្ប ។ អើ ។ (ពួកធម៌ទាំង
 អស់) ជាមិច្ឆតនិយតៈប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 (ពួកធម៌ទាំងអស់) ជាសម្មតនិយតៈប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ គំនរ ជាអនិយតៈ មិនមានប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងគំនរ ជាអនិយតៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិន
 បើ គំនរ ជាអនិយតៈ មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 ពួកធម៌ទាំងអស់ ជាអនិយតៈទេ ។

(៤១៧) ពួកធម៌ទាំងអស់ជាអនិយតៈប្ប ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា គំនរ ៣ យ៉ាង គឺគំនរ ជាមិច្ឆតនិយតៈ ១ គំនរ
 ជាសម្មតនិយតៈ ១ គំនរ ជាអនិយតៈ ១ ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះ
 មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា គំនរ ៣ យ៉ាង គឺគំនរ ជាមិច្ឆតនិយតៈ ១
 គំនរ ជាសម្មតនិយតៈ ១ គំនរ ជាអនិយតៈ ១ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកធម៌ទាំងអស់ ជាអនិយតៈទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(២០៨) រូបំ រូបដ្ឋេន និយតន្តិ ។ អាមន្តា ។
 មិច្ឆតនិយតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្មត្ត-
 និយតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។
 សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ វិញ្ញា-
 ណាដ្ឋេន និយតន្តិ ។ អាមន្តា ។ មិច្ឆតនិយតន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្មត្តនិយតន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២០៩) ន វត្ថុព្វំ រូបំ រូបដ្ឋេន និយតំ ។ បេ ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណាដ្ឋេន និយតន្តិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ
 ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ សង្ខារ ហោតិ
 វិញ្ញាណំ ហោតិ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណំ រូបំ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ
 សង្ខារ ហោតិ វិញ្ញាណំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ តេន ហិ
 រូបំ រូបដ្ឋេន និយតំ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា សង្ខារ
 ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណាដ្ឋេន និយតន្តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៤១៨) រូប ជានិយតៈ ដោយអត្តថាវិនាសប្ប ។ អើ ។ (រូប)
 ជាមិច្ឆតនិយតៈប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (រូប)
 ជាសម្មតនិយតៈប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា
 ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ
 ជានិយតៈ ដោយអត្តថាជីវីច្បាសប្ប ។ អើ ។ (វិញ្ញាណ) ជា
 មិច្ឆតនិយតៈប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (វិញ្ញាណ) ជា
 សម្មតនិយតៈប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤១៩) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប ជានិយតៈ ដោយអត្តថា
 វិនាស ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ
 ។ បេ ។ វិញ្ញាណ ជានិយតៈ ដោយអត្តថាជីវីច្បាសទេប្ប ។ អើ ។ រូប
 ក៏មាន វេទនា ក៏មាន សញ្ញា ក៏មាន សង្ខារទាំងឡាយ ក៏មាន
 វិញ្ញាណ ក៏មាន វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ
 រូប ក៏មាន វេទនា ក៏មាន សញ្ញា ក៏មាន សង្ខារទាំងឡាយ ក៏មាន
 ប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ រូប
 ជានិយតៈ ដោយអត្តថាវិនាស វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា សង្ខារទាំង-
 ឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ ជានិយតៈ ដោយអត្តថាជីវីច្បាស ។

កម្មកថា

(២២០) សព្វេ កម្មា និយតាតិ ។ អាមន្តា ។
មិច្ឆត្តនិយតាតិ ។ អាមន្តា ។ មិច្ឆត្តនិយតាតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្មត្តនិយតាតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នត្ថំ អនិយតោ វាសីតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ អត្ថំ អនិយតោ វាសីតិ ។ អា-
មន្តា ។ ហញ្ចំ អត្ថំ អនិយតោ វាសិ នោ វត វេ
វត្ថុព្វេ សព្វេ កម្មា និយតាតិ ។

(២២១) សព្វេ កម្មា និយតាតិ ។ អាមន្តា ។
ននុ តយោ វាសី វត្ថា ភកវតា មិច្ឆត្តនិយតោ វាសិ
សម្មត្តនិយតោ វាសិ អនិយតោ វាសីតិ ។ អា-
មន្តា ។ ហញ្ចំ តយោ វាសី វត្ថា ភកវតា មិច្ឆត្ត-
និយតោ វាសិ សម្មត្តនិយតោ វាសិ អនិយតោ វាសិ
នោ វត វេ វត្ថុព្វេ សព្វេ កម្មា និយតាតិ ។

(២២២) និដ្ឋធម្មវេទនិយំ កម្មំ និដ្ឋធម្មវេទនិយ-
ដ្ឋេន និយតន្តិ ។ អាមន្តា ។ មិច្ឆត្តនិយតន្តិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្មត្តនិយតន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ឧបបដ្ឋវេទនិយំ កម្មំ ។ បេ ។

កម្មកថា

(៤២០) ពួកកម្មទាំងអស់ ជាអនិយតៈឬ ។ អើ ។ (ពួកកម្មទាំងអស់) ជាមិច្ឆតនិយតៈឬ ។ អើ ។ (ពួកកម្មទាំងអស់) ជាមិច្ឆតនិយតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (ពួកកម្មទាំងអស់) ជាសម្មតនិយតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ គំនរ ជាអនិយតៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងគំនរ ជាអនិយតៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ គំនរ ជាអនិយតៈ មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកកម្មទាំងអស់ ជាអនិយតៈទេ ។

(៤២១) ពួកកម្មទាំងអស់ ជាអនិយតៈឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា គំនរ មាន ៣ យ៉ាងគឺ គំនរ ជាមិច្ឆតនិយតៈ ១ គំនរ ជាសម្មតនិយតៈ ១ គំនរ ជាអនិយតៈ ១ ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា គំនរ មាន ៣ យ៉ាងគឺ គំនរ ជាមិច្ឆតនិយតៈ ១ គំនរ ជាសម្មតនិយតៈ ១ គំនរ ជាអនិយតៈ ១ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកកម្មទាំងអស់ ជាអនិយតៈទេ ។

(៤២២) ទិដ្ឋធម្មវេទនិយកម្ម ជាអនិយតៈ ដោយអត្តាប្បក្កលគប្បីទទួលក្នុងបច្ចុប្បន្នឬ ។ អើ ។ (ទិដ្ឋធម្មវេទនិយកម្ម) ជាមិច្ឆតនិយតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (ទិដ្ឋធម្មវេទនិយកម្ម) ជាសម្មតនិយតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ឧបបដ្ឋវេទនិយកម្ម ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អបរាបរិយវេទនិយំ កក្កម្ភំ អបរាបរិយវេទនិយដ្ឋេន
និយត្តិន្តំ ។ អាមន្តា ។ មិច្ឆត្តនិយត្តិន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
។ បេ ។ សុត្តត្តនិយត្តិន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

(២២៣) ន វត្ថុព្វំ ទិដ្ឋធម្មវេទនិយំ កក្កម្ភំ ទិដ្ឋ-
ធម្មវេទនិយដ្ឋេន និយតំ ឧបបដ្ឋវេទនិយំ កក្កម្ភំ
។ បេ ។ អបរាបរិយវេទនិយំ កក្កម្ភំ អបរាបរិយវេទនិ-
យដ្ឋេន និយត្តិន្តំ ។ អាមន្តា ។ ទិដ្ឋធម្មវេទនិយំ
កក្កម្ភំ ឧបបដ្ឋវេទនិយំ ហោតិ អបរាបរិយវេទនិយំ
ហោតិ ។ បេ ។ ឧបបដ្ឋវេទនិយំ កក្កម្ភំ ទិដ្ឋធម្មវេទ-
និយំ ហោតិ អបរាបរិយវេទនិយំ ហោតិ ។ បេ ។
អបរាបរិយវេទនិយំ កក្កម្ភំ ទិដ្ឋធម្មវេទនិយំ ហោតិ
ឧបបដ្ឋវេទនិយំ ហោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
។ បេ ។ តេន ហិ ទិដ្ឋធម្មវេទនិយំ កក្កម្ភំ ទិដ្ឋធម្ម-
វេទនិយដ្ឋេន និយតំ ឧបបដ្ឋវេទនិយំ កក្កម្ភំ ។ បេ ។
អបរាបរិយវេទនិយំ កក្កម្ភំ អបរាបរិយវេទនិយដ្ឋេន
និយត្តិន្តំ ។

កម្មកថា ។

ឯកវិសតិមោ វិញ្ញា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អបរាហិយវេទនិយកម្ម ជានិយតៈ ដោយអត្ថថាបុគ្គលគប្បីទទួលក្នុងជាតិ
ជាលំដាប់តទៅឬ ។ អើ ។ (អបរាហិយវេទនិយកម្ម) ជាមិច្ឆតនិយតៈ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (អបរាហិយវេទនិយ-
កម្ម) ជាសម្មតនិយតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២៣) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ទិដ្ឋធម្មវេទនិយកម្ម ជានិយតៈ
ដោយអត្ថថាបុគ្គលគប្បីទទួលក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទបបជ្ឈវេទនិយកម្ម ។ បេ ។
អបរាហិយវេទនិយកម្ម ជានិយតៈ ដោយអត្ថថាបុគ្គលគប្បីទទួលក្នុង
ជាតិជាលំដាប់តទៅឬ ។ អើ ។ ទិដ្ឋធម្មវេទនិយកម្ម ជាទបបជ្ឈវេទ-
និយៈ ក៏មាន ជាអបរាហិយវេទនិយៈ ក៏មាន ។ បេ ។ ទបបជ្ឈវេទនិយ-
កម្ម ជាទិដ្ឋធម្មវេទនិយៈ ក៏មាន ជាអបរាហិយវេទនិយៈ ក៏មាន ។ បេ ។
អបរាហិយវេទនិយកម្ម ជាទិដ្ឋធម្មវេទនិយៈ ក៏មាន ជាទបបជ្ឈវេទនិយៈ
ក៏មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ
ទិដ្ឋធម្មវេទនិយកម្ម ជានិយតៈ ដោយអត្ថថាបុគ្គលគប្បីទទួលក្នុងបច្ចុប្បន្ន
ទបបជ្ឈវេទនិយកម្ម ។ បេ ។ អបរាហិយវេទនិយកម្ម ជានិយតៈ ដោយ
អត្ថថាបុគ្គលគប្បីទទួលក្នុងជាតិជាលំដាប់តទៅ ។

ចប់ កម្មកថា ។

ចប់ ឯកវិសតិមវគ្គ ។

ពិស្ស ទុទ្ទានំ

សាសនំ នវំ កតំ អត្ថំ កោចិ តថាភតស្ស
 សាសនំ នវំ ករោតិ លញ្ញា តថាភតស្ស
 សាសនំ បុន នវំ កាតុំ បុទុជ្ឈោ តេជានុ-
 កេហិ ធម្មេហិ អវិវត្តោ អត្ថំ កិញ្ចិ សញ្ញា-
 ជនំ អប្បហាយ អរហត្តប្បតិ អត្ថំ អធិប្បាយ-
 តិទ្ធិ ពុទ្ធានំ វា សាវកានំ វា អត្ថំ ពុទ្ធានំ
 ពុទ្ធវិហិ ហិរោតិរេកតា សព្វា ទិសា ពុទ្ធា
 តិដ្ឋន្តិ សព្វេ ធម្មា និយតា សព្វេ កម្មា និយតាតិ ។

ឧទ្ទាននៃវិគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពី សាសនា ដែលបុគ្គលធ្វើជាថ្មី បុគ្គលណាមួយ
ធ្វើសាសនានៃតថាគតជាថ្មី មាន បុគ្គលមាន ដើម្បីធ្វើ
សាសនានៃតថាគត ជាថ្មីវិញ ១ បុប្ផជន មិនស្ងប់ស្ងាត់
ចាកពួកធម៌ ប្រកបដោយធាតុបី ១ ការដល់នូវព្រះអរហត្ត
ព្រោះមិនលះបង់សញ្ញាជនៈ តិចតួច មាន ១ សេចក្តី
សម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃព្រះពុទ្ធាំណឡាយក្តី នៃសាវ័កទាំង-
ឡាយក្តី មាន ១ ការនៃព្រះពុទ្ធាំណឡាយ ថោកទាបនិង
ថ្លៃថ្នូរជាងព្រះពុទ្ធាំណឡាយ មាន ១ ព្រះពុទ្ធាំណឡាយ
បិតនៅសព្វទិស ១ ពួកធម៌ទាំងអស់ ជានិយតៈ ១ ពួកកម្ម
ទាំងអស់ ជានិយតៈ ១ ។

បរិនិព្វានកថា

(២២២) អត្ថំ កិញ្ចំ សញ្ញោជនំ អប្បហាយ
បរិនិព្វានន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ កិញ្ចំ សញ្ញាយ-
និដ្ឋំ អប្បហាយ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ អប្បហាយ
បរិនិព្វានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២២៣) អត្ថំ កិញ្ចំ សញ្ញោជនំ អប្បហាយ
បរិនិព្វានន្តិ ។ អាមន្តា ។ អរហា សវគោ ។ បេ ។
សក្កិលេសោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នន្ទ
អរហា នីវគោ ។ បេ ។ និក្កិលេសោតិ ។ អា-
មន្តា ។ ហញ្ចំ អរហា នីវគោ ។ បេ ។ និក្កិលេ-
សោ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ កិញ្ចំ សញ្ញោជនំ
អប្បហាយ បរិនិព្វានន្តិ ។

(២២៤) ន វត្ថុព្វំ អត្ថំ កិញ្ចំ សញ្ញោជនំ
អប្បហាយ បរិនិព្វានន្តិ ។ អាមន្តា ។ អរហា សព្វំ
តុទ្ធវិសយំ ជានាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
តេន ហិ អត្ថំ កិញ្ចំ សញ្ញោជនំ អប្បហាយ បរិ-
និព្វានន្តិ ។

បរិនិព្វានកថា

(៤២៤) បរិនិព្វាន ព្រោះមិនលះបង់សញ្ញាជនៈ តិចគួច មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ បរិនិព្វាន ព្រោះមិនលះបង់សក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។
ព្រោះមិនលះបង់អនោត្តប្បៈ តិចគួច មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤២៥) បរិនិព្វាន ព្រោះមិនលះបង់សញ្ញាជនៈ តិចគួច មានដែរ
ឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយរាគៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយកិលេស
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត
មិនមានរាគៈ ។ បេ ។ មិនមានកិលេសទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះ
អរហន្ត មិនមានរាគៈ ។ បេ ។ មិនមានកិលេសទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា បរិនិព្វាន ព្រោះមិនលះបង់សញ្ញាជនៈ តិចគួច
មានទេ ។

(៤២៦) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បរិនិព្វាន ព្រោះមិនលះបង់
សញ្ញាជនៈ តិចគួច មានទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ដឹងពុទ្ធវិស័យ
ទាំងអស់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ
បរិនិព្វាន ព្រោះមិនលះបង់សញ្ញាជនៈ តិចគួច មាន ។

កុសលបិដកថា

(២២៧) អរហ កុសលចិត្តោ បរិនិព្វាយតីតិ ។

អាមន្តា ។ អរហ បុញ្ញភិក្ខុវិញ្ញាណំ អភិក្ខុវិញ្ញាណំ
អាណេញ្ញភិក្ខុវិញ្ញាណំ អភិក្ខុវិញ្ញាណំ កតិសំវត្ថុនិយំ កម្ម
ករោន្តោ ករសំវត្ថុនិយំ កម្ម ករោន្តោ ឥស្សរិ-
យសំវត្ថុនិយំ កម្ម ករោន្តោ អធិបច្ចសំវត្ថុនិយំ
កម្ម ករោន្តោ មហាកោកសំវត្ថុនិយំ កម្ម ករោ-
ន្តោ មហាបរិវាសំវត្ថុនិយំ កម្ម ករោន្តោ ទេវសោ-
ភក្យសំវត្ថុនិយំ កម្ម ករោន្តោ មនុស្សសោភក្យសំ-
វត្ថុនិយំ កម្ម ករោន្តោ បរិនិព្វាយតីតិ ។ ន ហោរំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២២៨) អរហ កុសលចិត្តោ បរិនិព្វាយតីតិ ។

អាមន្តា ។ អរហ អាចិន្តោ អបចិន្តោ បដហន្តោ
ឧបាទិយន្តោ វិសិន្តោ ឧស្សិន្តោ វិជ្ជបេន្តោ
។ បេ ។ សន្ធិបេន្តោ បរិនិព្វាយតីតិ ។ ន ហោរំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។ នន្ត អរហ ទេវាចិន្តា ន អបចិន្តា អ-
បចិន្តា វិគោតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អរហ ទេ-
វាចិន្តា ន អបចិន្តា អបចិន្តា វិគោ ទោ វត
រេ វត្ថុព្វេ អរហ កុសលចិត្តោ បរិនិព្វាយតីតិ ។

កុសលចិត្តកថា

(៤២៧) ព្រះអរហន្ត មានកុសលចិត្ត ហើយបរិនិព្វានឬ ។
អើ ។ ព្រះអរហន្ត តាក់តែងបុញ្ញាភិសង្ខារ តាក់តែងអានេញ្ញាភិសង្ខារ
ធ្វើកម្មប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីគតិ ធ្វើកម្មប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកត ធ្វើកម្មប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីភាពជាធំ ធ្វើកម្មប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពជាអធិបតី ធ្វើកម្មប្រព្រឹត្ត
ទៅដើម្បីមានភោគៈច្រើន ធ្វើកម្មប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមានបរិវារច្រើន ធ្វើ
កម្មប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលំអដ៏លើសក្នុងទេវលោក ធ្វើកម្មប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
លំអដ៏លើសក្នុងមនុស្សលោក ទើបបរិនិព្វានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤២៨) ព្រះអរហន្ត មានកុសលចិត្ត ហើយបរិនិព្វានឬ ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត កាលសន្សំ កាលមិនសន្សំ កាលលះបង់ កាលប្រ-
កាន់ កាលកកាយចេញ កាលកៀរគរ កាលកំចាត់ចេញ ។ បេ ។
កាលប្រមូលមក ទើបបរិនិព្វានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនសន្សំ មិនមែនជាមិនសន្សំ លុះមិន
សន្សំហើយបិតនៅឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះអរហន្ត មិនសន្សំ
មិនមែនជាមិនសន្សំ លុះមិនសន្សំហើយបិតនៅ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
មិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត មានកុសលចិត្ត ហើយបរិនិព្វានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ននុ អរហា នេវ បដហតិ ន ឧទានិយតិ បដ-
ហិត្វា បិតោ នេវ វិសិណេតិ ន ឧស្ស័នេតិ វិសិណេត្វា
បិតោ ននុ អរហា នេវ វិជ្ជបេតិ ន សន្ធិបេតិ វិជ្ជ-
បេត្វា បិតោតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អរហា នេវ
វិជ្ជបេតិ ន សន្ធិបេតិ វិជ្ជបេត្វា បិតោ នោ វត វេ
វត្ថេ អរហា កុសលចិត្តោ បរិនិព្វាយតីតិ ។

(២២៩) ន វត្ថុំ អរហា កុសលចិត្តោ បរិ-
និព្វាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អរហា ឧបដ្ឋិតស្សតិ
សតោ សម្មជាណោ បរិនិព្វាយតីតិ ។ អាមន្តា ។
ហព្វំ អរហា ឧបដ្ឋិតស្សតិ សតោ សម្មជាណោ
បរិនិព្វាយតិ តេន វត វេ វត្ថេ អរហា កុសល-
ចិត្តោ បរិនិព្វាយតីតិ ។

កុសលចិត្តកថា ។

អាណេញ្ចកថា

(២៣០) អរហា អាណេញ្ច បិតោ បរិនិព្វាយ-
តីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អរហា បកតិចិត្តោ
បិតោ បរិនិព្វាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អរហា

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនលះបង់ មិនប្រកាន់ លុះលះបង់ហើយបិតនៅ
 មិនកកាយចេញ មិនកៀរគរ លុះមិនកកាយចេញហើយបិតនៅ ក្រែង
 ព្រះអរហន្ត មិនកំចាត់ចេញ មិនប្រមូលមក លុះកំចាត់ចេញហើយ
 បិតនៅ ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះអរហន្ត មិនកំចាត់ចេញ មិន
 ប្រមូលមក លុះកំចាត់ចេញហើយបិតនៅ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិន
 គួរពោលថា ព្រះអរហន្ត មានកុសលចិត្ត ហើយបរិនិព្វានទេ ។

(២២៩) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះអរហន្ត មានកុសលចិត្ត
 ហើយបរិនិព្វានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត មានសតិឥតកល់នៅ
 ស៊ីប មានស្មារតី ដឹងខ្លួន ហើយបរិនិព្វានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 ព្រះអរហន្ត មានសតិឥតកល់នៅស៊ីប មានស្មារតី ដឹងខ្លួន ហើយ
 បរិនិព្វាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ព្រះ
 អរហន្ត មានកុសលចិត្ត ហើយបរិនិព្វាន ។

ចប់ កុសលចិត្តកថា ។

អាណេញ្ញកថា

(២៣០) ព្រះអរហន្ត បិតនៅក្នុងសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ ហើយ
 បរិនិព្វានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត បិតនៅក្នុងបកតិចិត្ត^(១) (ចិត្ត
 ជាប្រក្រតី) ហើយបរិនិព្វានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះអរហន្ត

១ បានដល់វរវិដ្តចិត្ត ។

អាណេញោ

បកតិចិត្តេ បីតោ បរិនិព្វាយតិ នោ វត វេ វត្ថុព្វ
 អរហា អាណេញោ បីតោ បរិនិព្វាយតីតិ ។

(២៣០) អរហា អាណេញោ បីតោ បរិនិព្វាយ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា កិរិយមយេ ចិត្ត
 បីតោ បរិនិព្វាយតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
 ននុ អរហា វិទាកចិត្តេ បីតោ បរិនិព្វាយតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចី អរហា វិទាកចិត្តេ បីតោ បរ-
 និព្វាយតិ នោ វត វេ វត្ថុព្វ អរហា អាណេញោ
 បីតោ បរិនិព្វាយតីតិ ។

(២៣២) អរហា អាណេញោ បីតោ បរិនិព្វាយ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា កិរិយាព្យាកតេ ចិត្ត
 បីតោ បរិនិព្វាយតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
 ននុ អរហា វិទាកាព្យាកតេ ចិត្តេ បីតោ បរិនិព្វា-
 យតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចី អរហា វិទាកាព្យាក-
 តេ ចិត្តេ បីតោ បរិនិព្វាយតិ នោ វត វេ វត្ថុព្វ
 អរហា អាណេញោ បីតោ បរិនិព្វាយតីតិ ។

អាណេញកថា

បិតនៅ ក្នុងបកតិចិត្ត ហើយបរិនិព្វាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា ព្រះអរហន្ត បិតនៅ ក្នុងសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ ហើយបរិ-
និព្វានទេ ។

[៤៣១] ព្រះអរហន្ត បិតនៅ ក្នុងសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ ហើយ
បរិនិព្វានឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត បិតនៅក្នុងចិត្តដែលសម្រេចដោយ
ភិរិយា ហើយបរិនិព្វានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ក្រែងព្រះអរហន្ត បិតនៅ ក្នុងវិបាកចិត្ត ហើយបរិនិព្វានឬ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ ព្រះអរហន្ត បិតនៅ ក្នុងវិបាកចិត្ត ហើយបរិនិព្វាន ម្នាល
អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត បិតនៅ ក្នុងសេចក្តី
មិនញាប់ញ័រ ហើយបរិនិព្វានទេ ។

[៤៣២] ព្រះអរហន្ត បិតនៅក្នុងសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ ហើយបរិ-
និព្វានឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត បិតនៅ ក្នុងចិត្ត ជាភិរិយានិងអព្យាក្រឹត
ហើយបរិនិព្វានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង
ព្រះអរហន្ត បិតនៅ ក្នុងចិត្ត ជាវិបាកនិងអព្យាក្រឹត ហើយបរិនិព្វានឬ ។
អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះអរហន្ត បិតនៅ ក្នុងចិត្ត ជាវិបាកនិងអព្យាក្រឹត
ហើយបរិនិព្វាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត
បិតនៅ ក្នុងសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ ហើយបរិនិព្វានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

(២៣៣) អរហ អាណេញោ បីតោ បរិនិព្វាយ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ ភគវា ចតុត្ថជ្ឈានា វុដ្ឋ-
 ហិត្វា សមនន្តរា បរិនិព្វតោតិ ។ អាមន្តា ។ ហិត្វា
 ភគវា ចតុត្ថជ្ឈានា វុដ្ឋហិត្វា សមនន្តរា បរិនិព្វ-
 តោ នោ វត វេ វត្ថព្វេ អរហ អាណេញោ បីតោ
 បរិនិព្វាយតីតិ ។

អាណេញោកថា ។

ធម្មាភិសមយកថា

(២៣៤) អត្ថិ កត្តសេយ្យាយ ធម្មាភិសមយោតិ ។
 អាមន្តា ។ អត្ថិ កត្តសេយ្យាយ ធម្មទេសនា ធម្មស្ស-
 វនំ ធម្មសាកត្តា បរិបុត្តា សីលសមាទានំ វុទ្ធិយេសុ
 កុត្តទ្វារតា ភោជនេ មត្តញ្ញតា បុព្វត្ថាបរវត្ថំ ជាករិ-
 យានុយោកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ នត្ថិ
 កត្តសេយ្យាយ ធម្មទេសនា ។ បេ ។ បុព្វត្ថាបរវត្ថំ
 ជាករិយានុយោកោតិ ។ អាមន្តា ។ ហិត្វា នត្ថិ
 កត្តសេយ្យាយ ធម្មទេសនា ធម្មស្សវនំ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៤៣៣] ព្រះអរហន្ត បិតានៅ ក្នុងសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ ហើយ
 បរិនិព្វានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញចាកចតុត្ថជ្ឈាន
 ហើយបរិនិព្វាន ក្នុងលំដាប់ (អំពីចតុត្ថជ្ឈាននោះ) ឬ ។ អើ ។ ប្រសិន
 បើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញចាកចតុត្ថជ្ឈាន ហើយបរិនិព្វាន ក្នុង
 លំដាប់ (អំពីចតុត្ថជ្ឈាននោះ) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 ព្រះអរហន្ត បិតានៅ ក្នុងសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ ហើយបរិនិព្វានទេ ។

ចប់ អាឡេញកថា ។

ធម្មាភិសមយកថា

[៤៣៤] ការគ្រាស់ដឹងធម៌ នៃសត្វដែលដេកនៅក្នុងគភី មានដែរ
 ឬ ។ អើ ។ ការសំដែងធម៌ ការស្តាប់ធម៌ ការសាកសួរធម៌ ការដេញ
 ដោលសួរ ការសមាទានសីល ការវះនៃការគ្រប់គ្រងទ្វារ ក្នុងឥន្ទ្រិយ
 ទាំងឡាយ ការវះនៃការដឹងប្រមាណ ក្នុងកោដន ការប្រកបរឿយៗ
 ក្នុងកិរិយាភ្ញាក់រលឹក អស់រាត្រីខាងដើមនិងរាត្រីខាងចុង នៃសត្វដែលដេក
 នៅក្នុងគភី មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការ
 សំដែងធម៌ ។ បេ ។ ការប្រកបរឿយៗ ក្នុងកិរិយាភ្ញាក់រលឹក អស់
 រាត្រីខាងដើមនិងរាត្រីខាងចុង នៃសត្វដែលដេកនៅក្នុងគភី មិនមានទេ
 ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការសំដែងធម៌ ការស្តាប់ធម៌ ។ បេ ។

ធម្មាភិសមយកថា

បុព្វត្ថាបរត្ថំ ជាតិយានុយោគោ នោ វត រេ វត្ថុព្វ
អត្ថំ កត្តសេយ្យាយ ធម្មាភិសមយោតិ ។

(២៣៥) អត្ថំ កត្តសេយ្យាយ ធម្មាភិសមយោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ ទ្វេ បច្ចុយា សម្មាទិដ្ឋិយា
ឱប្បាយ បរតោ ច យោសោ យោនិសោ ច ម-
នសីការោតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ ទ្វេ បច្ចុយា
សម្មាទិដ្ឋិយា ឱប្បាយ បរតោ ច យោសោ
យោនិសោ ច មនសីការោ នោ វត រេ វត្ថុព្វ
អត្ថំ កត្តសេយ្យាយ ធម្មាភិសមយោតិ ។

(២៣៦) អត្ថំ កត្តសេយ្យាយ ធម្មាភិសមយោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ សុត្ថស្ស បមត្ថស្ស មុដ្ឋស្សតិស្ស
អសម្មជានស្ស ធម្មាភិសមយោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វ ។ បេ ។

ធម្មាភិសមយកថា

ការប្រកបរបៀយ ។ ក្នុងកិរិយាភ្ញាក់លើក អស់រាត្រីខាងដើមនិងរាត្រីខាងចុង
នៃសត្វដែលដេកនៅក្នុងគភី មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា ការត្រាស់ដឹងធម៌ នៃសត្វដែលដេកនៅក្នុងគភី មានទេ ។

(៤៣៥) ការត្រាស់ដឹងធម៌ នៃសត្វដែលដេកនៅក្នុងគភី មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងបច្ច័យទាំងឡាយ ២ គឺ សំឡេងគឺកកង អំពី
សំណាក់នៃបុគ្គលដទៃ ១ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយទុបាយនៃប្រាជ្ញា ១
ព្រោះអាស្រ័យសម្មាទិដ្ឋិ មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បច្ច័យទាំងឡាយ ២
គឺសំឡេងគឺកកង អំពីសំណាក់នៃបុគ្គលដទៃ ១ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយ
ទុបាយនៃប្រាជ្ញា ១ ព្រោះអាស្រ័យសម្មាទិដ្ឋិ មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា ការត្រាស់ដឹងធម៌ នៃសត្វដែលដេកនៅ ក្នុងគភី
មានទេ ។

(៤៣៦) ការត្រាស់ដឹងធម៌ នៃសត្វដែលដេកនៅ ក្នុងគភី មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ ការត្រាស់ដឹងធម៌ នៃសត្វដែលដេកលក់ មានសេចក្តី
ប្រមាទ មានសតិភ្លេច មិនដឹងខ្លួន មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

តិស្សបិកថា

[៤៣៧] អត្ថំ កត្តសេយ្យាយ អរហត្តប្បត្តិតំ ។

អាមន្តា ។ សុត្តស្ស បមត្តស្ស មុដ្ឋស្សតិស្ស អស-
ម្បជានស្ស អរហត្តប្បត្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ

។ បេ ។ អត្ថំ សុបិនកតស្ស ធម្មាភិសមយោតិ ។

អាមន្តា ។ សុត្តស្ស បមត្តស្ស មុដ្ឋស្សតិស្ស អស-
ម្បជានស្ស ធម្មាភិសមយោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ

។ បេ ។ អត្ថំ សុបិនកតស្ស អរហត្តប្បត្តិតំ ។ អា-

មន្តា ។ សុត្តស្ស បមត្តស្ស មុដ្ឋស្សតិស្ស អសម្ប-
ជានស្ស អរហត្តប្បត្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

តិស្សបិកថា ។

អព្យាកត្តកថា

[៤៣៨] សត្វំ សុបិនកតស្ស ចិត្តំ អព្យាក-

តន្តិ ។ អាមន្តា ។ សុបិនន្តេន ចាណំ ហនេយ្យា-

តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សុបិនន្តេន ចាណំ

ហនេយ្យ នោ វត វេ វត្ថុព្វ សត្វំ សុបិនកតស្ស

ចិត្តំ អព្យាកតន្តិ ។

តិស្សប្បិកថា

(៤៣៧) ការដល់នូវព្រះអរហត្ត នៃសត្វដែលដេកនៅ ក្នុងគតិ
មានដែរឬ ។ អើ ។ ការដល់នូវព្រះអរហត្ត នៃសត្វដែលដេកលក់ មាន
សេចក្តីប្រមាទ មានសតិភ្លេច មិនដឹងខ្លួន មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការត្រាស់ដឹងធម៌ នៃសត្វ ដែលកំពុងយល់
សប្តិ មានដែរឬ ។ អើ ។ ការត្រាស់ដឹងធម៌ នៃសត្វដែលដេកលក់
មានសេចក្តីប្រមាទ មានសតិភ្លេច មិនដឹងខ្លួន មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការដល់នូវព្រះអរហត្ត នៃសត្វដែល
កំពុងយល់សប្តិ មានដែរឬ ។ អើ ។ ការដល់នូវព្រះអរហត្ត នៃសត្វដែល
ដេកលក់ មានសេចក្តីប្រមាទ មានសតិភ្លេច មិនដឹងខ្លួន មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ តិស្សប្បិកថា ។

អព្យាកតិកថា

(៤៣៨) ចិត្តទាំងអស់ របស់បុគ្គល ដែលកំពុងយល់សប្តិ ជា
អព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ បុគ្គលគប្បីសម្លាប់សត្វ ដោយការយល់សប្តិដែរ
ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលគប្បីសម្លាប់សត្វ ដោយការយល់សប្តិ
ដែរ ម្ចាស់អ្នកដឹកជ្រូក អ្នកមិនគួរពោលថា ចិត្តទាំងអស់ របស់បុគ្គល
ដែលកំពុងយល់សប្តិ ជាអព្យាក្រឹតទេ ។

អព្យាករកថា

(២៣៩) សុបិនន្តេន អនិច្ចំ អាទិយេយ្យ ។ បេ ។
 មុសា កណេយ្យ បិសុណំ កណេយ្យ ជុសំ ក-
 ណេយ្យ សម្ពំ បលបេយ្យ សន្ធិំ និទ្ទេយ្យ និល្លាបំ
 ហរេយ្យ ឯកាការិកំ ករេយ្យ បរិបន្តេ តិដ្ឋេយ្យ
 បរទារំ កន្ទេយ្យ តាមយាតកំ ករេយ្យ និកមយាត-
 កំ ករេយ្យ សុបិនន្តេន មេដុំនំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ
 សុបិនកតស្ស អសុចិ មុត្តេយ្យ សុបិនន្តេន ទានំ
 ទទេយ្យ បិវំ ទទេយ្យ បិណ្ឌាទាតំ ទទេយ្យ
 សេនាសនំ ទទេយ្យ តិលានប្បច្ចយកេសជ្ឈបរិក្ខារំ
 ទទេយ្យ ទានជីយំ ទទេយ្យ កោជជីយំ ទទេយ្យ
 ទានជីយំ ទទេយ្យ ចេតិយំ វិន្ទេយ្យ ចេតិយេ មាលំ
 អាហេបេយ្យ កន្ធា អាហេបេយ្យ វិលេបនំ អាហេបេយ្យ
 ។ បេ ។ ចេតិយំ អភិទក្ខិណំ ករេយ្យាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ហញ្ចិ សុបិនន្តេន ចេតិយំ អភិទក្ខិណំ
 ករេយ្យ យោ វត រេ វត្តព្វេ សត្វំ សុបិនកតស្ស
 ចិត្តំ ព្យាកតត្ថំ ។

អព្យាករណ៍

(៤៣៩) បុគ្គល គប្បីកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យ ដោយការ
 យល់សប្តិ ។ បេ ។ គប្បីពោលពាក្យកុហក ពោលពាក្យញុះញង់ ពោល
 ពាក្យទ្រគោះ ពោលពាក្យរោយរាយ គប្បីកាត់នូវទី-ត ឬនូវអ្នកស្រុក
 ឬនូវយកទ្រព្យផ្ទះមួយ ឈរចាំដណ្តើមទ្រព្យគេក្បែរផ្លូវ លួចប្រពន្ធបុគ្គល
 ដទៃ ធ្វើអំពើសម្លាប់អ្នកស្រុក ធ្វើអំពើសម្លាប់អ្នកនិគម សេពមេប៉ុនធម្ម
 ដោយការយល់សប្តិ អសុច្ច័ របស់បុគ្គលដែលកំពុងយល់សប្តិ គប្បីហូរ
 ចេញ នឹងបុគ្គល គប្បីឲ្យទាន គប្បីឲ្យចីវរ ឲ្យបិណ្ឌបាត ឲ្យសេនា-
 សនៈ ឲ្យគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជៈបរិក្ខារ ឲ្យគ្រឿងស៊ី ឲ្យគ្រឿងបរិភោគ
 ឲ្យទឹកផឹក ថ្វាយបង្គំចេតិយ បំពាក់ផ្កាកម្រង បំពាក់គ្រឿងក្រអូប
 លាបនូវគ្រឿងលាប លើចេតិយ ។ បេ ។ ធ្វើអភិទក្សិណចេតិយ
 ដោយការយល់សប្តិ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល គប្បី
 ធ្វើអភិទក្សិណចេតិយ ដោយការយល់សប្តិបាន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា ចិត្តទាំងអស់ របស់បុគ្គលដែលកំពុងយល់សប្តិ ជា
 អព្យាក្រឹតទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

(២២០) ន វត្ថុពុំ សព្វ សុបិនគតស្ស ចិត្តំ
 អព្យាកតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ សុបិនគតស្ស ចិត្តំ
 អព្យោហារិយំ វត្ថុំ ភកវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
 សុបិនគតស្ស ចិត្តំ អព្យោហារិយំ វត្ថុំ ភកវតា តេន
 វត រេ វត្ថុពុំ សព្វ សុបិនគតស្ស ចិត្តំ អព្យាកតន្តិ ។

អព្យាកតកថា ។

អាសេវិនប្បប្បយតាកថា

(២២១) នត្ថិ កាចិ អាសេវនប្បប្បយតាតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ វត្ថុំ ភកវតា ចាលាតិចាតោ ភិក្ខុ-
 វេ អាសេវិតោ ភាវិតោ ពហុលីកតោ និរយសំវត្ថុ-
 និកោ តិវច្ឆានយោនិសំវត្ថុនិកោ ចិត្តិវិសយសំវត្ថុនិ-
 កោ យោ សព្វលហុសោ ចាលាតិចាតស្ស វិចា-
 កោ មនុស្សភូតស្ស អប្បាយុកសំវត្ថុនិកោ ហោ-
 តិតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ
 អត្ថិ កាចិ អាសេវនប្បប្បយតាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៤៤០) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ចិត្តទាំងអស់ របស់បុគ្គលដែល
កំពុងយល់សប្តិ ជាអព្យាក្រឹតទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងចិត្ត របស់បុគ្គល
ដែលកំពុងយល់សប្តិ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ជាអព្យាហារិយៈ
ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចិត្ត របស់បុគ្គលដែលកំពុងយល់សប្តិ ព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ជាអព្យាហារិយៈ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុ
នោះ អ្នកគួរពោលថា ចិត្តទាំងអស់ របស់បុគ្គលដែលកំពុងយល់សប្តិ
ជាអព្យាក្រឹត ។

ចប់ អព្យាកតកថា ។

អាសេវិនប្បបូជនីយតាភិបា

(៤៤១) ភាពនៃអាសេវិនប្បបូជនីយ មិនមានទេឬ ។ អើ ។
ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បាណាតិបាត
បុគ្គលសេពហើយ ចម្រើនហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ ប្រព្រឹត្តទៅព្រម
ដើម្បីនរក ប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីកំណើតតិរច្ឆាន ប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បី
ប្រេតវិស័យ ផលនៃបាណាតិបាត ដែលស្រាលស្លើងជាងគេទាំងអស់
របស់សត្វដែលកើតជាមនុស្ស រមែងប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីអាយុខ្លី ពាក្យ
ដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ភាពនៃអាសេ-
វិនប្បបូជនីយ មាន ។

អាសេវនប្បជ្ឈយតាកថា

(២២២) នត្ថំ កាចិ អាសេវនប្បជ្ឈយតាតិ ។
 អាមន្តា ។ នន្ទ វុត្ថំ ភកវតា អធិដ្ឋានានំ ភិក្ខុវេ
 អាសេវិតំ ភាវិតំ ពហុល័កតំ និរយសំវត្ថនិកំ តិរច្ឆា-
 នយោនិសំវត្ថនិកំ មិត្តិវិសយសំវត្ថនិកំ យោ សព្វ-
 លហុសោ អធិដ្ឋានានស្ស វិចារោ មនុស្សក្ខតស្ស
 ភោគព្យាសនសំវត្ថនិកោ ហោតិ ។ បេ ។ យោ សព្វ-
 លហុសោ កាមេស្ម មិច្ឆាចារស្ស វិចារោ មនុស្ស-
 ក្ខតស្ស សបត្តវេសំវត្ថនិកោ ហោតិ ។ បេ ។ យោ
 សព្វលហុសោ មុសាវាទស្ស វិចារោ មនុស្សក្ខតស្ស
 អព្ភតព្ភត្វានសំវត្ថនិកោ ហោតិ ។ បេ ។ យោ សព្វ-
 លហុសោ មិសុណាយ វាចាយ វិចារោ មនុស្ស-
 ក្ខតស្ស មិត្តេហិ ភេទនសំវត្ថនិកោ ហោតិ ។ បេ ។
 យោ សព្វលហុសោ ផុសាយ វាចាយ វិចារោ ម-
 នុស្សក្ខតស្ស អមនាបសន្តសំវត្ថនិកោ ហោតិ ។ បេ ។
 យោ សព្វលហុសោ សម្មប្បលាបស្ស វិចារោ មនុ-
 ស្សក្ខតស្ស អនាទេយ្យវាចសំវត្ថនិកោ ហោតិ ។ បេ ។

អាសេវនប្បច្ចយពាកថា

(២២២) ភាពនៃអាសេវនប្បច្ចយនីមួយៗ មិនមានទេ ។ អើ ។

ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អទិន្នាទាន
 បុគ្គលសេពហើយ ចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ប្រព្រឹត្តទៅព្រម
 ដើម្បីនរក ប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីកំណើតតិរច្ឆាន ប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បី
 ប្រេតវិស័យ ផលនៃអទិន្នាទាន ដែលស្រាលស្លើង ជាងគេទាំងអស់
 របស់សត្វដែលកើតជាមនុស្ស រមែងប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីសេចក្តីវិនាស
 នៃភោគៈ ។ បេ ។ ផលនៃការមេសុ មិច្ឆាចារ ដែលស្រាលស្លើងជាង
 គេទាំងអស់ របស់សត្វដែលកើតជាមនុស្ស រមែងប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បី
 សត្រូវនិងពៀរ ។ បេ ។ ផលនៃមុសាវាទ ដែលស្រាលស្លើងជាងគេ
 ទាំងអស់ របស់សត្វដែលកើតជាមនុស្ស រមែងប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បី
 ការពោលបង្គាប់ដោយពាក្យមិនពិត ។ បេ ។ ផលនៃបិសុណាវាចា ដែល
 ស្រាលស្លើងជាងគេទាំងអស់ របស់សត្វដែលកើតជាមនុស្ស រមែងប្រ-
 ព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីបែកចាកមិត្ត ។ បេ ។ ផលនៃផរុសាវាចា ដែល
 ស្រាលស្លើង ជាងគេទាំងអស់ របស់សត្វដែលកើតជាមនុស្ស រមែង
 ប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីសំឡេងមិនជាទីគាប់ចិត្ត ។ បេ ។ ផលនៃសម្មប្ប-
 លាបៈ ដែលស្រាលស្លើងជាងគេទាំងអស់ របស់សត្វដែលកើតជាមនុស្ស
 រមែងប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីវាចាដែលគេមិនគប្បីកាន់យក ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

សុរាមេរយនាធំ ភិក្ខុវ្រះ អាសេវិតំ ។ បេ ។ យោ-
សព្វលហុសោ សុរាមេរយនាធំស្ស វិហាកោ ម-
នុស្សក្ខតស្ស ឧម្មត្តកសំវត្ថនិកោ ហោតិ អត្ថេវ
សុត្ថន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អត្ថំ កាចិ
អាសេវនប្បច្ចយតាតិ ។

(២២៣) នត្ថំ កាចិ អាសេវនប្បច្ចយតាតិ ។
អាមន្តា ។ ននុ វត្ថំ ភក្កវតា មិច្ឆាទិដ្ឋិ ភិក្ខុវ្រះ
អាសេវិតា ភាវិតា ពហុលកតា និរយសំវត្ថនិកា
តិវច្ឆានយោនិសំវត្ថនិកា បិត្តិវិសយសំវត្ថនិកាតិ
អត្ថេវ សុត្ថន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អត្ថំ
កាចិ អាសេវនប្បច្ចយតាតិ ។

(២២៤) នត្ថំ កាចិ អាសេវនប្បច្ចយតាតិ ។
អាមន្តា ។ ននុ វត្ថំ ភក្កវតា មិច្ឆាសង្កប្បោ ។ បេ ។
មិច្ឆាសមាធិ ភិក្ខុវ្រះ អាសេវិតោ ភាវិតោ ពហុល-
កតោ ។ បេ ។ បិត្តិវិសយសំវត្ថនិកោតិ អត្ថេវ
សុត្ថន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អត្ថំ កាចិ
អាសេវនប្បច្ចយតាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការផឹកនូវស្ករនិងមេរ័យ បុគ្គលសេពហើយ ។ បេ ។
ផលនៃការផឹកនូវស្ករនិងមេរ័យ ដែលស្រាលស្ដើងជាងគេទាំងអស់ របស់
សត្វដែលកើតជាមនុស្ស រមែងប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីឆ្អាត ពាក្យដូច្នេះ
មានក្នុងព្រះសូត្រប្ដូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ភាពនៃអាសវនប្បច្ច័យ
នីមួយៗ មាន ។

(៤៤៣) ភាពនៃអាសវនប្បច្ច័យនីមួយៗ មិនមានទេ ។ អើ ។

ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មិច្ឆាទិដ្ឋិ បុគ្គល
សេពហើយ ចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បី
នរក ប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីកំណើតតិរច្ឆាន ប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីប្រេត-
វិស័យ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ដូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
ភាពនៃអាសវនប្បច្ច័យនីមួយៗ មាន ។

(៤៤៤) ភាពនៃអាសវនប្បច្ច័យនីមួយៗ មិនមានទេ ។ អើ ។ ក្រែង
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ
។ បេ ។ មិច្ឆាសមាធិ បុគ្គលសេពហើយ ចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ
។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីប្រេតវិស័យ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
សូត្រប្ដូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ភាពនៃអាសវនប្បច្ច័យនីមួយៗ មាន ។

អាសេវនប្បច្ចយតាកថា

(២២៥) នត្ថំ កាចិ អាសេវនប្បច្ចយតាតិ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ វុត្ថំ ភកវតា សម្មាទិដ្ឋិ ភិក្ខុវេ

អាសេវិតា ភាវិតា ពហុលីកតា អមតោគណ

ហោតិ អមតបរាយនោ អមតបរិយោសានាតិ អត្ថេវ

សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ នត្ថំ កាចិ

អាសេវនប្បច្ចយតាតិ ។

(២២៦) នត្ថំ កាចិ អាសេវនប្បច្ចយតាតិ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ វុត្ថំ ភកវតា សម្មាសង្កប្បោ ភិក្ខុវេ

អាសេវិតោ ភាវិតោ ពហុលីកតោ ។ បេ ។ សម្មា-

សមាទិ ភិក្ខុវេ អាសេវិតោ ភាវិតោ ពហុលីកតោ

អមតោគណោ ហោតិ អមតបរាយនោ អមតបរិយោ-

សានោតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន

ហិ នត្ថំ កាចិ អាសេវនប្បច្ចយតាតិ ។

អាសេវនប្បច្ចយតាកថា ។

អាសេវិនប្បច្ចយតាកថា

(៤៤៥) ភាពនៃអាសេវិនប្បច្ចយនីមួយៗ មិនមានទេ ។ អើ ។

ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សម្មាសម្ពុទ្ធ
បុគ្គល សេពហើយ ចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ជាធម្មជាតិចុះ
ស៊ីបកាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត
ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ភាពនៃ
អាសេវិនប្បច្ចយនីមួយៗ មាន ។

(៤៤៦) ភាពនៃអាសេវិនប្បច្ចយនីមួយៗ មិនមានទេ ។ អើ ។

ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សម្មាសម្ពុទ្ធៈ
បុគ្គលសេពហើយ ចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ។ បេ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ សម្មាសម្ពុទ្ធ បុគ្គលសេពហើយ ចម្រើនហើយ ធ្វើ
ឲ្យច្រើនហើយ ជាធម៌ចុះស៊ីបកាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ
មានអមតៈជាទីបំផុត ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ ព្រោះ
ហេតុនោះ ភាពនៃអាសេវិនប្បច្ចយនីមួយៗ មាន ។

ចប់ អាសេវិនប្បច្ចយតាកថា ។

១ណ៍កកហ្ម

(២២៧) ឯកចិត្តក្ខណ៍កា សព្វ ធម្មាតិ ។ អា-
មន្តា ។ ចិត្ត មហាបថវី សណ្ឋាតិ មហាសមុទ្រោ
សណ្ឋាតិ សិលេ្កបព្វតរាជា សណ្ឋាតិ អាទោ សណ្ឋាតិ
តេជោ សណ្ឋាតិ វាយោ សណ្ឋាតិ តិណ្ឌកដ្ឋវនប្ប-
តយោ សណ្ឋាបាដ្ឋិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ មេ ។

(២២៨) ឯកចិត្តក្ខណ៍កា សព្វ ធម្មាតិ ។
អាមន្តា ។ ចក្ខាយតនំ ចក្ខុវិញ្ញាណោន សហជា-
តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ មេ ។ ចក្ខាយតនំ ចក្ខុ-
វិញ្ញាណោន សហជាតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អាយ-
ស្មា សាវីរុត្តោ ឯតនេវេច អដ្ឋតិកញ្ចេវ អារុសោ
ចក្ខុំ អបរិកិដ្ឋំ ហោតិ ពាហិរា ច រូទា ន អាទាបំ
អាគច្ឆន្តិ នោ ច តជ្ជោ សមន្តាហារោ ហោតិ នេវ
តាវ តជ្ជស្ស វិញ្ញាណភាវស្ស ទាតុភារោ ហោតិ
អដ្ឋតិកញ្ចេវ អារុសោ ចក្ខុំ អបរិកិដ្ឋំ ហោតិ
ពាហិរា ច រូទា អាទាបំ អាគច្ឆន្តិ នោ ច តជ្ជោ
សមន្តាហារោ ហោតិ នេវ តាវ តជ្ជស្ស វិញ្ញាណ-
ភាវស្ស ទាតុភារោ ហោតិ យតោ ច ខោ អារុសោ

ខណ៌កកហិ

(៤៤៧) ពួកធម៌ទាំងអស់ ប្រកបដោយខណៈនៃចិត្តមួយឬ ។

អើ ។ មហាប្រិច័ត្តិ បិតានៅ មហាសមុទ្រ បិតានៅ ស្តេចនៃក្នុងឈ្មោះ
សិនេរុ បិតានៅ ទឹក បិតានៅ ភ្លើង បិតានៅ ខ្យល់ បិតានៅ ពួកស្មៅនិងឈើ
តូចឈើធំ បិតានៅ ក្នុងចិត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៤៨) ពួកធម៌ទាំងអស់ ប្រកបដោយខណៈនៃចិត្តមួយឬ ។

អើ ។ ចកាយតនៈ កើតជាមួយនឹងចក្ខុវិញ្ញាណដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចកាយតនៈ កើតជាមួយនឹងចក្ខុវិញ្ញាណ
ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះសាវ័បុត្ត មានអាយុ បានពោលដូច្នេះថា ម្ចាស់
អាវុសោ ចក្ខុកើតខាងក្នុង មិនបែកធ្លាយមែន តែរូបខាងក្រៅ ក៏មិនមក
កាន់រង្វង់នៃចក្ខុ ការពិចារណា ដ៏សមគួរដល់ចក្ខុនិងរូបនោះ ក៏មិនមាន
ការកើតប្រាកដ នៃវិញ្ញាណភាព ដ៏សមគួរដល់ចក្ខុនិងរូបនោះ មិនទាន់
មាននៅឡើយទេ ម្ចាស់អាវុសោ ចក្ខុខាងក្នុង មិនបែកធ្លាយផង រូបខាង
ក្រៅ មកកាន់រង្វង់នៃចក្ខុផងមែន តែការពិចារណា ដ៏សមគួរដល់ចក្ខុ
និងរូបនោះ ក៏មិនមាន ការកើតប្រាកដ នៃវិញ្ញាណភាព ដ៏សមគួរដល់
ចក្ខុនិងរូបនោះ មិនទាន់មាននៅឡើយទេ ម្ចាស់អាវុសោ លុះតែចក្ខុខាង

អង្គជិតកញ្ចប់ ចក្កំ អបរិកិដ្ឋំ ហោតិ ពាហិរា ច រូបា
អាចារ្យំ អាគច្ឆន្តិ តដ្ឋោ ច សមន្មាហារោ ហោតិ
ឯវំ តជ្ឈស្ស វិញ្ញាណភាវស្ស ទាតុភារោ ហោតីតិ
អត្ថេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុពុំ
ចក្ខាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណេន សហជាតន្តិ ។

(២២៩) សោតាយតនំ ។ បេ ។ យានាយតនំ
។ បេ ។ ជីវ្ហាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ កា-
យវិញ្ញាណេន សហជាតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុពុំ ។ បេ ។
កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណេន សហជាតន្តិ ។
អាមន្តា ។ ននុ អាយស្មា សាវីបុត្តោ ឯតនរោ-
ច អង្គជិតកញ្ចប់ ចេវ អាវុសោ កាយោ អបរិកិដ្ឋោ
ហោតិ ពាហិរា ច ដោដ្ឋព្វា ន អាចារ្យំ អាគច្ឆ-
ន្តិ នោ ច ។ បេ ។ អង្គជិតកញ្ចប់ ចេវ អាវុសោ
កាយោ អបរិកិដ្ឋោ ហោតិ ពាហិរា ច ដោដ្ឋព្វា
អាចារ្យំ អាគច្ឆន្តិ នោ ច ។ បេ ។ យតោ ច ខោ
អាវុសោ អង្គជិតកញ្ចប់ ចេវ កាយោ អបរិកិដ្ឋោ ហោ-
តិ ពាហិរា ច ដោដ្ឋព្វា អាចារ្យំ អាគច្ឆន្តិ តដ្ឋោ ច
សមន្មាហារោ ហោតិ ឯវំ តជ្ឈស្ស វិញ្ញាណភាវស្ស
ទាតុភារោ ហោតីតិ អត្ថេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។

ឧទាហរណ៍

ក្នុង ក៏មិនបែកធ្លាយ រូបខាងក្រៅ ក៏មកកាន់រង្វង់នៃចក្ខុ ទាំងការ
 ពិចារណា ដ៏សមគួរដល់ចក្ខុនិងរូបនោះ ក៏មាន ការកើតប្រាកដ នៃ
 វិញ្ញាណភាព ដ៏សមគួរដល់ចក្ខុនិងរូបនោះ ទើបមាន យ៉ាងនេះឯង ពាក្យ
 ដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របួន ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា ចក្ខុយតនៈ កើតជាមួយនឹងចក្ខុវិញ្ញាណទេ ។

(២៤៩) សោតាយតនៈ ។ បេ ។ ឃានាយតនៈ ។ បេ ។

ជីវ្ហាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ កើតជាមួយនឹងកាយវិញ្ញាណដែរ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ កើតជាមួយ
 នឹងកាយវិញ្ញាណឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះសាវ័បុត្តមានអាយុ បានពោល
 ដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោ កាយខាងក្នុង មិនបែកធ្លាយមែន តែដោយដូច្នេះ
 ខាងក្រៅ ក៏មិនមកកាន់រង្វង់ (ការពិចារណា ដ៏សមគួរដល់កាយនិង
 ដោយដូច្នេះនោះ) ក៏មិនមាន ។ បេ ។ ម្នាលអាវុសោ កាយខាងក្នុង
 មិនបែកធ្លាយផង ដោយដូច្នេះខាងក្រៅ មកកាន់រង្វង់នៃចក្ខុផងមែន (តែការ
 ពិចារណា ដ៏សមគួរដល់កាយនិងដោយដូច្នេះនោះ) ក៏មិនមាន ។ បេ ។
 ម្នាលអាវុសោ លុះតែកាយខាងក្នុង ក៏មិនបែកធ្លាយ ដោយដូច្នេះខាងក្រៅ
 មកកាន់រង្វង់នៃចក្ខុ ការពិចារណា ដ៏សមគួរដល់កាយនិងដោយដូច្នេះនោះ
 ក៏មាន ការកើតប្រាកដ នៃវិញ្ញាណភាព ដ៏សមគួរដល់កាយនិងដោយដូច្នេះ
 នោះ ទើបមាន យ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របួន ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

តេន ហិ ន វត្ថុតំ កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណេន
សហជាតន្តិ ។

(២៥០) ន វត្ថុតំ ឯកចិត្តក្ខណ៍កា សព្វេ ធម្មា-
តិ ។ អាមត្តា ។ សព្វេ ធម្មា និព្វា ធុរា សស្សតា
អវិបរិណាមធម្មាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុតេ ។ បេ ។ តេន
ហិ ឯកចិត្តក្ខណ៍កា សព្វេ ធម្មាតិ ។

ខណ្ឌកកថា ។

ពរីសតិមោ វគ្គោ ។

ពិស្ស ឧទ្ទានំ

អត្ថំ កត្វា សញ្ញាជនំ អប្បហាយ បរិនិព្វានំ
អរហា កុសលចិត្តោ បរិនិព្វាយតិ អរហា
អាណព្វោ មិតោ បរិនិព្វាយតិ អត្ថំ កត្វា-
សេយ្យាយ ធម្មាភិសមយោ អត្ថំ កត្វា-
សេយ្យាយ អរហត្តប្បត្តិ អត្ថំ សុបិនកតស្ស
ធម្មាភិសមយោ អត្ថំ សុបិនកតស្ស អរហត្ត-
ប្បត្តិ សតំ សុបិនកតស្ស ចិត្តំ អព្យាកតំ
នត្ថំ កាចិ អាសេវនប្បច្ចយតា ឯកចិត្តក្ខ-
ណ៍កា សព្វេ ធម្មាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា កាយាយត្ថខៈ កើតជាមួយនឹង
កាយវិញ្ញាណទេ ។

(២៥០) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ពួកធម៌ទាំងអស់ ប្រកបដោយ
ខណៈនៃចិត្តមួយទេ ។ អើ ។ ពួកធម៌ទាំងអស់ ទៀង ទៀងទាត់ បិត
ថេរ មានសភាពមិនប្រែប្រួលទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ព្រោះហេតុនោះ ពួកធម៌ទាំងអស់ ប្រកបដោយខណៈនៃចិត្តមួយ ។

ចប់ ខណ្ឌកថា ។

ចប់ ពារីសតិមវគ្គ ។

ឧទាននៃពារីសតិមវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពី បរិនិព្វាន ព្រោះកិរិយាមិនលះបង់នូវសញ្ញាជនៈ
តិចតួច មាន ១ ព្រះអរហន្ត មានកុសលចិត្ត បរិនិព្វាន ១
ព្រះអរហន្ត បិតនៅ ក្នុងសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ បរិនិព្វាន ១
ការត្រាស់ដឹងធម៌នៃសត្វដេកនៅក្នុងគភ៌ មាន ១ ការដល់ព្រះ
អរហន្ត នៃសត្វដេកនៅក្នុងគភ៌ មាន ការត្រាស់ដឹងធម៌
នៃសត្វកំពុងយល់សប្តិ មាន ការដល់ព្រះអរហន្ត នៃ
សត្វកំពុងយល់សប្តិ មាន ១ ចិត្តទាំងអស់ របស់បុគ្គលកំពុង
យល់សប្តិ ជាអព្យាក្រឹត ១ ភាពនៃអាសវនប្បច្ច័យ មិនមាន ១
ពួកធម៌ទាំងអស់ ប្រកបដោយខណៈនៃចិត្តមួយ ១ ។

ឯកាធិប្បាយកថា

(៤៥០) ឯកាធិប្បាយេន មេឌុនោ ធម្មោ បដិសេ-
វិតព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ ឯកាធិប្បាយេន អស្សមណោន
ហោតតំ អភិក្កុនា ហោតតំ ជិន្នមូលេន ហោតតំ
នារាជិកេន ហោតតុន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៤៥២) ឯកាធិប្បាយេន មេឌុនោ ធម្មោ បដិ-
សេវិតព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ ឯកាធិប្បាយេន ទា-
ណោ ហន្តព្វោ អទិន្នំ អាទិយិតតំ មុសា កណ៌ិតតំ
បិសុណំ កណ៌ិតតំ ជរុសំ កណ៌ិតតំ សម្មំ បលបិតតំ
សន្និច្ឆេទិតព្វោ និល្លាបំ ហោតតំ ឯកាការិយំ
កាតតំ បរិបន្ថេ ឯតតំ បរទារោ កន្តព្វោ តាម-
យាតកោ កាតព្វោ និកមយាតកោ កាតព្វោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ឯកាធិប្បាយកថា ។

អរហន្តវិណ្ឌកថា

(៤៥៣) អរហន្តានំ វិណ្ឌោន អមនុស្សា មេឌុនំ
ធម្មំ បដិសេវន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ អរហន្តានំ វិណ្ឌោន
អមនុស្សា ទាលំ ហានន្តិ ។ បេ ។ អទិន្នំ អាទិយន្តិ

ឯកាធិប្បាយកថា

(៤៥១) បុគ្គលគប្បីសេពមេប៉ុនធម្ម ដោយសេចក្តីប្រាថ្នាតែមួយ
ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនមែនជាសមណៈ មិនមែនជាភិក្ខុ មានឫស
ជាចំហើយ ត្រូវបារាជិក ដោយសេចក្តីប្រាថ្នាតែមួយដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៥២) បុគ្គលគប្បីសេពមេប៉ុនធម្ម ដោយសេចក្តីប្រាថ្នាតែមួយ
ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គប្បីសម្លាប់សត្វ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ
ពោលពាក្យកុហក ពោលពាក្យញុះញង់ ពោលពាក្យទ្រុឌទ្រោម និងយាយ
រោយរាយ កាត់ទី-ត្រង់ផ្ទះ បួនពួកអ្នកស្រុក បួនយកទ្រព្យផ្ទះមួយ ឈរ
ចាំដណ្តើមទ្រព្យគេក្បែរផ្ទះ លួចប្រពន្ធអ្នកដទៃ ធ្វើជាអ្នកសម្លាប់អ្នក
ស្រុក សម្លាប់អ្នកនិគម ដោយសេចក្តីប្រាថ្នាតែមួយដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ឯកាធិប្បាយកថា ។

អរហន្តវិណ្ឌកថា

(៤៥៣) ពួកអមនុស្ស សេពមេប៉ុនធម្ម ដោយក្លែងកេរ្តិ៍ជា
ព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អើ ។ ពួកអមនុស្ស សម្លាប់សត្វ ដោយក្លែង
កេរ្តិ៍ជាព្រះអរហន្តដែរឬ ។ បេ ។ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

មុសា កណ្តិន្ទិ បិសុណំ កណ្តិន្ទិ ដុសំ កណ្តិន្ទិ
 សម្មំ បលបន្តិ សន្ធិំ និទ្ទន្តិ និល្វោបំ ហរន្តិ ឯកា-
 ការិយំ ករោន្តិ បរិបន្តេ តិដ្ឋន្តិ បរទារំ កច្ចន្តិ តាម-
 យាតកំ ករោន្តិ ។ បេ ។ និកមយាតកំ ករោន្តិតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អរហន្តវណ្ណកថា ។

ធិស្សវិយកាមការិកាកថា

(២៥២) ពោធិសត្តោ ឥស្សវិយកាមការិកាហេតុ
 វិនិចាតំ កច្ចតីតិ ។ អាមន្តា ។ ពោធិសត្តោ ឥស្ស-
 វិយកាមការិកាហេតុ និរយំ កច្ចតិ សញ្ញំ កច្ចតិ
 កាលសុតំ កច្ចតិ តាបនំ កច្ចតិ បតាបនំ កច្ចតិ
 សដ្ឋាជកំ កច្ចតិ រោរុំ កច្ចតិ ។ បេ ។ អវីធិ
 កច្ចតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ពោលពាក្យកុហក ពោលពាក្យញុះញង់ ពោលពាក្យទ្រគោះ និយាយ
ពាក្យរោយរាយ កាត់ទី-តនៃផ្ទះ បួនពួកអ្នកស្រុក បួនយកទ្រព្យផ្ទះមួយ
ឈរចាំដណ្តើមទ្រព្យគេវិញផ្ទុវ លួចប្រពន្ធបុគ្គលដទៃ ធ្វើអំពើសម្លាប់
អ្នកស្រុក ។ បេ ។ ធ្វើអំពើសម្លាប់អ្នកនិគម ដោយក្លែងកេងជាព្រះ
អរហន្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អរហន្តវណ្ណកថា ។

ឥស្សរិយកាមការិកាកថា

(៤៥៤) ព្រះពោធិសត្វ ទៅកាន់អសុរកាយ ព្រោះហេតុធ្វើ
សេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសឬ ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ ទៅកាន់នរក
ទៅកាន់សញ្ញវនរក ទៅកាន់កាលសុត្តនរក ទៅកាន់តាបននរក ទៅ
កាន់បតាបននរក ទៅកាន់សង្ឃរាជកនរក ទៅកាន់ពេរវនរក ។ បេ ។
ទៅកាន់អវិចីនរក ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ឥស្សរិយកមកថា

(២៥៥) ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកា-
ហេតុ វិនិច្ឆ័យំ កុច្ឆតីតិ ។ អាមន្តា ។ ពោធិ-
សត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ វិនិច្ឆ័យំ កុច្ឆ-
តីតិ អន្តរំ សុត្តន្តោតិ ។ នត្ថំ ។ ហព្វំ ពោធិស-
ត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ វិនិច្ឆ័យំ កុច្ឆតីតិ
នន្តរំ សុត្តន្តោ នោ វត វេ វត្ថព្វេ ពោធិសត្តោ
ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ វិនិច្ឆ័យំ កុច្ឆតីតិ ។

(២៥៦) ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិ-
កាហេតុ កត្តសេយ្យំ ឌីក្កមតីតិ ។ អាមន្តា ។
ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ និរយំ
ឧប្បជ្ឈេយ្យ តិវច្ឆានយោនី ឧប្បជ្ឈេយ្យាតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។

(២៥៧) ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកា-
ហេតុ កត្តសេយ្យំ ឌីក្កមតីតិ ។ អាមន្តា ។ ពោធិ-
សត្តោ ឥទ្ធិមាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។ បេ ។ ពោ-
ធិសត្តោ ឥទ្ធិមាតិ ។ អាមន្តា ។ ពោធិសត្តោន ឆ-
ន្តិទ្ធិមាទោ ភាវិតោ ។ បេ ។ វិរិយទ្ធិមាទោ ។ បេ ។
ចិត្តិទ្ធិមាទោ ។ បេ ។ វិម័សិទ្ធិមាទោ ភាវិតាតិ ។

និស្សរិយកាមការិកាថា

(២៥៥) ព្រះពោធិសត្វ ទៅកាន់អសុរកាយ ព្រោះហេតុធ្វើ
សេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសប្ប ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ ទៅកាន់អសុរ-
កាយ ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយស ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុង
ព្រះសូត្រដែរឬ ។ មិនមានទេ ។ ប្រសិនបើ ព្រះពោធិសត្វ ទៅកាន់
អសុរកាយ ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយស ពាក្យដូច្នេះ មិន
មាន ក្នុងព្រះសូត្រទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះពោធិ-
សត្វ ទៅកាន់អសុរកាយ ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសទេ ។

(២៥៦) ព្រះពោធិសត្វ យាងចុះកាន់គព្ពសេយ្យា ព្រោះហេតុ
ធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសប្ប ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ គប្បីចូលទៅ
កើតក្នុងនរក គប្បីចូលទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តី
ប្រាថ្នាឥស្សរិយយសដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៥៧) ព្រះពោធិសត្វ យាងចុះកាន់គព្ពសេយ្យា ព្រោះហេតុធ្វើ
សេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសប្ប ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ មានបូជិប្ប ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះពោធិសត្វ មានបូជិប្ប ។ អើ ។
ព្រះពោធិសត្វ មានឆន្ទិទិបាទ ចម្រើនហើយ ។ បេ ។ មានវិរិយទិបាទ
។ បេ ។ មានចិត្តិទិបាទ ។ បេ ។ មានវិមិសិទិបាទ ចម្រើនហើយឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកា-
មការិកាហេតុ កត្តសេយ្យំ ឡិក្កមត័តិ ។ អាមន្តា ។
ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ កត្តសេយ្យំ
ឡិក្កមត័តិ អន្តរំ សុត្តន្តោតិ ។ នត្ថិ ។ ហព្នំ ពោ-
ធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ កត្តសេយ្យំ
ឡិក្កមត័តិ នន្តរំ សុត្តន្តោ នោ វត វេ វត្តព្វេ ពោ-
ធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ កត្តសេយ្យំ
ឡិក្កមត័តិ ។

(២៥៨) ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ
ឡិក្កមត័តិ អកាសីតិ ។ អាមន្តា ។ ពោធិសត្តោ
ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ សស្សតោ លោកោតិ
បច្ចាកថ្និ អសស្សតោ លោកោតិ បច្ចាកថ្និ អន្តរំ
លោកោតិ ។ បេ ។ អនន្តរំ លោកោតិ តំ ជីវំ តំ
សរីរន្តិ អញ្ចំ ជីវំ អញ្ចំ សរីរន្តិ ហោតិ តថាគតោ
បរម្មរណាតិ ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ហោតិ
ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ។ បេ ។
នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ
បច្ចាកថ្និតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះពោធិសត្វ យាងចុះកាន់គត្ត-
 សេយ្យា ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាផ្សេងៗស្បៀងយសប្ប ។ អើ ។ ព្រះ
 ពោធិសត្វ យាងចុះកាន់គត្តសេយ្យា ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាផ្សេងៗស្បៀង-
 យស ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រដែរឬ ។ មិនមានទេ ។
 ប្រសិនបើ ព្រះពោធិសត្វ យាងចុះកាន់គត្តសេយ្យា ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តី
 ប្រាថ្នាផ្សេងៗស្បៀងយស ពាក្យដូច្នេះ មិនមានក្នុងព្រះសូត្រទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះពោធិសត្វ យាងចុះកាន់គត្តសេយ្យា
 ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាផ្សេងៗស្បៀងយសទេ ។

(២៥៨) ព្រះពោធិសត្វ បានធ្វើទុក្ខកិរិយា ព្រោះហេតុធ្វើ
 សេចក្តីប្រាថ្នាផ្សេងៗស្បៀងយសប្ប ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ យល់ថា
 លោកទៀង ដូច្នេះ យល់ថា លោកមិនទៀង ដូច្នេះ យល់ថា លោក
 មានទីបំផុត ដូច្នេះ ។ បេ ។ ថា លោកមិនមានទីបំផុត ដូច្នេះ ថា ជីវិត
 នោះក៏គឺសរីរៈនោះដូច្នេះ ថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នេះ ថា សត្វស្លាប់
 ហើយកើតទៀត ដូច្នេះ ថា សត្វស្លាប់ហើយមិនកើតទៀត ដូច្នេះ ថា
 សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀត ក៏មាន មិនកើតទៀត ក៏មាន ដូច្នេះ ។ បេ ។
 ថា សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀត ក៏មិនមែន មិនកើតទៀត ក៏មិនមែន
 ដូច្នេះ ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាផ្សេងៗស្បៀងយសដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ឥស្សរិយកាមការិកា

(២៥៩) ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកា-
 ហេតុ ធុត្តរការិកំ អកាសីតិ ។ អាមន្តា ។ ពោធិ-
 សត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ ធុត្តរការិកំ អ-
 កាសីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ នត្ថិ ។ ហព្វំ ពោ-
 ធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ ធុត្តរការិកំ
 អកាសីតិ នត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ឆោ វត វេ វត្ថព្វ
 ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ ធុត្តរការិ-
 កំ អកាសីតិ ។

(២៦០) ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកា-
 ហេតុ អបរន្តបំ អកាសិ អញ្ញំ សត្តារំ ឧទ្ទិសីតិ ។
 អាមន្តា ។ ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ
 សស្សតោ លោកោតិ បច្ចាគង្គិ ។ បេ ។ នេវ ហោតិ
 ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ បច្ចាគង្គិ ។
 ន ហេវំ វត្ថព្វ ។ បេ ។ ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកា-
 មការិកាហេតុ អញ្ញំ សត្តារំ ឧទ្ទិសីតិ ។ អាមន្តា ។
 ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ អញ្ញំ
 សត្តារំ ឧទ្ទិសីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ នត្ថិ ។

ឥស្សរិយកមការិកា

(៤៥៩) ព្រះពោធិសត្វ បានធ្វើទុក្ខកិរិយា ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តី
ប្រាថ្នាឥស្សរិយយសឬ ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ បានធ្វើទុក្ខកិរិយា
ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយស ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ
ដែរឬ ។ មិនមានទេ ។ ប្រសិនបើ ព្រះពោធិសត្វ បានធ្វើទុក្ខកិរិយា
ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយស ពាក្យដូច្នេះ មិនមានក្នុងព្រះ
សូត្រទេ ម្ចាស់អ្នកជំនាញ អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះពោធិសត្វ បានធ្វើ
ទុក្ខកិរិយា ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសទេ ។

(៤៦០) ព្រះពោធិសត្វ បានធ្វើអំពើមិនញ៉ាំងសត្វឲ្យក្តៅ ទទួល
ចំពោះគ្រូដទៃ ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសឬ ។ អើ ។ ព្រះ
ពោធិសត្វ យល់ថា លោកទៀង ដូច្នេះ ។ បេ ។ យល់ថា សត្វកើតទៀត
ក៏មិនមែន មិនកើតទៀត ក៏មិនមែន ដូច្នេះ ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នា
ឥស្សរិយយសដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះពោធិ-
សត្វ ទទួលចំពោះគ្រូដទៃ ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសឬ ។
អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ ទទួលចំពោះគ្រូដទៃ ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នា
ឥស្សរិយយស ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រដែរឬ ។ មិនមានទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ហញ្ចំ ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ
 អញ្ចំ សត្តារំ ឧទ្ទិសីតិ នត្ថេវ សុត្តន្តោ នោ វត វេ
 វត្ថុព្វេ ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ អញ្ចំ
 សត្តារំ ឧទ្ទិសីតិ ។

ឥស្សរិយកាមការិកាភា ។

រាគប្បជ្ឈបកាទិកថា

(២៦០) អត្ថំ ន រកោ រាគប្បជ្ឈបកោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ អត្ថំ ន ជស្សោ ជស្សប្បជ្ឈបកោ អត្ថំ
 ន វេទនា វេទនាបជ្ឈបិកា អត្ថំ ន សញ្ញា សញ្ញា-
 បជ្ឈបិកា អត្ថំ ន ចេតនា ចេតនាបជ្ឈបិកា អត្ថំ
 ន ចិត្តំ ចិត្តប្បជ្ឈបកំ អត្ថំ ន សទ្ធា សទ្ធាបជ្ឈបិ-
 កា អត្ថំ ន វីរិយំ វីរិយប្បជ្ឈបកំ អត្ថំ ន សតិ
 សតិប្បជ្ឈបិកា អត្ថំ ន សមាធិ សមាធិប្បជ្ឈបកោ
 អត្ថំ ន បញ្ញា បញ្ញាបជ្ឈបិកាតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ ន នោសោ នោសប្បជ្ឈបកោ
 អត្ថំ ន មោហោ មោហាប្បជ្ឈបកោ អត្ថំ ន
 កិលេសោ កិលេសប្បជ្ឈបកោតិ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំ ន ជស្សោ ជស្សប្បជ្ឈបកោ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ប្រសិនបើ ព្រះពោធិសត្វ ទុទ្ទិសចំពោះគ្រូដទៃ ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តី
ប្រាថ្នាឥស្សរិយយស ពាក្យដូច្នេះ មិនមានក្នុងព្រះសូត្រទេ ម្ចាស់អ្នក
ដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះពោធិសត្វ ទុទ្ទិសចំពោះគ្រូដទៃ ព្រោះ
ហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសទេ ។

ចប់ ឥស្សរិយកាមការិកកថា ។

រាគប្បជ្ឈិរូបកាទិកថា

(២៦១) មិនមែនរាគៈ ប្រៀបដោយរាគៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ មិន
មែនផស្សៈ ប្រៀបដោយផស្សៈ មាន មិនមែនវេទនា ប្រៀបដោយវេទនា
មាន មិនមែនសញ្ញា ប្រៀបដោយសញ្ញា មាន មិនមែនចេតនា ប្រៀប
ដោយចេតនា មាន មិនមែនចិត្ត ប្រៀបដោយចិត្ត មាន មិនមែនសង្ខារ
ប្រៀបដោយសង្ខារ មាន មិនមែនវិរិយៈ ប្រៀបដោយវិរិយៈ មាន មិន
មែនសតិ ប្រៀបដោយសតិ មាន មិនមែនសមាធិ ប្រៀបដោយសមាធិ
មាន មិនមែនបញ្ញា ប្រៀបដោយបញ្ញា មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មិនមែនទោសៈ ប្រៀបដោយទោសៈ មាន មិនមែន
មោហៈ ប្រៀបដោយមោហៈ មាន មិនមែនកិលេស ប្រៀបដោយកិលេស
មានដែរឬ ។ អើ ។ មិនមែនផស្សៈ ប្រៀបដោយផស្សៈ មាន ។ បេ ។

អបរិស័ប្បនកថា

អត្ថំ ន បញ្ញា បញ្ញាបដិវ្យាបិកាតំ ។ ន ហេវ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ភគប្បជ្ឈិរូបកទិកថា ។

អបរិស័ប្បនកថា

(២៦២) រូបំ អបរិស័ប្បន្នំ ។ អាមន្តា ។ រូបំ
នាធិច្ចំ ន សង្ខតំ ន បដិច្ចសមុប្បន្នំ ន ខយធម្មំ ន
វយធម្មំ ន វិភកធម្មំ ន និរោធធម្មំ ន វិបរិណាម-
ធម្មន្តំ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ រូបំ អនិច្ចំ
សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ ខយធម្មំ វយធម្មំ វិភកធម្មំ
និរោធធម្មំ វិបរិណាមធម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ រូបំ
អនិច្ចំ សង្ខតំ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ នោ វត
រេ វត្ថុព្វេ រូបំ អបរិស័ប្បន្នំ ។

(២៦៣) ទុក្ខញ្ចោវ បរិស័ប្បន្នំ ។ អាមន្តា ។
ននុ យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ វត្ថុំ ភកវតា រូបំ អនិច្ចន្តំ ។
អាមន្តា ។ ហព្វំ យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ វត្ថុំ ភកវតា រូបំ
អនិច្ចំ នោ វត រេ វត្ថុព្វេ ទុក្ខញ្ចោវ បរិស័ប្បន្នំ ។

អបរិនិប្បន្តកថា

មិនមែនបញ្ញា ប្រៀបដោយបញ្ញា មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

ចប់ រាជប្បជ្ញាបកទិកថា ។

អបរិនិប្បន្តកថា

(២៦២) រូប មិនសម្រេចទេឬ ។ អើ ។ រូប មិនមែនជាអនិច្ច-
ធម៌ មិនមែនជាសង្ខតធម៌ មិនមែនជាបដិច្ចសមុប្បន្នធម៌ មិនមែនជា
ឧយធម៌ មិនមែនជាវយធម៌ មិនមែនជាវិភគធម៌ មិនមែនជានិរោធម៌
មិនមែនជាវិបរិណាមធម៌ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ។
ក្រែងរូប ជាអនិច្ចធម៌ ជាសង្ខតធម៌ ជាបដិច្ចសមុប្បន្នធម៌ ជាឧយធម៌
ជាវយធម៌ ជាវិភគធម៌ ជានិរោធម៌ ជាវិបរិណាមធម៌ឬ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ រូប ជាអនិច្ចធម៌ ជាសង្ខតធម៌ ។ បេ ។ ជាវិបរិណាមធម៌
ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប មិនសម្រេចទេ ។

(២៦៣) ទុក្ខ សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា របស់ណា មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខ រូប មិន
ទៀងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា របស់ណា
មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខ រូប មិនទៀង ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នក
មិនគួរពោលថា ទុក្ខ សម្រេចហើយទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(២៦៤) វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា សង្ខារ
វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ចក្ខុយន្តនំ ។ បេ ។ ធម្មាយ-
ននំ ។ បេ ។ ចក្ខុធាតុ ។ បេ ។ ធម្មធាតុ ។ បេ ។
ចក្ខុជ្រុយំ ។ បេ ។

(២៦៥) អញ្ញាតាវជ្រុយំ អបរិនិប្បន្ននំ ។ អា-
មន្តា ។ អញ្ញាតាវជ្រុយំ នាធិច្ចំ ។ បេ ។ ន វិបរិ-
ណាមធម្មនំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ អញ្ញា-
តាវជ្រុយំ អធិច្ចំ សង្ខតំ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មនំ ។
អាមន្តា ។ ហព្វំ អញ្ញាតាវជ្រុយំ អធិច្ចំ សង្ខតំ បដិច្ច-
សមុប្បន្នំ ឧយធម្មំ វយធម្មំ វិភគធម្មំ និរោធម្មំ
វិបរិណាមធម្មំ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អញ្ញាតាវជ្រុយំ
អបរិនិប្បន្ននំ ។

(២៦៦) ទុក្ខញ្ចាវ បរិនិប្បន្ននំ ។ អាមន្តា ។
ននុ យនធិច្ចំ តំ ទុក្ខំ វត្ថុ ភកវតា អញ្ញាតាវជ្រុយំ
អធិច្ចនំ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ យនធិច្ចំ តំ ទុក្ខំ
វត្ថុ ភកវតា អញ្ញាតាវជ្រុយំ អធិច្ចំ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ
ទុក្ខញ្ចាវ បរិនិប្បន្ននំ ។

អបរិនិប្បន្នកថា ។

ចេរីសតិមោ វគ្គោ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[២៦៤] វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ
។ បេ ។ ចក្ខុយាននៈ ។ បេ ។ ធម្មាយាននៈ ។ បេ ។ ចក្ខុធាតុ
។ បេ ។ ធម្មធាតុ ។ បេ ។ កក្កដ្ឋន្តិយ ។ បេ ។

[២៦៥] អញ្ញតាវិន្ទិយ មិនសម្រេចឡើយ ។ អើ ។ អញ្ញតា-
វិន្ទិយ មិនមែនជាអនិច្ចធម៌ ។ បេ ។ មិនមែនជាវិបរិណាមធម៌ឡើយ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងអញ្ញតាវិន្ទិយ ជាអនិច្ច-
ធម៌ ជាសង្ខតធម៌ ។ បេ ។ ជាវិបរិណាមធម៌ឬ ។ អើ ។ ប្រសិន
បើ អញ្ញតាវិន្ទិយ ជាអនិច្ចធម៌ ជាសង្ខតធម៌ ជាបដិច្ចសមុប្បន្ន-
ធម៌ ជាឧយធម៌ ជាវ័យធម៌ ជាវិភគធម៌ ជានិរោធម៌ ជាវិបរិ-
ណាមធម៌ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អញ្ញតាវិន្ទិយ
មិនសម្រេចទេ ។

[២៦៦] ទុក្ខ សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ថា របស់ណា មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខ អញ្ញតាវិន្ទិយ
មិនទៀងឡើយ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា របស់
ណា មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខ អញ្ញតាវិន្ទិយ មិនទៀង ម្នាលអ្នក
ដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ទុក្ខ សម្រេចហើយទេ ។

ចប់ អបរិនិច្ឆន្តកថា ។
ចប់ ពេរីសតិមវគ្គ ។

តិស្ស ទុទានំ

ឯកាធិប្បាយេន មេត្តេនោ ធម្មោ បដិសេវិតោ
 អរហន្តានំ វណ្ណេន អមនុស្សា មេត្តេនំ ធម្មំ បដិ-
 សេវន្តិ ពោធិសត្តោ វស្សរិយកាមការិកាហេតុ
 វិនិច្ឆ័យំ កច្ចតិ កត្តសេយ្យំ ឡិក្កមតិ ទុក្ករការិកំ
 អកាសិ អបរន្តបំ អកាសិ អញ្ចំ សត្តារំ ទុទ្ទិសិ
 អត្ថំ ន រកោ រកច្ចដិរូបកោ អត្ថំ ន ទោសោ
 ទោសច្ចដិរូបកោ អត្ថំ ន មោហោ មោហច្ចដិ-
 រូបកោ អត្ថំ ន កិលេសោ កិលេសច្ចដិរូបកោ
 រូបំ អបរិនិច្ឆន្នំ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ អបរិនិច្ឆន្ននិ ។
 នរំ កតំ និព្វតិ ឯកាធិប្បាយោ រូបំ អបរិ-
 និច្ឆន្នំ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ អបរិនិច្ឆន្ននិ ។

មហា និយាមោ អនុសយា និក្កហោ ទុទ្ទកបញ្ចមា
 បរច្ចវាទមន្តោ (១) សុត្តម្ភលសមាហិតា
 ឧដ្ឋោតនា សត្តសមយេ កថាវត្ថុប្បករណោ ។

បញ្ចក្ខីសភាណារំ កថាវត្ថុប្បករណំ និដ្ឋិតំ ។

ឧទ្ទាននៃតេរីសតិមវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពី បុគ្គល គប្បីសេពមេប៉ុនធម្ម ដោយសេចក្តី
 ប្រាថ្នាតែមួយ ១ ពួកអមនុស្ស សេពមេប៉ុនធម្ម ដោយ
 ក្លែងកេងជាព្រះអរហន្ត ១ ព្រះពោធិសត្វ ទៅកាន់អស្សុ-
 កាយ យាងចុះកាន់គព្ពសេយ្យា បានធ្វើទុក្ខកិរិយា បាន
 ធ្វើអំពើមិនញ៉ាំងបុគ្គលឱ្យក្តៅ ទទួលចំពោះគ្រឿងដៃ ព្រោះ
 ហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាដើម្បីឥស្សរិយយស ១ មិនមែនរាគៈ
 ប្រៀបដោយរាគៈ មាន មិនមែនទោសៈ ប្រៀបដោយ
 ទោសៈ មាន មិនមែនមោហៈ ប្រៀបដោយមោហៈ
 មាន មិនមែនកិលេស ប្រៀបដោយកិលេស មាន ១
 រូប មិនសម្រេច អញ្ញាតាវិន្ទិយ មិនសម្រេច ១ ។
 សាសនា បុគ្គលធ្វើជាថ្មី ការរលត់ទុក្ខ សេចក្តីអធិ្យាយ
 តែមួយ រូប មិនសម្រេច អញ្ញាតាវិន្ទិយ មិនសម្រេច
 ហើយ ។ មហានិយាមៈ អនុស្សយនាំឱ្យយ ការសន្តត៌
 សន្តិន ការញ៉ាំង ឱ្យបរិច្ចារ្យមានខុទ្ទកៈជាតំរប់ ៥ ការភ្ជួ
 ដែលតាំងនៅមាំក្នុងមូលនៃសូត្រ ក្នុងគម្ពីរកថាវត្ថុ ជាលទ្ធិ
 នៃព្រះសាស្តា ។

ចប់ កថាវគ្គប្បករណៈ មានករណីរៈ ៣៥ ។

អភិធម្មបិដកេ

កថាវត្ថុស្ស តតិយោ ភាគោ

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា	តតិយោ បណ្ណាសកោ	អង្កេ
	ឯកាទសមោ វិគ្គោ	

តិស្សបិ អនុសយកថា	១
ញាណកថា	១០
ញាណំ ចិត្តវិប្បយុត្តនិកថា	១១
ឥទំ ទុក្ខនិកថា	១៣
ឥទ្ធិពលកថា	១៧
សមាធិកថា	២១
ធម្មដ្ឋិតតាកថា	២២
អនិច្ចតាកថា	២៤

ទ្វាទសមោ វិគ្គោ

សំវារោ កម្មនិកថា	២៧
កម្មកថា	២៩
សទ្ធោ វិបាកោតិកថា	៣១
សទ្ធយាយតនកថា	៣៣

អភិធម្មបិដក

កថាវគ្គ តតិយភាគ

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា   តតិយបណ្ណសកៈ   ទំព័រ

ឯកាទសមវគ្គ

តិស្សបិ អនុសយកថា	. . . . .	១
ញាណកថា	. . . . .	១០
ញាណចិត្តវិប្បយុត្តនិកថា	. . . . .	១១
ឥទ្ធ ទុក្ខនិកថា	. . . . .	១៣
ឥទ្ធិពលកថា	. . . . .	១៧
សមាធិកថា	. . . . .	២១
ធម្មដ្ឋិតតាកថា	. . . . .	២២
អនិច្ចតាកថា	. . . . .	២៤

ទ្វាទសមវគ្គ

សំវេកម្មនិកថា	. . . . .	២៧
កម្មកថា	. . . . .	២៩
សទ្ធិវិបាកាតិកថា	. . . . .	៣១
សទ្ធិយុត្តនិកថា	. . . . .	៣៣

មាតិកា	អង្កេត
សត្វកត្តិបរមកថា	៣៦
កោលកោលឯកវិជ្ជកថា	៣៧
ជីវិតាវេរោបនកថា	"
ទុគ្គតិកថា	៤១
សត្វមករិកកថា	៤៤

តេរសមោ វិគ្គោ

កប្បជ្ជកថា	៤៦
កុសលចិត្តប្បដិលាកកថា	៤៨
អនន្តរាបយុត្តកថា	៤៧
និយតស្សនិយាមកថា	៥១
និវត្តកថា	៥៣
សមុទ្ធិកុត្តកថា	៥៥
សមាបន្នោ អស្សាទេតិកថា	៥៧
អសាតរាគកថា	៥៧
ធម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិកថា	៦១
ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទេយាតិកថា	៦៣

បិទ្ខសមោ វិគ្គោ

កុសលាកុសលប្បដិសន្ធិហនកថា	៦៧

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

២៦៧

មាតិកា

ទំព័រ

សត្វកតំបរមកថា	៣៦
កាលកាលឯកវីដិកថា	៣៧
ដីវិគារវេរេបនកថា	"
ទុគ្គតិកថា	៤១
សត្វមកវិកកថា	៤៤

ត្រៃសមវគ្គ

កប្បជ្ជកថា	៤៦
កុសលចិត្តប្បដិលាគកថា	៤៨
អនន្តរាបយុត្តកថា	៤៩
និយតនិយាមកថា	៥១
និវត្តកថា	៥៣
សម្មាសម្មាសកថា	៥៥
សមាបន្នោ អស្សាទេតិកថា	៥៧
អសាតវាគកថា	៥៩
ធម្មតណ្ហាអព្យាកតាតិកថា	៦១
ធម្មតណ្ហានទុក្ខសមុទេយាតិកថា	៦៣

បទសមវគ្គ

កុសលាភុសលប្បដិសន្ធិហនកថា	៦៧

មាតិកា

អង្កែ

សឡាយតន្ត្រីត្រកថា	៧១
អនន្តវប្បច្ចយកថា	៧៤
អរិយប្បកថា	៧៧
អញ្ញោ អនុសយោត្រកថា	៨០
បរិយដានំ ចិត្តវិប្បយតន្ត្រីត្រកថា	៨៣
បរិយាបន្តកថា	៨៤
អព្យាកតកថា	៨៨
អបរិយាបន្តកថា	៩១

បន្តសមោ វិគ្គោ

បច្ចយតាកថា	៩២
អញ្ញោមញ្ញោប្បច្ចយកថា	៩៦
អទ្ធាកថា	៩៨
ខណ្ឌយមហាត្រកថា	១០១
អាសវកថា	១០២
ជរាមរណកថា	"
សញ្ញាវេទយត្រកថា	១០៣
ទុតិយសញ្ញាវេទយត្រកថា	១០៤
តតិយសញ្ញាវេទយត្រកថា	១០៥

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

សឡាយតន្ត្រីកថា	• • • • •	៧១
អនន្តរាប្បច្ចយកថា	• • • • •	៧៤
អរិយាប្បកថា	• • • • •	៧៧
អពាអនសរយោគកថា	• • • • •	៨០
បរិយដានិច្ចវិប្បយតន្ត្រីកថា	• • • • •	៨៣
បរិយាបន្តកថា	• • • • •	៨៤
អព្យាកតកថា	• • • • •	៨៨
អបរិយាបន្តកថា	• • • • •	៩១

បន្ថែមសម្រាប់

បច្ចយតាភកថា	• • • • •	៩២
អពាមពាប្បច្ចយកថា	• • • • •	៩៦
អទ្ធាកថា	• • • • •	៩៨
ខណ្ឌយម្មហត្ថកថា	• • • • •	១០១
អាសវកថា	• • • • •	១០២
ជកមរណកថា	• • • • •	"
សញ្ញាវេទយតកថា	• • • • •	១០៣
តតិយសញ្ញាវេទយតកថា	• • • • •	១០៤
តតិយសញ្ញាវេទយតកថា	• • • • •	១០៥

មាតិកា	អង្កេត
អសញ្ញាសគប្បីភាគៗ	១០៨
កម្មបច្ចយកថា	១១០

បត់ត្រៃ បណ្ណសកោ

សោឡីសមោ វិគ្គោ

និគ្គហកថា	១១៦
បគ្គហកថា	១១៨
សុខានុប្បទានកថា	១២១
អធិគ្គយមនសិការកថា	១២២
រូបំ ហេតុតិកថា	១២៧
រូបំ សហេតុកន្តិកថា	១២៧
រូបំ កុសលាកុសលនិកថា	១៣១
រូបំ វិបាកោតិកថា	១៣៤
រូបំ រូបាវចារូបាវចរនិកថា	១៣៦
រូបរាគោ រូបធាតុបរិយាបនោតិកាទិកថា	១៣៨

សត្វសមោ វិគ្គោ

អត្ថិ អរហនោ បញ្ចបច្ចយោតិកថា	១៤២
នត្ថិ អរហនោ អកាលមច្ចតិកថា	១៤៤
សព្វមិទំ កម្មតោតិកថា	១៤៦

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

២៧១

មាតិកា

ទំព័រ

អសញ្ញាសត្តប័តាកថា	• • • • •	១០៨
កម្មបច្ចយកថា	• • • • •	១១០

បិដកបណ្ណសកៈ

សោឡសមវគ្គ

និគ្គហកថា	• • • • •	១១៦
បគ្គហកថា	• • • • •	១១៨
សុខានុប្បទានកថា	• • • • •	១២១
អធិគ្គយមនសិការកថា	• • • • •	១២២
រូបហេតុតិកថា	• • • • •	១២៧
រូបសហេតុកន្តិកថា	• • • • •	១២៨
រូបកុសលាកុសលនិកថា	• • • • •	១៣១
រូបវិបាកោតិកថា	• • • • •	១៣៤
រូបប្បបាវចកប្បបាវចនិកថា	• • • • •	១៣៦
រូបរាគរូបធាតុបរិយាបន្នោតិអាទិកថា	• • • • •	១៣៨

សត្តរសមវគ្គ

អត្ថិ អវហេតា បុញ្ញបច្ចយោតិកថា	• • • • •	១៤២
និគ្គិ អវហេតា អកាលមច្ចតិកថា	• • • • •	១៤៤
សព្វមិទំ កម្មភោតិកថា	• • • • •	១៤៦

មាតិកា	អង្កេត
ឥន្ទ្រិយពន្លឺកថា	១៤៨
បេត្យា អរិយមគ្គនិកថា	១៥១
ន វត្ថុតំ សង្ឃ ទេវីណំ បដិគណ្ណាតីតិកថា	១៥៣
ន វត្ថុតំ សង្ឃ ទេវីណំ វិសោធនីតិកថា	១៥៥
ន វត្ថុតំ សង្ឃ កុញ្ញតីតិកថា	១៥៧
ន វត្ថុតំ សង្ឃស្ស ទិន្នំ មហាប្បលនិកថា	១៥៨
ន វត្ថុតំ ពុទ្ធស្ស ទិន្នំ មហាប្បលនិកថា	១៦១
ទេវីណាវិសុទ្ធិកថា	១៦៣

អង្គរសម្ភោ វិគ្គោ

មនុស្សលោកកថា	១៦៧
ធម្មទេសនាកថា	១៦៩
ករុណាកថា	១៧១
គន្ធាតកថា	១៧២
ឯកមគ្គកថា	១៧៣
ឈានសង្កតិកថា	១៧៦
ឈាននិកកថា	១៨១
សមាបន្នោ សទ្ធិ សុណាតីតិកថា	១៨៥
ចក្ខុនា រូបំ បស្សតីតិកថា	១៨៨

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

២៧២

មាតិកា

ទំព័រ

ឥន្ទ្រិយពន្ធកថា	១៤៨
បេបេត្វា អរិយមគ្គនិកថា	១៥១
ន វត្ថុពុំ សង្ឃ ទិក្ខុណំ បដិគ្គណាតីតិកថា	១៥៣
ន វត្ថុពុំ សង្ឃ ទិក្ខុណំ វិសោធនីតិកថា	១៥៥
ន វត្ថុពុំ សង្ឃ កុញ្ញតីតិកថា	១៥៧
ន វត្ថុពុំ សង្ឃស្ស ទិន្នំ មហាបុលនិកថា	១៥៨
ន វត្ថុពុំ ពុទ្ធស្ស ទិន្នំ មហាបុលនិកថា	១៦១
ទិក្ខុណាវិស្វទិកថា	១៦៣

អង្គវិញ្ញាណសមវគ្គ

មនុស្សលោកកថា	១៦៧
ធម្មទេសនាកថា	១៦៩
ករុណាកថា	១៧១
គន្ធាតិកថា	១៧២
ឯកមគ្គកថា	១៧៣
ឈានសង្ឃនិកថា	១៧៦
ឈាននិកកថា	១៨១
សមាបន្តោ សទ្ធិំ សុណាតីតិកថា	១៨៥
ចក្ខុនា រូបំ បស្សតីតិកថា	១៨៨

មាតិកា

អង្កេត

ឯក្ខន្ធវិស័យ វិគ្គេ

កិលេសដហនកថា	១៩១
សុត្តន្តកថា	១៩៤
សាមញ្ញដលកថា	១៩៦
បត្តិកថា	១៩៧
តថតាកថា	២០០
កុសលកថា	២០២
អច្ចន្តនិយាមតាកថា	២០៤
សង្ខេបកថា	២០៩

វិស័យ វិគ្គេ

អសញ្ញាច្ចកថា	២០៤
ញាណកថា	២០៧
និរយបាលកថា	២០៩
តិរចានកថា	២២៣
មគ្គកថា	២២៤
ញាណកថា	២២៨

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

២៧.១

មាតិកា

ទំព័រ

ឯក្ខន្ធវិស័យវិគ្គ

កិលេសដហនកថា	១៧១
សុញ្ញតាកថា	១៧៤
សាមញ្ញាផលកថា	១៧៦
បត្តិកថា	១៧៧
តថតាកថា	២០០
កុសលកថា	២០២
អច្ចននិយាមតាកថា	២០៤
ឥន្ទ្រិយកថា	២០៧

វិស័យវិគ្គ

អសញ្ញាចកថា	២១៤
ញាណកថា	២១៧
និរយបាលកថា	២១៧
តិវច្ឆានកថា	២២៣
មគ្គកថា	២២៤
ញាណកថា	២២៨

មាតិកាបតានី

មាតិកា ខ្លឹមសារសក្ការៈ អង្គ

ឯកវិស័យ វិគ្គេ

សាសនកថា	២៣១
អវិភិក្កកថា	២៣៣
សុត្តន្តកថា	២៣៤
ឥន្ទ្រកថា	២៣៥
ពុទ្ធកថា	២៣៧
សព្វទិសាកថា	២៣៨
ធម្មកថា	២៣៩
កម្មកថា	២៤១

ពាវិស័យ វិគ្គេ

បរិនិព្វានកថា	២៤៤
កុសលបិក្កកថា	២៤៥
អានន្តកថា	២៤៦
ធម្មាភិសមយកថា	២៤៨
តិស្សបិក្កកថា	២៥០
អព្យាកតកថា	២៥០
អានន្តប្បបូជនកថា	២៥២

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

២៧៤

មាតិកា

ឯកវិស័យវិគ្គ

ទំព័រ

ខ្លឹមសារសក្ការៈ

សាសនកថា	២៣១
អវិវិគ្គកថា	២៣៣
សញ្ញាជនកថា	២៣៤
ឥទ្ធិកថា	២៣៥
ពុទ្ធកថា	២៣៧
សព្វទិសាកថា	២៣៨
ធម្មកថា	២៣៩
កម្មកថា	២៤១

ព្រឹត្តិសម្ព័ន្ធ

បរិនិព្វានកថា	២៤៤
កុសលចិត្តកថា	២៤៥
អាណេកកថា	២៤៦
ធម្មាភិសមយកថា	២៤៨
តិស្សប្បិកថា	២៥០
អព្យាកតកថា	២៥០
អាសេវនប្បច្ចយតាកថា	២៥២

មាតិកា	អង្កេត
ខណៈកកថា	២៥៦
តើសិល្បៈ វិគ្គ	
ឯកាធិបតេយ្យកថា	២៥៧
អរហន្តវណ្ណកថា	២៥៧
ឥស្សរិយតាមការិកាថា	២៦០
ភគប្បដ្ឋរូបកាទិកថា	២៦៤
អបរិវិច្ឆិកាថា	២៦៥

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

២៧៥

មាតិកា

ទំព័រ

ខណ៌កកថា ២៥៦

តេរីសតិមវគ្គ

ឯកាធិប្បាយកថា ២៥៧

អរហន្តវណ្ណកថា ២៥៧

ឥស្សរិយកាមការិកាកថា ២៦០

រាគប្បជ័រូបកាទិកថា ២៦៤

អបរិនិបន្តកថា ២៦៥

វិវត្តនាវិវត្តបត្តិ

វិវត្តនាវិវត្ត	អវិវត្តនាវិវត្ត	អង្គ	រដ្ឋលេខាយ
ន ហេវី វត្តព្វ	ន ហេវី វត្តព្វ		
៤ បេ ៗ	ៗ បេ ៗ	៨៣	៨
ន ហេវី វត្ត វេ វត្តព្វ	ន ហេវី វត្តព្វ		
ៗ បេ ៗ	ៗ បេ ៗ	៨៣	១១
ពន្ធនិយ័	គន្ធនិយ័	២៣១	៧
វត្តព្វ ៤ បេ ៗ	វត្តព្វ ៗ បេ ៗ	២៤០	៨

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង	អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង		
នេះទេ ។ បេ ។	នេះទេ ។	៧	៧
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង	អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង		
នេះទេ ។ បេ ។	នេះទេ ។	១៣	៨
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង	អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង		
នេះទេ ។	នេះទេ ។ បេ ។	៣៥	១៨
ព្រោះម្យ៉ាងវិតក្កៈនិងវិចារៈ	ព្រោះម្យ៉ាងវិតក្កៈនិង		
	វិចារៈ ។ បេ ។	៥៧	៥
របស់បុគ្គលកាល រំពឹងរមែង	របស់បុគ្គលកាលរំពឹង រមែង		
កើតឡើង ។ បេ ។	កើតឡើង ។ បេ ។	៦៧	១៣
ប្រឡង	ប្រឡង	៨៦	៤
ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ បានទេ	ចិត្ត របស់បុគ្គល		
។ បេ ។	ដទៃបានទេ ។	១២០	១០
សេចក្តីសុខ	សេចក្តីទុក្ខ	១២១	៥
មិនមានទេឬ ។ អើ ។	មិនមានទេឬ ។	១៣៣	១៦
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង	អ្នកមិនគួរពោល		
នេះទេ ។ បេ ។	យ៉ាងនេះទេ ។	២២០	១៦

សៀវភៅនេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញ ដោយប្រាក់អំណោយនៃ
អ្នកខាងក្រោមនេះ ៖

Printing costs were met through the gift of

Taro-Jiro-sha Puplishing Co., Ltd.

President Mitsuru Asakawa

5-32-7 Hongo, Bunkyo-ku, Tokyo 113 Japan

この本は次の方によって復刻されました。

株式会社 太郎次郎社 代表 浅川 満

〒113 東京都文京区本郷5-32-7

03-3815-0605

ព្រះត្រៃបិដក ភាគទី ១១០ " អភិធម្មបិដក "

ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ, ភ្នំពេញ

ការបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ របស់សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

បោះពុម្ព ថ្ងៃទី ១០ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សហប្រតិបត្តិការរៀបរៀង និងបោះពុម្ពនៅប្រទេសជប៉ុន

TRIPITAKA VOL. 86 (of 110 volumes total)

“ABHIDHAMMA PITAKA”

Published by the Buddhist Institute, Phnom Penh

Reproduced with the kind cooperation of the

TRIPITAKA PUBLISHING COMMITTEE

First edition December 8, 1994

Printed in Japan by Hirosaki Sogo Printing Ltd.

トリピタカ（南伝大蔵経）全110巻・第86巻アビダンマピタカ（論部）

発 行：ブノンペン仏教研究所

復刻救援：カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵経）復刻救援委員会

発 行：1994年12月8日

印刷・製本／弘前相互印刷株式会社

製作にあたり弘前相互印刷株式会社の多大な協力を得ました。

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង	អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង		
នេះទេ ។ បេ ។	នេះទេ ។	៧	៧
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង	អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង		
នេះទេ ។ បេ ។	នេះទេ ។	១៣	៨
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង	អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង		
នេះទេ ។	នេះទេ ។ បេ ។	៣៥	១៨
ព្រោះម្យ៉ាងវិភក្តៈនិងវិចារៈ	ព្រោះម្យ៉ាងវិភក្តៈនិង		
	វិចារៈ ។ បេ ។	៥៧	៥
របស់បុគ្គលកាល រំពឹងរមែង	របស់បុគ្គលកាលរំពឹង រមែង		
កើតឡើង ។ បេ ។	កើតឡើង ។ បេ ។	៦៧	១៣
ប្រឡងគ្នា	ប្រឡងគ្នា	៨៦	៤
ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ បានទេ	ចិត្ត របស់បុគ្គល		
។ បេ ។	ដទៃបានទេ ។	១២០	១០
សេចក្តីស្នេហា	សេចក្តីទុក	១២១	៥
មិនមានទេឬ ។ អើ ។	មិនមានទេឬ ។	១៣៣	១៦
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង	អ្នកមិនគួរពោល		
នេះទេ ។ បេ ។	យ៉ាងនេះទេ ។	២៤០	១៥

